Голда Виноградська

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ МОДИ УКРАЇНИ. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

МОНОГРАФІЯ

Київ 2026

УДК 658.114.2:687.016(477)
В49

Рецензенти:

Оксана ФУРСА – д-р пед. наук, проф., Президент Арт Академії сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі, Президент Конфедерації дизайнерів та стилістів України;
Олексій МІРОШНИЧЕНКО – канд. екон. наук, Президент Конфедерації роботодавців України;
Лариса САВЧЕНКО – д-р пед. наук, професор, професор кафедри технологічної та професійної освіти, Криворізький державний педагогічний університет;
Ганна КРАВЧЕНКО – д.пед.наук., доц., завідувач кафедри педагогіки, адміністрування та спеціальної освіти, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету технології та дизайну
(протокол № 5 від 23.12.2025 р.)

Виноградська Г.
Публічно-приватне партнерство у підготовці кадрів для підприємств
В49 індустрії моди України. Теорія і практика: монографія. Київ: КНУТД, 2026.
400 с.
ISBN 978-617-7763-69-6

Монографія присвячена розв'язанню концептуальних проблем професійної дидактики, освітнього менеджменту та теорії і методики професійної освіти в аспекті реалізації публічно-приватного партнерства у підготовці кадрів для ринку праці з урахуванням вимог роботодавців. Особливістю монографії є аналіз практичних інструментів, що можуть бути використані для налагодження ефективної взаємодії між закладами професійної освіти, роботодавцями та громадськими організаціями швейної галузі. Монографія є результатом тривалої науково-дослідницької та інноваційної фахової діяльності, вона синтезує теоретичні напрацювання, положення нормативних документів і практичний досвід упровадження ефективних механізмів публічно-приватного партнерства у професійній підготовці кваліфікованих робітників для підприємств індустрії моди.

УДК 658.114.2:687.016(477)

ISBN 978-617-7763-69-6

© Виноградська Г., 2026
© КНУТД, 2026

ЗМІСТ

ВСТУП…… 7

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ІНДУСТРІЇ МОДИ УКРАЇНИ

1.1. Індустрія моди – потужний потенціал української економіки……. 11

1.2. Проблематика кадрової політики в галузі, теоретичний та практичний аспекти……..... 16

1.3. Освіта та освітні траєкторії в сфері індустрії моди України…… 21

1.4. Стейкхолдери як суб'єкти впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України…….. 24

1.5. Навчально-практичні центри з підготовки професій швейного профілю……... 28

1.6. Дуальна модель професійної освіти і навчання, як драйвер розвитку... 31

РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ ШВЕЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Історичні засади становлення публічно-приватного партнерства у професійній освіті в Україні……... 35

2.2. Державно-приватне та публічно-приватне партнерство як інструменти реалізації цілей сталого розвитку у сфері професійної освіти 39

2.3. Державна політика в сфері співпраці освіти та бізнесу…… 43

2.4. Публічно-приватне партнерство у сфері освіти…… 47

2.5. Особливості підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства в освітній практиці 49

2.6. Вектори реформування системи професійної освіти ……... 53

2.7. Система соціального партнерства в П(ПТ)О …… 57

2.8. Світовий досвід підготовки кадрів для індустрії моди……. 59

РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

3.1. Формування професійних компетентностей кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ППП …….. 67

3.2 Суть і структура професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю …….. 76

3.3. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства …… 97

3.4. Модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства в закладах професійної освіти…… 113
3.5. Контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства……. 131
РОЗДІЛ 4. ПРАКТИЧНІ ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ІНДУСТРІЇ МОДИ УКРАЇНИ 156
4.1. Формування механізмів взаємодії системи професійної освіти та суб'єктів підприємницького середовища…… 159
4.2. Створення інтегрованої професії «Майстер пошиття одягу»…… 161
4.3. Проєкти економічної дипломатії в індустрії моди, реалізовані ГС «Fashion Globus Ukraine»…… 165
4.4. Розробка сучасного електронного посібника «Професія творити моду» як приклад ППП в професійній освіті…… 166
4.5. Проєкти культурної дипломатії, реалізовані ГС «Fashion Globus Ukraine»……... 171
4.6. Мистецькі проєкти як засіб профорієнтації та підвищення престижу професій індустрії моди: досвід конкурсу «FASHION Прорив»…… 173
4.7. Профорієнтаційні фестивалі як форма популяризації професій модної індустрії: кейс фестивалю «Велич і героїзм професійної освіти»…….. 177
4.8. Міжнародний проєкт 3D4U – приклад ефективного публічно-приватного партнерства в індустрії моди України…….. 180
4.9. Проєкти підготовки дорослого населення в швейній галузі України на засадах ППП…… 183
4.10. Освітній курс «Фешн-бізнес»: проєкт взаємодії із ЗВО в індустрії моди……. 186
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ……... 189
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…… 197
ДОДАТКИ…….. 240

Авторка присвячує це дослідження своєму батькові – Виноградському Євгену Мойсейовичу, директору швейного училища № 28 м. Львова у 1980–1989 роках, який щиро мріяв про вдосконалення системи професійної освіти України та зробив вагомий внесок у розвиток закладу, в якому працював.

Також це дослідження присвячене багатьом професіоналам своєї справи, які відкрили для авторки безмежний світ професійної (професійно-технічної) освіти України. Авторка висловлює їм глибоку вдячність за переданий досвід і знання, високий професіоналізм, любов до молоді та обраної справи, за вміння боротися, залишаючись Людьми з великої літери.

Добровольській С.М., Агафонову Є.О., Мирошниченко К.Б., Горбатюк Н.А., Гончаренко А.І., Ткаченко Н.Г., Царєвій Є.С., Базіль Л.О., Ліщинський А.А., Теслі О.Ю., Парафіленко Н., Сікірніцкому С.В., Смоліной Н.Ю., Максимів Л.М., Приступі В.І., Грошевій В.В., Грушко Г.Є., Василенко В.М., Завацькій О.Є., Де'мян І.П., Кисличенко В.М., Шевченко Г.І., Мусієнко Т.П., Верховод О., Мейгес Т.В., Шапошніковій Н.П., Нікішиній О.В. та ще багато-багато інших.

Ця праця присвячується пам’яті мого батька – Євгена Мойсейовича Виноградського (1946–1989), директора Львівського швейного училища №28.

Любов до професії, повага до праці та відчуття форми –це не лише особистий вибір, а й спадок, що передається крізь покоління. Моя бабуся, Голда Виноградська, знана львівська модистка, свого часу навчалася мистецтву шиття у Парижі та дивувала всіх своїм мистецтвом створювати красу.

Її син – мій батько – присвятив життя професійній освіті та вихованню майстрів легкої промисловості. Я ж продовжую цю лінію у власній діяльності, працюючи над створенням елегантних образів від GOLDA та розвитком індустрії моди України.

Так формується спадковість – не лише професії, а й цінностей, які формують майбутнє…

ВСТУП

«Найголовнішим багатством країни є людина.
Державі лише потрібно створити основу
для розквіту таланту людей».

Маргарет Тетчер

На сучасному етапі вітчизняного державотворення особливої ваги набуває проблема утвердження України у світовому просторі, що значною мірою зумовлюється рівнем успішності нації в цілому та кожного громадянина зокрема. Розвиток будь-якої галузі національної економіки має відбуватися системно – від якісної підготовки кадрів до просування результатів виробничої діяльності. Водночас без належного кадрового забезпечення жодна галузь не має сталих перспектив для розвитку.

На сучасному ринку праці України майже в усіх секторах економіки спостерігаються негативні тенденції, зумовлені низкою чинників. До них належать, по-перше, суперечності між реаліями освітнього простору та потребами сучасного ринку праці; по-друге, дефіцит якісно підготовлених, професійно мобільних кваліфікованих робітників; по-третє, низький рівень мотивації випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О) та фахової передвищої освіти (далі – ФПО); по-четверте, непрестижність робітничих професій і неприваблиі умови праці; по-п’яте, невідповідність змісту професійної освіти сучасним технологіям і способам виробництва, зокрема в індустрії моди (*fashion industry*).

Українська індустрія моди є відносно новим, проте стратегічно важливим сектором національної економіки, що охоплює не лише виробництво та реалізацію продукції, а й сприяє розвитку креативного капіталу та формуванню креативної економіки. Цей комерційний сегмент обґрунтовано розглядається як значуща складова світової культури й економіки. Швейна промисловість, своєю чергою, становить фундамент індустрії моди, забезпечуючи її технологічний і людський потенціал, необхідний для реалізації інноваційних дизайнерських ідей, а також функціонує як високотехнологічний бізнес, що базується на сучасних техніко-технологічних рішеннях.

Разом із тим розвиток галузі ускладнюється низкою об'єктивних і суб'єктивних факторів, серед яких – динамічні соціально-економічні трансформації, що зумовлюють нестабільність і непередбачуваність функціонування підприємств індустрії моди; домінування суспільних уявлень про непрестижність професій швейного профілю; низька мотивація здобувачів П(ПТ)О до опанування сучасних знань і способів фахової діяльності; використання застарілого обладнання та традиційних технологій на діючих виробництвах; недосконаліть методології регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників швейного профілю, зорієнтованої переважно на економію коштів, а не на реальні потреби ринку праці; поширення нелегального функціонування швейних підприємств тощо.

Унаслідок зазначених процесів в індустрії моди України загострюються проблеми, пов'язані з відтоком кадрів, зниженням продуктивності праці та дефіцитом персоналу належної кваліфікації. Водночас постійне оновлення виробничого обладнання, поява нових матеріалів і технологій оброблення виробів є об'єктивними тенденціями інноваційного розвитку підприємств в умовах глобалізаційних процесів та стрімкої технологізації. Такі зміни істотно трансформують конкурентне середовище ринку праці та актуалізують нові вимоги до професійних компетентностей фахівців.

З огляду на це в монографії на прикладі діяльності громадської спілки «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України "FASHION GLOBUS UKRAINE", яка з 2016 року є секторальним партнером Міністерства освіти і науки України у сфері підготовки кадрів для індустрії моди, представлено результативні механізми та інструменти розв'язання окреслених проблем. Основну увагу зосереджено на забезпеченні якісної професійної підготовки кваліфікованих робітників шляхом налагодження конструктивної взаємодії органів законодавчої та виконавчої влади, науково-освітянської спільноти, бізнесу й громадських організацій.

У межах дослідження обґрунтовується, що гармонійний розвиток економіки країни за галузями можливий за умови ефективного галузевого управління промисловістю, оскільки розв'язання кадрових питань потребує чіткого розуміння реальних потреб виробництва – кількості та якості необхідних кадрів, специфіки підприємств і результативності їх професійної підготовки. Співпраця між державою та бізнесом розглядається як один із ключових чинників успіху національної економіки, а її змістовне наповнення – як відповідь на сучасні виклики, пов'язані з необхідністю посилення

конкурентоспроможності української швейної індустрії через формування сталих взаємозв'язків між наукою, освітою та виробництвом. Визначальну роль у цьому процесі відіграє рівень професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Стратегічні завдання розвитку публічно-приватного партнерства (далі – ППП) у дослідженні декомпозуються на інституційний рівень з урахуванням процесів децентралізації та регіональних особливостей розвитку професійної освіти, ринку праці й вимог роботодавців.

Структура монографії зумовлена логікою досліджуваної проблеми, методологічною стратегією та предметом наукового пошуку. Вона охоплює вступ, чотири взаємопов'язані розділи, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел і додатки. У першому та другому розділах *«Проблематика підготовки кадрів для індустрії моди України на засадах публічно-приватного партнерства»* проаналізовано стан становлення ППП в Україні, здійснено ретроспективний аналіз розвитку цього феномену у науковій літературі та вітчизняній і зарубіжній практиці, охарактеризовано інноваційний зміст, ознаки й моделі ППП у закладах професійної освіти швейного профілю, а також сучасне нормативно-правове забезпечення його розвитку.

У третьому розділі *«Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства»* розкрито сутність і структуру професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (далі – КРШП), визначено організаційно-педагогічні умови її формування, представлено відповідну модель та контекстну технологію цілеспрямованого розвитку професійної компетентності.

У четвертому розділі *«Реалізація публічно-приватного партнерства у підготовці кадрів для індустрії моди»* наведено приклади практичної реалізації партнерських проєктів у галузі.

Особливістю монографії є аналіз практичних інструментів, що можуть бути використані для налагодження ефективної взаємодії між закладами професійної освіти, роботодавцями та громадськими організаціями швейної галузі.

Монографія є результатом тривалої науково-дослідницької та інноваційної фахової діяльності, спрямованої на розв'язання концептуальних проблем професійної дидактики, освітнього менеджменту та теорії і методики професійної освіти. Вона синтезує теоретичні напрацювання, положення

нормативних документів і практичний досвід упровадження ефективних механізмів публічно-приватного партнерства у професійній підготовці кваліфікованих робітників для підприємств індустрії моди.

Усвідомлюючи динамічність процесів професійного розвитку та мінливість педагогічних технологій, авторка зазначає, що результати дослідження не є остаточними. Вони можуть уточнюватися й доповнюватися з урахуванням змін зовнішніх і внутрішніх умов функціонування освітньої та виробничої сфер, розвитку інформаційних технологій, цифрових сервісів і медіаресурсів.

Авторка висловлює щиру подяку рецензентам – доктору економічних наук, професору Лауреат Національної премії України імені Бориса Патона Л. Ганущак-Єфіменко, О.О. Фурсі, доктору мистецтвознавства, професору, заслуженій художниці України, О.В. Мірошниченко, кандидату економічних наук, заслуженому економісту України, Г. Кравченко, доктору педагогічних наук, доценту, завідуючій кафедри педагогіки, адміністрування та спеціальної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Л.Савченко, доктору педагогічних наук, професору кафедри технологічної та професійної освіти КДНУ – за фахові зауваження й рекомендації, урахування яких сприяло вдосконаленню змісту монографії та розвитку наукових ідей автора.

У монографії акцентовано увагу на тому, що освітяни й роботодавці галузі зацікавлені у створенні ефективних і життєздатних моделей співпраці в сучасних умовах, оскільки якісно організована професійна освіта є одним із ключових чинників успішного розвитку індустрії моди. Вирішення проблем кадрового забезпечення розглядається як комплексне завдання, у якому взаємопов’язані інтереси освіти, бізнесу та держави. Водночас позитивні приклади реалізованих ініціатив засвідчують, що навіть у складних умовах можливе формування стійких тенденцій розвитку та подолання викликів сучасності.

«Інвестиції в людей – найефективніша форма партнерства між державою та суспільством».
Теодор Шульц

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ІНДУСТРІЇ МОДИ УКРАЇНИ

1.1. Індустрія моди як потужний потенціал розвитку економіки України

Індустрія моди як складова креативних індустрій істотно впливає на інноваційний розвиток багатьох сфер економічної діяльності та економіки країни загалом. Про це свідчить динамічне зростання валової доданої вартості, рівня зайнятості та кількості суб'єктів господарювання у креативному секторі України. Українська індустрія моди є відносно новим, проте перспективним комерційним сегментом, який поступово формується як окремий сектор національної економіки та охоплює не лише виробництво і збут продукції, а й сприяє розвитку креативного капіталу та креативної економіки.

Водночас культура одягу має для українського суспільства глибоке ментальне й символічне значення, у якому відображаються історія, традиції та ідентичність народу. Історично на всій території України було сформовано розвинену систему виробництва текстилю та одягу. Україна стала однією з перших країн Центральної та Східної Європи, що почала системно інтегруватися у міжнародний модний простір. Українські дизайнери здобули визнання на світовій модній арені, а заснування у 1997 році Ukrainian Fashion Week – першого тижня моди формату *prêt-à-porter* у регіоні – стало важливим етапом інституціоналізації національної індустрії моди. Цей захід відіграє ключову роль у просуванні нових брендів, відкритті талантів, демонстрації сучасних світових і національних тенденцій, упровадженні інноваційних технологій та ідей сталого розвитку. Українські дизайнери й виробники одягу активно беруть участь у міжнародних виставках і показах, демонструючи високий рівень якості продукції та креативності колекцій. Водночас зростає роль України як виробничої платформи для пошиття колекцій на замовлення країн Європи [12].

З огляду на зазначене постає необхідність уточнення понятійно-термінологічного апарату дослідження. Поняття «легка промисловість» (*light industry*), успадковане з термінології планово-адміністративної економіки, є

недостатньо релевантним для сучасного міжнародного контексту та сприйняття іноземними партнерами. У світовій практиці широко використовується термін *fashion industry*, який у вітчизняному науковому дискурсі дедалі частіше перекладається як «індустрія моди». Водночас українські дослідники (Н. Адвокатова [1], В. Бабенко [12], М. Войнаренко [75], О. Волкова [77], І. Грищенко [100], Л. Дейнеко [109], О. Луговський[197], І. Максименко [207], О. Микитенко [213], І. Науменко[220], Н. Носова [227], О. Паливода [251], Т. Стовба [324], І. Тарасенко [328], Н. Фаріон [339], В. Федорак [340], Е. Шелудько [354] та ін.) використовують поняття «легка промисловість» та «індустрія моди» переважно як синонімічні.

У працях дослідників ринкової економіки поняття «індустрія» (*industry*) трактується як галузь економіки або сфера діяльності, що охоплює виробництво, збут товарів і послуг, суміжні сектори та споживчу аудиторію. Підтримуючи позицію академіка НАПН України І. Грищенка щодо доцільності «декомунізації» терміна «легка промисловість» та зважаючи на специфіку дослідження, спрямованого на пошук ефективних шляхів підготовки кадрів для індустрії моди, формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (далі – КРШП) та модернізацію професійної освіти в умовах повоєнного відновлення економіки України, у дослідженні використовується поняття «індустрія моди» [99]. Водночас терміни «легка промисловість» і «швейна промисловість» застосовуються як допоміжні для уникнення тавтологічних повторів.

Щоб усвідомити, що собою представляє галузь легкої промисловості, яка виступає важливим джерелом економічної самодостатності держави, треба відчути історичну ретроспективу та стратегічну перспективу її розвитку. Наукові праці з дослідження розвитку легкої промисловості України таких істориків як І. Гуржій (1958, 1968), О. Денисенко (1977), В. Левицький (2019), Л. Мельник (1972), О. Нестеренко (1952, 1962) та інших дозволяють узагальнити періодизацію розвитку галузі по регіонах України в **Додатку 1.**

Індустрія моди є потужною складовою легкої промисловості та розглядається як успішний високотехнологічний бізнес, що охоплює виробництво й реалізацію товарів із використанням сучасного досвіду та новітніх знань, а також як важливий технологічний і людський ресурс суспільного розвитку [333]. Сучасна індустрія моди включає підприємства близько 17 підгалузей (текстильної, шкіряної, взуттєвої, швейної тощо) і характеризується швидким оборотом капіталу, високою рентабельністю

виробництва та значним рівнем доданої вартості (до 50%), низькою енергоємністю (1–3% валових витрат), значною ємністю внутрішнього ринку (понад 125 млрд грн), наявністю виробничих потужностей і висококваліфікованих кадрів у всіх регіонах країни, а також експортним потенціалом [137, 208, 262].

З огляду на те, що жодна галузь промисловості не забезпечує населення товарами першої необхідності в такому обсязі, як індустрія моди, відновлення вітчизняного товаровиробника доцільно розпочинати саме з виробництва товарів народного споживання. До 24 лютого 2022 року легка промисловість України забезпечувала зайнятість близько чверті мільйона працівників і сприяла працевлаштуванню до півмільйона осіб у суміжних галузях – агропромисловій, хімічній, машинобудівній.

Швейна промисловість – історично розвинута в України галузь економіки, що має потужний виробничий потенціал, здатний виробляти широкий спектр товарів широкого вживання і промислового призначення. Її місце в промисловості в значній мірі завжди визначалося такими складовими економіки як торгівля, кооперація, промислово-фінансовий капітал, податки, митна політика, ціноутворення, ринки збуту тощо.

Наприкінці XX ст. швейна промисловість посідала вагоме місце в економіці України: на 2021р. це один із стратегічних сегментів національної економіки:

за даними інформаційно-аналітичних досліджень Української асоціації підприємств легкої промисловості, упродовж 2011–2021 років вітчизняні виробники щорічно експортували продукцію до близько 150 країн світу на суму в середньому 730–900 млн доларів США, забезпечуючи майже 5% бюджетних надходжень і 2,6% товарного експорту країни [32, 337]. При цьому продукція української індустрії моди й дотепер користується стабільним попитом на зовнішніх ринках. Як засвідчують результати аналітико-статистичних досліджень НАК, ІЕДПК та Укрлегпрому, більшість підприємств індустрії моди в Україні є приватними й малими за масштабами: понад 60% становлять мікропідприємства, близько 25% – малі та 12% – середні. Упродовж 2023 року вони забезпечили надходження до державного та місцевих бюджетів у розмірі 3,7 млрд грн [11].

Підприємства швейної промисловості орієнтуються на споживача, жіночі трудові ресурси та джерела сировини, тому загалом поширені на всій території України. Цей соціально вагомий сектор економіки забезпечував до 2022 р.

офіційно до 180–200 тис. робочих місць та приблизно стільки ж неофіційно. Державних підприємств в галузі майже не залишилось, переважна кількість є приватними невеликими, але гнучкими щодо залучення персоналу.

На українському ринку швейної промисловості можна умовно виділити декілька категорій підприємств:

- підприємства та ательє індпошиву, що дотримуються вузької спеціалізації;

- неофіційні і підпільні виробництва, що працюють за сірою схемою в тіньовій економіці;

- невеликі виробництва з обмеженим асортиментом;

- фабрики середнього розміру з розширеним асортиментом, які мають одну або кілька товарних марок і працюють за сучасними європейськими стандартами.

- великі виробники одягу, часто працюють на експорт продукції.

Швейна галузь посідає друге місце у складі легкої промисловості за вартістю виробленої продукції та має повсюдне поширення. Її підприємства розташовані в багатьох містах України, майже в кожному районному центрі. Найпотужнішими центрами швейної промисловості є зазвичай великі міста - Київ, Харків, Одеса, Дніпро, Львів, Хмельницькій, Чернівці, де зосереджено по кілька великих швейних фабрик зі значною кількістю персоналу та багато невеликих швейних підприємств. Нині українська швейна промисловість багато працює по толлінгових сфемах здебільшого на замовлення іноземних фірм. Модна індустрія, що бурхливо змінюється від пострадянських до найсучасніших виробництв всотала всі протиріччя, хиби, переваги й особливості життя в постійному русі та має значний потенціал для подальшого розвитку. Розвиток швейної промисловості може приносити державі високі прибутки та можливість виходу на світовий ринок саме з українською продукцією. У цьому контексті заслуговує на увагу класифікація стратегій інноваційного розвитку підприємств, запропонована В. Андрущенком, який виокремлює стратегію перенесення, стратегію запозичення та стратегію нарощування інноваційного потенціалу. Для індустрії моди України характерні ознаки першої та частково другої стратегій інноваційного розвитку [7].

Індустрія моди України, що перебуває у стані динамічної трансформації від пострадянських до сучасних виробничих моделей, акумулює як суперечності, так і значний потенціал розвитку. Згідно з результатами міжнародних моніторингових досліджень, інвестиції у модернізацію підприємств легкої

промисловості у 2022–2023 роках зросли з 39,7 млн до 62,1 млн доларів США [32]. Прогнозні оцінки розвитку галузі передбачають підвищення конкурентоспроможності легкої промисловості України та механізми її підвищення, розширення внутрішнього ринку, удосконалення нормативно-правового регулювання та зростання частки продукції з високою доданою вартістю [305]. Концептуальним є створення товарів, що не мають аналогів за межами України й несуть здобутки культури та мистецтва українського народу. Швейна промисловість має потенціал стати однією із пріоритетних у стратегічному розвитку промисловості України, оскільки за обсягами виробленої продукції вона посідає друге місце в структурі індустрії моди. Її розвиток створює передумови для збільшення надходжень до бюджету та виходу на міжнародні ринки з продукцією з високою доданою вартістю.

Від 24.02.2022 швейна промисловість України, як і багато інших галузей, опиналась перед викликами: виживання підприємств від воєнного вторгнення РФ, релокація компаній в інші регіони країни, одночасне вирішення багатьох стратегічних і тактичних завдань розвитку виробництв на нових місцях. Війна багато що змінила: значна кількість жінок з виробничого персоналу швейних фабрик виїхали в евакуацію, перервались та повністю змінились джерела постачання сировини, а вціліле виробниче обладнання було переміщено в інші регіони країни. Багато швейних підприємств були змушені припинити свою діяльність, або суттєво скоротити обсяги виробництва. За результатами опитувань у липні 2022 р. з'ясувалось що, лише 7–10% підприємств працюють на 100%. За статистикою ГО «Укрлегпром» наразі понад 60% підприємств – це мікропідприємства, 25% – малі, 12% – середні, які працюють на 35–67% від довоєнних потужностей (Сайт Укрлегпром, 2022). Динамічні темпи автоматизації та механізації виробничих процесів зумовлюють підвищення вимог до рівня професійної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю. Це актуалізує необхідність оновлення змісту професійної освіти, перегляду вимог до фахових кваліфікацій, загальноосвітнього та загальнокультурного рівнів підготовленості кадрів. У зв'язку з цим у дослідженні поставлено за мету проаналізувати сучасний стан підготовки кадрів для підприємств індустрії моди та визначити чинники, що впливають на цей процес.

1.2. Проблематика кадрової політики в галузі, теоретичний та практичний аспекти

Швейна промисловість є фундаментом індустрії моди, її ключовим технологічним і людським ресурсом, необхідним для реалізації дизайнерських ідей. Водночас вона функціонує як інноваційний, успішний і високотехнологічний бізнес, що ґрунтується на сучасному виробничому досвіді та новітніх знаннях. В умовах сьогодення в Україні ця галузь дедалі частіше стикається з гострими кадровими проблемами, зокрема з відтоком фахівців, низькою продуктивністю праці та дефіцитом персоналу необхідної кваліфікації.

Подолання означених проблем потребує не ситуативних, а системних і радикальних рішень, розроблених у межах конструктивної співпраці мотивованих і відповідальних партнерів. Змістовне наповнення такої взаємодії розглядається як відповідь на сучасні виклики та як необхідна умова посилення позицій української швейної індустрії шляхом формування сталих і продуктивних взаємозв'язків між наукою, освітою та реальним виробництвом. Одним із визначальних чинників ефективності цих процесів є рівень професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

Попри те, що швейна промисловість належить до найбільш соціально значущих галузей економіки, у її кадровій політиці спостерігається парадоксальна ситуація: з одного боку – гострий дефіцит робітничих кадрів, з іншого – зростання безробіття серед працівників робітничих професій цієї ж галузі. Причини такого дисбалансу є комплексними. До них належать низький рівень мотивації до праці, непрестижність професій швейного профілю, непривабливі умови праці, що спонукають фахівців змінювати сферу діяльності або шукати кращі можливості за кордоном; використання застарілого обладнання та традиційних технологій на діючих виробництвах; низький рівень готовності або небажання працівників опановувати нові знання й уміння; швидкі зміни соціально-економічної ситуації, які зумовлюють нестабільність і непередбачуваність функціонування підприємств галузі. У результаті дефіцит кадрів стає дедалі відчутнішою перешкодою для подальшого розвитку швейної промисловості.

Додатковою системною проблемою є структурне безробіття, що виявляється у невідповідності між структурою вакансій і наявними у шукачів роботи професійними навичками, а також у дисбалансі між попитом і пропозицією робочої сили. Наслідком цього є кваліфікаційний розрив, який

завдає шкоди як роботодавцям, так і працівникам. У разі недостатнього рівня кваліфікації працівника знижується продуктивність праці, роботодавець недоотримує доходи та змушений інвестувати додаткові ресурси в перенавчання персоналу. За умов надлишкової кваліфікації працівник, виконуючи низько кваліфіковану працю, поступово втрачає набуті професійні компетентності, а ресурси, витрачені на його підготовку у закладах вищої освіти, використовуються неефективно.

У розвинених країнах світу частка кваліфікаційного розриву сягає до 25%, коли випускники закладів освіти не знаходять відповідного застосування на ринку праці, а роботодавці водночас відчувають нестачу кваліфікованих фахівців. В Україні цей показник становить близько 45%. Упродовж 2021–2023 років частка роботодавців, які визнають наявність проблеми кваліфікаційного розриву, зросла з 55% до 69%, що свідчить про значні втрати для національної економіки (БІНПО [24]).

Суттєвий вплив на загострення кадрових проблем у галузі справило й реформування системи управління професійною освітою. Після ухвалення Верховною Радою України Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік», яким передбачено передачу закладів професійної освіти у комунальну власність, у сфері нормативно-правового забезпечення їх діяльності виникли значні труднощі. Було втрачено ефективні механізми впливу держави на ухвалення рішень органами місцевого самоврядування щодо збереження мережі закладів професійної освіти та формування обґрунтованих показників регіонального замовлення. Це призвело до стійкого зниження обсягів регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників швейного профілю в більшості регіонів України, зокрема у Житомирській, Харківській, Донецькій, Луганській і Дніпропетровській областях, особливо для здобувачів освіти з базовою загальною середньою освітою. В основі такого підходу лежить прагнення до економії бюджетних коштів, а не забезпечення реальних потреб регіональних ринків праці.

Водночас у сучасних умовах спостерігається поєднання дефіциту робітничих кадрів швейного профілю та зростання безробіття серед випускників відповідних закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Наявність кадрового дефіциту на підприємствах індустрії моди підтверджується результатами аналітичних досліджень Національного агентства кваліфікацій України (НАК) [165; [222], 254], що графічно відображено на рис. 1 та становить істотну загрозу для розвитку галузі легкої промисловості у повоєнний період.

Рис. 1. **Найбільша кількість вакансій за спеціальностями станом на 01.01.2021**

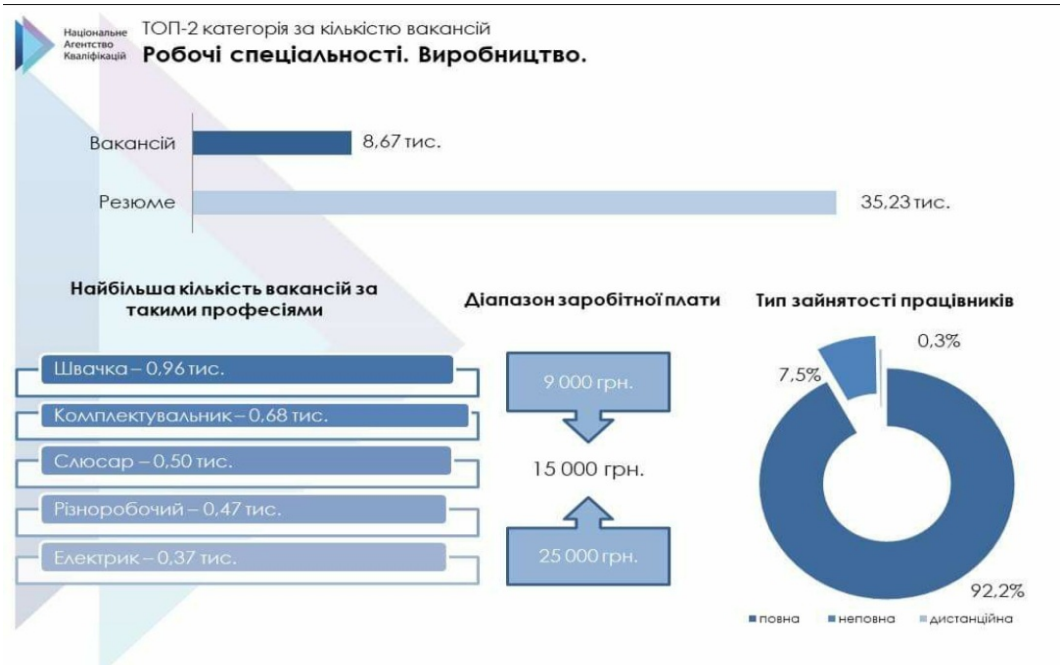

Рис. 2. **Стан попиту і пропозиції на ринку праці кваліфікованих робітників швейного профілю** *(сайт Національного Агентства Кваліфікацій України)*

Специфіка функціонування великих підприємств швейної галузі передбачає поділ трудових функцій на окремі виробничі потоки, унаслідок чого багаторічна професійна діяльність працівника обмежується виконанням незначної кількості операцій. Натомість розвиток малих підприємств і суб'єктів середнього бізнесу в легкій промисловості нівелює такі «вузькі спеціалізації» та потребує багатофункціональних фахівців. Водночас, попри те, що близько 80% підприємств надають повний цикл послуг «крій – пошиття – оздоблення», додана

вартість їх продукції залишається низькою, оскільки лише 11% потужних виробників одягу виготовляють продукцію на експорт. Це зумовлює низький рівень заробітної плати та посилює суспільні уявлення про непрестижність професій швейного профілю (кравець, закрійник, швачка, вишивальниця тощо).

Загострення кадрової проблематики виявляється також у низькій віддачі формальної освіти та недостатньому рівні довіри до неформальної освіти; неспроможності системи освіти оперативно реагувати на потреби підвищення якості робочої сили в умовах появи нових кваліфікацій; невідповідності професійно-кваліфікаційної структури притоку й відтоку робочої сили; структурному дисбалансі регіональних ринків праці, зумовленому невідповідністю обсягів і структури підготовки фахівців у закладах освіти реальним потребам економіки за видами економічної діяльності.

В умовах воєнного стану легка промисловість обґрунтовано визначається одним із ключових чинників забезпечення економічної самодостатності держави. Після 24 лютого 2022 року перед швейною промисловістю України постали численні виклики, пов’язані з релокацією підприємств, необхідністю одночасного вирішення стратегічних і тактичних завдань розвитку виробництв на нових територіях, кадровими проблемами та пошуком нових джерел постачання сировини [4]. Негативною тенденцією стало призупинення діяльності значної кількості підприємств або істотне скорочення обсягів виробництва, що відображено на діаграмі 1. У 2022 році обсяги виробництва товарів легкої промисловості скоротилися на 25%, а у 2023 році – ще на 1,6% [5].

У ході дослідження виявлено, що передумовами виникнення соціально-економічних кризових явищ у швейній галузі є динамічні трансформації, які зумовлюють нестабільність функціонування підприємств; панування суспільних уявлень про непрестижність професій швейного профілю; низька мотивація здобувачів професійної освіти до опанування сучасних знань і способів фахової діяльності; непривабливі умови праці на застарілому обладнанні; невиправдана методологія формування регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників швейного профілю, орієнтована на економію коштів, а не на потреби ринку праці; поширення нелегального функціонування швейних підприємств [46].

У зв’язку з цим постає суперечність між об’єктивною потребою сучасного ринку легкої промисловості у кваліфікованих робітниках швейного профілю з високим рівнем сформованості професійної компетентності та неспроможністю закладів професійної (професійно-технічної) освіти забезпечити їх

цілеспрямовану якісну підготовку. Професійну компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у дослідженні розуміємо як інтегральну якість особистості, що виявляється у здатності ефективно здійснювати фахову діяльність в індустрії моди.

Діаграма 1. **Завантаження виробничих потужностей в легкій промисловості порівняно з довоєнним періодом**

(за матеріалами Інституту економічних досліджень та політичних консультацій)

Закономірним є зростання вимог роботодавців до рівня професійних компетентностей кваліфікованих робітників швейного профілю. Результати аналізу соціально-економічної практики останніх років свідчать, що сучасні підприємства зацікавлені у фахівцях із широким спектром знань і вмінь, здатних працювати на різних етапах створення швейної продукції та швидко адаптуватися до змін асортименту й технологій виробництва.

Найбільш ефективною практикою розв’язання означених проблем у дослідженні визначено співпрацю на засадах партнерської взаємодії органів державної влади, закладів освіти, бізнес-структур, громадських, неурядових і благодійних організацій, зацікавлених у сталому розвитку професійної освіти та швейної галузі загалом.

1.3. Освіта та освітні траєкторії в сфері індустрії моди України

Індустрія моди є складним високотехнологічним механізмом, усі ланки виробничих процесів якого потребують фахівців високого рівня підготовки. В Україні підготовку кадрів для креативних індустрій здійснює розгалужена мережа закладів освіти різних рівнів (**Додаток 2**, станом на 01.09.2021 р.), які формують професійні траєкторії молодих людей, що обирають сферу моди як майбутній фах.

Результати інтерв'ю та роботи зі студентською фокус-групою в межах дослідження, проведеного British Council у 2022 році, засвідчили відсутність системної професійної орієнтації в закладах загальної середньої освіти, у межах якої індустрія моди розглядалася б як перспективний і серйозний професійний вибір. Креативні та дизайнерські професії не заохочуються належною мірою, а в освітньому процесі домінує викладання практичного «мистецтва», а не «дизайну» як комплексної професійної діяльності. Упродовж тривалого часу єдиним публічним уявленням про моду як професію залишалися фабрики з виробництва текстилю та одягу, які мають негативний імідж через низький рівень оплати праці, тривалий робочий день, незадовільні умови праці та обмежені кар'єрні перспективи. Водночас шкільні консультанти з професійної орієнтації часто не обізнані з новими видами професій у сфері моди, зокрема тими, що пов'язані з управлінням, підприємництвом і модним бізнесом.

Зазначене дослідження показало, що мода майже не сприймається молоддю як гідна професійна перспектива. Брак профорієнтаційної роботи у школах щодо дизайнерських і творчих спеціальностей призводить до того, що випускники закладів загальної середньої освіти мають поверхневе уявлення про можливості кар'єрного зростання в індустрії моди. Університетська освіта в цій сфері здебільшого зосереджена на формуванні технічних навичок, тоді як системні освітні програми з модного бізнесу практично відсутні. Чинні програми закладів вищої освіти часто не корелюють із потребами сучасної індустрії та вимогами ринку праці. Водночас майже 90% українських талантів, які здобувають освіту за кордоном, не повертаються працювати в Україну, що створює реальну загрозу відтоку креативного капіталу. Спроби компенсувати ці прогалини за рахунок короткострокових курсів, ініційованих приватними організаціями, обмежуються їх високою вартістю та низькою доступністю. Крім того, у ході дослідження не було виявлено системно функціонуючих програм стажування чи інтернатури; навчання безпосередньо на виробництві

залишається обмеженим через хронічне недофінансування та нестачу ресурсів у галузі [32].

Водночас технічна освіта, орієнтована на підготовку фахівців для легкої промисловості, зокрема у сфері виробництва одягу та текстилю, має в Україні тривалу історію. Так, Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв має понад 140-річну традицію трансляції народних художніх практик; Харківська державна академія дизайну та мистецтв заснована у 1921 році; Київський національний університет технологій та дизайну – у 1930 році тощо.

Сучасна модель підготовки кадрів у сфері моди характеризується певною асиметрією. На рівні коледжів і закладів професійної освіти навчання здебільшого спрямоване на формування ремісничих технічних навичок (крій, пошиття, оздоблення), що особливо характерно для регіонів, віддалених від столиці. На університетському рівні освітній процес переважно зосереджений на технічних аспектах крою та моделювання. Водночас через складну економічну ситуацію матеріально-технічна база багатьох закладів освіти не відповідає сучасним технологічним стандартам.

Професійна підготовка кваліфікованих робітників для швейної галузі переважно здійснюється у закладах професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю. Станом на вересень 2023 року в Україні функціонує 118 таких закладів, у яких щорічно навчається 8786 здобувачів освіти [139]. Ця мережа забезпечує підготовку швачок, кравців, закрійників, вишивальників та інших фахівців, які безпосередньо реалізують дизайнерські задуми у виробництві одягу. Дані, наведені в табл. 1.2 (**Додаток З**, за матеріалами ЄДБО), відображають професійну структуру, територіальне розміщення та кількість здобувачів освіти за спеціальностями швейного профілю. До найбільш поширених професій професійної освіти, пов’язаних з індустрією моди, належать кравець, закрійник, швачка, оператор швейного обладнання; до менш поширених – вишивальниця та дизайнер капелюхів.

Заклади професійної освіти поступово розширюють спектр освітніх послуг, пропонуючи програми навчання для дорослих, осіб з інвалідністю та ветеранів війни. Станом на 2024 рік в Україні налічується близько 2,7 млн осіб з інвалідністю, з яких працевлаштованими є менш ніж 15% (приблизно 460 тис. осіб). У післявоєнний період значна кількість громадян потребуватиме здобуття нової професії як засобу соціальної інтеграції та економічної самореалізації. Робота з цими категоріями населення потребує впровадження інноваційних

освітніх підходів, зокрема використання сучасних методів навчання, розвитку жорстких і м'яких навичок, а також застосування технологій віртуальної та доповненої реальності.

Стратегічні завдання розвитку професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти України, спрямованої на забезпечення потреб ринку праці в умовах його мінливої кон'юнктури, декомпозуються на інституційний рівень з урахуванням регіональної специфіки процесів децентралізації та вимог роботодавців. У цьому контексті Національна економічна стратегія України на період до 2030 року актуалізує необхідність підвищення престижності професійної освіти, збільшення кількості її здобувачів, зокрема майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, шляхом оновлення змісту та впровадження інноваційних методів організації освітнього процесу. Перспективним вектором освітньої політики визначається підготовка фахівців до створення продукції, що не має аналогів за межами України та сприяє популяризації національної культурної спадщини.

У цьому контексті професійна компетентність розглядається як інтегральна якість особистості, що забезпечує здатність фахівця якісно виконувати комплексні професійні завдання. Стрімкі темпи технологічного оновлення швейного виробництва зумовлюють швидку втрату актуальності значної частини знань протягом 3–5 років, що підтверджує необхідність випереджувальної освіти, орієнтованої на формування фундаментальних знань, здатності до навчання впродовж життя та опанування інноваційних технологій.

Постійне оновлення виробничого обладнання, використання нових матеріалів та інноваційних технологій оброблення виробів у поєднанні з глобалізаційними процесами істотно змінюють конкурентне середовище ринку праці й формують нові вимоги до професійних компетентностей фахівців. Зростаючі вимоги до професійних умінь і навичок зумовлюють необхідність постійного перегляду професійних і освітніх стандартів, модернізації змісту професійної освіти, її інфраструктури та методів навчання відповідно до сучасних технологій виробництва й організації праці.

Сучасні процеси інтенсифікації швейного виробництва та підвищення якості продукції безпосередньо пов'язані з розвитком нових текстильних матеріалів, удосконаленням обладнання, методів обробки та технологічних процесів. Здобувачі професійної освіти опановують як традиційні, так і інноваційні методи оброблення швейних виробів, при цьому важливо, щоб вони усвідомлювали залежність вибору технологічних рішень від конструктивних

особливостей виробів, властивостей матеріалів і можливостей обладнання. Технологія сучасного швейного виробництва набуває рис малоопераційності, а поширення хімічних термопластичних матеріалів актуалізує використання ультразвукового та високочастотного зварювання, термодруку, новітніх видів оздоблення текстильних матеріалів і готових виробів [91]. Зазначене свідчить про необхідність синхронного розвитку освіти та технологій галузі, що можливе лише за умови скоординованої взаємодії всіх стейкхолдерів. У цьому контексті виникає суперечність між високим інноваційним потенціалом індустрії моди та інституційними обмеженнями її розвитку. Саме державно-приватне партнерство розглядається як ефективна форма організації кооперативних процесів між державним і приватним секторами, що зумовлює його ключову роль у формуванні професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

1.4. Стейкхолдери як суб'єкти впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України

Індустрія моди є складною багаторівневою екосистемою, у межах якої взаємодіють численні зацікавлені сторони – стейкхолдери, тобто фізичні та юридичні особи, що мають легітимний інтерес у розвитку галузі та освітнього процесу. Кожна з таких сторін переслідує власні цілі й завдання, водночас їх сукупний вплив формує сучасний кадровий ринок індустрії моди. Значущість стейкхолдерів полягає в тому, що саме їх розуміння галузевої ситуації, рівень залученості та участь в управлінських процесах становлять підґрунтя для результативної взаємодії та співпраці в межах публічно-приватного партнерства у підготовці кадрів для цього сектора економіки.

Метою формування ефективної системи партнерства є координація діяльності здобувачів освіти, закладів освіти, роботодавців галузі та інших зацікавлених сторін задля консолідованої роботи, спрямованої на вдосконалення змісту й підвищення якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників для індустрії моди. У цьому контексті доцільно виокремлювати внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів.

До **внутрішніх стейкхолдерів** належать:

– різні категорії осіб, що здобувають освіту в галузі індустрії моди (студенти всіх форм навчання), а також їхні батьки;

– науково-педагогічні працівники, навчально-виробничий та адміністративно-управлінський персонал закладів освіти швейного й дизайнерського профілю.

Зовнішні стейкхолдери представлені:

– державою, яка здійснює нормативно-правове регулювання діяльності закладів освіти та формує основне замовлення на підготовку кадрів через механізм державного замовлення;

– регіональними органами державної влади та органами місцевого самоврядування;

– роботодавцями галузі, зацікавленими у підготовці компетентних фахівців;

– абітурієнтами та їхніми батьками, які перебувають на етапі вибору освітньої траєкторії;

– громадськими організаціями й об'єднаннями (соціальними групами, творчими спілками, бізнес-асоціаціями тощо), які безпосередньо не входять до системи освіти, проте зацікавлені у розвитку соціального партнерства;

– групами впливу – засобами масової інформації, агентствами у сфері індустрії моди та легкої промисловості, які належать до другорядних стейкхолдерів і можуть як ускладнювати, так і підтримувати реалізацію партнерських ініціатив.

На рис. 3 схематично представлено основні групи стейкхолдерів та їх місце у системі впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України.

У межах проєкту вдосконалення процесу підготовки кваліфікованих робітників для галузі моди та легкої промисловості на засадах публічно-приватного партнерства, за результатами опитування вітчизняних стейкхолдерів, узагальнено ключові напрями спільної діяльності. До них належать: розвиток спільних програм для молоді, спрямованих на ефективну профорієнтацію, популяризацію професій легкої промисловості та мережі закладів П(ПТ)О і ЗВО; удосконалення форм і механізмів мотивації роботодавців до організації на власних виробничих базах навчально-виробничої діяльності, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників; розвиток систем моніторингу ринку праці легкої промисловості з відстеженням переходу від навчання до працевлаштування з урахуванням релокації підприємств і закладів освіти в умовах воєнного стану; створення інтегрованих (укрупнених) професій, що дають змогу гнучко реагувати на перерозподіл персоналу за трудовими функціями; реалізація інноваційних освітніх програм

професійної підготовки та перепідготовки кадрів з урахуванням пропозицій роботодавців і потреб повоєнного відновлення галузі; упровадження системи підтвердження професійних кваліфікацій відповідно до європейських практик [63, 70].

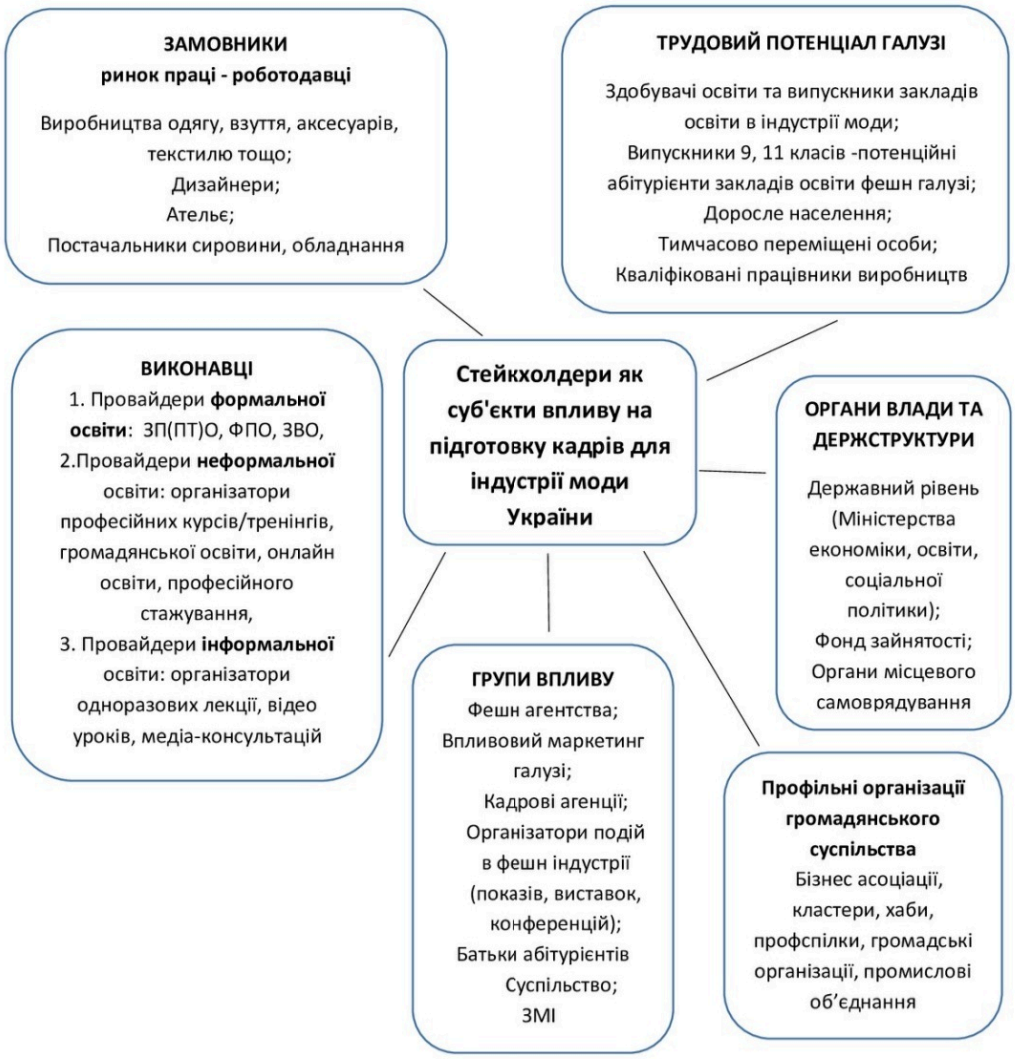

Рис. 3. **Стейкхолдери як суб'єкти впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України** *(розроблено автором)*

Коло стейкхолдерів індустрії моди є широким і багатокомпонентним, а узгоджена взаємодія та врахування їх інтересів створюють передумови для формування гармонійного професійного середовища й ефективного виконання стратегічних завдань галузі. Управління системою стейкхолдерів розглядається як складний, але необхідний процес у побудові публічно-приватного партнерства у сфері підготовки кадрів для індустрії моди. Він охоплює ідентифікацію зацікавлених сторін (груп, що впливають на проєкт, і груп, на які проєкт впливає); визначення та оцінювання рівня впливу кожного стейкхолдера;

налагодження ефективної комунікації та механізмів зворотного зв'язку через регулярні консультації, наради й публічні обговорення, що забезпечують врахування та повагу до інтересів усіх учасників партнерства.

Важливо зазначити, що серед пріоритетних принципів розвитку української системи професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, на нормативно-правовому рівні визначено забезпечення соціальної взаємодії, упровадження корпоративної соціальної відповідальності та розвиток державно-приватного партнерства як механізмів досягнення сталого виробництва і споживання товарів. Залучення громадськості до формування та реалізації стратегічних рішень передбачає перехід до горизонтальної моделі суспільної координації управлінських процесів із обов'язковою участю зацікавлених сторін на національному, регіональному та місцевому рівнях. У програмних документах з розвитку освіти наголошено на необхідності створення умов для розширення публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти, зокрема швейного профілю.

Партнерські процеси можуть реалізовуватися як у форматі взаємодії держави й приватного сектору, так і у формі ініціатив, що виходять безпосередньо від бізнесу та громадських організацій. Проєкти з підготовки кваліфікованих робітників є важливим інструментом розвитку сучасної економіки, оскільки сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств і забезпеченню сталого соціально-економічного розвитку [66].

У ході дослідження з'ясовано, що ефективне розв'язання означених завдань можливе лише за умови скоординованої діяльності регіональних і місцевих органів влади, об'єднань роботодавців і підприємців, професійних спілок, педагогічних працівників закладів ЗВО та П(ПТ)О, а також наукової спільноти. Публічно-приватне партнерство у цьому контексті розглядається як цілісна екосистема, у якій діяльність усіх учасників – освітян, роботодавців, здобувачів освіти та суспільства – має бути узгодженою й ефективною з погляду прав, повноважень, можливостей і реалізації спільних ініціатив. Саме такий механізм партнерської взаємодії створює підґрунтя для спільної відповідальності закладів професійної освіти, громади та бізнесу за розвиток швейної промисловості й формування якісного кадрового потенціалу, що набуває пріоритетного значення для національної економіки [48].

1.5. Навчально-практичні центри з підготовки професій швейного профілю

Головною місією інноваційної діяльності в системі професійної освіти швейної галузі є не просто впровадження нововведень, а системна трансформація цілей, змісту, методів і форм освітнього процесу, а також засобів навчально-виробничої діяльності. Інноваційні процеси в цій сфері реалізуються як комплекс взаємопов'язаних змін, що характеризуються новизною, високою результативністю та узгодженістю з іншими освітніми нововведеннями.

В умовах стрімкого технологічного розвитку галузі актуалізується питання осучаснення парку обладнання, на якому здійснюється підготовка здобувачів освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю, а також створення сучасних підручників і навчально-методичних матеріалів, що відповідають сучасним виробничим технологіям і розширюють професійні горизонти здобувачів освіти [280]. У цьому контексті розвиток державно-приватного партнерства впродовж останніх восьми років у поєднанні з процесами децентралізації в Україні зумовив оптимізацію мережі закладів професійної освіти та реформування системи підготовки кваліфікованих кадрів із фокусом на потреби регіональних ринків праці.

Починаючи з 2017 року в Україні було ініційовано модернізацію освітніх програм і матеріально-технічної бази з метою вдосконалення процесу професійної (професійно-технічної) освіти та підготовки робітничих кадрів. Реалізація «Плану пріоритетних дій Уряду щодо впровадження пілотного проєкту з модернізації підготовки робітників за окремими професіями» уможливила створення навчально-практичних центрів (далі – НПЦ) як інноваційних структурних підрозділів закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Упродовж 2017–2023 років у всіх регіонах України на базі підприємств легкої промисловості було створено й дооснащено сучасним обладнанням 29 навчально-практичних центрів швейного профілю, у яких здійснюється підготовка за професіями «Швачка», «Кравець», «Закрійник», «Вишивальник» (Табл. 1.3 **Додаток 4**).

Відповідно до «Типового положення про навчально-практичний центр» (Наказ МОН України «Про затвердження Положення про навчально-практичний центр (за галузевим спрямуванням) професійно-технічного навчального закладу» від 16 червня 2012 р. **Додаток 4.1**), основними цілями діяльності НПЦ визначено: упровадження сучасних технологій у процес підготовки майбутніх

кваліфікованих робітників швейного профілю; забезпечення якості професійної підготовки відповідно до вимог сучасних стандартів і потреб ринку праці; організацію підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників і майстрів виробничого навчання; професійне навчання незайнятого населення та реалізацію профорієнтаційної діяльності.

Аналіз досвіду функціонування НПЦ сучасних швейних технологій, здійснений упродовж 2020–2023 років, дав змогу виокремити п’ять ключових напрямів їх діяльності:

- налагодження конструктивної взаємодії між підприємствами, закладами освіти різних рівнів, органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, центрами зайнятості, громадськими організаціями;
- координація співпраці закладів П(ПТ)О з роботодавцями (швейними підприємствами, приватними майстернями, ательє індивідуального пошиття), а також із заводами-виробниками тканин, що забезпечує впровадження перспективного виробничого досвіду, інноваційних технологій, сучасного обладнання й матеріалів, зокрема оновлених систем автоматизованого проєктування одягу (САПР);
- розроблення та апробація новітніх методик професійного й виробничого навчання на основі вивчення та адаптації вітчизняного і зарубіжного досвіду;
- виготовлення швейних виробів за індивідуальними замовленнями з використанням прогресивних технологій оброблення, сучасних клейових матеріалів і комп’ютерних систем САПР;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів П(ПТ)О швейного профілю, стажування майстрів виробничого навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки за професіями «Швачка», «Кравець», «Закрійник», «Майстер з пошиття одягу».

Важливим аспектом забезпечення якісної професійної підготовки компетентного фахівця швейного профілю є інноваційні підходи до організації співпраці між закладами П(ПТ)О та підприємствами індустрії моди. Зазвичай кожен НПЦ функціонує у тісній взаємодії з підприємствами відповідного регіону, аналізуючи асортимент продукції, рівень технічного оснащення та застосування інноваційних технологій. Працівники центрів здійснюють науково-методичну роботу з узагальнення виробничого досвіду підприємств за такими напрямами: технології виготовлення одягу з використанням новітніх матеріалів і сучасного обладнання; перспективи впровадження інтегрованих професій у швейній галузі. Результати цього аналізу в контексті формування професійної

компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю узагальнено й представлено на рис. 4.

Рис. 4. **Напрями діяльності навчально-практичних центрів, що пов'язані з формуванням професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників**

Поряд із позитивними результатами модернізації професійної освіти швейного профілю виявлено низку проблемних аспектів, серед яких: неефективність взаємодії закладів П(ПТ)О з реальними роботодавцями та представниками органів влади; недостатній рівень професійної підготовки випускників, що проявляється у переважанні середнього рівня сформованості професійної компетентності, низькій конкурентоспроможності та мобільності на ринку праці; дисбаланс між попитом і пропозицією робітничих кадрів швейного профілю; відсутність чітких критеріїв оптимізації мережі закладів П(ПТ)О та механізмів залучення інвестицій для створення сучасних НПЦ [54].

Домінантну роль інноваційності у діяльності сучасного фахівця переконливо підкреслює Н. Ничкало, зазначаючи, що здатність відповідати новим викликам потребує прогностичності, інноваційності, високого рівня професіоналізму та системного бачення суспільних процесів. Лише за умови органічної єдності професійно-педагогічної діяльності на всіх рівнях можливо досягти того цивілізаційного розвитку, якого вимагає сучасна доба [262].

1.6. Дуальна модель професійної освіти і навчання, як драйвер розвитку

Якість та ефективність професійної освіти і навчання є ключовими орієнтирами державної політики в усьому світі та визначальними пріоритетами міжнародних освітніх стратегій. У цьому контексті дуальна модель професійної освіти і навчання розглядається як один із найбільш результативних інструментів підготовки висококваліфікованих робітничих кадрів. Вона ґрунтується на системній співпраці соціальних партнерів, які володіють сучасними технологіями та виробничим досвідом, з роботодавцями, зацікавленими у підготовці фахівців швейних професій і готовими інвестувати у цей процес час, ресурси та управлінські зусилля.

Правовою основою впровадження дуальної освіти в Україні став Закон України «Про професійну освіту», ухвалений 14 серпня 1969 року. Подальший розвиток нормативно-правового забезпечення відбувся у 2018 році, коли Урядом було схвалено Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти та затверджено Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти [166] та інших документів з цієї сфери [279, 282, 283]. Починаючи з 1 вересня 2019 року, елементи дуальної форми здобуття освіти впроваджуються у 262 закладах професійної (професійно-технічної) освіти за участю понад 1000 роботодавців, підготовка здійснюється зі 190 робітничих професій, а кількість здобувачів освіти, залучених до дуального навчання, перевищує 12 тис. осіб. Наразі триває актуалізація нормативної бази з урахуванням сучасних соціально-економічних викликів.

Упродовж тривалого часу всі учасники освітнього процесу очікували на ухвалення сучасного Закону України «Про професійну освіту», який би чітко регламентував розподіл відповідальності між державою та реальним сектором економіки, визначав права й обов’язки сторін, а також створював стимули для роботодавців, зацікавлених у підготовці висококваліфікованих кадрів, що є запорукою ефективного функціонування дуальної системи. Вагомою перевагою професійної освіти є її гнучкість і здатність оперативно реагувати на потреби ринку праці. Навчання у закладах професійної освіти доступне не лише випускникам закладів загальної середньої освіти, а й дорослому населенню, яке прагне підвищити кваліфікацію або змінити професійну траєкторію. Галузеве спрямування підготовки кваліфікованих робітників має узгоджуватися з потребами регіональних ринків праці, які постійно стимулюють розвиток національної системи професійної освіти.

Аналіз кращих світових практик розвитку інститутів партнерства засвідчує, що рівень розвиненості інституційного середовища професійної освіти і навчання є індикатором конкурентоспроможності та стабільності національних економік. У класичному вигляді дуальна модель професійної освіти функціонує в Німеччині, Австрії та Швейцарії. У науковій літературі її відносять до змішаних (різнорідних) моделей систем професійної освіти і навчання, що поєднують ринкові та державні механізми управління і відомі також як кооперативні системи підготовки [399, 403, 407, 415].

За сукупністю ознак дослідники виокремлюють три базові варіанти таких систем.

Перший – модель сполучення (*formation en alternance*), поширена у країнах із традиційною системою середньої технічної освіти (Франція та країни її колоніального впливу). Вона передбачає поєднання шкільної та виробничої форм підготовки й орієнтована на набуття професійних знань, які неможливо сформувати без навчання безпосередньо на робочому місці. Так, у Франції професійний еквівалент рівня *Baccalauréat Professionnel* поєднує навчання у закладі освіти з виробничою підготовкою на підприємствах [419].

Другий варіант – промислова модель підготовки з латиноамериканськими ознаками, що характеризується насамперед специфічною системою фінансування. Компанії різних секторів економіки зобов'язані сплачувати податок на професійну підготовку, кошти з якого акумулюються у централізованих фондах і спрямовуються на розвиток усіх форм професійного навчання. Управління системою здійснюють спеціальні ради за участю представників роботодавців, державних органів і профспілок, а підготовка кадрів реалізується у промислових тренувальних майстернях і технологічних центрах у тісній співпраці з підприємствами [395].

Третій варіант – дуальна модель професійної освіти і навчання, яку доцільно розглядати як професійно-педагогічну систему з двома рівноцінними місцями навчання: закладом освіти та підприємством. Її функціональна дуальність ґрунтується на інтеграції ринкових механізмів управління професійною підготовкою з державним регулюванням через правові та кваліфікаційні стандарти [417].

Узагальнюючи, до основних механізмів дуальної системи професійної освіти і навчання належать: ринкове визначення кількісних параметрів підготовки кадрів за умови дотримання державних кваліфікаційних стандартів; формування професійних кваліфікацій з урахуванням позицій держави та інших

зацікавлених сторін (роботодавців, професійних асоціацій, профспілок); визнання підприємств провайдерами професійної підготовки за умови державного контролю якості; регулювання педагогічних аспектів навчання через механізми фінансування та стандартизації.

Запорукою ефективності дуальної системи є консолідація зусиль державних інституцій, роботодавців і профспілок, зв'язок професійної підготовки з принципами громадянського виховання, опора на ідею безперервної освіти, поєднання процесів соціалізації та набуття професійних навичок, а також чіткий розподіл відповідальності між державою і реальним сектором економіки.

В Україні дуальна система професійної освіти набуває поступового поширення. Підготовка здобувачів освіти швейного профілю здійснюється за схемою, за якої теоретичний цикл і формування первинних професійних навичок відбуваються у закладі освіти, а розвиток складних і комплексних умінь – безпосередньо на виробництві [126]. До 70% навчального часу здобувачі освіти проводять в умовах реального виробництва, що забезпечує відповідність їх підготовки вимогам роботодавців. У 2020/2021 навчальному році таку форму навчання застосовували 217 закладів професійної освіти України [5].

Разом із тим результати дослідження ефективності державно-приватного партнерства у підготовці кадрів швейного профілю, проведеного у грудні 2022 року громадською спілкою «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості "Fashion Globus Ukraine" спільно з Інститутом професійної освіти НАПН України, засвідчили, що лише 43% із 65 опитаних закладів П(ПТ)О фактично задекларували впровадження дуальної форми навчання. Це свідчить про необхідність подальшого інституційного та методичного супроводу впровадження дуальної освіти.

Науково-теоретичні засади дуальної моделі професійної освіти і навчання в Україні та за кордоном ґрунтовно представлені у працях українських (І. Андрейців [5], Н. Батраченко [17], Г. Булгаков [34], В. Василиненко [39], О. Гилюн [89], Т. Герлянд [87], Н. Кулаєва [409], О. Коркіна [169], В. Кюрчев [189], Л. Кримчак [183], О. Кушнірецька [188], Г. Романов, І. Савченко та ін.) і зарубіжних учених (R. Arnold [364], P. Koudahl [379], W. Stefan та ін.), а також у зведених матеріалах роботодавців, представлених в аналітичних звітах.

Упровадження дуальної освіти створює взаємні переваги для всіх учасників процесу. Для закладів освіти це означає скорочення витрат на оновлення виробничого обладнання та можливість адаптації освітніх програм до реальних потреб підприємств. Для роботодавців – підготовку мотивованих і

професійно адаптованих працівників, формування довіри між сторонами та зниження ризиків кадрових помилок (Бучинська О. В та інш. [36]). Для здобувачів освіти – поглиблення професійних знань і досвіду, підвищення рівня соціалізації, усвідомлення кар'єрних перспектив і отримання щомісячної грошової винагороди під час навчання [87, 125]. Отже, розвиток навчання безпосередньо на робочих місцях, включаючи якісне стажування, учнівство, наставництво та різні моделі дуальної освіти, розглядається як спільна сфера відповідальності освітян і роботодавців у процесі підготовки кадрів для індустрії моди та легкої промисловості.

Узагальнюючі результати аналізу наукових джерел, інформаційно-аналітичних оглядів засвідчило наявність системних проблем і цивілізаційних викликів у галузі швейного виробництва, пов'язаних із підготовкою майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, а саме: динамічні трансформації, що спричиняють нестабільність і непередбачуваність функціонування підприємств галузі; панування суспільної думки про непрестижність професій швейного профілю; низька мотивація здобувачів П(ПТ)О до опанування нових знань і способів діяльності; непривабливі умови праці на застарілому обладнанні з використанням традиційних технологій на діючих виробництвах; невиправдана методологія регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих робітників швейного профілю, що передбачає економію коштів, а не забезпечення реальних потреб ринку праці тощо. На основі аналізу соціально-економічних показників констатовано, що для повоєнного відновлення України стратегічно важливим є забезпечення швейної промисловості як інноваційного успішного високотехнологічного бізнесу на основі сучасного досвіду і новітніх знань через формування продуктивних взаємозв'язків між наукою, освітою та реальним виробництвом, де одним з визначальних чинників є висока професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. З'ясовано, що така форма здобуття освіти, виражаючи найбільш повну взаємодію науки, освіти і виробництва, якнайкраще сприяє розвитку професійно значущих якостей кваліфікованих кадрів, формуванню у них професійної культури, фахової вправності, сучасного економічного мислення.

«Найкращі результати з'являються тоді, коли держава створює умови, а приватний сектор – можливості».
Майкл Портер

РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ ШВЕЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Історичні засади становлення публічно-приватного партнерства у професійній освіті в Україні

Соціально-економічні трансформації швейної галузі висувають нові вимоги до якості професійної підготовки спеціалістів, ключовими з яких є професіоналізм, професійна мобільність, готовність до зміни виконуваних професійних завдань, зміни робочого місця, здатність швидко освоювати нові види робіт, нові спеціальності тощо. Особливостями професійної компетентності спеціалістів швейної галузі є поєднання професійних умінь з технологічними знаннями основ швейного виробництва, які пов'язують інформацію про сучасний стан розвитку та техніко-технологічні досягнення галузі. Важливим аспектом підготовки компетентного фахівця швейного профілю є ефективні підходи до співпраці навчальних закладів із виробництвами. Дослідження історичних коренів багатоаспектного процесу пошуку ефективних моделей співпраці роботодавців та освітян у професійній підготовці у широких соціальних і антропологічних контекстах, має особливий зміст для розуміння сучасних реалій публічно-приватного партнерства. У цьому контексті набувають сенсу дослідження соціально-економічної детермінанти, закономірностей, специфіки та особливостей становлення і розвитку форм співпраці держави та бізнесу при підготовці робітничих кадрів в Україні та світі.

Історія розвитку професійно-технічної освіти засвідчує, що основи професійної освіти в Україні було закладено ще в часи Київської Русі і має унікальний літопис становлення та розвитку національної системи підготовки робітничих кадрів в Україні, багатоаспектно представлений в науковій літературі. Ґрунтуючись на переконливо аргументованих твердженнях наукових праць Л. Зельман (2017) [143], М. Пузанов (1980) [291], В. Савченко [310], Н. Салтан (2014) [311], А. Селецький (2012) [312], О. Товканець [334], Н. Калініченко (2010) [150], О. Коханко [174], В. Кременя (2012) [179],

М. Кучинського [187], І. Лікарчук (1999) [194], О. Локшіної [196], С. Нікітчина [224], Н. Ничкало (2014) [233], (2000) [230], Л. Пуховської (2017) [292], Н. Слюсаренко (2010) [318], В. Супрун (2018) [322] та ін, маємо підстави констатувати наявність 14 основних періодів становлення системи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні в цілому й розвитку закладів П(ПТ)О швейного профілю зокрема, що детально висвітлено в **Додатку 7.** Критеріальними характеристиками виокремлених періодів є:

– трансформаційні особливості розвитку змісту і форм організації навчально-виробничої діяльності здобувачів професійної освіти швейного профілю зумовлюються удосконаленням вигляду і форми виготовлюваних об’єктів;

– істотні зміни щодо забезпечення нормативно-правової й навчально-методичної бази освітньо-виховного й освітньо-виробничого процесів, принципів підпорядкування закладів П(ПТ)О, у тому числі швейного профілю;

– способи поєднання загальноосвітньої і професійної підготовки, нових форм підготовки кваліфікованої робочої сили, зокрема для підприємств індустрії моди відповідно до потреб ринку праці.

На основі дослідження історіогенези П(ПТ)О з’ясовано тенденційну закономірність про зростання якісних вимог до професійної підготовки робітничих кадрів швейного профілю й збільшення різнопланових можливостей для їх задоволення. Так, підготовка робітників швейного профілю, безпосередньо пов’язана з формуванням і розвитком швейної промисловості, почала здійснюватися ще з XVIII ст., а значний її прогрес відмічався наприкінці XIX ст. При цьому провідним завданням професійної освіти в усі періоди позиціоновано забезпечення стійкого балансу між потребами в кваліфікованих робітничих кадрах та якісною їх підготовкою у закладах П(ПТ)О, а також між кількістю викладачів і майстрів виробничого навчання.

Провідною вимогою до професійної освіти вчені одностайно визначають її інтегрований (комплексний) характер, що передбачав поєднання теоретичного й виробничого навчання з суспільно-політичним вихованням. Виникнення фабрично-заводського (мануфактурного) виробництва сприяло диференціації праці робітничих кадрів, що зумовило виникнення ***операційної*** системи вивчення технологічних процесів. Таким чином учнівська молодь у межах оволодіння професією швачки, кравця, закрійника, вишивальниці тощо набувала універсальних професійних знань і фахових навичок. Водночас, мали місце спроби вдосконалення операційної системи, які зумовили появу донині

актуальної в умовах великих підприємств швейної галузі ***операційно-предметної*** системи П(ПТ)О. Суть такої освітньої парадигми полягає в тому, що первинна професійна підготовка майбутніх фахівців швейного профілю здійснюється за операційною системою навчання, а в подальшому – за предметною.

Більш досконалу концептуально-парадигмальну модель виробничого навчання вчені й педагоги намагалися створити шляхом поєднання операційно-предметної системи з моторно-тренувальною, що має назву ***операційно-комплексної системи***. Механізмами реалізації такої професійної підготовки кравців, швачок, закрійників і вишивальниць передбачалося послідовне засвоєння учнями способів виконання двох-трьох операцій із подальшим доведенням набутих умінь до рівня навичок та виконуванням комплексних (багатоопераційних) робіт. При цьому зміст кожної з комплексних робіт у процесі навчання поступово ускладнювався. Майбутнім кваліфікованим робітникам дозволялося самостійно обирати для виконання комплексні роботи, робочі інструменти і визначати послідовність операцій. Такий процес тривав до повного засвоєння всіх технологічних операцій, притаманних конкретній професії. Складність організації оволодіння техніко-технологічними вміннями спонукала до пошуку простіших систем виробничого навчання. Так утворилася ***предметно-технологічна система***, в основі якої – предметна структура, а провідною навчальною одиницею є об'єкт роботи (продукція, вузол). Однак практична реалізація означеної вище системи лише частково забезпечувала виконання вимог до виробничого навчання щодо формування професійних (фахових) умінь майбутніх кваліфікованих робітників.

Здійснивши історичний аналіз етапів розвитку системи професійної освіти, можна виокремити дві основні тенденції: вимоги до робітничих кадрів постійно підвищуються і водночас постійно збільшуються можливості у забезпеченні цих вимог. Одним з головних завдань, яке вирішувала й вирішує система професійної освіти – забезпечення стійкого балансу між потребами в кваліфікованих робітничих кадрах та їх підготовкою у закладах П(ПТ)О викладачами і майстрами виробничого навчання. Примітно, автори наукових публікацій із проблематики взаємодії освітян та роботодавців крізь призму еволюції професійної освіти (від середньовічних шкіл ремісничої майстерності – до сучасних онлайн-методик підготовки конкурентоспроможних фахівців) Н. Боковець [27], В. Василенко [39], І. Гриценок [98], Л. Гуцан [107], П. Гуцак [401], Л. Зельман [143], Г. Єльнікова [336], Н. Іванцова [146], Я. Камінецький

[330], В. Ковальчук [158, 159], Р. Гуревич [104], Н. Калиніченко [150], О. Марковська [209] та ін. одностайно наголошують на пропорційному зв'язку між розвитком науки, промисловості, запитами ринку праці на кваліфіковані кадри та досягненнями професійної освіти**.** У кожний із періодів становлення П(ПТ)О розробляли й реалізовували відповідні нормативні документи, зокрема положення закладів освіти, навчальні плани, програми, підручники, здійснювалася підготовка викладачів для професійних шкіл і стажування майстрів виробничого навчання на підприємствах галузі.

У контексті дослідницького пошуку особливо цінними є донині актуальні здобутки періоду 1929–1940 рр., що пов'язані з існуванням галузевих систем підготовки кваліфікованих робітників (у наш час їхнім аналогом є галузеві ради). Функціями таких структурних одиниць (осередків, організацій) передбачалося налагодження співпраці між соціальними партнерами, роботодавцями й закладами П(ПТ)О швейного профілю, а також розроблення й схвалення професійних стандартів. Науково значущими для розв'язання проблеми формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП вважаємо досягнення 1976–1985 рр., зокрема щодо механізмів управління закладами П(ПТ)О (йдеться про Госпрофобр – державний комітет із ПТО, діяльність якого детермінувалася Кабінетом Міністрів України). На нашу думку, це була найбільш дієва й ефективна система управління професійною підготовкою кваліфікованих кадрів для легкої промисловості, а відтак, визнаємо її актуальною для повоєнного відновлення Української держави.

Отже, вивчення генези становлення П(ПТ)О, крізь призму професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, результатом якої позиціонуємо професійну компетентність, дало змогу виокремити низку *позитивних тенденцій* становлення ДПП в Україні в ХХ ст., які враховуємо у виконанні завдань дослідницького пошуку:

– якісна організація профорієнтаційної роботи майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю;

– забезпечення випускників ЗЗСО безкоштовною професійно-технічною освітою, першим місцем працевлаштування, а також подальшим підвищенням здобутої кваліфікації;

– посилення уваги до виробничого навчання та співпраці закладів П(ПТ)О швейного профілю з підприємствами;

– модернізація й автоматизація виробничих майстерень;

– відкриття навчально-науково-виробничих комплексів.

Водночас до *негативних явищ* формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ХХ ст. віднесено: надмірну політизацію й ідеологізацію змісту загальноосвітньої підготовки; концентрацію уваги представників органів законодавчої та виконавчої влади, адміністрацій закладів освіти і педагогів на виконанні кількісних, а не якісних показників професійної підготовки кравців, швачок, закрійників.

Таким чином, окреслені позитивні тенденції та виявлені негативні явища генези становлення професійної (професійно-технічної) освіти у ХХ ст. актуалізують необхідність науково обґрунтованого переосмислення історичного досвіду підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що слугує методологічним підґрунтям для подальшого дослідження сучасних механізмів формування їх професійної компетентності на засадах публічно-приватного партнерства.

2.2. Державно-приватне та публічно-приватне партнерство як інструмент реалізації цілей сталого розвитку у сфері професійної освіти

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростанням уваги до проблематики сталого розвитку, яка на глобальному рівні набула інституційного оформлення у межах Порядку денного ООН у сфері сталого розвитку до 2030 року. У цьому документі визначено 17 Цілей сталого розвитку, що охоплюють соціальні, економічні, управлінські та екологічні виміри суспільного поступу. Україна, приєднавшись до міжнародних зобов’язань, здійснила їх національну адаптацію, що відображено у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», де окреслено пріоритетні напрями та показники досягнення сталого розвитку.

Одним із ключових механізмів реалізації зазначених цілей виступає партнерська взаємодія між публічним сектором і приватним бізнесом, зокрема у формі державно-приватного або публічно-приватного партнерства. У контексті розвитку професійної (професійно-технічної) освіти такі партнерські моделі набувають особливої значущості, оскільки дозволяють поєднати освітній потенціал держави з ресурсами, інноваціями та практичним досвідом роботодавців.

Одним з важливих напрямків подальшого розвитку людства та з взятих Україною на себе завдань є розвиток партнерських відносин влади і бізнесу для

досягнення Цілей Сталого Розвитку, вимірюваний кількістю проектів державно-приватного партнерства Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» [255, 320].

Аналіз наукових праць українських і зарубіжних дослідників таких як О. Бойко [26], І. Бовсунівської [25], В. Бутенко [35], О. Васильєва [11], О. Вінник [45], Б. Вінницький [47], Л. Воротіна [83], М. Дейч [110], О. Дугопольского [128], К. Дубич [127], М. Коляда [162], С. Майстро [204], О. Макара [206], Д. Лаврентія [190], С. Хєда [343], H.-A. Patrinos [421] та L. Macina, P. Wicht [411] засвідчує, що партнерство публічного та приватного секторів розглядається як складова сучасної теорії публічного врядування та соціальної держави. Державно-приватне партнерство уможливлює вирішення соціально-економічних проблем, сприяє модернізації публічних послуг та впровадженню інноваційних управлінських рішень, у тому числі в освітній галузі.

Аналізуючи статистику впровадження публічно-приватного партнерства в світі, зауважимо, що становлення означеного явища мало місце у високорозвинених державах Європи, США, Австралії, Нової Зеландії та ін. [370, 377, 382, 394] та посткомуністичних країнах [134]. Нині більшість проєктів ДПП реалізується у країнах Східної Азії, Тихоокеанського регіону, Латинської Америки, а особливо – у Китаї, Індії, Туреччині та Бразилії [396, 398, 402, 420, 431]. Історично для країн ЄС, Латинської Америки і Австралії широковживаним є термін "Public-Private Partnership" (PPP), що буквально означає «публічно-приватне партнерство» (ППП), в той час як Україні разом з більшістю країн СНД оперує поняттям «державно-приватне партнерство» (ДПП).

Ми розділяємо думку М. Солодаренко, що саме таке трактування поняття на пострадянському просторі відображає усталене уявлення про державу як провідного та домінуючого суб'єкта у взаємодії з бізнесом та громадянським суспільством [319]. В умовах європейської інтеграції Україні доцільно переосмислити й «декомунізувати» низку наукових понять, які підкреслюють гіпертрофовану роль держави як соціального домінанта. Проведення децентралізаційних реформ, розпочатих у нашій країні, поступово наближає її до європейської моделі, де ключовими учасниками суспільно-політичного процесу виступають не лише державні інституції, а й органи публічного управління в широкому сенсі – з рівноправним статусом виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інституцій громадянського суспільства, які беруть участь у формуванні та реалізації публічної політики [79].

В українському нормативно-правовому полі закріплено поняття «державно-приватне партнерство», що відображає історично сформовану домінуючу роль держави у соціально-економічних процесах. Однак у контексті європейської інтеграції та децентралізації управління актуалізується необхідність переосмислення цього підходу. Публічно-приватне партнерство, на відміну від державно-приватного, охоплює взаємодію органів державної влади, місцевого самоврядування, інституцій громадянського суспільства та бізнесу як рівноправних учасників формування і реалізації публічної політики.

Законодавче визначення державно-приватного партнерства в Україні ґрунтується на договірній формі співпраці між державними та приватними суб'єктами з метою досягнення суспільно значущих результатів. У сфері освіти така взаємодія спрямована на підвищення якості освітніх послуг, наближення змісту професійної підготовки до потреб ринку праці, розвиток практикоорієнтованого навчання та формування професійної компетентності здобувачів освіти. Метою такої взаємодії є, за слушною думкою В. Кременя, «ухвалення ефективних управлінських рішень і задоволення суспільних інтересів у сфері освіти» (В. Кремень) [181]. Актуальним є позиціонування О. Москвічовою державно-приватного партнерства як економічного інституту, що на макрорівні представляє збалансовану систему формалізації й узгодження різного роду інтересів суб'єктів господарювання в особі держави і бізнесу; на мікрорівні дана система дозволяє об'єднати ресурси і мінімізувати ризики при реалізації різноманітних проєктів, у тому числі і в освітній галузі, забезпечуючи при цьому максимально можливий соціально-економічний ефект» [218]. Водночас, у категоріальному вимірі, термін "Public Private Partnership", що активно використовується на Заході, має значно ширше значення, ніж його український відповідник: воно розглядається як багатовимірне соціально-економічне явище, що поєднує економічні, управлінські та соціальні відносини. Семантичний аналіз споріднених понять – соціального, міжсекторального, муніципально-приватного та державно-приватного партнерства – дозволяє дійти висновку про їх спільну сутнісну основу, яка полягає у координації інтересів різних секторів з метою досягнення публічного блага.

Разом із тим, практична реалізація партнерських моделей в Україні залишається обмеженою через недостатній рівень довіри до держави як партнера, нестабільність фінансово-економічного середовища, змінюваність нормативно-правової бази та управлінські ризики. Це особливо відчутно у сфері

професійної освіти, де потенціал співпраці закладів освіти з роботодавцями та іншими стейкхолдерами використовується не повною мірою.

Визнання публічно-приватного партнерства як інноваційного інструменту розвитку підтверджується дефініцією Європейської економічної комісії ООН, відповідно до якої ППП трактується як довгострокова контрактна модель розвитку інфраструктури та надання публічних послуг із залученням ресурсів, управлінського досвіду та мотивації приватного сектору [447]. Таким чином, публічно-приватне партнерство ґрунтується на принципах доцільності, ефективності, прозорості, збалансованості інтересів і врахування громадської думки. У контексті розвитку професійної освіти воно виступає важливим чинником формування стійкої системи підготовки кваліфікованих робітників, здатної відповідати викликам сучасного ринку праці та сприяти досягненню Цілей сталого розвитку.

Його запровадження сприяє наближенню України до європейських практик, підтримує розвиток соціально орієнтованої економіки та впровадження соціально відповідального управління – ключових елементів побудови соціальної держави, що прагне досягти Цілей сталого розвитку як вказано на рис. 5.

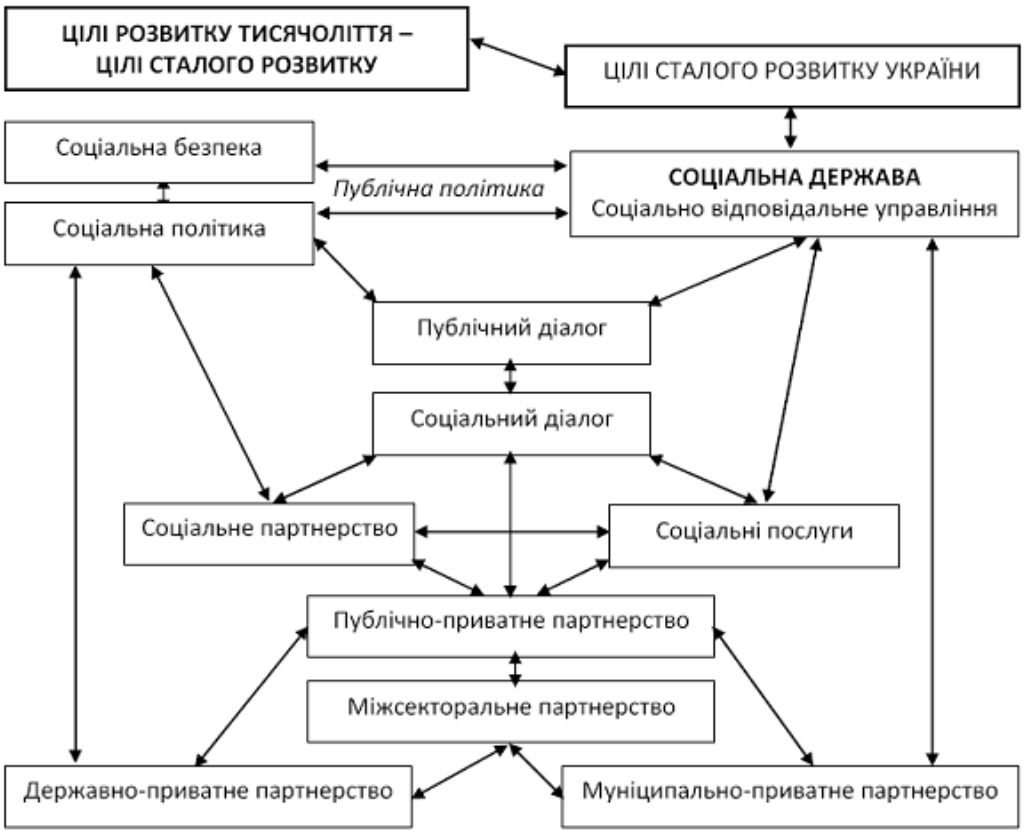

Рис. 5. **Місце публічно-приватного партнерства в предметному полі соціальної держави**
(за матеріалами Д. Лаврентія, Д. Грімзі, М. Льюїс, С. Майстро)

З огляду на це, вважаємо доцільним ширше використання терміну «публічно-приватне партнерство», який є більш інклюзивним у порівнянні з традиційним для українського дискурсу поняттям «державно-приватне партнерство». Адже останнє зосереджене виключно на участі державних органів, тоді як перше охоплює також інші суб'єкти публічної влади, зокрема органи місцевого самоврядування. Водночас у ситуаціях, коли співпраця відбувається безпосередньо між приватним інвестором і державним органом, вживання обох термінів може вважатися рівнозначним.

Наразі відсутні сталі практики партнерства інститутів державного управління та громадянського суспільства у таких сферах, як формування державної політики, її моніторинг, громадський контроль за діяльністю центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, установ з бюджетним фінансуванням тощо [255, 256]. Це потребує більш активного використання інструментарію ППП в ході державотворчих реформ, що відбуваються зараз в Україні.

Погоджуючись із позиціями учених, вважаємо, що саме ППП уможливлює зниження ризиків, розподіл навантаження між державою та приватним сектором. Вивчення досвіду публічно-приватного партнерства переконує, що цей об'єктивний процес має певні традиції у багатьох країнах світу, але активізований лише останнім часом внаслідок зростання попиту на публічні послуги та підвищення уваги до оптимізації процесу їх надання за дефіциту бюджетних коштів. Публічно-приватне партнерство є надзвичайно складним явищем, яке охоплює не лише економічні, а й соціальні та публічно управлінські відносини. Найшвидшими темпами ППП поширюється у розвинених країнах, де існують тверді гарантії права власності, держава без потреби не втручається у функціонування бізнесу, а інвестори впевнені у стабільності економіки та законодавства. Надзвичайно важливим є й регламентований розподіл ризиків між сторонами партнерства, який розглянуто в Таб. 1.4 **Додаток 5.**

2.3. Державна політика в сфері співпраці освіти та бізнесу

Запровадження інституту публічно-приватного партнерства упродовж останнього десятиліття у світовій соціально-економічній практиці позиціонується як один із пріоритетних напрямів урядових стратегічних програм розвитку та альтернативний інструмент відновлення й модернізації національних економік у воєнний і повоєнний періоди. У дослідженнях

міжнародних агенцій технічної допомоги, зокрема USAID в Україні – ініціатора «Програми розвитку державно-приватного партнерства в Україні», наголошується на значущості ДПП як нового інструмента державного регулювання, що сприяє економічному розвитку (Програма розвитку державно-приватного партнерства USAID, 2014) [304]. У контексті цього дослідження особливий інтерес становлять матеріали секторального огляду USAID у сфері надання освітніх послуг [276].

Водночас Урядом України було схвалено «План дій щодо відновлення національної економіки у воєнний та повоєнний час», у якому акцентовано необхідність перегляду місця й ролі держави у функціонуванні ринкової системи та сучасних економічних відносин [44]. Це актуалізує потребу глибокого аналізу реальних вимог ринку праці до кваліфікованих робітників швейного профілю, пошуку альтернативних форм співпраці держави й бізнесу та впровадження ефективних механізмів управління освітніми інституціями, що здійснюють підготовку таких кадрів. Саме у цьому контексті розв'язується третя суперечність дослідження, пов'язана з цілеспрямованим формуванням професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства.

Державна освітня політика України визначає серед провідних тенденцій розвитку освіти зростання її значення як чинника соціального розвитку та провідника знань і інформації; диверсифікацію джерел фінансування; перехід до багатоканального фінансування й підвищення ефективності використання ресурсів; інтернаціоналізацію освіти та уніфікацію стандартів з метою визнання дипломів; зміну вимог до змісту, методів і форм навчального процесу; трансформацію організаційних форм освітньої діяльності та глобалізацію ринку освітніх послуг [74; 124; 293]. Поділяючи позицію Н. Ничкало щодо того, що трансформація професійної освіти зумовлюється глобальними соціально-економічними процесами, освітнім законодавством, станом економіки та розвитком новітніх виробничих технологій [228], у дослідженні обґрунтовується необхідність упровадження інвестиційних програм розвитку закладів професійної (професійно-технічної) освіти як одного з пріоритетів сучасної освітньої політики України.

Залучення інвестицій у професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю розглядається як чинник підвищення конкурентоспроможності закладів П(ПТ)О, що позитивно впливає на якість освітньої діяльності, формування професійної компетентності здобувачів освіти,

розвиток науково-дослідницької роботи та мотивацію педагогічних колективів до ініціювання й реалізації інноваційних проєктів.

Дослідження різноманіття підходів до створення моделей освіти та підготовки кадрів для ринку праці є доступним завдяки матеріалам зарубіжних вчених: V. Arvil Adams [363], E. Bükki (Угорщина) [371], B. Bull [370], E. Cerkez (Румунія) [376], Z. Daija (Латвія) [378], W. Eichhorst [385], F. Ferreira (Португалія) [391], U. Hippach-Schneider (Німеччина) [399], G. Hefler [395], Y. Huang, M. Quibria [400], M. Kaňáková (Чехія) [404], C. Katansky (Болгарія) [405], Y. Korelli (Кіпр) [407], S. Poulsen, C. Eberhardt [427], J. Olofsson (Швеція) [418], J. Rojewski [428], I. Sancha (Іспанія) [429], H. Smulders (Нідерланди) [431], M.-L. Stenström (Фінляндія) [432], S. Tritscher-Archan (Австрія) [436], Xueping Wu & Yiqun Ye (КНР) [439], L. Vaitkutė (Литва) [442].

Актуальними для дослідницького пошуку є проаналізовані вченими моделі та принципи організації професійної освіти країн Європейського Союзу [373; 412; 413; 417], Копенгагенська Декларація з посилення європейської кооперації у професійній освіті [168], аналіз системи освіти в рамках Туринського процесу [361], матеріали країн: Бельгії [360], Болгарії [414], Великобританії [359], Естонії [446], Нідерланди [367], країн Скандинавії [403], Фінляндії [392], Франції [419], Швеції [436], ДПП країни Азії [396]. У цих дослідженнях державно-приватне партнерство трактується як система відносин держави й бізнесу, що використовується як інструмент економічного та соціального розвитку на міжнародному, національному, регіональному й місцевому рівнях, а також як форма реалізації конкретних проєктів на базі об’єктів державної та комунальної власності.

Питання застосування ДПП в освітній сфері, його моделей, переваг і ризиків висвітлено у працях Д. Вороніної-Пригодій [80], С. Кравця [228], Т. Губанової [103], Р.Фалмер [338], H. Felipe, J. Newman, B. Pokhrel [228], I. Kivleniece [406], E. Yescombe [228], P. de Vries та ін. Значний науковий інтерес становлять також порівняльні дослідження моделей професійної освіти й підготовки кадрів для ринку праці в країнах Європейського Союзу та світу, узагальнені матеріали яких подано у **Додатку 6**.

У воєнний і повоєнний періоди особливої актуальності набуває формування нової системи відносин між державними та місцевими органами влади, підприємствами, роботодавцями й службами зайнятості – усіма суб’єктами, які безпосередньо зацікавлені у підготовці робітничих кадрів для відновлення економіки країни. Державна політика у цій сфері активно

розвивається, створюючи нормативні передумови для прогнозування потреб ринку праці, визначення пріоритетних напрямів професійної підготовки та організації навчання незайнятого населення з урахуванням структурних змін економіки.

Важливим кроком у цьому напрямі стало створення у 2019 році Національного агентства кваліфікацій (НАК) як постійно діючого колегіального органу. Агентство координує розроблення професійних стандартів відповідно до потреб ринку праці, веде реєстри професійних стандартів і кваліфікацій, забезпечує комунікацію між бізнесом, профспілками та органами виконавчої влади, бере участь у формуванні Національної рамки кваліфікацій і акредитує кваліфікаційні центри, у яких можливе підтвердження кваліфікацій, здобутих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Прийняття Закону України № 4147 від 15.06.2022 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій» унормувало низку принципових положень, зокрема запровадження поняття часткових кваліфікацій та пріоритетність сучасних професійних стандартів над застарілими кваліфікаційними характеристиками. Це створює передумови для прискореного працевлаштування осіб, які втратили роботу, та оперативного опанування нових професійних компетентностей [275]. Окремо легалізовано діяльність галузевих рад, що функціонують за зразком Великобританії та Німеччини й спрямовані на узгодження потреб галузей з освітньою системою.

Виробничий та освітній потенціал України становить одну з її ключових конкурентних переваг, проте без створення відповідних інституційних умов і належного фінансування цей потенціал може залишитися нереалізованим. Міжнародний досвід переконливо доводить, що модернізація економіки та освіти можлива лише на основі консолідації зусиль держави й приватного бізнесу, що у світовій практиці реалізується через інститут публічно-приватного партнерства.

Практично розвиток ППП в Україні стримується низкою інституційних проблем, серед яких політична нестабільність, недосконале нормативно-правове регулювання, слабкість механізмів гарантування державних зобов’язань, недостатня бюджетна підтримка проєктів ППП, низький рівень довіри громадян до органів влади, дефіцит кваліфікованих фахівців у сфері управління ДПП та недосконаліть методології оцінювання ефективності таких проєктів, хоч його сутність прописана в таких документах як Закон України «Про державно-

приватне партнерство» [273], Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013–2018 роки) [165] та «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні» [274].

Правова форма реалізації ППП має забезпечувати інвестиційну привабливість, безпеку вкладень і досягнення стратегічних цілей розвитку галузей, важливих для держави. Це передбачає сприйняття приватного інвестора як рівноправного партнера та взаємну відповідальність сторін за виконання взятих зобов’язань. Для активізації ППП у системі професійної освіти необхідним є вдосконалення нормативно-правового середовища, формування прозорих моделей взаємодії держави, бізнесу й суспільства та орієнтація на кращі європейські й світові практики. Таким чином, державно-приватне партнерство у сфері співпраці освіти та бізнесу постає як складне багатовимірне явище, що охоплює економічні, соціальні та управлінські аспекти. Його розвиток у професійній освіті швейної галузі створює підґрунтя для формування якісно нових умов підготовки кваліфікованих кадрів, підвищення інвестиційної привабливості закладів освіти та забезпечення сталого розвитку національної економіки у воєнний і повоєнний періоди.

2.4. Публічно-приватне партнерство у сфері освіти

Публічно-приватне партнерство в освіті – це взаємодія органів державної влади, органів місцевого самоврядування з громадськими організаціями, іншими інститутами громадянського суспільства з метою ухвалення ефективних управлінських рішень та задоволення суспільних інтересів у сфері освіти. До публічно-приватного партнерства у сфері освіти належать усі учасники освітнього процесу (В. Кремень, 2021). Філософія ППП зрозуміла і правильна, вона дає змогу знижувати ризики, розподілити навантаження між державою і приватним сектором, що безумовно актуально. Преференції для приватного сектору можуть бути відображені в передбачених податкових пільгах, можливості відтермінування сплати певних податків. Доцільність упровадження інвестиційних програм розвитку ЗП(ПТ)О в Україні як пріоритету в освітній політиці країни підтверджує, що залучення інвестицій у професійну освіту сприяє підвищенню конкурентоспроможності закладів освіти, створює позитивний вплив на їх освітню діяльність, науково-дослідницьку роботу, мотивує викладацькі колективи до створення й реалізації нових проєктів

розвитку ЗП(ПТ)О. У науковій літературі виділяють такі форми публічно-приватного партнерства, що можуть бути застосовані у сфері освіти (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Форми публічно-приватного партнерства, що можуть бути застосовані у сфері освіти

Форми ДПП	**Характеристики**
Контрактна	Передбачає укладання договорів між закладами П(ПТ)О та приватними компаніями для реалізації освітніх проєктів
Інституційна	Спрямована на створена спільних освітніх інституцій, закладів П(ПТ)О, центрів
Аутсорсинг	Реалізується через передачу частини завдань або процесів стороннім виконавцям на умовах субпідряду
Інвестиційна	Зосереджена на залучені інвестицій від приватного сектору для розвитку закладів П(ПТ)О
Концесійна	Передбачає передачу управління закладами П(ПТ)О приватним компаніям на певний строк
Лізингова	Включає в себе оренду обладнання, технологій , транспорту тощо
Франшизна	Полягає у використанні відомих освітніх брендів, методик, технологій

Складено автором, аналізуючи джерела І.А. Брайловський [31], М.Й. Гедз [84], Б. Данилишин [108], Д.А. Вороніна-Пригодій [114, 118], І. Запаріна [141], Т.І. Єфименко [119], Н.В. Оленцевич [238], І. Отенко [247], О.В. Пильтяй [254], О.В. Сідуняк [313], Л. Шемаєва [355].

Досвід демократичних країн Європи переконливо свідчить, що державна політика у сфері освіти є ефективною лише за умови, коли до її розроблення й реалізації залучаються широкі кола громадськості. Саме у поєднанні публічного і громадського елементів управління у сфері П(ПТ)О державна політика є виваженою, прозорою і результативною. Слід зазначити, що у світі поширеною практикою ефективного управління в цьому плані є співпраця на основі партнерської взаємодії державних структур із різними громадськими, неурядовими, неприбутковими, благодійними організаціями, бізнесовими структурами, фондами та фундаціями, зацікавленими у розв’язанні проблем освітнього розвитку.

Віддаючи належне досягненням науковців у сфері ППП, високому рівню опрацювання загальнотеоретичних питань, маємо зазначити, що аналіз сучасних проблем і тенденцій розвитку державно-приватного партнерства в окремих сферах суспільної діяльності, зокрема у сфері професійної освіти в Україні, донині є актуальним. Водночас, незважаючи на велику кількість досліджень щодо співпраці держави та приватного бізнесу в галузі професійної освіти, не всі аспекти цієї проблеми є достатньо охопленими, а результати такого аналізу та

розроблені пропозиції дуже швидко застарівають з огляду на чинники постійно змінюваного ринкового середовища, поширеності інформаційно-комунікаційних інновацій освітнього процесу, реформ в освітній сфері тощо.

Таким чином, специфіка розвитку швейної промисловості України, що характеризується потребою в технологічній модернізації виробництва, переході від давальницьких схем до створення власного конкурентоспроможного продукту з високою доданою вартістю, а також зростанням вимог роботодавців до професійної компетентності кадрів, зумовлює необхідність системного реформування професійної освіти. За цих умов оновлення змісту, форм і технологій підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю постає ключовою передумовою забезпечення відповідності освітніх результатів реальним потребам галузі та сталому розвитку легкої промисловості загалом.

2.5. Особливості підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства в освітній практиці

У ході дослідження наукової проблеми професійної підготовки фахівців швейного профілю на умовах ДПП ми звернулися до праць українських і зарубіжних дослідників, предметом наукового пошуку яких є: державно-приватне партнерство в професійній (професійно-технічній) освіті: Д. Вороніна-Пригодій, С. Кравець, С. Попова, В. Радкевич, О. Радкевич, О. Слободяник, Я. Чепуренко (2022), Т. Губанова (2019), Л. Пуховська (2017), Л. Сергеєва (2020), Л. Щербак (2019); методологія та механізми розвитку ДПП І. Брайловський (2015), М. Гедз (2011), О. Длугопольський (2012), Н. Дутко, (2010), І. Запатріна (2012), Л. Козарезенко (2014), Г. Комарницька (2020), Н. Оленцевич, О. Ковалева (2014), О. Пильтяй (2011); стан і проблеми розвитку державно-приватного партнерства в Україні: О. Москвічова (2015). О. Полоник (2014), І. Отенко та Л. Афанасьєва (2014), І. Бовсунівська (2019); світовий досвід державно-приватного партнерства О. Бойко (2013), Б. Винницький, М. Лендьел, Б. Онищук, П. Сегварі (2008), C. Cruz та J. Sarmento (2017), зарубіжний досвід вивчення ДПП в професійній освіті, формування засад L. Brogaard (2018), M. Hammami, J. Ruhashyankiko та E. Yehoue (2006), Bezançon Xavier (2023), E. Yescombe (2007), Y. Wang (2000).

Питання нормативно-правового забезпечення ППП в Україні досліджували у своїх працях О. Вінник, В. Вороненко, Н. Гойда, І. Дубок, Н. Курділь, П. Надолішній, М. Маісурадзе, І. Селіванова та ін. Віддаючи належне

досягненням науковців у сфері ДПП, високому рівню опрацювання загальнотеоретичних питань, маємо зазначити, що аналіз сучасних проблем і тенденцій розвитку державно-приватного партнерства в окремих сферах суспільної діяльності, зокрема у сфері професійної освіти в Україні, досі залишається актуальним. Водночас, не дивлячись на велику кількість досліджень щодо використання співпраці держави та приватного бізнесу в галузі професійної освіти, не всі аспекти цієї проблеми є достатньо охопленими, а результати такого аналізу та розроблені пропозиції дуже швидко стають застарілими з огляду на чинники швидко змінюваного ринкового середовища, поширеності інформаційно-комунікацій, інновацій навчального процесу, реформ в освітній сфері тощо. Це, у свою чергу вказує на об'єктивну необхідність всеохопного дослідження цієї проблеми та розробки відповідних пропозицій.

Проєкт Закону «Про професійну освіту» (2016) містить вісім явних згадок про державно-приватне партнерство. Стаття 4.2 підносить державно-приватне партнерство до рівня базової засади управління системою професійної освіти. Стаття 49 законопроєкту повністю присвячена питанням державно-приватного партнерства та передбачає широкі можливості щодо його форм, діяльності та фінансування. У ній йдеться ще про чотири законодавчих акти, які впливатимуть на формування цієї концепції в Україні, а саме: Конституція, Цивільний кодекс, Господарський кодекс, Закон України «Про державно-приватне партнерство».

Погоджуємось із позицією О. Москвічової (2015), що «державно-приватне партнерство – це економічний інститут, який на макрорівні представляє збалансовану систему формалізації і узгодження різного роду інтересів суб'єктів господарювання в особі держави і бізнесу; на мікрорівні дана система дозволяє об'єднати ресурси і мінімізувати ризики при реалізації різноманітних проектів, в тому числі і в освітній галузі, забезпечуючи при цьому максимально можливий соціально-економічний ефект» [219].

Підвищення вимог до професійної підготовки робітничих кадрів в галузі швейної промисловості, зумовлено необхідністю розв'язання першочергових завдань, поставлених перед швейною промисловістю України: модернізацією підприємств, нарощування виробництва власної сировини для галузі, перехід від давальницьких схем, за якими переважно працюють швейні підприємства країни на розробку та виробництво власної продукції із збільшеною доданою вартістю на внутрішній та зовнішні ринки збуту. В контексті даного дослідження науково важливим вважаємо дослідження про ефективність навчання на виробництві

таких науковців як: В. Гетта, Р. Гуревич, О. Коберник, Н. Іванцова (2008), Г. Кравчук (2011), В. Савченко(2011), В. Скульська (2011), аналіз ефективності підготовки робітників в професійних закладах та на виробництві здійснювали Т. Волкова (1964) та Г. Кушнір (1980), Я. Камінецький, М. Вачевський, М. Копельчак, Б. Клим, Л. Криницька, Л. Кубська, О. Нікішіної (2011), Л. Сліпчишин, Г. Субтельна. За спостереженням Є. Шудри «… ефективність праці робітників, які навчалися в училищах, у багато раз перевищує ефективність праці робітників, які проходили навчання на виробництві. Так, робітники, які закінчили П(ПТ)О, при випуску продукції допускали брак у 20 разів менше, ніж робітники, які проходили навчання на виробництві». А. Кіссель вважає, що «найбільший виробничий ефект освіта приносить там, де сам зміст праці потребує творчого ставлення до роботи. Там же, де виробничі операції одноманітні чи їх виконання потребує переважно фізичних зусиль, між рівнем освіти та змістом праці виникає протиріччя, що позначається й на об'єктивних показниках ставлення робітників до праці» [154].

Досвід публічно-приватного партнерства в підготовці кадрів для креативної індустрії України було досліджено на прикладі ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «ФЕШЕН ГЛОБУС ЮКРЕЙН», «ПОДІЛЬСЬКИЙ КЛАСТЕР МОДИ» (м.Хмельницький), освітнього інвестиційно-технологічного кластеру легкої промисловості м. Києва, Західноукраїнського кластеру індустрії моди (м. Львів), Харків Фешен кластеру, Фешен Кластер Юкрейн (м.Бахмут), "*КЛАСТЕР* БУКОВИНСЬКОЇ ВЕСІЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ", «Proskuriv Apparel Cluster», Асоціації легкої промисловості (м. Рівне). Всюди в тій чи іншій мірі спостерігається бажання виробників не стояти осторонь, а приймати активну участь в процесах якісної підготовки кадрів для швейних виробництв України, що проявляється у:

- проведенні спільних заходів,
- модернізації матеріально-технічної бази ЗП(ПТ)О,
- участі в розроблені стандартів, освітніх програм,
- оцінюванні кваліфікаційних характеристик,
- оновленні змісту освіти,
- дуальне навчання,
- в організації виробничої практики на базі підприємств галузі, стажуванні студентів,
- створення спеціалізованих навчальних центрів,
- спонсорство, гранти, інвестиції у ПОН,

- впровадження менторських програм,
- створення спеціалізованих цифрових програм для ПОН,
- розвиток професійної компетентності викладачів, стажуванні педагогічного персоналу.

В ході дослідження з'ясувалося, що учасники індустрії мод гуртуються в Києві, Одесі, Львові та Харкові; серед них саме Київ є найбільшим і найбільш структурованим осередком. Індустрія мод в Одесі має тісні зв'язки з туризмом, а в Харкові зосереджується довкола виробництва одягу та взуття у своєму регіоні. Втім, не було виявлено ознак того, що підприємства з дизайну об'єднуються в кластери для користання спільними робочими приміщеннями чи в певних районах міст або регіонів; тобто існує мало можливостей для обміну досвідом, ресурсами чи контактами. Схоже на те, що відсутнє розуміння переваг кластерної системи та креативних можливостей кооперації виробників.

Відстежено впродовж останніх десятиліть тенденції соціально-економічного розвитку свідчать про те, що публічно-приватне партнерство не є панацеєю, яка допоможе успішно модернізувати освітню галузь в Україні, реформи повинні проводитись комплексно і бути взаємопов'язаними у всіх галузях народного господарства, адже за відсутності розвитку виробництва і робочих місць дослідження ППП в сфері освіти втрачає сенс. Також більшість дослідників схиляється до думки про необхідність реалізації комплексних проектів між бізнесом, державою і освітніми закладами, що забезпечить кращий ефект від взаємодії, ніж реалізація низки дрібних проектів. ППП на нашу думку, це екосистема в якій діяльність всіх учасників: освітян, роботодавців, здобувачів освіти та суспільства в різних масштабах від маленького містечка до держави в цілому має бути гармонійною та ефективною з точки зору прав, повноважень можливостей та реалізацій ідей співпраці. Механізм, який забезпечує підґрунтя для спільної відповідальності закладів П(ПТ)О, громади і бізнесу в розвитку галузі швейної промисловості, має нині пріоритетне значення для національної економіки та передбачає партнерську взаємодію стейкхолдерів у спільному вирішенні різноманітних аспектів у підготовці кадрів для галузі. Грамотне застосування ППП є підґрунтям для якісних змін у освітній сфері нашої держави.

Підводячи підсумки даного дослідження, методичні рекомендації щодо покращення системи підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства з очікуваними результатами можна згрупувати в Табл. 1.5 в **Додаток 8.** Реалізація вищезазначених заходів розвитку кооперації роботодавців із системою

професійно-технічної освіти України дозволить ефективно формувати мережу закладів освіти та максимально враховувати особисті таланти та покликання майбутніх фахівців; враховувати реальні потреби економіки у професійних кадрах, їх кількісних та якісних характеристиках, а також підвищити якісну складову професійної підготовки робітників. В умовах державно-приватного партнерства, питання якості професійної підготовки фахівців має перейти в площину конкретних дій для визначення і створення педагогічних умов такої професійної підготовки, яка б задовільнила потреби здобувачів освіти та потенційних для них роботодавців.

2.6. Вектори реформування системи професійної освіти

Сучасні виклики розвитку професійної освіти зумовлені не лише необхідністю відповідати темпам науково-технічного прогресу та володіти актуальними професійними знаннями й уміннями. Оновлення змісту освіти передбачає створення умов для професійного зростання й індивідуального розвитку особистості, усвідомленого професійного самовизначення та самореалізації впродовж життя через упровадження нових форм організації освітнього процесу. Для сучасної людини особливо важливими є можливості самовираження, безперервного професійного й особистісного розвитку, соціальної та професійної мобільності.

У цьому контексті пріоритети роботодавців дедалі більше орієнтуються на випускника закладу професійної (професійно-технічної) освіти, який з перших днів професійної діяльності здатний компетентно, ефективно й відповідально виконувати складні виробничі завдання, а також готовий до постійного професійного зростання та адаптації до змінних умов праці. Водночас у сучасному освітньому просторі з’являється значна кількість провайдерів формальної, неформальної та інформальної освіти, діяльність яких спрямована на формування конкурентоспроможності фахівців і їх здатності діяти в нових соціально-економічних реаліях. Існує також досвід підприємств, які здійснюють підготовку та перепідготовку кадрів для власних потреб самостійно. У зв’язку з цим доцільним є розширення співробітництва педагогічних працівників із освітніми, консалтинговими, виробничими та іншими структурами, що надають освітні послуги, а використання різноманітних форм, методів і технологій навчання сприятиме ефективній взаємодії у процесах підвищення кваліфікації та перекваліфікації кадрів легкої промисловості.

Примітно, що О. Бородієнко з-поміж важливих принципів розвитку професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, на нормативно-законодавчому рівні визначає: забезпечення соціальної взаємодії; запровадження корпоративної соціальної відповідальності й державно-приватного партнерства з метою сприяння співпраці та виконанню загальних зобов'язань для досягнення сталого споживання і виробництва товарів [30]. При цьому залученість громадськості до встановлення й подальшого дотримання «керівних принципів стратегії», як справедливо зазначають О. Бородієнко, Л. Пуховська, В. Радкевич та ін., передбачає сприяння «переходу до горизонтальної системи суспільної координації процесів прийняття і реалізації управлінських рішень з обов'язковою участю заінтересованих сторін на національному, регіональному та місцевому рівнях» [327]. Важливо, що в змісті Національної економічної стратегії: по-перше, окреслено відповідні механізми і процедури інформування, консультування й залучення всіх заінтересованих сторін, у т.ч. представників бізнесу, соціальних партнерів, до процесів модернізації П(ПТ)О зокрема, швейного профілю; по-друге, закцентовано увагу на необхідності «створення умов для розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти» [266].

Сучасні наукові дослідження засвідчують істотні зміни характеру й ролі професійної освіти і навчання упродовж останніх двох десятиліть, що проявляються у таких ключових характеристиках:

– **значній диверсифікації** провайдерів, рівнів професійної освіти й навчання, цільових груп;

– **зростанні горизонтальної та вертикальної гнучкості** освітніх траєкторій;

– **посиленні ролі навчання на засадах продуктивної діяльності**;

– **інтеграції (гібридизації)** систем навчання, освітніх програм і кваліфікацій.

Управління розвитком професійної освіти і навчання в цих умовах неможливе без партнерської взаємодії всіх учасників та зацікавлених сторін.

Дефіцит кваліфікованих кадрів в індустрії моди виникає, зокрема, у ситуації, коли професії швейного профілю не є привабливими для здобувачів загальної середньої освіти, відсутня системна фахова підготовка, натомість домінують жорсткі вимоги роботодавців без належного освітнього супроводу. У результаті професії кравця, закрійника, швачки, вишивальниці та інші втрачають

престижність, а випускники закладів професійної освіти стикаються з труднощами під час працевлаштування. Для подолання кадрового дефіциту та підвищення престижу професійно-технічної освіти необхідним є налагодження системного співробітництва між закладами П(ПТ)О та роботодавцями галузі у процесі розроблення, упровадження й удосконалення міждисциплінарних освітніх програм, пов'язаних із креативними індустріями та популяризацією професій легкої промисловості. Це сприятиме зростанню контингенту абітурієнтів і здобуттю ними актуальних для повоєнного ринку праці освітніх і професійних кваліфікацій.

Формування почуття приналежності до соціально-професійного середовища у сучасної молоді відбувається в умовах інформатизації суспільства, для якого характерне стрімке проникнення символічних обмінів у процеси соціалізації. У зв'язку з цим сучасна професійна освіта має бути більш мобільною, наочною та адаптованою до ціннісних і комунікативних особливостей покоління міленіалів.

Виклики сьогодення загострили низку проблем у системі професійної освіти, розв'язання яких можливе лише за умови спільних дій у межах публічно-приватного партнерства, а саме:

– неефективність взаємодії закладів професійної освіти з реальними секторами економіки та виробництва;

– недостатній рівень якості підготовки, мобільності та конкурентоспроможності випускників і невідповідність їхніх кваліфікацій потребам ринку праці;

– скорочення контингенту вступників на програми підготовки кваліфікованих робітників, зокрема для швейної промисловості;

– зниження привабливості робітничих професій серед молоді за одночасного зростання попиту роботодавців на кваліфіковані виробничі кадри;

– дисбаланс між попитом і пропозицією робітничої сили за окремими професіями;

– відсутність чітких критеріїв оптимізації мережі закладів П(ПТ)О та залучення інвестицій для створення сучасних багатопрофільних центрів професійної освіти.

Певною мірою зазначені явища зумовлені скороченням чисельності населення та зростанням доступності вищої освіти, що призвело до збільшення кількості випускників закладів вищої освіти більш ніж у півтора рази. Водночас у країнах Європи спостерігається зростання популярності професійно-технічної

освіти (Т. Кусело, 2014) [185]. Низький престиж і стереотип другорядності професійної освіти в суспільстві спричиняють те, що близько двох третин випускників шкіл обирають здобуття вищої освіти, тоді як значну частку безробітних становить молодь віком до 35 років. Такий дисбаланс негативно впливає на ефективність функціонування освітньої системи загалом.

Для України стратегічно важливою є конкурентоспроможна система професійної освіти, здатна одночасно задовольняти потреби ринку праці та особистості у професійній реалізації. Основні документи, що визначають її зміст: Постанова Верховної Ради України від 07.09.2016 року «Професійна освіта як складова забезпечення кваліфікованого кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення [270], Концепція розвитку професійно-технічної освіти України в умовах децентралізації [267], Стратегія розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року [321].

Концепцією «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року із врахуванням Національної економічної стратегії на період до 2030 року [266], визначено три ключові напрями реформування: *децентралізацію управління й фінансування; підвищення якості професійної освіти; посилення зв'язку з ринком праці*. У процесі реформування затверджено 179 стандартів професійної (професійно-технічної) освіти, розроблених на засадах компетентнісного підходу, а також розпочато реалізацію Програми ЄС EU4Skills: «Кращі навички для сучасної України» із загальним бюджетом 58 млн євро. У межах цієї програми визначено сім пілотних регіонів і 21 заклад освіти для її імплементації, а у 2020 році проведено аудит понад 1400 закладів професійної та фахової передвищої освіти з метою формування ефективної мережі підготовки кадрів для ринку праці.

Модернізація професійної освіти і навчання також зумовлена змінами на ринку праці, який характеризується зростанням вимог до соціально-трудової захищеності робочої сили, безпеки умов праці, можливостей професійного розвитку та стабільної зайнятості. У зв'язку з цим необхідність реформування професійної освіти обумовлена низьким престижем робітничих професій, невідповідністю освітніх стандартів сучасним видам професійної діяльності, недостатнім навчально-методичним і матеріально-технічним забезпеченням, використанням неефективних моделей управління, відсутністю системного моніторингу діяльності закладів професійної освіти та застарілістю нормативно-правової бази. У сфері взаємодії з приватним бізнесом держава реалізує регуляторну функцію за трьома основними напрямами: формування стратегії й

принципів взаємодії бізнесу з суспільством і публічною владою; створення інституційного середовища для реалізації партнерських проєктів; організація й управління публічно-приватним партнерством, включно з розробленням його форм, методів і механізмів.

Отже, розвиток публічно-приватного партнерства в Україні розглядається як важливе підґрунтя для якісних змін у сфері професійної освіти. Його ефективна реалізація можлива за умови збереження балансу інтересів держави та приватного інвестора й забезпечення взаємовигідної участі всіх партнерів у реалізації проєктів загальнодержавного та регіонального значення. Реформа професійної освіти покликана забезпечити можливість здобуття затребуваних на ринку праці професій у сучасних і комфортних умовах, оновити зміст і підвищити якість професійної підготовки відповідно до запитів роботодавців, а також підвищити привабливість професійної освіти серед стейкхолдерів і в суспільстві загалом.

Отже, реформування професійної освіти в сучасних умовах доцільно розглядати як цілісний процес, спрямований не лише на структурні та інституційні зміни, а й на формування якісно нової моделі підготовки кваліфікованих робітників, здатної забезпечити сталий розвиток економіки, соціальну інтеграцію особистості та конкурентоспроможність національного ринку праці. Зазначене зумовлює необхідність подальшого наукового обґрунтування та практичної реалізації моделей публічно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

2.7. Система соціального партнерства в П(ПТ)О

Професійну освіту визнано пріоритетною сферою не лише освітньої галузі, а й соціально-економічного розвитку держави, основою науково-технічного прогресу, а також засобом і середовищем формування, розвитку та становлення особистості. У цьому контексті Н. Ничкало особливу увагу приділяє соціально-партнерській складовій управління системою професійно-технічної освіти, наголошуючи на необхідності активного залучення соціальних партнерів до всіх напрямів діяльності цієї системи з метою не лише залучення додаткових ресурсів для її розвитку, а й створення умов для відкритого та більш оперативного реагування на виклики сучасності.

Соціальне партнерство розглядається як один із ключових чинників підвищення якості професійного навчання, адаптації молодих фахівців до нових

соціально-економічних умов і їх закріплення на робочих місцях. Виявлено, що його особлива цінність полягає в удосконаленні форм обміну досвідом та інформацією, необхідними для підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх кваліфікованих фахівців.

Проблематика, яку покликане розв'язувати соціальне партнерство у сфері освіти, охоплює низку взаємопов'язаних аспектів, що впливають на загальний процес підготовки кадрів, зокрема:

– тривалий характер освітнього процесу, оскільки підготовка кадрів здійснюється з орієнтацією на майбутню професійну діяльність, що потребує прогнозування перспективної потреби ринку праці у фахівцях відповідного профілю;

– багатовимірність суспільних функцій освіти, адже вона слугує не лише інтересам ринку, а й інтересам суспільства загалом, що унеможливлює її зведення виключно до ролі «обслуговування» ринкових відносин;

– взаємозв'язок загальної та професійної освіти, оскільки загальна освіта є базою для професійної підготовки, а гармонізація їх взаємодії становить окремий напрям соціального партнерства;

– динамічність вимог ринку праці, які визначають характер взаємодії закладів професійної (професійно-технічної) освіти з роботодавцями та потребують оперативного врахування змін, зумовлених науково-технічним прогресом, а також відповідних трансформацій вимог до професійної компетентності кадрів (Молчанова, 2007) [217].

Водночас не можна залишати поза увагою винятково важливу соціальну функцію, яку виконують заклади професійної (професійно-технічної) освіти в сучасних умовах. У цих закладах здобувають освіту діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, особи з обмеженими фізичними та розумовими можливостями, а також діти, батьки яких загинули внаслідок воєнних дій. За даними Міністерства освіти і науки України, у 2018 році у закладах П(ПТ)О навчалося 16 000 осіб зазначених категорій, тоді як у 2023 році їх кількість становила 8 366 осіб.

Професійна освіта як складник національної системи освіти забезпечує можливість для осіб різного віку оволодіти знаннями, уміннями та навичками за обраною робітничою професією. Для того щоб випускники закладів професійної освіти були конкурентоспроможними на ринку праці та спроможними виконувати професійні обов'язки на належному рівні, такі заклади мають забезпечувати якісну професійну підготовку. Водночас через системну нестачу

інвестицій в інфраструктуру й освітній процес у низці закладів рівень зношеності обладнання сягає 60%. Крім того, зміст і методики навчання часто не відповідають актуальним вимогам роботодавців, а співпраця між закладами професійної освіти, органами місцевої влади та бізнесом залишається фрагментарною та недостатньо системною.

2.8. Світовий досвід підготовки кадрів для індуктрії моди

Сучасні швейні виробництва у світі стають все більш наукоємними, у зв'язку з чим змінюються вимоги до кваліфікацій, загальнокультурного та загальноосвітнього рівня робочої сили. Швидкий розвиток технологій безпосередньо впливає на бізнес-середовище, ускладнює умови праці, значною мірою змінює її зміст, форми і способи організації. Завдяки цим процесам ліквідація розриву у навичках, яких потребують роботодавці, та які формують заклади професійної (професійно-технічної) освіти (далі П(ПТ)О) у майбутніх кваліфікованих робітників є надзвичайно актуальною проблемою не тільки для України, а й багатьох країн світу. Результати вивчення досвіду професійної підготовки фахівців швейного профілю в країнах, де історично розвинута галузь легкої промисловості, зокрема КНР, Індії, Пакистану, Шрі-Ланці, Бангладеш, В’єтнамі, демонструють готовність до переходу від низько-кваліфікованої праці до високопродуктивної та конкурентоспроможної діяльності завдяки збільшенню інвестиції в розвиток людського капіталу в цих країнах.

Величезні можливості Південної Азії, які випливають із її демографічного потенціалу, можна буде повністю використати, лише якщо країни цього регіону щороку зможуть надавати навички великій кількості нових учасників ринку праці, підвищувати кваліфікацію зростаючої робочої сили, яка все ще недостатньо освічена та навчена порівняно з колегами в інших регіонах. Це можливо шляхом оптимізації переваг від дієвих і результативних механізмів державно-приватного партнерства (далі ДПП), створення міцної бази у шкільній освіті та підкріплених високоякісною професійною освітою. Постійно зростаючі та конкуруючі вимоги до обмеженого ресурсного середовища держави й дедалі більша диференціація вимог до надання освітніх послуг разом створюють більший тиск на потребу приватного сектора розділяти роль у фінансуванні професійної освіти [60].

За останні 25 років економіка азіатських країн зростала вражаючими темпами. Для цього регіону характерний великий спектр виробництв переробної

та швейної промисловості, зосередження промислових, фінансових, освітніх та логістичних центрів завдяки демографічному потенціалу, інвестиціям в розвиток людського капіталу в цих країнах та зосередженості сировинних баз. Більшість спостерігачів погоджуються, що внутрішня політика цих країн була основним чинником такого високого зростання. Країни Південної Азії до останніх років були менш успішними в цьому відношенні, а зараз вони займаються лібералізацією своєї економіки, у якій більший акцент робиться на приватному секторі. Сучасні швейні виробництва у світі стають все більш наукоємними, у зв'язку з чим змінюються вимоги до кваліфікацій, загальнокультурного та загальноосвітнього рівня робочої сили. Швидкий розвиток технологій безпосередньо впливає на бізнес-середовище, ускладнює умови праці, значною мірою змінює її зміст, форми і способи організації.

При тому можна відмітити, що кваліфікація робочої сили швейної індустрії цього регіону, все ще недостатньо освічена та навчена порівняно з європейськими колегами. Тому ліквідація розриву у навичках, яких потребують роботодавці, та які формують заклади професійної (професійно-технічної) освіти є надзвичайно актуальною проблемою цього регіону. Для руху вперед в цьому розвитку виникає необхідність проаналізувати, які проектні навчальні програми могли б підтримати необхідність створення кваліфікованої робочої сили в існуючих системах освіти щодо створення потенціалу для розвитку кваліфікованої робочої сили в сфері моди і текстильної промисловості. У світовій текстильній та швейній промисловості стейкхолдери вже давно вступають у партнерства, щоб створити можливості для бізнесу. Проте з кінця 20-го століття учасники з різних регіонів і секторів світу працюють разом, щоб подолати несправедливі та нестабільні практики виробництва та споживання. Крім того, умови праці в країнах-виробниках залишаються поганими, а іноді й нелюдськими, що викликає міжнародне занепокоєння у все більш складних глобальних ланцюгах створення вартості. На тлі цього уряди Південної Азії все більше шукають шляхів використання ППП для зміцнення спроможності системи освіти розвивати людські ресурси, необхідні для підвищення продуктивності економіки. Кількість публічно-приватних партнерств у країнах, що розвиваються, зростає протягом останніх двох десятиліть. Понад 24 країни Південної Азії застосовують ППП, вкладаючи в середньому близько 7–10% від загального обсягу інвестицій в освіту. Оскільки державні казначейства все більше відчувають дефіцит коштів, з боку урядів і банків розвитку зріс ентузіазм щодо розширення співпраці з приватним сектором. Ці процеси супроводжуються

забезпеченням існування сприятливої нормативно-правової бази ППП, створенням надійних інституційних механізмів та підвищенням інституційної спроможності партнерства [55].

Країни Південної Азії збільшили внутрішнє фінансування освіти, але це не привело до бажаних освітніх результатів, так як нерівність у доступі до 180 якісних освітніх послуг зберігається перед тиском, щоб задовольнити зростаючий попит на належно кваліфіковані людські ресурси, необхідні для підвищення продуктивності та вищого економічного зростання. Навіть з більшими інвестиціями державних ресурсів існує потреба в мобілізації ресурсів приватного сектора, щоб покращити доступ до справедливості та якості освіти. Не менш важливим є підвищення ефективності фінансування для забезпечення кращих результатів від використання наявних ресурсів.

Класифікація в підсекторі технічної та професійно-технічної освіти країн Південної Азії значно відрізняється від європейської. Розвиток навичок стосується техніко-професійних навичок рівня нижче першого ступеня університету. Формальне ПТО є частиною шкільної системи на рівнях середньої та післясередньої школи, а також «неформальне ПТО», що надається як організоване навчання поза формальною шкільною системою. «Неформальне навчання» означає набуття навичок за допомогою неорганізованих засобів, таких як навчання на роботі або від батьків. У ШріЛанці ПТО не є окремим напрямом середньої освіти. У Бангладеш програми ПТО становлять лише 2,4% від загальної кількості учнів у середній школі, у Непалі – 0,7%, що значно нижче, ніж переважаючі показники в інших більш розвинених країнах Азії: у Малайзії 6%, В'єтнамі до 16%, у Таїланді та Китайській Народній Республіці 19%. Формальне ПТО зазвичай є тривалим (2–4 роки на рівень) із відносно високими вступними вимогами до освітипісля завершення 8–10 років базової школи (Innovative Strategies for Accelerated Human Resource Development in South Asia, 2017).

Дослідження означених проблем та викликів, таких як справедливість і доступність, якість і відповідність вимогам, врядування та управління, внутрішня ефективність і мобілізація ресурсів – розглядає ДПП як спосіб у наданні можливих рішень. Розглянуто деякі регіональні та глобальні приклади таких рішень ДПП, зокрема освітній фонд Пенджабу в Пакистані, програму Гьян Шала в Індії та передового досвіду в Бангладеш і Шрі-Ланці для сектора післябазової освіти [393, 396]. Прикладом ДПП професійної освіти у Бангладеш є досвід трьох промислових асоціацій швейного та текстильного секторів, які

заснували власні навчальні заклади, щоб задовольнити попит на технічні навички вищого рівня. Інститут дизайну одягу Бангладешської асоціації виробників і експортерів одягу пропонує курси для випускників з таких предметів, як виробництво одягу, дизайн та мерчандайзинг. Асоціація виробників та експортерів трикотажу Бангладеш проводить короткі курси від 1 місяця до 6 місяців із промислового проектування, економіки виробництва, планування виробництва, промислового шиття і в'язання та контролю якості. Асоціація виробників текстилю Бангладеш керує передовим центром навчання текстилю – Національним інститутом навчання текстилю, досліджень і дизайну [422]. Програми включають виробництво пряжі та тканини, фарбування та оздоблення, технологію одягу, тестування текстилю та контролю якості, а також застосування цифровізації в текстилі. Випускникі цих програм є професіоналами в текстильній промисловості та керівниками початкового рівня. Усі ці ініціативи самофінансуються за рахунок оплати стажерів та внесків асоціацій (M. Tansen, 2013 [434]). Ще одним прикладом ДПП у Непалі є заснування в 2005 р. професійних ремісничих шкіл у дев'яти округах федерацією непальських торговопромислових палат. У цих професійних школах навчають близько 600 молодих людей на рік. Структура та принципи існування цих закладів наступні: у кожному місті було створено раду з 5–7 осіб під головуванням президента місцевої торгової палати, до складу якої входить представник місцевого розвитку та роботодавці; уряд виділив символічні гроші для створення ремісничих шкіл, які мають бути самоокупними за рахунок місцевих роботодавців, а також внесків місцевої влади; школи розташовані в місцях промислової діяльності з можливостю працевлаштування. Важливим аспектом освіти є постійна оцінка потреб промисловості в програмах навчання та кількості кадрів, які необхідно підготувати для місцевого ринку праці; спільними зусиллями організований достатній бюджет для фінансування капітальних витрат та навчальної діяльності цих закладів. Поширення неурядових організацій, які надають безкоштовне навчання різної якості, зменшило попит на платне навчання високої якості (Suraj Vaidya, 2012 [433]).

Партнерські відносини, які об'єднують державний сектор, бізнес і громадянське суспільство, дедалі частіше розглядаються як ефективний механізм збільшення охоплення, підвищення ефективності та покращення результатів освіти та навчання від раннього дитинства до вищої освіти. Використання ППП урядами країн в регіоні Південної Азії посилює здатність системи освіти розвивати людські ресурси, необхідні для продуктивної

економіки та для досягнення соціальних цілей розвитку та має ключові аспекти партнерства:

- зосередження на цілях ППП, їх проєктах та специфікаціях на забезпечення соціальних гарантій;

- формування проєктів ППП таким чином, щоб вони підтримували та стимулювали якість і відповідність наданих освітніх послуг,

- збільшували цінність освіти та усували обмеження доступу студентів;

- створення гарантій підзвітності, моніторингу та виконання контрактів щодо оцінки проєктів ППП. Аналіз діяльності стейкхолдерів розвитку професійної освіти країн Південної Азії дав змогу узагальнити основні компоненти ППП (табл. 2.2).

Результати вивчення досвіду професійної підготовки фахівців швейного профілю в країнах, де історично розвинута галузь легкої промисловості, зокрема в Китайській Народній Республіці, Індії, Туреччині, Бангладеш – презентовані в працях ADB [381], L. Brogaard [369], CPD RMG Study (2017) [372], Elsayed Ahmed Elnashar (Єгіпет) [384], M. Eraut [389], M. Latham (2010 [410]), J. Newman [416], B. Pokhrel (2012 [426], M. Tansen (2013) [434], Suraj Vaidya (2012) [433], Xueping Wu & Yiqun Ye (2018) [439], S. Vangen & I. Kivleniece [443], VNA (2016) [445], Y. Wang (2000) [448] дали змогу виокремити позитивні тенденційні особливості, що можуть бути застосовані для формування професійної компетентності майбутніх КРШП в Україні:

– налагоджений механізм участі державних структур в освітньому процесі;

– тісний зв’язок змісту теоретичного навчання і практичної підготовки;

– пріоритетність професійного навчання на робочому місці;

– активна участь асоціацій підприємців у плануванні, реалізації, контролі, а інколи й у фінансуванні власне освітньої підготовки;

– визначений сучасними виробничими потребами зміст професійного навчання;

– гнучка модульна структура змісту навчальних програм.

– постійне вдосконалення якості курсів та програм ПТО;

– розвиток потенціалу викладацького персоналу ПТО;

– зростання на національному рівні стандартів компетентності та якості, а також розвиток кваліфікаційної рамки, яка забезпечує відповідність між різними типами державних та приватних закладів професійної освіти;

– досконалення співпраці між професійною освітою, вищими навчальними закладами, різними галузями промисловості та економіки країни;

– надання ефективнішої інституційної та політичної підтримки.

Таблиця 2.2

Основні компоненти публічно-приватного партнерства

Компонент	Опис компоненту
Політика освіти ППП	Акцент наміру урядів використовувати ДПП для публічного розміщення послуги з професійної освіти згідно цілей, обсягів та реалізації принципів ППП у сектори освіти та навчання.
Процеси ППП та інституційні обов'язки	Дії, за допомогою яких визначаються навчальні проєкти та ролі різних суб'єктів у процесі розробки, оцінки, реалізації та керування.
Контроль за програмою ППП	У навчальних програмах ППП беруть участь як приватні компанії, такі як законодавчі органи, аудиторські суб'єкти та громадськість з відповідальністю державного та приватного секторів в реалізації програм ППП за свої рішення та дії.
Державне фінансове управління	Фіскальні зобов'язання у діяльності ППП в освіті контролюються, повідомляються та плануються, щоб забезпечити їх згідно «співвідношення ціни та якості» та для управління пов'язаним фіскальними ризиками.
Юридичні та регуляторні рамки ППП	Інституційна якість та потенціал ППП відповідає юридичним рамкам, верховенству закону та існуючий базі країн регіону, являються перевіреними драйверами процесів, що лежать в основі програм партнерства про освіту, положенням про державне фінансове управління такими програм.

Джерело: зібрано автором [422].

Позитивний досвід економічно розвинутих країн Швеції, Нідерландів, Іспанії, Франції, Естонії може бути корисним для вітчизняної системи професійної підготовки кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності. Аналіз зарубіжного досвіду, проведений Н. Дутко, свідчить, що характерними ознаками механізмів забезпечення державно-приватного партнерства є:

- довготривалість взаємовідносин між органами державної влади та приватними партнерами;

- у процесі впровадження механізмів управління інфраструктурою приватними партнерами забезпечується збереження державної та комунальної форм власності на об’єкти;

- визначення приватних партнерів забезпечується з дотриманням принципів відкритості та прозорості органів державної влади;

- показник результативності та ефективності державно-приватного партнерства характеризується наданням якісних та недорогих послуг;

- поєднання ресурсів фінансово-кредитних установ під гарантії органів державної влади;

- чіткий у розподіл у договорі державно приватного партнерства ризиків, зобов'язань та відповідальності;

- контроль за якістю надання послуг приватними партнерами, моніторинг результативності проєктів за участю громадських організацій (Н. Дутко, 2010) [130].

Аналізуючи статистику впровадження ДПП в світі, можна зауважити, що цей тип партнерства має своє коріння у високорозвинених державах Європи, США, Велика Британія, Австралія, Нова Зеландія та ін. У наші дні більшість проектів ДПП реалізується у країнах Східної Азії, Тихоокеанського регіону, Латинської Америки, а особливо – у Китаї, Індії, Туреччині та Бразилії [390, 363, 365, 445].

Інноваційні процеси, що відіграють важливу роль у контексті розвитку економіки України, викликають необхідність впровадження сучасних форм, методів і технологій, досягнень науково-технічного прогресу в соціальний, економічний та освітній простір, законодавчим підсиленням економічних та освітніх інтересів України у сфері ППП. Одним з основних напрямів трансформації національної системи П(ПТ)О на сучасному етапі є її подальше реформування щодо розвитку співпраці ЗП(ПТ)О з приватними партнерами. Дієвим засобом підвищення ефективного функціонування державних ЗП(ПТ)О освіти є розвиток партнерських відносин держави.

Національна економічна стратегія України на період до 2030 року визначає стратегічні кроки для розвитку всіх секторів економіки та сфер життєдіяльності країни. Одним із її стратегічно важливих принципів є забезпечення формування соціального діалогу, запровадження корпоративної соціальної відповідальності й *публічно-приватного партнерства* з метою сприяння співпраці та виконання загальних зобов'язань для досягнення сталого споживання і виробництва. Участь громадськості в «керівних принципах стратегії» передбачає сприяння «переходу до горизонтальної системи суспільної координації прийняття та реалізації управлінських рішень за участі всіх заінтересованих сторін на національному, регіональному та місцевому рівнях»

(Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2030 року, 2021). В стратегії запроваджено належні процедури для інформування, консультацій та участі всіх заінтересованих сторін та інституцій громадянського суспільства та участь представників бізнесу та соціальних партнерів.

Підсумовуючи результати аналізу філософської, психолого-педагогічної, соціально-економічної, навчально-методичної літератури було засвідчено очевидні здобутки у розробленні концептуальних підходів до професійної підготовки майбутніх КРШП з високим рівнем професійної компетентності, що є запорукою підвищення ефективності та конкурентоспроможності швейної галузі. Реалізація цієї стратегії здійснюється через вдосконалення механізму ДПП, посилення взаємодії між державним та приватним сектором, органами державної влади та органами місцевого самоврядування для проведення необхідних реформ.

Водночас, у професійній педагогіці результати досліджень з проблеми формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП висвітлюються лише окремими аспектами. Окрім того, не розглянутими залишаються питання, пов’язані з відсутністю в стандартах П(ПТ)О галузі швейної промисловості професійної компетентності як освітніх результатів та навчально-методичного забезпечення для її формування. Це зумовлює необхідність визначення суті і структури поняття формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП як проблему професійної педагогіки.

«Освіта є ключем до розвитку людини і суспільства,
але вона набуває справжньої цінності лише тоді,
коли пов'язана з реальним життям і працею».
Жак Делор,

РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

3.1. Формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ППП

Для дослідження проблематики підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю (далі КРШП), зокрема формування професійної компетентності, на засадах ППП у науковій літературі, було проведено теоретичний аналіз психолого-педагогічної та науково-методичної літератури, законодавчих актів і нормативно-правових документів, навчально-методичної документації, матеріалів конференцій, емпіричних даних щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу.

Результати вивчення літературних джерел свідчать, що формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О є актуальною теоретичною проблемою професійної педагогіки. Опрацювання наукової літератури, зокрема: концептуальних положень філософських теорій, законів діалектики (філософія людино центризму; закону єдності і боротьби протилежностей; концептуальних положень ноосферного космізму; ідей суспільства, заснованого на знаннях); освітніх парадигм навчання і виховання (гуманістична парадигма сучасної освіти постіндустріального суспільства; парадигма неперервної освіти; компетентнісна, суб'єктно-діяльнісна, особистісно орієнтована парадигми; педагогічні ідеї розвивального навчання); економічних теорій (теорія людського капіталу; «ефект рикошету»), етичних теорій (теорія утилітаризму; етика трансцендентальної прагматики; парадигма збалансованого розвитку суспільства), дало змогу виявити філософський, економічний, соціальний, морально-етичний аспекти процесу професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності.

Аналіз наукового доробку українських та зарубіжних учених свідчать, що дотепер у професійній педагогіці результати досліджень на тему формування професійної компетентності КРШП на базі ППП у закладах професійної освіти далі ЗП(ПТ)О розглядаються лише в окремих матеріалах на фоні об'єктивної потреби сучасного ринку швейної промисловості у висококваліфікованих фахівцях. Відсутність в стандартах П(ПТ)О швейного профілю професійної компетентності освітніх результатів та навчально-методичного забезпечення для її формування, досі залишається не вирішеними. Це ускладняється багатьма протиріччями, які необхідно вирішити:

– об'єктивною щоденно зростаючою потребою сучасного ринку швейної промисловості у фахівцях, які володіють високим рівнем сформованості професійної компетентності – та недостатньою організацією у ЗП(ПТ)О необхідних для цього педагогічних умов;

– необхідністю удосконалення змісту професійної освіти майбутніх КРШП – та низькою залученістю роботодавців до розроблення стандартів і освітніх програм;

- важливістю розробленості на базі ППП науково обґрунтованої методики, яка б сприяла утворенню професійної компетентності КРШП в процесі професійної підготовки.

Швейне виробництво є однією з основних підгалузей легкої промисловості, швидкі темпи зростання автоматизації та механізації виробничих процесів якої, зумовлюють підвищення вимог до загальноосвітнього рівня робітників, зайнятих у галузі.

Безперечно, концептуальні ідеї, що визначають пріоритетність якісної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю з високим рівнем професійної компетентності, здатних до самоорганізації та самореалізації на основі розв'язання виробничих і соціально-економічних завдань, відображені в законах України: «Про освіту» (2017) [269], «Про фахову передвищу освіту» (2019) [272], «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (1998) [268]; указі Президента «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (2019) [278], постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (2011) [278], а також у положеннях концепції «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року (2019) [284], Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року [281] та ін.

Разом із цим зазначимо, що різноаспектні питання підготовки робітничих кадрів швейного профілю в Україні багатопланово представлено в науковій літературі за такими *тематичними напрямами*: методологія, теорія й тенденційні особливості розвитку професійно-технічної освіти України в різні періоди цивілізаційного поступу Л. Зельман [143], М. Пузанов [291], Н. Салтан [311], А. Селецький [312], Г. Товканець [334] та ін.; державне регулювання й управління системою професійно-технічної освіти України (О. Аніщенко [9], М. Вайнтрауб [37], Г. Єльнікова [359], І. Лікарчук [195] та ін); теоретико-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю (І. Вакарчук [38], Л. Герганов [85], О. Єжова [135] та ін.); організація освітнього процесу та виробничої практики в закладах П(ПТ)О України Т. Попова [260], Н. Слюсаренко [318] та ін.).

Розмаїття галузевих підприємств сфери послуг актуалізує попит на кваліфікованих кадрів швейного профілю з різними рівнями сформованості професійної компетентності, що, за справедливою думкою В. Лозовецької й В. Радкевич, потребує: інтеграції професійного навчання з реальним виробництвом; підвищення ролі підприємств у процесі підготовки робітничих кадрів, зокрема формування у них професійних здатностей розв’язувати виробничі ситуації, виконувати реальні виробничі завдання, самостійно визначати оптимальні способи вирішення суперечливого питання, усвідомлюючи власну відповідальність за кінцевий результат праці (В. Радкевич, 2013) [297].

У цьому контексті актуальними є наукові положення праць щодо: закономірностей, моделей, змісту, форм і технологій функціонування легкої промисловості (М. Войнаренка [75], І. Грищенка [100], О. Луговського [197], І. Науменко [220], Н. Носової [227], Є. Шелудько [354] та ін); теоретичних та практичних основ розвитку діяльності підприємств легкої промисловості України (Н. Адвокатової [1], О. Волкова [77], В. Левицького [191], А. Мазаракі [202], Н. Фаріон [339] та ін.); тенденцій розвитку підприємств галузі легкої промисловості (В. Коновал [167], Т. Стовба [314], І. Тарасенко [328], В. Федорака [340] та ін); особливостей становлення внутрішнього ринку легкої промисловості й упровадження її інноваційних моделей (Л. Дейнеко [109], М. Денисенко [111], О. Паливоди [251], К. Сіренко [314], Т. Стовба [323] та ін.); стратегічний аналіз економічного середовища підприємств О. Азарян [2], Ю. Бажал [13], Д. Васильковський [40], В. Виговська [73], Л. Воротіна [82],

О. Дьолог [132]; соціально-економічний потенціал сталого розвитку України О. Гребенюк [95], М. Денисенко [112], В. Карюк [152], О. Майсюра [205].

Так, слушною є думка В. Коновал, що тенденції інноваційного розвитку швейних підприємств індустрії моди в умовах глобалізаційних процесів економіки та швидкої технологізації (постійне оновлення виробничого обладнання, поява нових матеріалів та технологій обробки виробів) істотно змінюють конкурентне середовище на ринку праці, зумовлюючи нові вимоги до рівня професійної компетентності кравців, швачок, закрійників, майстрів з пошиття одягу тощо [167]. Водночас «формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, як справедливо підкреслюють В. Маргасова і К. Сіренко, нерозривно має бути пов'язане з урахуванням перспектив модернізації певного промислового сектора і є актуальною темою для системи професійної освіти» [314]. Зважаючи на твердження авторів, визнаємо: галузеве спрямування професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю необхідно узгоджувати, передовсім, із вимогами регіонального ринку праці.

За результатами виконаного нами теоретичного аналізу наукових праць означених вище авторів встановлено відсутність цілісного дослідження щодо цілеспрямованого формування професійної компетентності КРШП на засадах ДПП у закладах П(ПТ)О. Безперечно, дослідники аналізують проблеми підготовки КРШП, частково враховуючи об'єктивні потреби сучасного ринку швейної промисловості. Так, у працях О. Дубницька [129], В. Столярової [325], Є. Царьової [348], Е. Шелудько [354] та ін. розглядаються організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх КРШП в контексті гуманізації і професіоналізації сучасної системи професійної освіти й навчання. Водночас не можемо погодитися з думкою дослідників, що професійна підготовка майбутніх висококваліфікованих робітників має бути зорієнтована лише на освітні результати, детерміновані відповідними стандартами. Відтак, у виконанні завдань дослідження вважаємо необхідним враховувати особливості професійної підготовки учнівської молоді на засадах компетентнісного підходу, що обгрунтовані у працях І. Андрощук [6], І. Бех [20], В. Білік [23], Н. Брюханової [33], Т. Десятов [120], С. Кіндзерська [153], Н. Креденець [178], О. Локшиної [196], П. Лузана [199], С. Нечіпор [225], Н. Ничкало [232], О. Овчарук [234], О. Онопрієнко [239], О. Пометун [258], В. Радкевич [295], С. Сисоєва [316], В. Ягупова [358] та ін. Теоретичний аналіз публікацій означених вище авторів свідчить, що реалізація компетентнісної парадигми у

системі П(ПТ)О сприяє, по-перше, поліпшенню якості професійної підготовки робітничих кадрів швейного профілю; по-друге, удосконаленню напрямів управління освітнім процесом у закладах П(ПТ)О швейного профілю; по-третє, модернізації професійної освіти і навчання загалом.

Дидактичним підґрунтям розв'язання сформульованих у вступі суперечностей стали інноваційні ідеї, обґрунтовані в наукових працях О. Бородієнко [30], І. Гриценок [97], Л. Денисенко [112]. О. Дубницької [129], О. Єжової [136], Г. Комісарової [164], Л. Короткової [172], С. Кравець [175], Г. Однорог [236], В. Радкевич [294], В. Ягупова [358] та ін. У межах наукового пошуку зважаємо на наукові положення праць щодо формування професійних компетентностей викладачів і майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О швейного профілю, розвитку в них професійної культури та фахової вправності, що висвітлені в Постанові Кабінету Міністрів України № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21.08.2019 [121] та публікаціях Ю. Белікова [18], Т. Бикової [21], Л. Коваль [157], І. Медведенко [211], О.Пометун [257], М. Пригодій [263], В. Радкевич [298], Н. Сиско [315], Є. Царьової [347] та ін.

З огляду на сучасні тенденції тотальної діджиталізації, беремо до уваги наукові доробки О. Бондаренко [28], А. Гуржій [105], А. Гуржій, О. Діденко, Л. Карташова [106], О. Єжової [136], В. Майковська [203], В. Столярової [325], М. Рябчикова [29], Emmanuel Flores, Xun Xu and Yuqian Lu [387] та ін., в яких розглядаються питання комп'ютерного проєктування одягу, в яких розкрито особливості інноваційних методик навчання здобувачів П(ПТ)О.

Теоретичне осмислення реалій педагогічної практики щодо підготовки майбутніх КРШП, аналіз результатів опитувань роботодавців і педагогічних працівників закладів П(ПТ)О, здійснених у перебігу дослідницького пошуку (див. **Додаток 9**), а також власний досвід переконують, що якісне забезпечення процесу формування професійної компетентності майбутніх майстрів з пошиття одягу буде можливим за таких обставин: оновлення професійних і освітніх стандартів (майстер з наладки швейного обладнання – 57,1%; майстер з пошиття білизни – 14,3%; хутровик – 7.3%; закрійник – 14,3%; швачки-універсали – 7,1%); (діаграма опитування роботодавців питання №8); удосконалення професійного й виробничого навчання шляхом впровадження новітніх педагогічних технологій в освітній процес; запровадження модульної системи навчання; застосування інноваційних виробничих технологій у професійно-практичній підготовці КРШП в ЗП(ПТ)О тощо. У цьому контексті актуальними

у межах дослідження обґрунтовано праці І. Гриценок [96], П. Лузана [198], В. Кременя [182], Л. Короткової [171], Г. Лук'яненко [200], С. Мельник [212], Н. Ничкало [231], В. Радкевич [299], Є. Царєвої [348] та ін.), в яких розглядаються особливості оновлення освітніх стандартів професійно-технічної освіти з робітничих професій та вдосконалення змісту професійного навчання [115–117] й освітніх програм [244–246].

Переорієнтація сучасного швейного виробництва й національної економіки зумовлює посилення вимог до якості пропонованих товарів і послуг, що закономірно викликає необхідність у підвищенні рівня художньо-естетичного розвитку фахівців, перетворюючи його на чинник забезпечення ефективності професійної діяльності спеціаліста та рушійну силу його професійного самовдосконалення. У цьому зв'язку зважаємо на теорії з естетики і художньої творчості, мистецької освіти, дизайну, що обґрунтовані в наукових працях І. Гриценок [97], Н. Креденець [178], К. Пашкевич, [492], В. Орлова [241], О. Отич [248], Н. Чуприна, Т. Кротова, К. Пашкевич [415], В. Прусак [289], В. Радкевич [332], О. Фурса [341, 342] та інших науковців. Важливість саме художньо-естетичної культури у підготовці кваліфікованого робітника швейного профілю переконливо аргументована в дослідженні Л. Корницької: «Недооцінка значення художньо-естетичної компоненти у змісті професійної освіти спеціалістів швейників й зокрема кваліфікованих робітників швейного профілю, зумовлює низький рівень художньо-естетичної культури як випускників професійно-технічних закладів освіти, так і значної частини населення» [173].

Наукові доробки сучасних дослідників (Г. Васянович [41], Т. Волкова [78], Л. Герганов [85], Р. Гуревич [104], О. Гнатюк, Є. Царьова [90], Л. Короткова [170], О. Кушнірецька [188], Н. Іванцова [146], Р. Гетта, С. Гуревич, Я. Камінецький, М. Вачевський та ін. [352], О.М. Коберник [156] ін.) свідчать про про ефективність навчання на виробництві. За спостереженням О. Микитенко «… ефективність праці робітників, які навчалися в училищах, у багато разів перевищує ефективність праці робітників, які навчалися в умовах виробництва. Так, робітники, які здобували професійну освіту в училищах, у виготовленні швейної продукції допускали брак у 20 разів менше, ніж робітники, які навчалися в умовах виробництва» [214], а також твердження що «найбільший виробничий ефект освіта приносить там, де, власне, зміст праці потребує творчого ставлення до роботи; а там, де виробничі операції одноманітні чи їх виконання потребує переважно фізичних зусиль, між рівнем освіти та змістом

праці виникає протиріччя, що позначається на об’єктивних показниках ставлення робітників до праці» [357].

З’являються багато провайдерів різних форм освіти формальної, інформальної та неформальної, які навчають конкурентоспроможності та придатності кадрів до нових обставин. Існує досвід ряду підприємств, які організували підготовку чи перепідготовку кадрів для своїх потреб власними силами. Доцільним є співробітництво педагогів з освітніми, консалтинговими, виробничими та іншими структурами з надання освітніх послуг. Використання різних форм, методів та технологій навчання сприятиме взаємодії у організації процесів підвищення кваліфікації та перекваліфікації кадрів легкої промисловості. Отже, сприяння розвитку навчання на робочих місцях, включаючи якісне стажування, розвиток учнівства і наставництва, різні схеми дуальної освіти, що допоможуть швидко перейти від навчання до трудової діяльності – це спільна частина взаємодії освітян та роботодавців в процесі підготовки кадрів.

Студіювання наукового дискурсу дає змогу констатувати, що проблеми професійно-виробничого навчання глибоко проаналізовано в працях В. Аніщенка [8], О. Аніщенко [9], Д. Вороніна-Пригодій [79], Л. Герганова [85], Л. Гуцана [107], Р. Гуревича [104], Є. Головчанська [91], Н. Іванцова [146], Н. Калініченко [150], І. Медведенко та О. Дьолог [132], А. Михайличенко [216], О. Нікішина [223], Н. Ничкало [228], В. Попова [261], В. Радкевич [396], О. Тітова [317] та ін. Науковці стверджують, що така форма здобуття освіти, виражаючи найбільш повну взаємодію науки, освіти і виробництва, якнайкраще сприяє розвитку професійно значущих якостей працівників підприємств, формуванню у них професійної культури, фахової вправності, сучасного економічного мислення, набуттю вміння працювати в нових економічних реаліях для забезпечення високої продуктивності праці й ефективної зайнятості.

Соціальне партнерство виступає закономірним результатом кропіткої співпраці усіх суб’єктів державно-приватного партнерства. Ефективність соціального партнерства залеже, перш за все, від цілеспрямованої і систематичної роботи закладів П(ПТ)О щодо залучення роботодавців, представників органів влади, громадських організацій до спільної діяльності з підготовки кваліфікованих робітників як інструмент взаємоузгодження соціальних обов'язків та соціальної відповідальності, цей процес досліджуть такі вчені як В. Бутенко [35], Л. Воротіна [82], М. Дейч [110], В. Заіка [138], А. Молчанова [217], В. Новіков [226], Є. Царева [350].

Інформаційно-технологічні трансформації вказують на необхідність проведення додаткових досліджень із дидактики професійного навчання на виробництві. У цьому контексті актуальними є наукові ідеї про педагогічну майстерність, психопедагогіку, гуманістичну модель освіти, концепцію неперервної професійної освіти, обгрунтовані у публікаціях М. Артюшина [10], Л. Базіль [14], Г. Васяновича [41], О. Вознюк [76], В. Волкова [78], Р. Гуревича [104], М. Тверезевська [351], про особливості професійної та виробничої педагогіки, а також науково-педагогічна спадщина Г. Балла [16], І. Зязюна [144], М. Коляда [162], О. Овчарук [234], В. Орлова [240], О. Пометун [258], Н. Сиско [315], Ю. Сурміна [326], O. Andersen [362], E. Bükki [371].

Для України важлива конкурентоспроможна система професійної освіти, яка задовольняє потреби ринку праці та розкриває поняття «людський капітал» в контексті суспільного розвитку країни [99], визначає філософію людиноцентризму в стратегіях освітнього простору [140] та забезпечує умови для самовираження, саморозвитку, самореалізації, постійного професійного росту особистості у професійній реалізації [145, 215]; сучасні вектори розвитку професійної освіти досліджені за матеріалами В. Локшиної [196], О. Романовської [304] та [243, 253, 302].

Урахування сучасних тенденцій щодо ефективного використання технологічних ресурсів, як доведено в дослідженнях В. Аніщенка [9], Т. Бикової [21] й О. Єжової [136], уможливлює швидку адаптацію майбутніх кваліфікованих робітників до ускладнення технологічних процесів, пов’язаних із втіленням наукових інновацій у педагогічну практику підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Услід за висновками положеннями багатьох дослідників визнаємо: процеси модернізації змісту професійної освіти і виробничого навчання обумовлюються трансформаціями ринку праці, що характеризується високим ступенем розвитку основних форм соціально-трудової захищеності робочої сили (мова про наявність можливостей працевлаштування на сучасному ринку праці, стабільну й вільну зайнятість, підприємницьку діяльність, відтворення професійних навичок, безпеку умов праці, представництва у громадських професійних організаціях і об’єднаннях, гарантію отримання певного мінімального доходу тощо).

Забезпечення практико-орієнтованості фахової освіти майбутніх фахівців з високим рівнем професійної компетентності для підприємств індустрії моди передбачено змістом Копенгагенської декларації «Про розширення європейського співробітництва у сфері професійної освіти і навчання» (2002)

(Declaration of the European Ministers for Vocational Education and Training, and the European Commission, on enhanced European cooperation in vocational education and training) [380], а також стратегії «Європа – 2020: стратегія для розумного, сталого, всеосяжного зростання» [383] (Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth). Потреба створення сприятливих умов для розвитку компетентностей учнівської молоді актуалізована в тексті Брюггського комюніке про зміцнення європейського співробітництва у сфері професійної освіти і навчання на період 2012–2020 рр. (2010) [437], а також у Рекомендаціях Європейської комісії «Нові пріоритети співробітництва у сфері освіти і навчання» (2015) [441] тощо.

Морально-етична складова професійної компетентності посилюється екзистенційним контекстом філософії людиноцентризму, зорієнтованого, за визначенням В. Кременя, на «… цінності духовні, на знання, культуру, науку, без яких життя втрачає сенс і перспективу» (2009); суголосним є ідея зв'язку між професіоналізмом та професійним розвитком особистості, розкрита І. Хоржевською (2016). Як зазначає Л. Єршова, щоб готувати вмотивованих, активних, соціально відповідальних кваліфікованих робітників, які прагнуть до самореалізації, безперервного професійного розвитку та кар'єрного зростання, важливо гармонійно об'єднати загальнолюдські, суспільні та особистісні цінності «у системі аксіологічних домінант сучасної молоді».

Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників відбувається через розв'язання ними дилем професійної етики, зокрема визначення домінантності між особистісними інтересами і суспільними, функціонально-диференційованими зобов'язаннями й універсальними (загальноприйнятими в суспільстві); необхідності врахування морального підтексту у вирішенні професійних завдань, інтересів різних категорій людей. Таке формування компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю відповідає розкритим у Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні (2004) таким пріоритетним напрямам: «інтелектуалізація, впровадження в навчально-виробничий процес науково-технічних досягнень та новітніх технологій, особистісно-орієнтований підхід у професійному навчанні і вихованні, модернізація інформаційного, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення професійної освіти» (Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні. *Професійно-технічна освіта*. 2004. № 3. С. 2–5.)

Підсумовуючи результати аналізу філософської, психолого-педагогічної, соціально-економічної, навчально-методичної літератури було засвідчено очевидні здобутки у розробленні концептуальних підходів до формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП. Реалізація цієї стратегії здійснюється через вдосконалення механізму державно-приватного партнерства, посилення взаємодії між державним та приватним сектором, органами державної влади та органами місцевого самоврядування для проведення необхідних реформ. Водночас, у професійній педагогіці результати досліджень з проблеми формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП висвітлюються лише окремими аспектами. Окрім того, не розглянутими залишаються питання, пов'язані з відсутністю в стандартах П(ПТ)О галузі швейної промисловості професійної компетентності як освітнього результату та навчально-методичного забезпечення для її формування. Це зумовлює необхідність визначення суті і структури означеного феномену.

3.2. Суть і структура професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю

Пріоритетною ідеєю у світовій науці й освітній практиці визнано усвідомлення людиною значущості набуття компетентностей для самореалізації в інформаційно-технологічному полікультурному соціумі. Інтенсифікація процесів виготовлення швейних виробів та поліпшення їх якості безпосередньо пов'язані з модернізацією сучасного обладнання, текстильних матеріалів, удосконаленням техніко-технологічних операцій швейного виробництва, а ефективність і зростання обсягів виробництва, темпи економічного розвитку підприємств індустрії моди обумовлюються наявністю професійно компетентних робітників, здатних фахово вирішувати виробничі й комплексні завдання. Оскільки найвищим критерієм оцінювання якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О швейного профілю, зокрема майстрів з пошиття одягу, визнається професійна компетентність, то постає необхідність уточнення суті і структури цього феномену, логіко-смислова структура якого утворена поняттями: «компетентність», «професійна компетентність», «кваліфікований робітник швейного профілю», що графічно візуалізовано на рис. 6.

Послуговуючись положеннями формальної логіки, керуємося такими логемами: поняття – це знання суттєвих особливостей, властивостей, рис

предметів, явищ дійсності, зв'язків і відношень між предметами; зміст поняття – це сукупність суттєвих характеристик (властивостей, сторін) предмета чи явища, що відображаються у свідомості людини за допомогою даного поняття; суттєвими є ті властивості класу предметів, за якими вони відрізняються між собою; об'єм поняття містить певну кількість предметів, явищ, що охоплюються цим поняттям (або відображаються у свідомості людини за допомогою цього поняття); дефініція (визначення) – операція, що розкриває зміст поняття чи встановлює значення терміну, що його позначає; поняття, що відображають суттєві загальні ознаки класу об'єктів, називають родовими або родами; поняття, що відображають характеристики (властивості, сторони) окремих об'єктів і характеризуються меншим ступенем загальності називають видовими або видами. Щодо предмета нашого дослідження, то у родо-видових відношеннях знаходиться така ланка понять: «компетентність», «професійна компетентність», «професійна компетентність кваліфікованого робітника швейного профілю». Зокрема, поняття «професійна компетентність» є видовим стосовно родового – «компетентність»; у свою чергу, «професійна компетентність» є родовим – щодо поняття «професійна компетентність кваліфікованого робітника швейного профілю».

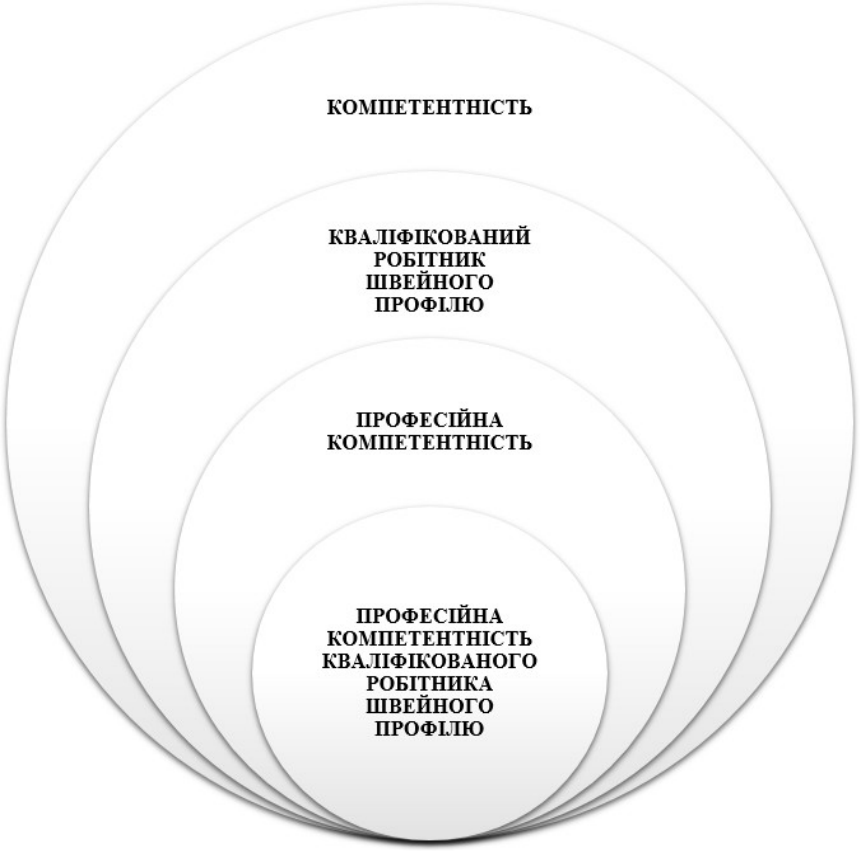

Рис. 6. **Ієрархія понять для визначення суті професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю** *(складено автором)*

В українському освітньо-науковому дискурсі, як слушно зауважує П. Лузан, «визначення поняття «компетентність» законодавчо закріплене як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [331]. Ґрунтуючись на законодавчих директивах, автори сучасних освітніх і професійних стандартів конкретизують суть компетентності через поняття «здатність», «спроможність».

У світовій науці й освітній практиці зміст поняття «компетентність» тлумачиться, як спроможність людини професійно здійснювати певний вид діяльності, виконувати конкретне завдання або різновид праці та здатність адекватно застосовувати результати навчання у певному контексті (освіта, робота, особистісний чи професійний розвиток) [88]. Оперуючи гіперонімом «компетентність», зарубіжні дослідники використовують *особистісний* (американський) або *діяльнісний* (європейський) концептуально-стратегічний підхід до розуміння змісту цієї категорії. Відповідно до першого, – американського – компетентність визначають, як характеристику особистісно-поведінкових якостей індивіда, що обумовлюють успішність його дій («superior performance»), залежно від локальних чинників (простір виконання дії, фактори середовища, організаційні умови, нормативно означені функціональні характеристики професійної діяльності). Згідно з іншим, – європейським – підходом до розуміння суті компетентності, її зміст конкретизовано діяльнісними складниками (визначені професійним стандартом механізми, дії, поведінкові акти, кваліфікаційні вимоги, критерії). Водночас розуміння своєрідності компетентності в контексті обох підходів детерміновано комплексом знань, навичок і ставлень, що уможливлюють ефективну діяльність особистості чи виконання нею певних функцій, спрямованих на досягнення встановлених стандартів у професійній галузі або праці. Означене узагальнення ураховано в змісті «Національної рамки кваліфікацій» (2011), де досліджувану категорію розкрито як здатність особи виконувати певний різновид діяльності, що цілісно виражається у сукупності знань, умінь, світоглядних розумінь, цінностей та інших особистих якостей. Таким чином, природу компетентності доцільно розглядати і як результати навчання, котрі особа набуває й демонструє після здобуття певного рівня освіти, що простежуємо в сучасному науково-педагогічному дискурсі.

Відповідно до європейської термінології поняття «компетентність» розглядається як «здатність адекватно застосовувати результати навчання у певному контексті (освіта, робота, особистісний чи професійний розвиток)» [435]. Так, у документах Міжнародної комісії Ради Європи «компетентність» є центральним поняттям, зміст якого трактується як сукупність здатностей або навичок (загальних, ключових, базових) особистості, пов'язаних із практичною реалізацією набутих знань, індивідуально-особистісних ресурсів у певній діяльності, фундаментальних способів здобуття освіти, професійного навчання. Зважаючи на такі інтерпретації розуміння змісту компетентностей, в світовому просторі визначено перелік ключових навичок для кожного громадянина Європи, що позначені поняттями: «вивчати», «шукати», «думати», «співпрацювати», «діяти», «адаптуватися». У працях експертів Ради Європи (T. Abusland [359], I. Allinckx [360], D. Boud [368], E. Cerkez [376], A. Koukku [408], J. Olofsson [418], S. Tritscher-Archan [438] та ін.) семантика поняття «компетентність» розкривається, як здатність або готовність індивіда мобілізувати здібності й інші індивідуально особистісні властивості, опановані знання, набуті вміння для ефективного виконання конкретного завдання, що узгоджується з індивідуальними потребами та соціокультурними запитами; сукупність ставлень, цінностей, знань і навичок.

Експерти країн ЄС у визначенні сутнісного змісту компетентності акцентують увагу на здатності індивіда ефективно використовувати опановані знання та набуті фахові вміння, що забезпечує застосування ним навчальних досягнень у нових, у т.ч. нестандартних, професійно-виробничих ситуаціях. Важливо, що зарубіжні дослідники у тлумаченні суті цієї наукової категорії не обмежуються когнітивними елементами (включаючи використання теорій, концепцій як системи набутих знань тощо), а беруть до уваги її функціональні аспекти (практичні вміння, техніко-технологічні навички), атрибути міжособистісного комунікування (соціальні, корпоративні, організаційні навички), етичні цінності [381; 374; 375]. У міжнародному стандарті ISO 9000-2008 «компетентність» трактується, як продемонстрована здатність використовувати знання, вміння та навички на практиці, а також наявний досвід і свідоме відповідальне ставлення, що потрібні та необхідні для ефективного виконання певної професійної або соціальної функції [386].

Отже, у світовій науці й освітній практиці, відповідно до означених вище праць і документів, поняття «компетентність» визначено, як спроможність людини професійно здійснювати певний вид діяльності, виконувати конкретне

завдання або різновид праці. Такий підхід взято вітчизняними дослідниками за основу у створенні професійних стандартів. У Законі України «Про освіту» та Національній рамці кваліфікацій «компетентність» визначено, як «динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що обумовлює здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [284].

У ч.2, ст. 13 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» «компетентність» визначено, як результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, – набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти, а також продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів [269]. При цьому кожний ступінь навчання характеризується теоретичною і практичною завершеністю, що підтверджується присвоєнням відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів («кваліфікований робітник», «молодший спеціаліст») згідно з набутими професійними знаннями, уміннями і навичками. Отже, за результатами аналізу ДСПТО та враховуючи ідеї наукових праць сучасних дослідників, зміст дефініції поняття «*професійна компетентність*» доцільно конкретизувати відповідними концептами, що графічно візуалізовані на рис. 7.

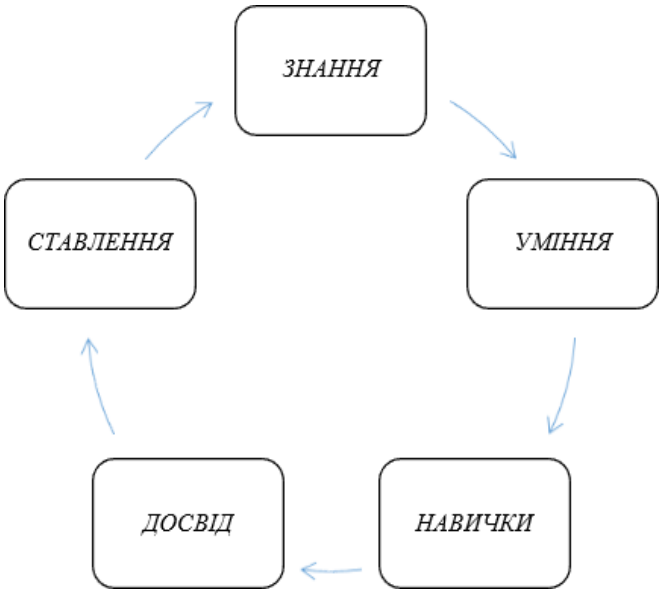

Рис. 7. **Терміни на позначення ключових складників дефініції поняття «професійна компетентність»** *(складено автором)*

В енциклопедично-довідковій літературі й наукових працях з професійної педагогіки, історії професійної (професійно-технічної) освіти й освітньої

підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (Р. Гуревича [104], О. Єжової [136], Н. Калініченко [150], С. Куликовського [184], С. Лейко [192], І. Лікарчука [194], Н. Ничкало [215; 230], В. Савченко [309], А. Селецького [312], Н. Слюсаренко [318] та ін.) наявні спроби розкрити сутність й описати структуру компонентів професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю, з урахуванням результатів вивчення генези й освітнього досвіду фахової підготовки працівників для підприємств легкої промисловості.

За результатами аналізу наукових праць з проблематики розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців швейної галузі Н. Брюханова [33], В. Білик [23], Т. Герлянд [86], О. Дубницька [129], О. Єжова [136], Л. Коваль [157], Л. Комісарова [164], С. Нечипор [225], Г. Однорог [236], Т. Попова [261], М. Рябчиков [29], Є. Царева [348] та ін. виявлено відсутність єдності думок стосовно сутності поняття «професійна компетентість». Так, в «Енциклопедії освіти» запропоновано подібне до законодавчого визначення: «професійна компетентність – інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця» / Дослідниця Т. Колупаєва трактує «професійну компетентність як базову характеристику діяльності спеціаліста; що включає як змістовий (знання), так і процесуальний (уміння) компоненти і має головні суттєві ознаки, а саме: мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності та критичність мислення» [161]. У цьому контексті вважаємо актуальною думку С. Нечіпор, що «компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю – це здатність особистості до виконання професійних обов‘язків через сформовані знання, вміння, навички, досвід діяльності» [225]. Науково цінним визнаємо методичний підхід Т. Попової до тлумачення суті фахової компетентності майбутніх фахівців швейної галузі, згідно з яким «компетентність охоплює систему організаційних, проєктувальних, технічних, технологічних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей, що забезпечують їх успішну реалізацію й адаптацію індивіда до обставин професійної діяльності», а також «розкриває досягнення програмних результатів через удосконалення моделі й методики навчання інженерів-педагогів швейного профілю відповідно до рівня розвитку швейної галузі, перспектив інноваційного становлення індустрії моди» [261].

При цьому враховуємо актуальну думку Н. Ничкало, що професійна компетентність, є сукупністю знань, умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності, а також здатностей використовувати фактичну інформацію, аналізувати, прогнозувати наслідки професійної діяльності [229]. Запропоноване визначення професійної компетентності розширено й поглиблено в дисертації Є. Царьової. Дослідниця тлумачить цей феномен, як «… інтегративну властивість особистості, що структурно та функціонально поєднує виробничий і технологічний складники професійної діяльності на основі збалансованого комплексу: знань із конкретної професії в галузі сфери послуг; умінь кваліфіковано виконувати відповідні технологічні процеси й операції; навичок планувати й успішно організовувати освітні процеси; відображає комплекс професійно важливих якостей (професійна відповідальність, організованість, пунктуальність, методичність, системність тощо), високих морально-духовних цінностей», забезпечуючи достатні рівні вихованості й навченості здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти» [347].

Отже, можна спостерігати, що думки науковців стосовно розуміння професійної компетентності фахівців розділились між *особистісно-орієнтованим підходом*, що акцентує увагу на особисті якості, цінності, ставлення та трактується як «інтегрована характеристика ділових і особистісних якостей…» та *інструментальним підходом*, який виділяє знання + вміння + навички (та формулюється як «сукупність знань, умінь, необхідних для ефективної діяльності…»). Для порівняння цих підходів розглянемо таблицю 1.4 порівняння підходів тлумачення професійної компентності **Додаток 10**.

У контексті з'ясування сутнісних характеристик досліджуваного феномену проаналізуємо професійні функції кваліфікованих робітників з професій швейного профілю. Це дасть змогу виокремити родові ознаки та властивості професійної компетентності швачок, кравців, майстрів-виробників одягу (код професії – 7433), модельєрів текстильних, шкіряних та подібних виробів, закрійників (код професії – 7435), швачок та вишивальниць (код професії – 7436), укрупнених професій текстильників, швейників та робітників подібних професій (код професії – 7439) [301]. За результатами аналізу ДСПТО з означених професій встановлено наявність спільних і відмінних родових ознак професійних компетентностей кваліфікованих робітників швейного профілю різних професій. Згідно з цими стандартами компетентності розподіляються на професійні (професійні базова та професійні профільні) і ключові, які «формуються в процесі загально-професійної, професійно-теоретичної та професійно-

практичної підготовки». Для представленого переліку професій загальні компетентності є однаковими і визначені у стандартах такими наративами: «здатність оперативно приймати правильні рішення й ефективно діяти у нестандартних ситуаціях під час роботи; відповідально ставитися до виконання професійної діяльності; знання професійної лексики та термінології; працювати в команді, дотримуючись професійної етики; запобігати конфліктним ситуаціям» [115–117].

Професійні ж компетентності представників швейного профілю (швачка, закрійник, кравець, вишивальниця та ін.), безперечно, характеризуються власною специфікою, що враховуємо у визначенні суті і змісту структурних складників досліджуваного феномену. Наприклад, швачка здійснює пошиття виробів вручну або на різноманітних універсальних машинках (ґудзикових, петельних, вишивальних, оверлоці тощо), виконуючи низку окремих дій під час роботи (ліквідовує обрив ниток, міняє шпулі, регулює натягнення ниток і частоту строчки, перевіряє якість крою, відповідність фурнітури кольору і призначенню виробу). Таким чином, у фаховій праці швачки інтегруються прості операції, що тарифікуються за першим і другим розрядами (вивертання деталі, видалення нитки тимчасових строчок, вирізання деталей тощо) та більш складні, виконання яких вимагає наявності четвертого і п’ятого розрядів (виточка рукава, з’єднання коміра з горловиною та ін.). Таким чином, швачка може виконувати весь обсяг роботи (швачка індивідуального пошиття в ательє) або одну з операцій (швачка-моторист у багатосерійному виробництві), працювати в одно-двох змінному режимі, індивідуально або у складі бригади, у вільному (швачка в ательє) або заданому темпі (на конвеєрі). Аналогічною є й ситуація з представниками інших професій. Змістом професійних стандартів досліджуваний феномен потрактовано, як сукупність фахових умінь, технологічних знань, у т.ч. основ швейного виробництва, відомостей про сучасний стан розвитку та техніко-технологічні досягнення галузі, професійно важливих якостей.

У традиційній педагогіці професійну компетентність часто ототожнюють з інтегративною якістю особистості, зважаючи на її складність, багатокомпонентність і тісний зв’язок із суб’єктивними характеристиками індивіда. Проте сучасні автори (Н. Дубницька, Н. Ничкало, S. Bullit, M. Erout) дедалі частіше акцентують на функціональній і операційній природі компетентності, наголошуючи на її структурності та динамічному характері.

Тому, аналізуючи професійні стандарти професій швейного профілю, ґрунтуючись на доробку сучасних авторів і керуючись правилами формальної

логіки, дефініцію поняття «*професійна компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю*» виводимо у лаконічній формі враховуючи загальні, основні і суттєві його властивості й не вичерпуючи усіх його характеристик, сторін і зв'язків від основних родових ознак (*знання, уміння, навички, досвід, особистісні якості, ставлення тощо),* що структурно відображені нижче на рис. 8.

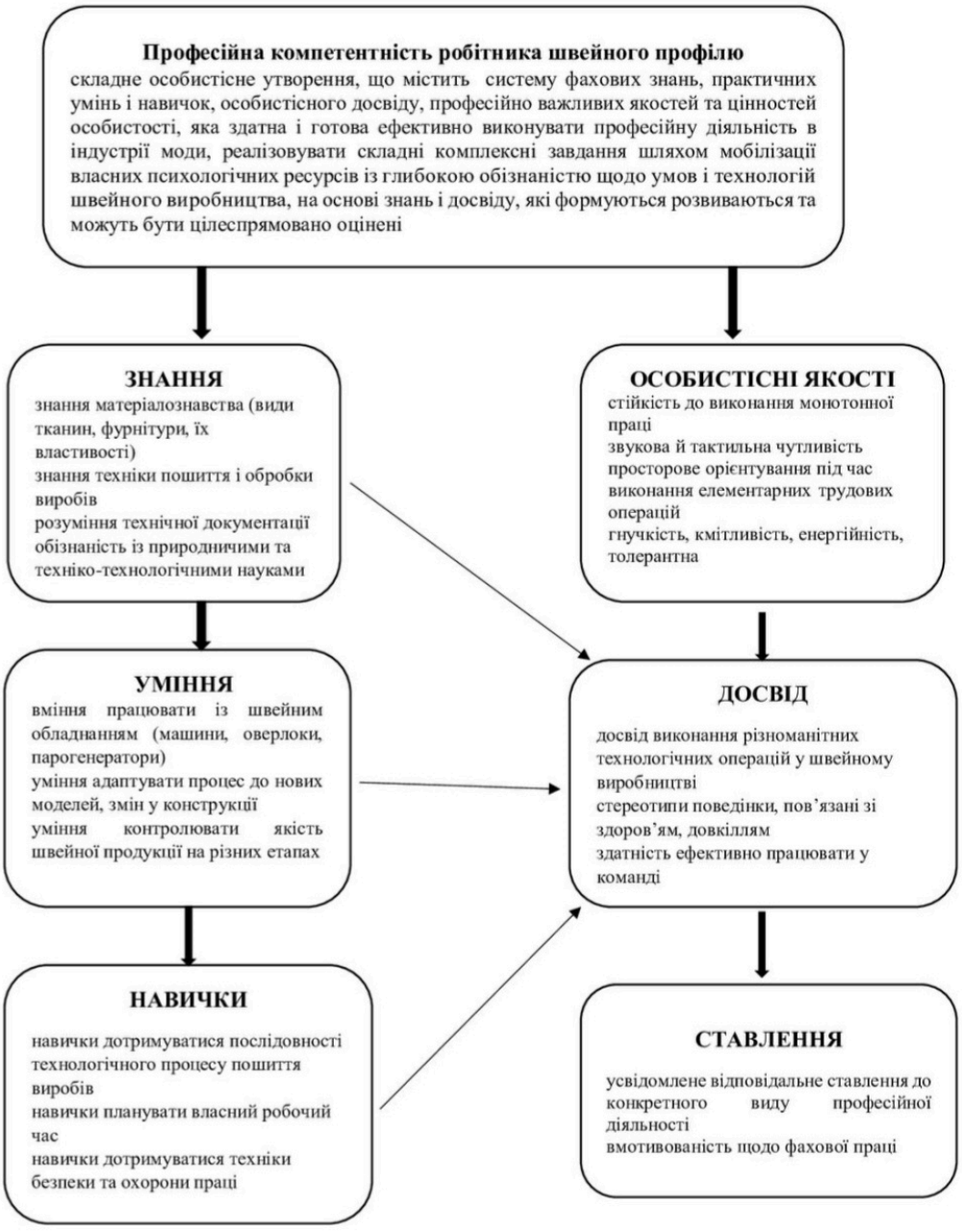

Рис. 8. **Складники професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю** *(розроблено автором)*

Вважаємо, що професійну компетентність доцільно розглядати не тільки як інтегративну якість особистості, а як структуровану й взаємопов'язану

сукупність знань, умінь, навичок, досвіду та особистісних якостей, що забезпечують ефективне виконання професійних функцій. Такий підхід узгоджується з позиціями дослідників, які вказують на поетапність становлення компетентності в освітньому процесі, підкреслюючи можливість її цілеспрямованого формування, оцінювання та вдосконалення. Професійна компетентність, на відміну від цілісної інтегративної риси особистості, піддається педагогічному виміру: її розвиток може бути зафіксований у вигляді кваліфікаційних стандартів, модульно-компетентнісних програм, професійних паспортів тощо. Особливо це виявляється у прикладних галузях, де ключову роль відіграють практичні навички, досвід, моторика і точність дій, як наприклад, у сфері швейного виробництва.

Отже, професійна компетентність – це не сталий психічний конструкт, а динамічна освітньо-професійна структура, що формується, розвивається і вдосконалюється в процесі професійного становлення. У цьому контексті професійна компетентність не постає як апріорна цілісна риса особистості, а розглядається як результат цілеспрямованого формування знань, умінь, навичок, досвіду, що піддаються педагогічній діагностиці, оцінюванню та розвитку. Такий підхід відкриває можливості для практичного вимірювання рівнів сформованості компетентності працівника, чіткого опису професійних стандартів, та, що важливо, – сприяє переходу від декларативної до діяльнісної парадигми професійної освіти. Професійну компетентність можна і потрібно розглядати як структуру, яка розвивається під впливом навчального, виробничого й особистісного досвіду, а не як суб’єктивну інтегративну категорію без чітких дидактичних меж. Отже, хоч інтегративний підхід визнає цілісність особистості, вважаємо, що саме структурний, компонентний підхід дає змогу ефективно розробляти освітні програми, проводити діагностику професійної підготовки і формувати компетентного фахівця відповідно до вимог сучасного ринку праці.

На основі рефлексії здобутків фахівців з теорії й практики індустрії моди різних країн професійну компетентність розглядаємо через інтегративний (синтетичний) підхід, на підставі якого досліджуваний феномен постає як сукупність знань, досвіду, рефлексії, професійно важливих особистих якостей, а також з урахуванням ідеології діяльнісного підходу, що визначає досліджуваний феномен як динамічну багаторівневу систему, котра формується під впливом освітньо-професійного середовища. Це дає змогу інтерпретувати професійну компетентність як результат цілеспрямованого процесу, що охоплює не лише

формальне засвоєння знань, але й практичну реалізацію навичок, особистісне зростання, розвиток професійних цінностей. Особливо актуально це для галузі швейного виробництва, де успішність фахівця визначається не лише майстерністю, а й здатністю адаптуватися до постійних змін, вирішувати комплексні завдання й працювати в умовах високої технологічної мінливості. Отже, теза: «реалізовувати складні комплексні завдання шляхом мобілізації власних психологічних ресурсів з глибокою обізнаністю щодо умов і технологій швейного виробництва» – чітко відображає комплексну природу діяльності в індустрії моди – «сучасне виробництво вимагає здатності застосувати набуті вміння у нових, мінливих умовах на основі професійного досвіду, відтак професійна компетентність розвивається в контексті щоденної професійної дії». Стівен Біллет підкреслює, що саме взаємодія особистості з можливостями робочого середовища визначає якість і рівень сформованої професійної компетентності, що підтверджує її залежність від контексту виробничої практики [366].

Так, узагальнюючи результати теоретичного аналізу наукових джерел, нормативно-правових документів, зокрема професійних стандартів, урахування законів формальної логіки, трактуємо *професійну компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю* як інтегративне особистісне утворення, що формується в процесі здобуття професійної освіти та відображає готовність і здатність особи застосовувати фахові знання, уміння й навички, виявляти відповідні професійно важливі якості та ціннісні орієнтації (самоорганізованість, відповідальне ставлення до обов'язків, дотримання норм і стандартів, критичність мислення, інноваційність, повага до культурних й історичних традицій, усвідомлення економічних, соціальних, екологічних переваг професійної діяльності тощо) для здійснення результативної професійної діяльності в умовах швейного виробництва, зумовленої динамікою технологічного розвитку та змін у запитах ринку праці.

У визначенні сутнісних характеристик професійної компетентності майбутніх КРШП зважаємо на позитивні історичні традиції професійної освіти в майстернях з пошиття одягу, що сприяли становленню «індивідуального учнівства» та в подальшому появі й реалізації індивідуального підходу до навчання; у приватних недільних школах, де навчалися модистки й швачки, а рукоділля було обов'язковим навчальним предметом; а також у жіночих професійних (ремісничих) училищах, де дівчата опановували спеціальності, пов'язані з шиттям та рукоділлям (білошвейна справа; швацька та кравецька

справа; модна справа; вишивання; плетіння та в'язання; дамська кравецька справа; крій; ремонт одягу).

Так, наприклад, фахова майстерність кравців 2–3 розрядів детермінується здатностями щодо виготовлення столової, постільної білизни, штор, ламбрекенів, поясних виробів, виробів платтяно-блузочного асортименту, а також виконання нескладного ремонту окремих деталей виробів; 4 розряду – визначається здатностями щодо виготовлення верхніх сорочок, штанів, жіночого верхнього одягу, виконання ремонту й оновлення швейних виробів; кравців 5 розряду – знаннями, уміннями, навичками, що забезпечують успішне виготовлення виробів платтяного асортименту складної технологічної обробки, жіночого одягу костюмно-пальтового асортименту та чоловічого верхнього одягу; а кравців 6 розряду – виготовлення виробів платтяного асортименту складної технологічної обробки та сучасного верхнього одягу складної технологічної обробки.

Згідно з професійними стандартами «Кравець», «Закрійник», «Швачка» тощо функції кваліфікованих робітників промислових підприємств швейного виробництва спрямовані на розв'язання конкретних завдань, зокрема виконання технологічних операцій для виготовлення швейних виробів певного асортименту. Такий вид діяльності потребує високої зосередженості, наявності численних рухових навичок, емоційної стриманості, стійкості в надзвичайних ситуаціях, володіння тактильною чутливістю, розуміння взаємозв'язку своїх знань, стійкості до монотонної праці, здатності ефективно працювати в якості підлеглого, вміння організувати свою роботу та нести відповідальність за її результати, спроможності працювати як самостійно, так і в колективі. Отже, особливостями професійної компетентності спеціалістів швейної галузі є поєднання професійних умінь з технологічними знаннями основ швейного виробництва, які інтегрують інформацію про сучасний стан розвитку та техніко-технологічні досягнення галузі, та професійно важливими індивідуально-особистісними якостями.

Для уточнення структурно-змістових характеристик професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю звернемося до осмислення особливостей професійної діяльності таких фахівців. Орієнтуючись на вимоги роботодавців і ґрунтуючись на професійному стандарті, трудові функції майстра з пошиття одягу конкретизуємо за такими аспектами: *проєктно-конструкторським* (розуміння графічних ескізів, моделей; конструювання, моделювання та виготовлення лекал натільної білизни,

трикотажного, жіночого й чоловічого одягу); *технологічним* (виготовлення швейних виробів за індивідуальними замовленнями або в бригаді з розподілом праці; виконання всіх видів ручних, а також волого-теплових робіт із використанням сучасного обладнання для декатування, відпарювання, зняття лас; з'єднування на універсальному й спеціальному швейному обладнанні машинними строчками деталей виробів); *виробничо-технічним* (оброблення зрізів деталей крайовими швами; петель ручним або машинним способами; оздоблення виробів строчками, додатковими деталями і фурнітурою; пришивання ґудзиків; здійснення ремонту та оновлення всього асортименту одягу, підготовка виробів до примірок індивідуально або в бригадах з розподілом праці; чистка виробів у готовому вигляді); *ремонтно-експлуатаційним* (лагодження швейних виробів середньої складності з використанням машинних і ручних робіт, усунення недоліків у роботі швейного устаткування тощо).

З огляду на те, що тривалий час специфіка великих підприємств швейної галузі передбачала розподіл трудових функцій за потоками, в яких КРШП роками працювали, виконуючи лише декілька виробничих операцій, така ситуація була прийнятною. Однак за нинішніх цивілізаційних обставин, під впливом істотних соціально-економічних трансформацій (становлення ринкової економіки, поширення нових форм господарської діяльності, створення мікро- і малих підприємств, динамічний розвиток форм середнього бізнесу в індустрії моди тощо) вузька спеціалізація застаріває. Нині затребуваними є професійно мобільні фахівці, зі сформованою здатністю швидко адаптуватися в нових динамічно змінних обставинах фахової праці (постійних змін алгоритму і способів виконання професійних завдань, робочого місця тощо), опановувати нові види робіт, спеціалізації, самостійно розмірковувати, грамотно працювати з інформацією, віднаходити шляхи раціонального вирішення виробничих питань, володіти критичним і творчим мисленням, успішно комунікувати тощо. Відтак нами було запропоновано введення у Національний класифікатор професій України [221] інтегрованої монопрофесії «Майстер з пошиття одягу», що поєднує трудові функції професій «Швачка», «Кравець», «Закрійник», та у 2021 році розроблено відповідний професійний стандарт (код **ДК 003:2010 – 7439)**, що поданий у **Додатку 11.**

У змісті означеного нормативно-правового документа загальні компетентності визначені, як здатності:

– приймати рішення в межах професійної діяльності, нести персональну відповідальність за результати прийняття професійних рішень;

– виконувати звичні професійні дії в більш ефективний спосіб, дотримуючись вимог охорони праці, електробезпеки, а також професійних та етичних норм поведінки;

– працювати в команді, запобігаючи, виникненню конфліктних ситуацій;

– навчатися впродовж життя;

– адаптуватись у нестандартних ситуаціях, виявляючи високий рівень стресостійкості, й спроможність надавати домедичну допомогу потерпілим від нещасних випадків;

– здійснювати енергозбережевальну професійну діяльність;

– дотримуватися професійної лексики та етики ділового спілкування;

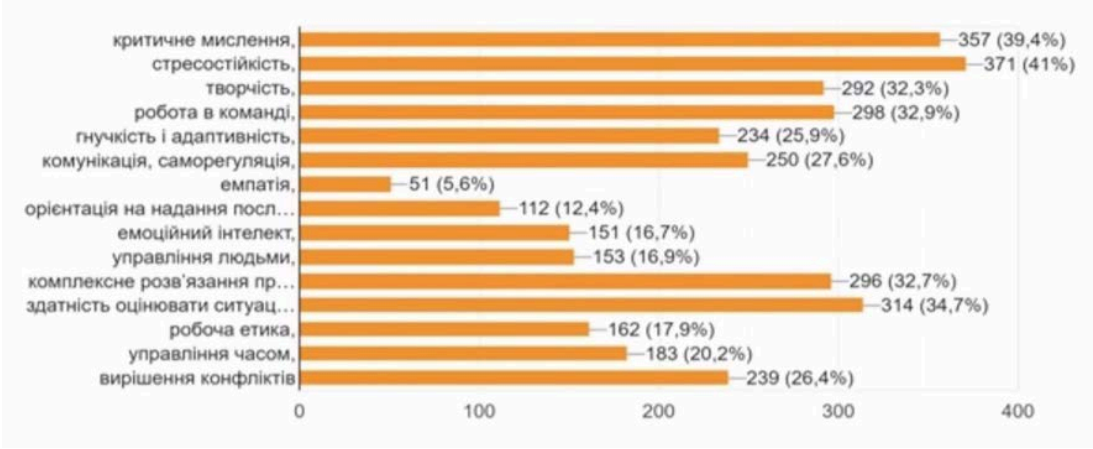
– застосовувати у своїй діяльності державну мову.

Отже, на основі наведених міркувань маємо підстави стверджувати, що *професійно компетентний кваліфікований робітник швейного профілю* – це фахівець із широким спектром знань і вмінь щодо створення і виготовлення швейної продукції на різних її етапах, швидкої адаптації до зміни асортименту і виробничих технологій, який демонструє здатність використовувати знання, вміння та навички на практиці, а також володіє певним досвідом і характеризується усвідомленим відповідальним ставленням до конкретного виду професійної діяльності, прагнучи до професійного самоутвердження та подальшого самовдосконалення.

Сучасні дослідники виділяють різні компоненти структури досліджуваного феномену. Зокрема, І. Гриценок характеризує її як «динамічну систему, з огляду на прогнози розвитку галузі швейного виробництва, що значною мірою визначається ґрунтовністю знань кваліфікованого робітника про фактичну професійну діяльність» [96]. Відповідно до розглянутих вище професійних стандартів, в основі досліджуваного утворення має бути професійна придатність – сукупність психічних і психофізіологічних особливостей людини, необхідних для здійснення ефективної професійної діяльності. Змістові ж складники професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю вбачаємо логічним означити такими категоріями: «знання», «здібності», «стереотипи поведінки», «зусилля».

Відтак, до функціональних аспектів професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, на нашу думку, варто віднести: мобільність, активну життєву позицію, уміння працювати в команді, мотиваційні, моральні, аутопсихологічні, ціннісно-орієнтаційні, полікультурні, комунікативні, трудові, конструкторські, художньо-естетичні, підприємницькі,

інтелектуальні, інформаційні, проєктувальні здатності, а також навички мобільності. Наведені міркування аргументуємо емпіричними результатами пілотних досліджень і онлайн-опитувань, проведених серед представників бізнесу в індустрії моди з січня до березня 2024 р. [24], що графічно візуалізовано діаграмою 2. Зауважимо, що основні тенденції щодо кваліфікаційних вимогах роботодавців проявляються в розширенні фахових обов'язків (функцій, зон відповідальності – компетенцій); виокремленні груп пріоритетних (найважливіших) професійних навичок і вмінь; орієнтації на більш високий рівень кваліфікації; зростанні ключових навичок; вимогливості до особистісних якостей працівників; вимогах націленості на саморозвиток і самонавчання.

Діаграма 2. **Результати онлайн-опитування «Важливість навичок у професійній діяльності під час воєнного стану та у повоєнний період»** [24]

Як видно з діаграми, пріоритетними для сучасних роботодавців є такі функціональні якості працівника: критичне мислення, стресостійкість, творчість, комплексне розв'язання професійних завдань, комунікабельність, вміння працювати в команді, самоорганізація і вміння планувати робочий час, вміння працювати з інформацією, презентаційні навички, здатність знаходити вихід із конфліктних ситуацій, особистісні якості (відповідальність, гнучкість, кмітливість, енергійність, толерантність).

Отже, відповідно до проаналізованих професійних стандартів з професій кравець, закрійник, майстер з пошиття одягу, результатів наукової рефлексії публікацій зарубіжних і вітчизняних учених, а також емпіричних даних онлайн-опитування роботодавців до змісту професійної компетентності необхідно додати такі якості:

– *психомоторні*: стійкість до виконання монотонної праці; звукова чутливість; просторове орієнтування під час виконання елементарних трудових операцій; тактильна чутливість;

– *когнітивні:* розуміння цілісності й взаємозумовленості набутих знань, здатність до аналізу і засвоєння технічних і спеціалізованих відомостей, поглиблення і систематизація опановуваної інформації (фактичної, фахової, операційно-технологічної); математична грамотність, обізнаність із природничими та техніко-технологічними науками;

– *соціально-особистісні*: оцінювання соціальних звичок, стереотипів поведінки, пов'язаних зі здоров'ям, довкіллям; здатність ефективно працювати у якості підлеглого; організовувати свою працю й усвідомлювати відповідальність за результати на рівні осмислення та виконання простих трудових операцій;

– *комунікативні*: вільне комунікування державною мовою, загальнокультурна грамотність;

– *інформаційні*: інформаційно-цифрова компетентність, уміння вчитись впродовж життя.

Проаналізувавши кваліфікаційні й загальнопрофесійні вимоги до професійної діяльності фахівця швейного профілю, нами виокремлено такі професійно важливі якості: хороший зір, схильність до виконання монотонної роботи, тонку дотикову чутливість пальців рук, хорошу координацію рук і зорово-моторну координацію, точний об'ємний окомір, вміння швидко переключатися з виконання однієї операції на іншу. Для успішної діяльності КРШП потрібні посидючість, акуратність, терпіння, здатність до виявлення за візуальними ознаками незначних відхилень у параметрах технологічних процесів від заданих значень, розвинута моторика (швидкість і точність рухів, відсутність тремору кистей рук), здатність до концентрації та розподілу уваги, її завадостійкість, вибірковість, обсяг, розподіл, переключення; спостережливість; наочно-образне і предметно-дієве мислення; адаптивність.

Оскільки професійна компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю (КРШП) є підґрунтям їхньої професійної діяльності, її структуру доцільно конкретизувати через такі взаємопов'язані складники: усвідомлення професійної потреби; мотивацію до діяльності; уміння вибору, планування та виконання комплексних професійних завдань. Зазначені уміння охоплюють розуміння графічних ескізів і моделей; володіння фаховими знаннями щодо особливостей (способів, механізмів, прийомів і засобів) конструювання, моделювання, виготовлення та оздоблення швейних виробів; здатність

виконувати всі види ручних і волого-теплових робіт із використанням сучасного універсального та спеціального обладнання; сформовані практичні навички ремонту, чищення готових виробів і оновлення асортименту одягу. Усвідомлення потреби та формування мотиву діяльності вимагають від особистості певного рівня ерудиції, що забезпечує здатність до свідомого вибору засобів її задоволення. Обираючи спосіб реалізації потреби, суб'єкт професійної діяльності спирається на власні ціннісні орієнтації та соціальні уявлення щодо нормативно прийнятних і неприйнятних дій. Водночас ефективне планування діяльності передбачає знання закономірностей, яким підпорядковується обраний спосіб її здійснення, а також розуміння процесів, необхідних для досягнення запланованого результату [58].

Одного уміння виконувати професійні обов'язки не досить для досягнення цілей організації, оскільки яким кваліфікованим не був би співробітник, продуктивність його діяльності обумовлюється мотивацією до праці. Практика господарювання підтверджує, що люди з однаковим рівнем освіти працюють із різною продуктивністю та досягають різних результатів. Саме конкретизація й визначення рівнів сформованості професійної компетентності кожного майстра з пошиття одягу дає змогу виявити причину цих відмінностей і спрогнозувати успішність роботи персоналу підприємства. Жодна система управління не функціонуватиме досконало, якщо в масштабі країни, регіону або окремого підприємства не буде розроблено ефективної системи мотивації праці персоналу, що спонукала б кожного фахівця працювати продуктивно для досягнення не тільки особистісних цілей, а й мети діяльності підприємства [22; 193].

Таким чином, професійну компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що характеризує їхню здатність і готовність висококваліфіковано реалізовувати фахові обов'язки, відповідно до сучасних теоретичних і практичних досягнень та набутого досвіду, в наближенні до світових вимог та стандартів, доцільно розглядати в цілісності чотирьох компонентів: *ціннісно-мотиваційного,* що характеризує розуміння економічних і соціальних переваг професійної діяльності в індустрії моди; *інноваційно-когнітивного,* що передбачає володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та безперервне їх удосконалення у зв'язку з появою нових технологій виробництва; *комунікативно-діяльнісного,* що виражається в здатності оптимально застосовувати різні технологічні прийоми і способи роботи, реалізовувати практичні вміння для ефективного виконання комплексних завдань під час виробничого навчання й практики, організованих

на засадах державно-приватного партнерства; *рефлексивно-оцінного,* що уможливлює критичне й інноваційне рефлексування і прогнозування результатів діяльності, що графічно візуалізовано нижче, на рис. 9.

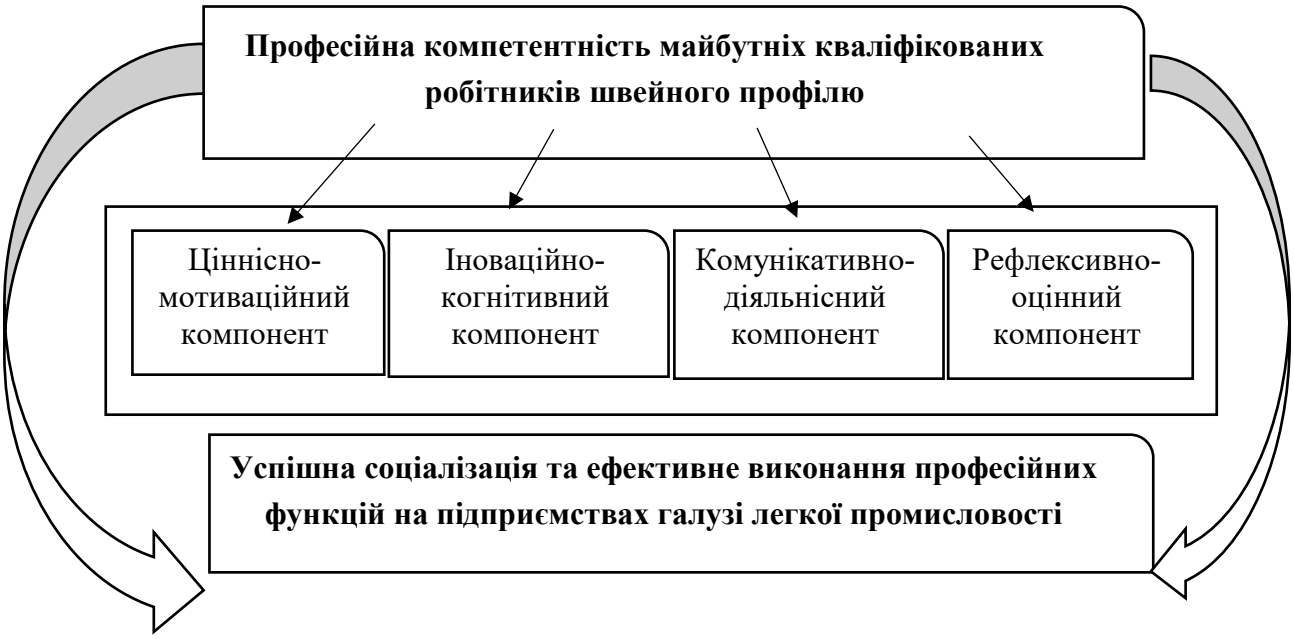

Рис. 9. **Структура професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю** *(розроблено автором)*

Зміст означених компонентів складається із сукупності ознак, за якими вони різняться. Розглянемо особливості кожного з них більш детально. ***Ціннісно-мотиваційний компонент*** передбачає *потребу* в набутті професійних знань, умінь, навичок; *мотиви* самореалізації; *ціннісні установки*; стимулює творчий прояв особистості, актуалізуючи професійні інтереси, що спонукають до розширення і поглиблення фахових знань, оволодіння ефективними способами виконання комплексних завдань у межах фаху, а також вміннями робітників швейного профілю визначати оперативні, тактичні й стратегічні цілі професійної діяльності, усвідомлюючи сприйняття переваг ефективного виконання завдань фахової праці; переконання в необхідності раціонального використання наявних ресурсів. Центральним складником означеного компонента є відповідальне ставлення робітників швейного профілю до результатів своєї професійної діяльності.

Морально-етична складова професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю посилюється екзистенційним контекстом філософії людиноцентризму, зорієнтованого, за визначенням В. Кременя, на «… цінності духовні, на знання, культуру, науку, без яких життя втрачає сенс і перспективу» [180]; суголосним цьому є ідея зв’язку між професіоналізмом та

професійним розвитком особистості, розкрита І. Хоржевською [345]. Як зазначає Л. Єршова, щоб готувати вмотивованих, активних, соціально відповідальних кваліфікованих робітників, які прагнуть до самореалізації, безперервного професійного розвитку та кар'єрного зростання, важливо гармонійно об'єднати загальнолюдські, суспільні та особистісні цінності «у системі аксіологічних домінант сучасної молоді» [133]. Професійна компетентність є умовою розвитку і набуття зрілої форми думок, мотивів, цінностей, спрямованості особистості, яка прагне самоствердитися у власній діяльності, реалізувати творчий потенціал, проявити свої здібності, набути авторитету у своїх колег і самого себе. Це підтверджує мотиваційну сутність природи досліджуваного феномену.

Інноваційно-когнітивний компонент охоплює сукупність фундаментальних, операційно-технологічних знань із технології, матеріалознавства, швейного обладнання та багатьох профільних предметів, спрямованих на розвиток професійної компетентності робітників швейного профілю. На основі аналізу професійних і освітніх стандартів узагальнюємо: робітники всіх швейних професій мають: опанувати *відомості* про текстильні волокна, склад, будову та властивості тканин; асортимент тканин, нетканих матеріалів; матеріали для з'єднання деталей та фурнітуру; *розуміти принципи* роботи універсальних та спеціальних швейних машин, прасувального та пресувального обладнання, яке обслуговується; засвоїти *технологічні методи та прийоми* виконання найпростіших операцій при обробці зрізів, деталей та вузлів; бути *обізнані* з типами швів, технічними умовами та методами їх виконання, операціями й режимами виконання волого-теплової обробки; володіти основами електротехнічної підготовки, інформаційних технологій в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків, принципами раціональної і ефективної організації праці на робочому місці, нормами, методами і прийомами безпечного ведення робіт, а також правилами і нормами охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії й особистої гігієни, вимогами нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища. Сформованість означених складників інноваційно-когнітивного компонента дає змогу усвідомити закономірності перебігу виробничих процесів для їх цілісного й системного сприйняття, що потрібне для реалізації конкретних практичних кроків, спрямованих на запобігання втрат продуктивного робочого часу й ресурсів, а також для нейтралізації негативних факторів, що гальмують діяльність окремого працівника чи виробничого колективу загалом. Такі знання сприяють усвідомленню причинно-наслідкових зв'язків, уможливлюючи

глибинне пізнання здобувачами професійної освіти особливостей виробничого процесу.

Необхідним елементом фахових знань є інноваційність обладнання та технологій, адже оновлення змісту сучасних технологій виробництва, що є прогресивними з точки зору освітніх характеристик, має важливе значення для формування професійної компетентності робітників швейного профілю. На необхідності відтворення у змісті теоретичних знань «науково-технічного потенціалу країни, виробництва конкурентоздатної продукції» наголошується також у Законі України «Про інноваційну діяльність» (2022) [264].

Важливо зауважити, що в умовах сучасного етапу НТР чітко простежується тенденція до швидкого старіння знань і досвіду персоналу, що виражається у відставанні індивідуальних знань і досвіду від сучасних вимог до посади і професії. За оцінками експертів, до 2030 року через розвиток технологій близько 375 млн людей у світі будуть змушені змінити професію або стануть безробітними, якщо не будуть розвиватись. Нова парадигма розвитку сучасного постіндустріального суспільства актуалізує необхідність формування трудового потенціалу держави, здатного на високому рівні забезпечити створення матеріальних і духовних благ. Як зазначає В. Лях, відповідно до вказаної парадигми коли «запас знань, навичок перебуває в стані постійної трансформації: старіння і поновлення», посилюється необхідність засвоєння майбутніми робітниками різноманітних способів набуття знань щодо ефективного використання ресурсів [201].

Комунікативно-діяльнісний компонент відображає володіння сучасними *технологічними прийомами і способами роботи*, практичними *вміннями та навичками* ефективного використання індивідуально-особистісних і матеріальних ресурсів. Структурно-змістові складники компонента характеризують *готовність* кваліфікованих робітників швейного профілю забезпечувати ефективність виробничих процесів, самостійність дій, уміння працювати в команді. В контексті державно-приватного партнерства цей компонент включає *здатність* засвоювати, аналізувати, реалізовувати раціональну інформацію, встановлювати міжособистісні зв’язки в системі стейкхолдерів, вибирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях.

Сукупність теоретичних знань, практичних умінь та навичок складає досвід ефективної реалізації виробничих процесів, що передбачає набуття нових знань, способів діяльності тощо на основі вже отриманих. Досвід розв’язання ситуативних завдань є цінним, адже, порівнюючи свої досягнення із

запланованими (прогнозованими, спроектованими) результатами, учні осмислюють свої компетентності. Важливе значення під час виконання виробничих операцій мають уміння кваліфікованих робітників швидко орієнтуватися у нестандартних ситуаціях, свідомо й відповідально ставитися до прийняття самостійних рішень.

Оскільки набуття професійної компетентності відбувається за умов осмислення, співставлення, порівняльного аналізу отриманих результатів і попередніх практичних дій (операцій), до структури професійної компетентності нами введено ***рефлексивно-оцінний компонент***. Його наявність зумовлена урахуванням гуманістичної парадигми сучасної професійної освіти. Рефлексивно-оцінний компонент проявляється в умінні свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень; сформованість таких якостей, як креативність, ініціативність, спрямованість на співробітництво, впевненість у собі, схильність до самоаналізу, здатність до ініціативного, критичного та інноваційного рефлексування та прогнозування результатів діяльності, а також професійно значущих знань, вмінь та навичок, відображає, що розвиток професійної компетентності робітників швейного профілю відбувається за умов осмислення всіх технологічних нюансів, співставлення та порівняння аналізу отриманих результатів з еталонним взірцем на виробництві. Рефлексивно-оцінний компонент є регулятором особистісних досягнень, самоуправління, мобільності, спонуканням до самопізнання, професійного зростання, вдосконалення майстерності, розвитку рефлексивних здібностей і формування індивідуального стилю роботи. Цей компонент визначає рівень розвитку самооцінки, розуміння власної значущості для інших людей, відповідальності за результати своєї діяльності, пізнання себе і самореалізації в процесі професійної діяльності.

Відстежені впродовж останніх десятиліть тенденції соціально-економічного розвитку свідчать про те, що процес формування професійної компетентності у майбутніх кваліфікованих робітників будь-якої галузі передбачає становлення особистості через зміни у сферах її розвитку, які відображаються результатами діяльності та моделями поведінки у соціальному та професійному середовищах. Цілеспрямований розвиток ціннісно-мотиваційного, інноваційно-когнітивного, комунікативно-діяльнісного та рефлексивно-оцінного компонентів професійної компетентності в освітньому процесі на засадах ППП забезпечить успішну соціалізацію кваліфікованих

робітників та ефективне виконання ними професійних функцій у сфері індустрії моди.

3.3. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства

Ситуація на ринку праці в Україні сьогодні диктується роботодавцями, тому справедливою є їх вимога, щоб заклади П(ПТ)О надавали здобувачам освіти такий рівень знань і вмінь, який відповідав би сучасному стану техніко-технологічного розвитку галузей економіки. Професійна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства передбачає створення таких організаційно-педагогічних умов, які б максимально забезпечили її ефективність, відповідно розглянемо підходи до визначення «педагогічних умов» та їх реалізації в площині педагогіки, усвідомлюємо що організаційні умови це внесок зі сторони роботодавців, громадськості та держави. Від ефективності синергії цих процесів залежить якість підготовки кадрів. Системний аналіз психолого-педагогічної, філософської, методичної та соціологічної літератури дає можливість розглядати категорію «умови» як складник будь-якого процесу, зокрема і процесу професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

У педагогіці існують різні підходи до визначення змісту поняття «педагогічні умови»: якісна характеристика основних факторів, процесів і явищ освітнього середовища з відповідними вимогами до організації діяльності; сукупність об’єктивних можливостей та обставин освітньої діяльності, що забезпечують розв’язання конкретного педагогічного завдання; комплекс заходів, що сприятиме підвищенню ефективності освітнього процесу В. Луговий (2009) [212], В. Радкевич (2002) [296] .

Вивчення наукових джерел засвідчило, що визначення категорії «педагогічні умови» досліджували В. Беспалько [19], В. Волкова [78], О. Єжова [136], І. Матійків [210], В. Столярова [325], Н. Тверезовська [329]. Детальний аналіз питань, що стосуються розкриття педагогічних умов в освітньому процесі здійснено у працях М. Артюшиної [10], С. Гончаренка [92], П. Лузана [198], Є. Хрикова [346] та ін.

Погоджуємось з визначенням Є. Хрикова педагогічних умов як синтезу об’єктивних можливостей змісту, форм, методів, прийомів, засобів

педагогічного процесу та навчально-методичного забезпечення, що сприяють успішному вирішенню поставлених завдань [346]. За слушним зауваженням Л. Короткової педагогічні умови це «комплекс різнопланових соціально-педагогічних та дидактичних чинників, необхідних і достатніх для виникнення та сталого функціонування певної педагогічної системи; сукупність природних, соціальних, зовнішніх і внутрішніх впливів, що діють на фізичний, моральний, психічний розвиток людини, її поведінку та навчання, формування особистості» (Л. Короткова, 2020) [172].

Вважаємо перспективними міркування, що ідентифікує «педагогічні умови як комплекс спеціально спроектованих чинників впливу на зовнішні та внутрішні обставини навчально процесу, відповідно до вимог суспільства та запитів ринку праці, сприяють всебічному гармонійному розвитку особистості, виявленню її задатків, урахуванню потреб і формуванню загальнолюдських, професійно-важливих якостей, ключових кваліфікацій, загальних і професійних компетенцій» (Литвин, 2002).

Нам імпонує позиція науковця Є. Хрикова (2022), про те що педагогічні умови, створюються педагогами, а фактори існують об’єктивно, незалежно від їх діяльності і засади ДПП вносять свою специфіку. Тому сутність педагогічних умов доцільно визначати через поняття обставин, а не факторів. Для обґрунтування педагогічних умов, які відбивають особливості освітньої ситуації дослідження, вивчаємо вже відомі педагогічні умови і показуємо чому їх недостатньо для вирішення педагогічної проблеми. Виділяємо властивості педагогічних умов як складових наукових досліджень:

- практична нормативна спрямованість організації педагогічної діяльності;
- спрямованість на підвищення ефективності педагогічної діяльності;
- педагогічні умови підвищують імовірність досягнення мети, але не гарантують отримання запланованого ефекту;
- відповідність вимогам наукової новизни;
- педагогічні умови не можуть суперечити прояву педагогічних закономірностей, правил та принципів.

Реалізація педагогічних умов у процесі навчання, за визначенням В. Орлов, зумовлює досягнення визначених цілей, забезпечує ефективну навчально-виробничу діяльність здобувачів освіти на основі передбачення її результатів, оптимізує зміст, форми та методи підготовки майбутніх фахівців [240]. Залежно від способу впливу на освітній процес Є. Царева підрозділяє педагогічні умови

на зовнішні та внутрішні [347]. Науковець вважає, що зовнішні умови виступають продуктом функціонування політичної, соціально-економічної, освітньої й інших систем зовнішнього середовища, які реалізуються через відповідні фактори. Під внутрішніми автор визнає педагогічні умови, що є похідними завданнями відповідного педагогічного процесу та являють собою сукупність педагогічних заходів, які забезпечують ефективне рішення цих завдань. Зовнішніми умовами, за твердженням Л. Єршової, доцільно вважати: науково-технічні та соціально-економічні зміни, що трансформують сучасне виробництво; визначення роботодавцями потреб у нових уміннях і навичках фахівців різних кваліфікаційних рівнів; усвідомлення незадовільної ефективності використовуваних технологій навчання; можливість продовжувати навчання для досягнення необхідного рівня компетентності. Внутрішні умови спричинені особистісними потребами здобувачів освіти та викладачів, спрямовані на зміни в управлінсько-організаційній, освітній і виробничій діяльності [133]; вони відображають можливості суб'єктів педагогічної діяльності, рівень узгодженості їх дій, ступінь особистісної значущості цільових пріоритетів і провідної мети освіти для майбутніх фахівців. Ми погоджуємося з думкою С. Сисоєва, яка вважає, що педагогічні умови повинні відповідати таким вимогам: бути обумовлені змістом майбутньої професійної діяльності фахівця та специфікою його навчання; містити у собі сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів і матеріально-технічних факторів, що забезпечують успішне вирішення поставлених завдань; включати зовнішні умови (соціально-економічні, соціально-культурні) і внутрішні (психолого-педагогічні, дидактичні); містити мотиваційний, організаційний, змістовий, контрольно-оцінний аспекти [316].

Майже всі дослідники вважають, що педагогічні умови певним чином піддаються регулюванню, підвищують, а у разі відсутності чи неповноти – знижують ефективність педагогічної взаємодії.

Отже, пропонуємо вважати ***організаційно-педагогічні умови*** *взаємопов'язаним комплексом спроєктованих факторів впливу на зміст, методи, організаційні форми і матеріальні ресурси здійснення педагогічного процесу підготовки кадрів, відповідно до вимог суспільства та запитів ринку праці, що забезпечує досягнення поставленої мети, з урахуванням професійно-важливих якостей, ключових кваліфікацій, загальних і професійних компетенцій майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.*

Швидкий розвиток технологій на сучасних виробництвах одягу в світі, потребує постійного оновлення змісту освіти фахівців галузі із врахуванням прогнозованого стану розвитку індустрії, а в Україні ця важливість посилюється в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення легкої промисловості [49]. Індустрія моди одна з найбільш інноваційних секторів економіки, де застосовуються нові технології та матеріали, впроваджується обладнання з мікропроцесорним керуванням на всіх етапах виробництва товарів широкого вжитку (О. Єжова, 2018). Пошук ефективних та оптимальних організаційно-педагогічних умов, що мають бути створені для цього в ЗП(ПТ)О, що займаються підготовкою кадрів для підприємств швейної галузі – це надважливий процес співпраці освітян та роботодавців.

Аналіз останніх досліджень та публікацій щодо педагогічних умов професійної підготовки майбутніх КРШП з високим рівнем професійної компетентності у ЗП(ПТ)О, дозволяє виокремити основні позиції науковців.

І. Гриценок (2007) [96] визначає такі педагогічні умови ефективної організації виробничого навчання учнів ЗП(ПТ)О швейного профілю:

- оновлення змісту виробничого навчання з урахуванням змінних вимог у швейному виробництві, а також структури професійної діяльності КРШП;
- запровадження інноваційних форм і методів виробничого навчання, методики оцінювання успішності здобувачів освіти;
- застосування комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки КРШП;
- участь учнів закладів П(ПТ)О в конкурсах професійної майстерності;
- можливість стажування майстрів виробничого навчання на інноваційних підприємствах швейної галузі;
- залучення роботодавців галузі в організацію виробничого навчання та практики учнів;
- осучаснення матеріально-технічної бази навчально-виробничих майстерень закладів П(ПТ)О швейного профілю.

Зазначені положення поглиблюються у дослідженні Г. Однорог (2021) [235] про підготовку КРШП за значимістю педагогічних умов:

1. Створення сприятливого освітнього середовища для розвитку ключових компетентностей засобами інтерактивних технологій.

2. Розроблення методики розвитку ключових компетентностей майбутніх КРШП засобами інтерактивних технологій.

3. Підвищення професійної майстерності педагогічного колективу щодо застосування інтерактивних технологій з метою розвитку ключових компетентностей.

Важливим внеском у розроблення питання педагогічних умов КРШП на засадах ППП є дослідження О. Єжової (2018). Авторка визначає педагогічні умови як зовнішні обставини й правомірно стверджує, що їх створення дає змогу забезпечити якісну підготовку майбутніх фахівців до професійної діяльності на виробництві. З-поміж обґрунтованих дослідницею педагогічних умов такі: узгодження змісту освіти з розвитком швейної галузі; наявність кадрового, програмного, організаційного і технічного забезпечення професійної підготовки в освітній моделі закладів П(ПТ)О; розроблення методик підготовки згідно з вимогами ринку праці [136].

У цьому контексті значний інтерес становить позиція В. Столярової (2020) щодо створення у процесі професійної підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва таких педагогічних умов: актуалізація мотиваційного потенціалу освітнього середовища З(П(ПТ)О; організація ефективного інформаційно-освітнього середовища; заохочення майбутніх КРШП до використання сучасних технологій проектування одягу [325].

Отже, на основі теоретичного аналізу наукових праць українських вчених маємо підстави стверджувати, що від забезпечення організаційно-педагогічних умов в закладах П(ПТ)О швейного профілю залежить реалізація цільових настанов професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників на засадах ППП, тобто умови створюють, а цілі та завдання реалізують. Таким чином уможливлюється вибір ефективних засобів формування професійної компетентності КРШП з урахуванням наявних обставин, що представляє практичну цінність у забезпеченні успішної реалізації встановлених цілей. У межах дослідницького пошуку вважали необхідним максимально врахувати пропозиції всіх учасників процесу підготовки майбутніх фахівців індустрії моди й інтегровано їх відобразити у формулюваннях відповідних організаційно-педагогічних умов.

В контексті нашого дослідження, яке стосується засад публічно-приватного партнерства, вважаємо доцільним виокремити організаційно-педагогічні умови, що є різновидом педагогічних умов, які залежать від особливостей організації навчально-виховного процесу. Організаційно-педагогічні умови – сукупність факторів, що забезпечують регулювання, взаємодію об’єктів і явищ педагогічного процесу для досягнення поставленої

мети, вдосконалюють міжособистісні стосунки стейкхолдерів педагогічного процесу для вирішення конкретних дидактичних завдань, сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців швейного профілю, їхньої самостійності, ініціативності, професійного інтересу. Вважаємо справедливим висновок Г. Романовської яка вказує, що організаційно-педагогічні умови відображають – функціональну залежність суттєвих компонентів педагогічного явища від комплексу об'єктів (речей, їх станів, процесів, взаємодій) у різних проявах [304].

Для визначення комплексу чинників, що обумовлюють реалізацію основних положень ДПП у формуванні професійної компетентності здобувачів ЗП(ПТ)О швейного профілю (індустрії моди) було проведено пілотне онлайн-опитування представників роботодавців (ДАНА-МОДА, Gosha Altshuller), двох представників ІПО НАПН України (І. Гриценок, Г. Однорог), викладачів, майстрів виробничого навчання, методистів наступних ЗП(ПТ)О: ДНЗ «Вінницький центр професійно технічної освіти і дизайну», ДНЗ «Луцький центр професійно-технічної освіти», ДНТНЗ «Криворізький навчально-виробничий центр», ДНЗ "Бахмутський центр професійно-технічної освіти", ДНЗ «Центр сфери обслуговування м. Житомира», ДНЗ «Хустський професійний ліцей сфери послуг», ДПТНЗ «Запорізьке училище моди і стилю», Центру професійно-технічної освіти №1 м.Івано-Франківська, ДНЗ «Центр професійної освіти інформаційних технологій, поліграфії та дизайну м. Києва», ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей», ДНЗ «Львівське вище професійне училище побутового обслуговування», ДПТНЗ «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну»; ДНЗ «Рівненський центр ПТО сервісу і дизайну», ДПНТЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну», ДПТНЗ «Харківське вище професійне училище швейного виробництва та побуту», ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг».

Критеріями для відбору експертів згідно з позицією П. Лузана є такі: компетентність; креативність (здатність вирішувати творчі завдання, метод вирішення яких повністю або частково невідомий); евристичність (здатність бачити або створювати неочевидні проблеми); предикативність (здатність передбачати або передчувати майбутні стани об'єкта); інтуїція (здатність робити висновки про досліджуваний об'єкт без усвідомлення шляхів руху думки до цього висновку); незалежність (здатність протиставляти поширеним думкам власні); всебічність (здатність бачити проблему з різних поглядів) (П. Лузан, І. Сопівник, С. Виговська, 2016) [198]. До цього переліку вважаємо доцільним

додати критерії профілю освіти та стажу роботи на підприємствах легкої промисловості або в сфері освіти де відбувається підготовка кадрів для цієї галузі.

Після детального аналізу наукових праць у сфері педагогіки та вивчення результатів онлайн-опитування роботодавців, викладачів, майстрів виробничого навчання й методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, ми визначили низку організаційно-педагогічних умов. На нашу думку, саме ці умови здатні забезпечити ефективне формування професійної компетентності майбутніх КРШП в процесі їхньої підготовки у ЗП(ПТ)О на засадах ППП.

За результатами опитування, в якому взяли участь 120 респондентів було відібрано 14 організаційно-педагогічних умов, які найчастіше повторювалися:

1. Оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості.
2. Впровадження сучасних форм і методів виробничого навчання на підприємствах швейної галузі.
3. Створення і використання комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю.
4. Проведення модернізації матеріально-технічної бази навчально-виробничих (швейних) майстерень.
5. Залучення учнів до участі в конкурсах фахової (професійної) майстерності.
6. Спільне розроблення матеріалів про індустрію моди роботодавцями та освітянами про перспективу професій швейного профілю професійну освіту.
7. Розширення участі роботодавців-замовників кадрів в організації виробничого навчання учнів.
8. Створення позитивної мотивації до оволодіння інноваційними виробничими технологіями здобувачами освіти.
9. Впровадження методики рейтингового оцінювання навчальних досягнень учнів.
10. Створення практико-орієнтованого освітнього середовища у закладах професійної освіти з максимальним використанням можливостей матеріально-технічної бази підприємств легкої промисловості.
11. Інтеграція гуманітарної, науково-дослідницької та професійно-практичної підготовки.

12. Забезпечення стажування майстрів виробничого навчання на сучасних підприємствах швейної галузі.

13. Застосування контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

14. Стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення та саморозвитку [50].

З метою визначення педагогічних умов, вагомих для формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ППП, групі експертів із 15 осіб, з яких 2 – науковці Інституту професійної освіти НАПН України з досвідом підготовки КРШП, 2 – методисти, 3 – технологи швейних виробництв, 4 – майстри виробничого навчання, 4 – заступники директора ЗП(ПТ)О з навчально-виробничої (методичної) роботи, було запропоновано проранжувати педагогічні умови за значимістю (**Додаток 12)**. Експерти здійснили оцінювання педагогічних умов, застосувавши 14-бальну шкалу, де найвищий пріоритет відповідав рангу «1», а найменш значущий – рангу «14» Результати ранжування подано в табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Матриця результатів ранжування за значимістю організаційно-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ППП

Пед. Умова	Експерти															Сума	Ранг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
1.	2	1	1	1	3	1	1	3	1	2	1	1	1	1	1	**21**	**1**
2.	8	8	5	9	8	9	5	9	9	7	5	8	9	8	8	**115**	**7**
3.	9	6	10	7	9	10	6	6	8	8	7	7	5	9	6	**113**	**6**
4.	6	9	6	8	14	7	8	8	11	12	12	13	13	12	5	**144**	**9**
5.	10	14	8	14	10	12	14	13	10	9	13	9	8	7	7	**158**	**11**
6.	7	7	14	13	7	13	13	7	7	10	8	12	11	14	10	**153**	**10**
7.	5	5	3	2	6	3	3	4	4	4	4	6	2	3	9	**63**	**4**
8.	4	4	7	5	4	5	9	5	5	5	9	4	6	5	4	**81**	**5**
9.	12	10	11	6	5	6	7	11	6	6	6	5	7	6	12	**116**	**8**
10.	1	2	4	3	1	2	4	1	2	3	2	2	3	4	2	**36**	**2**
11.	11	11	13	12	13	14	10	10	12	14	10	11	14	13	14	**182**	**14**
12.	14	13	12	10	12	8	11	12	13	13	14	14	12	10	11	**179**	**13**
13.	3	3	2	4	2	4	2	2	3	1	3	3	4	2	3	**41**	**3**
14.	13	12	9	11	11	11	12	14	14	11	11	10	10	11	13	**173**	**12**
Сума:	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***105***	***1575***	

Загальна сума рангів, наданих експертами всім педагогічним умовам, становить 1575, а середнє значення рангу для однієї умови дорівнює 112,5.

У процесі аналізу результатів оцінювання було застосовано метод розрахунку коефіцієнта конкордації Кендалла (W) та критерію χ^2. Коефіцієнт конкордації дозволяє визначити рівень узгодженості експертних оцінок. Він може мати значення в межах від 0 до 1: чим ближче до 1, тим вища узгодженість оцінок, а при значенні, наближеному до 0, узгодженість мінімальна [151].

Якщо W має значення менше 0,2–0,4, це свідчить про слабку узгодженість між експертами, тоді як значення в межах 0,6–0,8 вказує на сильний рівень взаємодії. При значенні коефіцієнта W понад 0,40–0,50 рівень узгодженості оцінюється як задовільний, а якщо W перевищує 0,70–0,80 – як високий. На основі отриманих анкетних даних формується загальна матриця рангів (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Зведена матриця рангів найбільш значущих організаційно-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О на засадах ППП

№	Педагогічні умови	Статистичні показники при **W**=0,736; χ^2=143,52; **p<0,05**			
		Середній бал, $\bar{x}$	**Сума рангів**	**Відхилення суми рангів від середньої суми, d**	**Квадрат відхилення суми рангів, d^2**
	1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	***Оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості***	1,40	***21***	-91,5	8372,25
2	Впровадження сучасних форм і методів виробничого навчання на підприємствах швейної галузі	7,67	115	2,5	6,25
3	Створення і використання комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю	7,53	113	0,5	0,25
4	Проведення модернізації матеріально-технічної бази навчально-виробничих (швейних) майстерень	9,60	144	31,5	992,25
5	Залучення учнів до участі в конкурсах фахової (професійної) майстерності	10,53	158	45,5	2070,25
6	Спільне розроблення матеріалів про індустрію моди роботодавцями та освітянами про перспективу професій швейного профілю професійну освіту	10,20	153	40,5	1640,25
7	Розширення участі роботодавців-замовників кадрів в організації виробничого навчання учнів	4,20	63	-49,5	2450,25

Продовження табл. 2.2

	1	2	3	4	5
8	Створення позитивної мотивації до оволодіння інноваційними виробничими технологіями здобувачами освіти	5,40	81	-31,5	992,25
9	Впровадження методики рейтингового оцінювання навчальних досягнень учнів	7,73	116	3,5	12,25
10	***Створення практико-орієнтованого освітнього середовища у закладах професійної освіти з максимальним використанням можливостей матеріально-технічної бази підприємств легкої промисловості***	2,40	***36***	-76,5	5852,25
11	Інтеграція гуманітарної, науково-дослідницької та професійно-практичної підготовки	12,13	182	69,5	4830,25
12	Забезпечення стажування майстрів виробничого навчання на сучасних підприємствах швейної галузі	11,93	179	66,5	4422,25
13	***Застосування контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю***	2,73	***41***	-71,5	5112,25
14	Стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення та саморозвитку	11,53	173	60,5	3660,25
$\sum d^2=S$					**40413,5**

Здійснимо аналіз узгодженості думок всіх експертів. Коефіцієнт конкордації розраховуємо за формулою 3.1:

$$W = \frac{12S}{m^2(n^3 - n)} = \frac{12 \bullet 40413{,}5}{14^2(15^3 - 15)} = 0{,}736. \qquad (3.1)$$

де S = 40413,5; n – кількість експертів, m – кількість педагогічних умов.

Коефіцієнт конкордації W = 0,736, що вказує на високий рівень узгодженості думок експертів.

Тепер здійснимо оцінку значущості коефіцієнта конкордації, використовуючи критерій узгодженості Пірсона. Його обчислимо за формулою 3.2:

$$\chi^2 = \frac{12S}{mn(n+1)} = n(m-1)W = 15\ (14-1) \bullet 0{,}736 = 143{,}52. \qquad (3.2)$$

Обчислений χ^2 порівнюємо з табличним значенням для числа ступенів свободи K = n – 1 = 15 – 1 = 14 при рівні значущості p = 0,05. Оскільки розрахункове значення χ^2 (143,52) більше за табличне значення (23,685), то коефіцієнт конкордації W = 0,736 не є випадковим. Отже, результати є статистично значущими і можуть бути використані в подальшому дослідженні.

Таким чином, на основі результатів експертного оцінювання було визначено три основні організаційно-педагогічні умови, які мають найбільший

вплив на формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О за ступенем їх значущості:

1. Оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості (сума рангів 21).

2. Створення практико-орієнтованого освітнього середовища у закладах професійної освіти з максимальним використанням можливостей матеріально-технічної бази підприємств легкої промисловості (сума рангів 36).

3. Застосування контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю (сума рангів 41).

Розбіжність у поглядах експертів на зміст, форму, методи та мотивацію в підготовці КРШП мала і статистично незначуща. Вона пов'язана з різною сферою діяльності експертів, низьким рівнем співпраці стейкхолдерів і різним ставленням до даного явища; кожна група розглядає проблему з точки зору специфіки своєї сфери діяльності. Експерти продемонстрували високий рівень узгодженості думок.

Переважна більшість експертів вважає, що запропоновані педагогічні умови є обґрунтованими та достатніми для ефективного формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О, базуючись на принципах ППП.

Для реалізації ***першої організаційно-педагогічної умови*** «Оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості» з урахуванням змінних вимог у швейному виробництві, а також структури професійної діяльності КРШП та оцінюванні кваліфікаційних характеристик ГС «Національним галузевим партнерством в легкій промисловості України» разом з групою експертів було розроблено професійний стандарт до інтегрованої професії «Майстер з пошиття одягу» (НАКАЗ МІНЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ № ВІД 304-22 ВІД 14.02.22) та освітній стандарт до нього (НАКАЗ МОН України № 962 від 09.08.2023)**,** були внесені пропозиції щодо змісту освітніх програм для закладів П(ПТ)О.

Розроблений учасниками робочої групи професійний стандарт «Майстер з пошиття одягу» є новою інтегрованою професією, що внесена до Класифікатора професій до класифікаційного угруповання «Укрупнені професії текстильників, швейників та робітників подібних професій» з кодом 7439 у жовтні 2021 року.

На цю професію відповідно відсутня кваліфікаційна характеристика, яка в окремих випадках слугує орієнтиром для розробників. [52].

У процесі роботи над проєктом професійного стандарту «Майстер з пошиття одягу» було визначено перелік трудових функцій, які комплексно забезпечують здобуття професійних кваліфікацій «Молодший майстер з пошиття одягу», «Майстер з пошиття одягу», «Старший майстер з пошиття одягу». Визначені трудові функції та відповідні їм загальні та трудові компетентності (знання, уміння та навички) інтегрують окремі трудові дії і кравця, і закрійника, і швачки. Окрім того, трудові функцій у професії «Майстер з пошиття одягу» можуть відповідати частковим кваліфікаціям, але з прив'язкою до конкретного виду роботи (наприклад, пошиття верхнього одягу, чи пошиття одягу для тварин), а не з прив'язкою до «монопрофесії» [53].

Слід зазначити, що більшість інтегрованих професій, як в Україні, так і в окремих країнах Європи, зорієнтовані на їх застосування у малому та середньому бізнесі, де застосовується невелика кількість працівників. За цих умов працівник застосовує свої компетентності за певними трудовими діями та операціями, приналежними «монопрофесіям». Наповнення певної діяльності залежить від визначення завдань та вимог роботодавця до уніфікації, складності та характеру виконуваних робіт. За потреби у спеціалізації трудової діяльності, працівник повинен буде пройти незалежне визнання неформальної освіти (результатів навчання на виробництві) із присвоєнням йому професійної кваліфікації за певною «монопрофесією». Траєкторії такого професійного розвитку на виробництві носіїв кваліфікацій за інтегрованими професіями досить різноманітні в окремих країнах Європи.

З позиції підготовки працівників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти за професією «Майстер з пошиття одягу» слід зазначити, що вона, як правило, досить довготривала, тому виникає необхідність створення нових освітніх програм за визначеними кваліфікаціями та їх апробації в освітньому процесі. В професійному стандарті «Майстер з пошиття одягу» професійну компетентність забезпечують описані результати знань та вмінь за трудовою дією або групою трудових дій, визначені роботодавцями галузі, які дозволяють КРШП швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності та є складовими відповідної професійної кваліфікації.

В рамках реалізації ***другої організаційно-педагогічної умови*** «Створення практико-орієнтованого освітнього середовища у закладах професійної освіти з

максимальним використанням можливостей матеріально-технічної бази підприємств легкої промисловості» на засадах ДПП відбувається:

- осучаснення матеріально-технічної бази навчально-виробничих майстерень закладів П(ПТ)О швейного профілю;
- організація підвищення кваліфікації та стажування педагогів та майстрів виробничого навчання на швейних підприємствах із інноваційним обладнанням та над сучасними технологіями [142], [308];
- практика для здобувачів освіти та випускників для отримання практичних навичок та досвіду роботи в організація виробничої практики на базі підприємств галузі;
- курси підвищення кваліфікації (проведення курсів та тренінгів для підвищення кваліфікації працюючих робітників) [72].

Організація стажування майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О на виробництвах галузі з доступом до сучасного обладнання та технологій – важлива складова якісної підготовки робочих кадрів, що дозволяє освітянам отримати практичні навички на актуальних засобах виробництва.

Конкурентоздатну компетентну особистість може виховувати конкурентоздатний, компетентний педагог. На сучасному етапі, в професійно-технічній освіті, особлива увага привертається до якості підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Значна роль в вирішенні поставлених завдань покладається на майстрів виробничого навчання. Стажування є однієї із основних форм удосконалення фахової майстерності майстрів виробничого навчання, практичного вивчення сучасної техніки та технології виробництва, наукової організації праці, виробничого досвіду. Стажування проводиться у закладах післядипломної освіти, ВНЗ, на підприємствах, в організаціях, установах, а також на базі ЗП(ПТ)О, перелік яких затверджується Міністерством освіти і науки України. В області індустрії моди це Вінницький інститут конструювання одягу, КНУТД, ЛНУ, ЛНТУ, УІПА, ХНТУ, ХТУ. Періодичність стажування визначається відповідно до індивідуального плану розвитку професійної компетентності педагогічного працівника та потреб закладу освіти, але не рідше одного разу на п'ять років.

Основними завданнями стажування є:

- ознайомлення зі специфікою конкретних умов роботи передового підприємства, цеху, ділянки;

- вивчення стану і тенденцій розвитку підприємства з урахуванням вимог науково-технічного прогресу, досвіду впровадження і освоєння нового обладнання, сучасних технологічних процесів;

- засвоєння умінь і навичок для роботи з новим обладнанням, освоєння сучасних технологічних процесів.

Встановлення і зміцнення зв'язків із соціальними партнерами забезпечує ЗП(ПТ)О:

- доступом до інформації про наявні робочі місця на ринку праці з врахуванням вимог роботодавців до кваліфікаційного рівня, компетенцій робочої сили;

- розширює умови для профорієнтації і консультування потенційних споживачів професійних освітніх послуг;

- доступом учасників освітнього процесу до інноваційних виробничих технологій з урахуванням пропозицій замовників робітничих кадрів при підготовці навчальних планів і програм; умови для організації стажування педагогічних працівників;

- розширює можливості організації якісної виробничої практики здобувачів освіти та працевлаштування випускників.

Ефективним є впровадження системи оцінювання, яка враховує якість підготовки здобувачів освіти та їхню готовність до роботи. Співробітництво освітян та роботодавців галузі надає можливість оновлювати матеріально-технічну базу навчального закладу, створюючи необхідні передумови для наповнення ринку праці кваліфікованою робочою силою.

За участі державних і приватних партнерів може відбуватися адаптація освітніх програм підготовки кадрів для швейної галузі. Зокрема, електроний посібник «Професія творити моду» створенний спільно роботодавцями та педагогічними колективами ЗП(ПТ)О швейного профілю:

- Київського вищого професійного училища технологій та дизайну одягу

- ДНЗ «Хмельницьким центром ПТО сфери послуг»

- ДНЗ «Регіональним центром професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»

- Хустським професійним ліцеєм сфери послуг та командою ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України» ФЕШН ГЛОБУС ЮКРЕЙН» для підготовки КРШП Проєкт «Професія творити моду» [288]. https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/

Цільовою категорією електронного посібника є здобувачі освіти з професій «Швачка», «Кравець», «Закрійник».

Зміст електронного посібника зорієнтований на засвоєння здобувачами освіти наступних основних напрямків технологічного матеріалу:

- історичну складову щодо хронології виникнення та трансформації жіночого одягу;
- методики побудови конструкцій і моделювання одягу для жінок;
- методики моделювання та побудови лекал одягу жіночого асортименту;
- інформацію щодо вибору обладнання та особливості його призначення;
- інформацію щодо особливостей підбору тканини, фурнітури з урахуванням призначення і фасону готового швейного виробу;
- технології обробки та оздоблення одягу, кінцевої ВТО.

Багатий досвід, професіоналізм та творча креативність допомогли авторам Е-посібника «Технологія виготовлення жіночого одягу» донести до цільової аудиторії електронного видання кращі практики виготовлення й обробки цього асортименту, запропонувати інноваційні шляхи в опануванні практичних навичок. Вміщені у посібнику завдання дозволяють здобувачам освіти перевірити свої знання за допомогою розроблених текстових та графічних тестів.

Рецензувався та доповнювався посібник досвідченими дизайнерами, виробниками одягу для того, щоб теорія та практика були пов'язані та відповідали вимогам сучасного ринку праці. Теоретичні матеріали супроводжуються вебінарами із майстер-класами. Цей проект є прикладом організації базису для співпраці освіти, громадськості та бізнесу. Зручність формату та його контент були випробувані під час пандемії та війни, якісні дистанційні посібники особливо цінні на локальному, регіональному та всеукраїнському рівні.

Обґрунтуємо ***третю організаційно-педагогічну умову*** «Застосування контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю», що модернізує не тільки зміст, форми, методи, а також принципи, оптимізації способів і технологій організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О із роботодавцями галузі.

Науковою проблемою є розроблення ефективної технології співпраці освітян і роботодавців галузі й обґрунтування оптимальних організаційно-педагогічних умов, що мають бути створені для цього в ЗП(ПТ)О, де здійснюється підготовка кадрів для підприємств швейної галузі. Це системна

проблема, що включає велику кількість змінних: психологічних, економічних, соціальних і яка повинна вирішуватися на різних рівнях: держави, ринку праці, суспільства і сім'ї. Розроблена технологія адресована для стейкхолдерів, залучених до підготовки кадрів для швейної галузі, викладачів, майстрів виробничого навчання, технологів – наставників на швейних виробництвах [64]. Технологія містить інструментарій у вигляді сукупності організаційно-педагогічних умов, методів та прийомів розвитку професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП, що забезпечують освітній результат у системі вимог до професійної компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), сформульованих спільно роботодавцями та освітянами:

- застосування комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки КРШП;
- програми підготовки (розроблення та впровадження програм навчання для підготовки робітників у швейній галузі, що відповідає потребам ринку праці),
- запровадження інноваційних форм і методів виробничого навчання, методики оцінювання успішності здобувачів освіти;
- екскурсії на підприємства галузі;
- участь здобувачів ЗП(ПТ)О в конкурсах професійної майстерності;
- спільне проведення ярмарок вакансій.

Прикладом такої діяльності на засадах публічно-приватного партнерства є Всеукраїнський конкурс «Прорив легкої промисловості України» та профорієнтаційний фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти України» [42], організовані ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Фешен Глобус Юкрейн» спільно із Асоціацією швейних училищ України. Профорієнтаційний фестиваль «ВЕЛИЧ І ГЕРОЇЗМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ» з серією матеріалів про історію, досягнення та перспективність професійної освіти, які змонтовані у різних форматах для різних цільових аудиторій, представляють на платформі більше 110 закладів П(ПТ)О швейного профілю https://fashionglobusukraine.com/konkurs/ua/vseukrayinskyy-proforiyentatsiynyy-festyval-velych-i-heroyizm-profesiynoyi-osvity-ukrayiny [310]. Мета організаторів проєкту – показати, що професійна освіта якісна та перспективна.

На фоні реалізації цих трьох педагогічних умов бажано впровадити такі організаційні умови на державному та регіональних рівнях:

1. Висвітлення успішного досвіду ДПП у ЗМІ, фахових виданнях і соціальних мережах, залучаючи увагу громадського сектора та суспільства.

2. Проведення дослідження щодо виявлення, обґрунтування та поширення кращих міжнародних та вітчизняних практик, здійснення науково-методичного забезпечення ППП.

3. Створення навчальних програм для працівників державної служби, органів місцевого самоврядування щодо взаємодії в ППП з практичними кейсами співпраці влади, освіти, громадськості, бізнесу.

4. Залучення приватних інвестицій як збільшення фінансових ресурсів для освітніх програм та осучаснення матеріально-технічної бази П(ПТ)О, реалізацію дуальних моделей професійної освіти.

Ці аспекти підсилять вищевказані педагогічні умови, а ППП слугуватиме ефективним інструментом для спільної роботи державних та приватних секторів у модернізації всієї системи освіти.

Аналіз експертного оцінювання з'ясував, що професійна підготовка майбутніх КРШП з високим рівнем професійної компетентності передбачає, створення таких педагогічних умов, які б максимально забезпечили якість системи знань, умінь і навичок, що забезпечують їх успішну реалізацію й адаптацію у професійній діяльності швейної галузі. Перспективним напрямом наших подальших досліджень є робота щодо реалізації відповідних організаційно-педагогічних умов у закладах П(ПТ)О швейного профілю на засадах ППП, від яких залежить підвищення рівня підготовки майбутніх КРШП. Це виклик для системи П(ПТ)О та потужний потенціал партнерства в об'єднанні зусиль освітян та роботодавців.

3.4. Модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства в закладах професійної освіти

Проблема підвищення якості професійної підготовки майбутніх робітників є однією з актуальних, оскільки трудовий потенціал розглядається як важливий стратегічний ресурс будь-якої держави, що передбачає його відповідність соціально-економічним вимогам сьогодення та сучасного ринку праці. Вирішення зазначеного питання залежить від модернізації не тільки змісту, форм, методів, а також від принципів П(ПТ)О, оптимізації способів і технологій

організації освітнього процесу, переосмислення мети та кінцевого результату професійної підготовки майбутніх робітників у співпраці із стейкхолдерами.

Ініціативи публічно-приватно партнерства спрямовані на те, щоб звести до мінімуму розрив своєрідне «відставання» професійної підготовки від практики професійної діяльності вітчизняних та зарубіжних підприємств галузі легкої промисловості. Саме тому в умовах публічно-приватного партнерства, питання якості професійної підготовки фахівців мають перейти в площину конкретних дій для визначення і створення організаційно-педагогічних умов такої професійної підготовки, яка б задовільнила потреби здобувачів освіти та потенційних для них роботодавців.

Одним із завдань цього дослідження є обґрунтування й розроблення моделі розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства. Для розв'язання поставленого завдання ми скористалися методом педагогічного моделювання, суть якого полягає в науковому обґрунтуванні конструювання, що відповідає заданим вимогам і наміченій побудові майбутньої моделі досліджуваного педагогічного процесу, враховуючи властивості, які вивчаються в ході педагогічного експерименту. С. Гончаренко вказує, що мета педагогічного моделювання полягає у виявленні можливостей удосконалення освітнього процесу, пошуку резервів підвищення його ефективності та якості на основі аналізу моделі (С. Гончаренко, 1997) [92].

Моделювання в науковій літературі розглядається як дослідження об'єктів, систем, явищ або процесів шляхом побудови і визначення моделей, де останнє – представлення реального об'єкта, системи або поняття у спрощеному вигляді. У загальнометодологічному аспекті моделювання дає змогу визначити співвідношення між складовими педагогічного процесу та їх зв'язками. Як зазначає Б. Грабовецкий (2000) будь-яка модель являє собою абстраговане вираження сутності досліджуваного явища, в основі якого лежить теорія подібності, а модель виступає в якості наближеного аналога цього явища. Модель може відтворити реальні ознаки оригінала, стати штучно створеним об'єктом у вигляді схеми, фізичних конструкцій, знакових форм або формул, який подібний досліджуваному об'єкту, проте відтворює його структуру, якості, взаємозв'язки і відношення у спрощеному вигляді [94].

Педагогічне моделювання, що виконувалося у рамках дослідження, здійснювалося за алгоритмом, запропонованим І. Осадчим (2016). Моделюючи розвиток професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП, ми

здійснили такі кроки алгоритму: поставлено мету моделювання; виділено об'єкт моделювання та сформульовано його предмет; з'ясовано законодавчо-нормативне забезпечення функціонування об'єкта моделювання; розглянуто теорії, що описують зміст предмета моделювання; обґрунтовано основні допущення, що спрощують реальний об'єкт; сформовано понятійний апарат моделювання; сконструйовано модель об'єкта із застосуванням категорій, понять, тверджень і суджень; здійснено експертизу моделі об'єкта щодо дотримання принципів наукового пізнання, законів логічного мислення, чинних норм; досліджено властивості моделі (адекватність і повноту відображення дійсності, прогностичність тощо) за допомогою мисленнєвого й натурального експериментів у перебігу розв'язання конкретних педагогічних проблем із застосуванням розробленої моделі; доопрацьовано, скориговано та остаточно спроектовано модель розвитку професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП [242].

Аналіз наукової літератури довів, що принципи професійної підготовки випливають із закономірностей процесу навчання. Якісна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю можлива на основі гармонійної взаємодії між складниками сучасних форм публічно-приватного партнерства, що містять у собі усі типи зв'язку між ними, носять універсальний характер, заснований на принципах інтеграції, корпоративності, саморозвитку, соціальної адаптації. Єдність науки, освіти та виробництва передбачає взаємний вплив усіх компонентів структури професійної підготовки на організацію освітнього процесу та на якість професійної підготовки майбутніх фахівців швейного профілю на засадах ППП [57].

На основі теоретичного аналізу наукової літератури з проблем розвитку професійної компетентності фахівців швейного профілю на засадах ППП, змісту їхньої професійної діяльності, результатів констатувального етапу експерименту, нами розроблено модель розвитку професійної компетентності КРШП, як фрагментарно узагальнений аналог складного процесу, відтвореного у наочному вигляді для визначення структурно-функціональних зв'язків об'єкта дослідження, його особливостей, виявлення механізмів удосконалення. Розроблена модель відображає процес розвитку професійної компетентності та складається із чотирьох блоків: ***методологічно-цільового блоку, змістового,*** **суб'єктно-технологічного** та ***результативно-оцінювального***, що взаємопов'язані між собою та всіма педагогічними умовами, забезпечуючи прогнозований результат педагогічної діяльності – розвиток професійної

компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ППП [51].

Під час розроблення моделі враховувалися вимоги нормативно-правових документів: Закону України «Про освіту», Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», Національної рамки кваліфікацій, професійного стандарту «Майстер з пошиття одягу» та «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (№ 800 від 21.08.2019 р.) [302].

Модель зорієнтована на перевірку гіпотези дослідження, яка полягає у припущенні, що якість професійної підготовки фахівців швейного профілю в умовах державно-приватного партнерства підвищується при плідній співпраці освітян та роботодавців галузі над вдосконаленням організаційно-педагогічних умов такої професійної підготовки, які б запровадили:

– формування позитивної мотивації майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до підприємницької діяльності з метою їх самореалізації в умовах сучасної інноваційної економки;

– забезпечення формування знань, умінь, навичок, оволодіння якими, сприяє здатності до бізнес-діяльності та фінансовій успішності у швейній галузі;

– володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв’язку із появою нових технологій виробництва;

– усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності, критичне та інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності [61].

Модель виконує ілюстративну, трансляційну, пояснювальну, передбачувальну функції (рис. 10). *Ілюстративна* функція полягає у наочній демонстрації зв’язків між компонентами моделі. *Трансляційна* – уможливлює індуктивні умовиводи за аналогією, трансляцію базових законів філософії. *Пояснювальна* функція моделі виявляється у доведенні необхідності розглядати процес формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП цілісно, враховуючи всі його складові. *Передбачувальна* функція моделювання виявляється в можливості припущення, наприклад, позитивного впливу визначених педагогічних умов на якість формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ППП. Так, складові частини моделі відповідають єдності філософських категорій загального, особливого, одиничного. Базовий закон філософії

тотожності покладено в основу моделювання процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

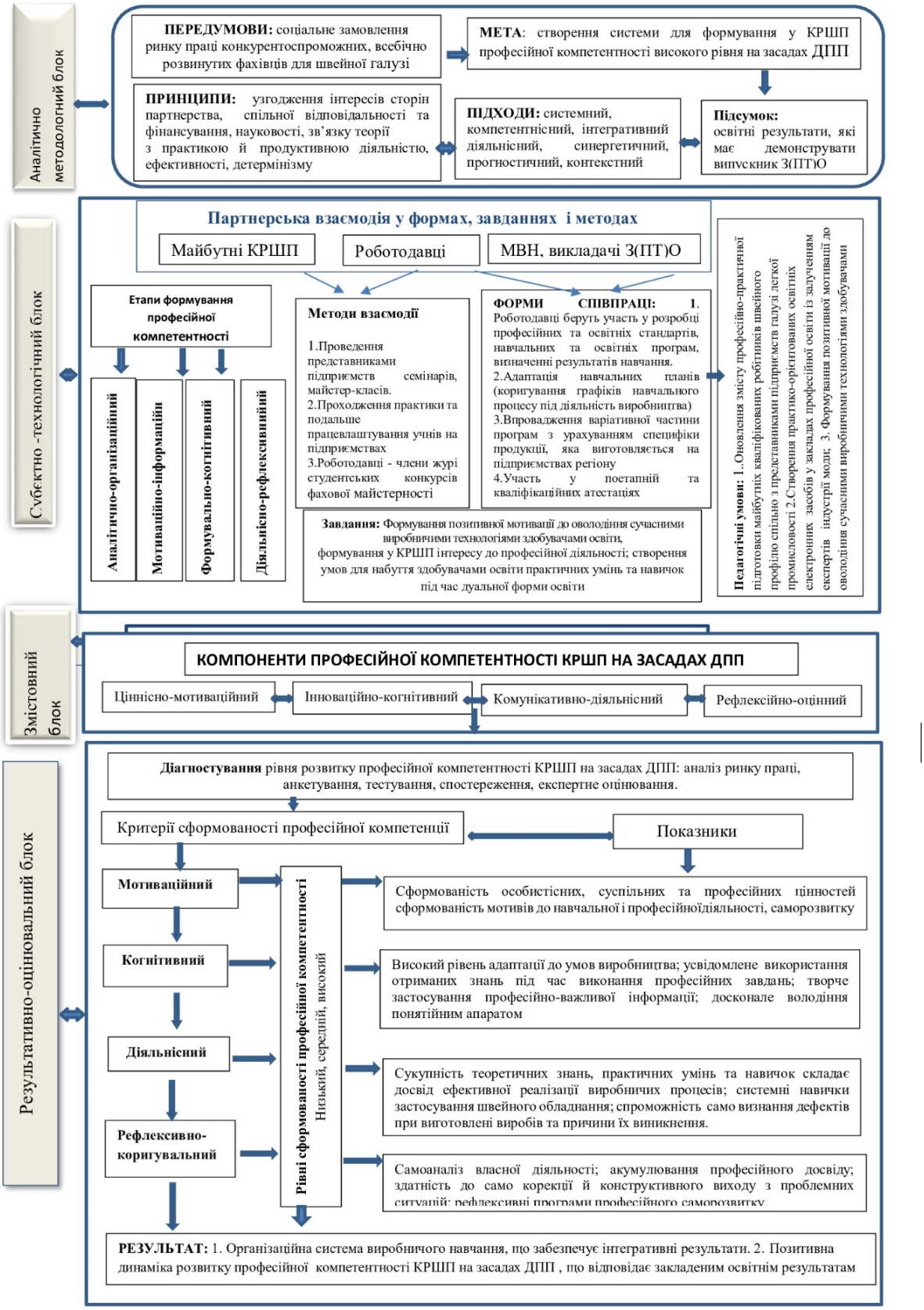

Рис. 10. **Модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ППП у ЗП(ПТ)О**

Методологічно-цільовий блок містить передумову, мету, принципи і підходи, що визначають загальну стратегію формування професійної компетентності майбутніх КРШП і дидактичні принципи (науковості, детермінізму, диференціації, зв'язку теорії з практикою).

Передумовою моделі є соціальне замовлення ринку праці на підготовку конкурентоспроможних, всебічно розвинутих фахівців для швейної галузі. Важливо зауважити, що засобом реалізації соціального замовлення виступають освітній результат у системі вимог до професійної компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), сформульовані спільно роботодавцями та освітянами.

Мета визначена як створення системи для формування у КРШП професійної компетентності високого рівня на засадах ППП відповідно до соціального замовлення держави на всебічно розвиненого, конкурентоспроможного, професійно мобільного та успішного фахівця швейної галузі, що викладено у нормативно-правових документах, а також відповідно до двоєдиної мети Брюґського Комюніке, що передбачає сприяння працевлаштуванню, економічному зростанню. Дана мета спрямована на досягнення бажаного результату – формування у майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в процесі їхньої професійної підготовки у ЗП(ПТ)О на засадах ППП за обраною освітньою парадигмою, визначеними дидактичними принципами і методологічними підходами.

Відповідно до визначеної мети конкретизовано основні завдання, серед яких: формування у КРШП інтересу до професійної діяльності; створення умов для набуття здобувачами освіти теоретичних знань, практичних умінь та навичок під час дуальної форми освіти; прищеплення їм навичок самостійного пошуку навчальної інформації, критичного самоаналізу, адекватної самооцінки ефективності у своїй професійній діяльності.

На основі аналітичних узагальнень, з урахуванням результатів теоретичного аналізу, власного педагогічного досвіду, закономірностей професійної підготовки майбутніх КРШП, нами виділено низку наукових підходів та принципів, які вважаємо найбільш значущими у контексті формування професійної компетентності досліджуваної категорії фахівців.

Системний підхід дає можливість розвивати професійну компетентність системно впливаючи на професійно -актуальні здатності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, що становлять зміст чотирьох

основних компонентів цієї компетентності: ціннісно-мотиваційний, інноваційно-когнітивний, комунікативно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний .

Компетентнісний підхід передбачає формування і розвиток актуальних здатностей професійної компетентності майбутніх КРШП через вплив на систему цінностей, навчально-професійну мотивацію; когнітивну сферу особистості та її навчальну і поза навчальну активність та самосвідомість з метою досягнення особистісного і професійного успіху, забезпечення спроможності випускника адаптуватися в умовах сучасного соціально-економічного простору. Ці тези досліджені в працях науковців (В. Луговий (2009), О. Овчарука (2004), О. Пометун (2004), В. Радкевич (2012), С. Сисоєва (2009) [163].

Діяльнісний підхід забезпечує розвиток професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю через залучення здобувачів освіти до різноманітних форм діяльності, спрямованих на застосування теоретичних знань на практиці, особливо під час дуальної форми освіти, розвиток самоосвіти та самопізнання, активізацію комунікативних та організаторських здібностей, вміння працювати в команді, використання цифрових технологій, розвиток критичного і творчого мислення, оскільки діяльність, що регулюється усвідомленою метою і спрямована на творче перетворення, – найважливіший чинник і умова формування особистості.

Інтегративний підхід передбачає взаємозв’язок і взаємодоповнюваність навчальних курсів (загально-професійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, навчальної та позанавчальної діяльності, факультативного спецкурсу), програм наставництва та менторства, що забезпечують створення сприятливого освітнього середовища як системи організації цілісного процесу розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. Т. Герлянд (2019), І. Козловська (2011), Є. Царева (2015).

Реалізація *прогностичного підходу* (Т. Герлянд (2014), М. Коляда (2014), В. Орлов (2003) передбачає орієнтацію процесу формування у майбутніх кваліфікованих робітників професійної компетентності з урахуванням перспектив розвитку сучасного виробництва, ймовірних змін у характері технологічних процесів. Їх прогнозування можливе за умов оперативного використання інформації щодо новітніх досягнень у галузі науки і техніки. Враховуючи інновації галузі легкої промисловості, спільним зусиллям освітян та роботодавців формується сучасне навчальне середовище, створюється

матеріально-технічна база навчального закладу, розроблюється зміст професійної освіти з огляду на потреби ринку праці, складаються навчальні плани і програми, проводиться підготовка, перепідготовка й підвищення кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Відповідно до *контекстного підходу* компетентність фахівців зорієнтована, перш за все, на практичну діяльність здобувачів освіти, формування у них умінь аналізувати виробничі ситуації як цілісний динамічний процес, визначати причинно-наслідкові зв'язки, виявляти ініціативу, ставити цілі і знаходити оптимальний варіант серед існуючих правильних рішень з урахуванням рівня розвитку сучасної промисловості.

С*инергетичний підхід* уможливлює розгляд професійної компетентності як цілісного відкритого феномену, що може самоорганізовуватися й саморозвиватися під впливом зовнішніх факторів і внутрішніх чинників Термін «синергетика» означає співробітництво, спільну дію, а тому синергетичний підхід найчастіше пов'язують з пріоритетом індивідуальності, переходом від об'єктів до ситуацій, відмовою від жорсткої детермінації освітнього процесу, визнанням неоднозначності результатів освіти. На думку В. Кременя «педагогічна синергетика дає можливість по-новому підійти до розроблення проблем розвитку педагогічних систем і педагогічного процесу, розглядаючи їх насамперед з позиції відкритості, співтворчості та орієнтації на саморозвиток» (В. Кремень, 2012) [182]. Саме синергетика дає можливість дослідити сутність розвитку професійної компетентності КРШП на засадах ППП, охарактеризувати відкритість цього процесу, його складність, невизначеність, автономність та динамічність.

Поряд з методологічними підходами необхідно враховувати і сукупність *принципів*, які спрямовують компоненти педагогічної діяльності на досягнення поставленої мети. Аналіз характеристик дидактичних принципів, їх сутності та походження дав змогу виділити основоположні принципи формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ППП а саме: науковості, детермінізму, диференціації, зв'язку теорії з практикою, системності і послідовності навчання, адаптивності, ефективності, зв'язку навчання з життям, свідомості й активності учнів у навчанні, наочності, колективного характеру та індивідуального підходу. Відповідно до *принципу науковості* формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників відбувається на основі науково обґрунтованого навчального матеріалу, який містить базові технічні поняття та

визначення, доказово підкріплені фундаментальними теоріями точних наук, філософськими концептуальними положеннями; в ньому висвітлені сучасні наукові досягнення в швейній галузі й тенденції удосконалення технологічних процесів. Урахування принципу науковості у професійній підготовці передбачає формування здатності випускників закладів П(ПТ)О вільно орієнтуватися у нових технологіях, самостійно приймати виважені рішення, підвищувати кваліфікацію, за необхідності змінювати професію, оволодівати новими компетентностями.

Виявлення причинно-наслідкових зв'язків між емоційно-ціннісним ставленням майбутніх кваліфікованих робітників до дій, пов'язаних з ефективним виконанням обробки виробів і результатами формування їхньої професійної компетентності здійснюється з урахуванням положень *принципу детермінізму*. Передбачається, що індивідуальні якості та властивості психіки особистості впливають на процес її трудової діяльності, який, у свою чергу, змінює внутрішній світ особистості. Відповідно, важливе значення для формування у майбутніх кваліфікованих робітників професійної компетентності має освітнє середовище, створене спільно освітянами та роботодавцями, позитивна мотивація до професії, чітка зорієнтованість на відповідні професійні цілі, які визначають прагнення КРШП до самореалізації.

Принцип *ефективності* розглядаємо як показник якості професійної підготовки майбутніх фахівців сфери послуг в умовах ОВК, що віддзеркалює такі характеристик освітнього процесу та виробничої діяльності як цілісність, багато вимірність, динамічність, різновекторність, результативність. Реалізація цього принципу досягається за рахунок забезпечення взаємозв'язку об'єктивних і суб'єктивних факторів, що сприяють успішному опануванню професійними знаннями, уміннями та навичками: діагностика цілей і результатів професійної підготовки; стимулювання здобувачів освіти до навчання із урахуванням їхніх потреб, запитів й інтересів; вибір ефективних методів, засобів і форм навчання; створення індивідуальних умов для саморегуляції пізнавальної діяльності особистості. Завдяки такому підходу забезпечується виконання загальноосвітніх і професійних цілей навчання; пристосування освітніх програм до потреб ринку праці; формування цілісної системи професійної компетентності. Застосування теоретичних знань пошиття швейних виробів на практиці передбачає врахування положень *принципу зв'язку теорії з практикою*. На практиці підтверджується значимість засвоєних теоретичних знань. Теоретичні знання, у свою чергу, є підґрунтям для вдосконалення практичної діяльності. Виявляється зв'язок

наукових досягнень із потребами суспільства. Створюються умови для відтворення можливих виробничих ситуацій, під час практичних занять на підприємствах галузі.

Принцип *адаптивності* передбачає створення таких педагогічних, організаційно-освітніх, соціально-психологічних умов професійної підготовки майбутніх робітників швейного профілю, які сприятимуть їх оптимальному пристосуванню до освітнього процесу та засвоєнню цінностей і норм виробничої діяльності. Практична реалізація принципу досягається шляхом формування стійкого позитивного ставлення до обраної професії; готовності до професійної діяльності, оволодіння її змістом на рівні, достатньому для самостійної роботи; готовності до входження у трудовий колектив; прийняття системи цінностей професійної підготовки. Принцип адаптивності вимагає безперервного цілісного процесу підготовки до виробничої діяльності, що здійснюється протягом усього періоду навчання, зокрема під час проходження практики на підприємствах галузі.

У процесі розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю важливо дотримуватися як загально дидактичних принципів описаних вище так і специфічних принципів ефективного державно-приватного партнерства (узгодження інтересів сторін партнерства, взаємної вигоди, рівноправності, етичності відносин, спільної відповідальності та фінансування, децентралізації управління, верховенства формальних стосунків, зв'язку теорії з практикою й продуктивною діяльністю). Як показує практика, всі принципи навчання є взаємопов'язаними і не є результативними окремо один від одного.

Суб'єктно-технологічний блок відображає функціонування три суб'єктної взаємодії «освітній персонал закладу професійної освіти (майстри виробничого навчання, викладачі) – здобувачі освіти (майбутні кваліфіковані робітники швейного профілю) – роботодавці галузі», від їхньої тісної співпраці залежить кінцевий результат педагогічної діяльності – підготовка висококваліфікованих робітничих кадрів відповідно до вимог сучасного ринку праці, а спільна взаємодія є потужним джерелом розвитку всіх учасників освітнього процесу. Тут же вказані і компоненти (зміст, організаційні форми, засоби навчання, взаємовідносини між МВН, роботодавцями і здобувачами освіти), що конструюють педагогічну й освітню систему.

Цей блок передбачає: формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників через їхні суб'єктні властивості; формування позитивних ціннісних орієнтацій на високі стандарти якості праці. Здібності, нахили, творчий і освітній потенціал здобувачів освіти враховуються як при

застосуванні теоретичних занять в ЗП(ПТ)О, так і при виконанні практичних занять на виробництві роботодавців галузі. Важливу роль тут мають спільні проєкти між стейкхолдерами: розвиток учнівства та наставництва, дуальної форми навчання, спільної розробки професійних та освітніх стандартів, навчальних та освітніх програм, визначенні результатів навчання освітянами з роботодавцями, стажування МВН на підприємствах роботодавців тощо.

Нами визначено такі змістові аспекти розвитку професійної компетентності КРШП, які мають володіти наступними знаннями:

- принципами роботи універсальних та спеціальних швейних машин, прасувального та пресувального обладнання, яке обслуговується;
- відомостями про текстильні волокна, склад, будову та властивості тканин; асортимент тканин, нетканих матеріалів; матеріали для з'єднання деталей та фурнітуру;
- технологічними методами та прийоми виконання найпростіших операцій при обробці зрізів, деталей та вузлів;
- типами швів, технічними умоамии та методами їх виконання;
- операціями та режимами виконання волого-теплової обробки;
- основами електротехнічної підготовки;
- основами інформаційних технологій в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;
- принципами раціональної і ефективної організації праці на робочому місці;
- нормами, методами і прийомами безпечного ведення робіт;
- правилами і нормами охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни;
- вимогами нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища.

Методика реалізації ***технологічного блоку*** складається із трьох етапів: мотиваційного, когнітивного, діяльнісно- рефлексивного.

На *мотиваційному етапі* ставиться за мету сформувати у здобувачів освіти інтерес до професійної діяльності. Цьому сприяє надання інформації про досягнення інновацій у швейній галузі, позитивний досвід економічно розвинутих країн; налагодження соціального партнерства з підприємствами, перспективи подальшої роботи на престижних підприємствах із високотехнологічними процесами виробництва, можливості кар'єрного

зростання у професії. Заохочення КРШП до участі у конкурсах професійної майстерності, олімпіад тощо [68].

На *когнітивному етапі* забезпечується засвоєння теоретичних знань, що необхідні для реалізації в майбутній професійній діяльності. Для цього доцільно зміст навчальних програм з предметів загальнопрофесійної, професійно-теоретичної і професійно-практичної підготовки: матеріалознавства, технологій обробки виробів та теплової обробки, сучасного швейного обладнання, конструювання та моделювання швейних виробів, охорони праці тощо.

На *діяльнісно-рефлексивному етапі* КРШП оволодівають технічними прийомами і способами конструювання та пошиву швейних виробів під час виробничої практики на підприємствах галузі в т.ч. дуальної форми освіти; формують вміння виявляти й усувати брак у виробництві. Перевірка практчних знать дає змогу виявити актуальну, ідеальну самооцінку й оцінку їх можливостей.

Важливими компонентами формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників є форми, методи і засоби навчання засобами таких педагогічних технологій: проблемного навчання; розвивального навчання; імітаційно-ігрового навчання; кейс-технології; ІТ-технологій; технології навчального проєктування; технологій самоосвіти; тренінгових технології тощо, а також методів (пояснювально-ілюстративного, репродуктивного, евристичного, пошукового, дослідницького, ігрового) і форм: проблемних лекцій, практичних занять на виробництві, вебинарів, спецкурсів, факультативів, студій, тренінгів тощо.

Так, оптимальною формою для обміну досвідом, ідеями, напрацюваннями в швейній галузі є екскурсія і виробнича практика на підприємствах галузі. Взаємодія із роботодавцями – замовниками робітничих кадрів визначається результативною у плані створення нових освітніх програм професійної підготовки з максимальним урахуванням потреб підприємств, використання ефективних педагогічних технологій, навчальних програм.

Змістовий блок відображає структуру професійної компетентності, що складається із чотирьох взаємопов'язаних компонентів: ціннісно-мотиваційного, інноваційно-когнітивного, комунікативно-діяльнісного, рефлексивно-оцінного та розкриває зв'язки між загальнопрофесійною, професійно-теоретичною, професійно-практичною підготовкою та позанавчальною діяльністю, сприяє системному розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

Результативно-оцінювальний блок дає змогу з'ясувати зміни у рівнях розвиненості професійно актуальних здатностей професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. Принагідно нагадаємо, що провідна ідея здійснення дослідницького пошуку полягає в тому, що розвиток однієї професійно актуальної здатності у змісті професійної компетентності свідчить про розвиток даної професійної компетентності в цілому. Тому вибір критеріїв розвитку здійснено на основі цілісного підходу, який інтегрує найважливіші характеристики професійної компетентності: зміст компетентності, їх компоненти, суть і структура поняття «професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю».

До складу результативного блоку також входить *аналіз* отриманих результатів та за необхідністю їх *коригування*, спрямоване на виправлення недоліків в організації на будь-якому етапі. Під впливом очевидних, прихованих та випадкових факторів, результативність процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю піддається змінам. Залежно від отриманих результатів пріоритет надається відповідним методологічним підходам, а також педагогічним принципам, згідно з якими відбувається названий процес.

Експериментально визначені і теоретично обґрунтовані педагогічні умови забезпечують взаємозв'язок між блоками моделі у процесі розвитку професійної компетентності. До педагогічних умов належить:

1. «Оновлення змісту професійної освіти відповідно до потреб ринку Розробка професійних та освітніх стандартів».

2. «Стажування майстрів в/н та викладачів профільних предметів на виробництві».

3. «Організація освітнього процесу на основі поєднання теоретичного та професійного компонентів».

4. «Залучення до освітнього процесу представників виробництва – замовників робітничих кадрів».

5. «Формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти» з метою розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ППП.

До критеріїв сформованості досліджуваного явища висувається низка вимог: об'єктивність, незмінність, підпорядкованість певній концептуальній основі, відображення суті змісту досліджуваного явища. Показник – компонент

критерію, який деталізує явище, що досліджується. При вибору показників враховано вимоги, визначені Т. Строковою: відповідність критерію (показник повинен оптимально відображати специфічну характеристику критерію); достатня повнота (показник кожного критерію повинен бути повним, щоб не було дисбалансу між критеріями); здатність показника до всебічного охоплення явища і забезпечення його цілісності; забезпечення максимальної інформації мінімальною кількістю показників; змістовна ясність формулювань показника, що виключає багатозначність тлумачення (О. Кустовська, 2005) [186].

Отже, для комплексного аналізу рівня розвитку актуальних здатностей професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю було виділено чотири основних критерії: *мотиваційний*, *інноваційно-когнітивний, діяльнісний*, *рефлексивний*. Визначені критерії покладені в основу розроблення змісту, форм, методів, засобів для розвитку актуальних здатностей професійної компетентності майбутніх працівників швейного профілю.

Для нас цікавою є думка О. Єжової, яка вважає, що оцінювання рівнів компетентності майбутніх фахівців швейного профілю до застосування інноваційних технологій у виробничій діяльності ефективніше здійснюються за когнітивним, діяльнісним та ціннісно-мотиваційним критеріями. При цьому здобувачу освіти запропоновано три рівня готовності до інноваційної діяльності, зокрема низький (рівень початківця), середній (рівень користувача), високий (рівень кваліфікованого користувача) [135].

Л. Руденко для визначення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців швейного профілю розглядає такі критерії: ціннісний (прагнення до успішної професійної діяльності у швейній сфері, усвідомлення значущості професійно-комунікативних цінностей), знаннєвий (потреба в отриманні теоретичних і практичних професійно-власних якостей), діяльнісний (здатність адекватного реагування на конкретну виробничу ситуацію), адаптивний (здатний адаптації до нових виробничих умов, професійного самоутвердження) [306].

Мотиваційний критерій характеризується показниками, що спонукають здобувачів освіти до розвитку професійної компетентності. Система ціннісних орієнтацій утворює змістовну сторону спрямованості особистості, впливає на стиль мислення, спосіб життя, перебіг емоційних процесів. Цей компонент передбачає потребу в набутті професійних знань, умінь, навичок, мотиви самореалізації, ціннісні установки актуалізації в професійній компетентності,

стимулює творчий прояв особистості; передбачає наявність інтересу до вказаної категорії, який характеризує потребу особистості фахівця у знаннях, в оволодінні ефективними способами формування професійної компетентності та вміння робітників швейного профілю визначати оперативні, тактичні й стратегічні цілі у своїй професійній діяльності, усвідомлює сприйняття переваг ефективної професійної діяльності, переконання в необхідності раціонального використання наявних ресурсів, усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності [304].

Тому цей критерій конкретизовано показниками: *сформованість особистісних, суспільних та професійних цінностей* (здатність усвідомлювати технологічні основи у швейній галузі; здатність усвідомлювати єдність професійних цінностей кравців і закрійників із загальнолюдськими та суспільними цінностями); *сформованість мотивів до навчальної і професійної діяльності, саморозвитку* (здатність виражати власні ідеї і почуття у процесі розроблення та виготовлення одягу; здатність визначати і ставити перед собою цілі щодо професійного вдосконалення та розвитку кар'єри у швейній галузі, мотивувати себе до професійного успіху та розвивати в собі стійкість і впевненість у доланні труднощів швейної справи), відчувати відповідальність до результатів своєї професійної діяльності, наприклад: коли від результату праці одного фахівця залежить результат всього потоку на виробництві.

Когнітивний критерій характеризується опановуванням фундаментальних знань із технології, матеріалознавства, швейного обладнання та багатьох спец. предметів, спрямованих на розвиток професійної компетентності робітників швейного профілю. Робітники всіх швейних професій мають володіти знанням матеріалознавства, технологіями обробки виробів, принципами роботи обладнання. Це дає змогу розуміти закономірності перебігу виробничих процесів для їх цілісного й системного сприйняття, володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва. Означене розуміння потрібне для реалізації конкретних практичних кроків, спрямованих на запобігання втрат продуктивного робочого часу й ресурсів, для нейтралізації негативних факторів, що гальмують діяльність окремого працівника чи виробничого колективу в цілому. Ці знання сприяють розумінню причинно-наслідкових зв'язків, дають можливість відчути виробничий процес зсередини. Необхідним елементом для теоретичних знань є інноваційність обладнання та технологій, адже оновлення їх змісту щодо сучасних технологій виробництва, що є прогресивними з точки зору

освітніх характеристик, має важливе значення для розвитку професійної компетентності робітників швейного профілю. Характерною для цього показника є *активність у вирішенні завдань* (активність при вирішенні нестандартних ситуацій; активне використання критичного та творчого мислення; активність при доланні труднощів); *активність у використанні цифрових технологій* (активне використання електронних ресурсів для пошуку інформації, саморозвитку; *активність у співпраці та взаємодії* (активність у роботі в команді; дотримання професійної етики).

Діяльнісний критерій відображає володіння сучасними технологічними прийомами і способами роботи, практичні вміння та навички ефективного використання наявних людських і матеріальних ресурсів. Означені елементи критерію складають основу готовності робітників швейного профілю забезпечувати ефективність виробничих процесів, самостійність дій, уміння працювати в команді. В контексті державно-приватного партнерства цей критерій включає здатність засвоювати, аналізувати, реалізовувати раціональну інформацію, встановлювати міжособистісні зв’язки в системі стейкхолдерів, вибирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях, здатність використовувати технологічні прийоми і способи роботи, практичні вміння під час дуального навчання. **Першим критерієм рівня сформованості професійної компетентності** ми обрали суб’єктну активність студентів-майбутніх КРШП. Вона виявляється в розв'язуванні нетипових, нестандартних професійних (проблемних) ситуацій, у здатності відчувати проблемність під час розв'язування професійних завдань та в самостійності постановки проблеми. Як критерій сформованості професійної компетентності суб’єктна активність виявляється в таких показниках: здатність до застосування досвіду, здатність до адекватного розуміння ситуації, надчутливість до проблем, здатність до прогнозування, пристосованість до умов діяльності.

Сукупність теоретичних знань, практичних умінь та навичок складає досвід ефективної реалізації виробничих процесів, що передбачає набуття нових знань, способів діяльності тощо на основі вже отриманих. Для формування досвіду в навчальному процесі під час дуальної освіти використовуються ситуативні завдання, максимально наближені до реальних умов виробництва. Досвід розв’язання ситуативних завдань є цінним, адже, порівнюючи свої досягнення із запланованими (прогнозованими, спроектованими) результатами, учні осмислюють свої компетенції. Важливе значення під час виконання виробничих операцій мають уміння кваліфікованих робітників швидко

орієнтуватися у нестандартних ситуаціях, свідомо й відповідально ставитися до прийняття самостійних рішень.

Рефлексивний критерій характеризується здатністю майбутнього кваліфікованого робітника швейного профілю до самопізнання, аналізу своїх дій, прагненням до ефективної діяльності. Показниками рефлексивно-оцінного критерію є: *самоаналіз власної діяльності* (самооцінка і рефлексія власної діяльності); *відповідальність* (самоконтроль і саморозвиток). Наявність цього критерію зумовлена урахуванням гуманістичної парадигми сучасної професійної освіти. Рефлексивно-оцінний критерій проявляється в умінні свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень; сформованість таких якостей, як креативність, ініціативність, спрямованість на співробітництво, впевненість у собі, схильність до самоаналізу, здатність до ініціативного, критичного та інноваційного рефлексування та прогнозування результатів діяльності, а також професійно значущих знань, вмінь та навичок, відображає, що розвиток професійної компетентності робітників швейного профілю відбувається за умов осмислення всіх технологічних нюансів, співставлення та порівняльного аналізу отриманих результатів з еталонним взірцем на виробництві. Рефлексивний критерій є регулятором особистісних досягнень, самоуправління, мобільності, спонуканням до самопізнання, професійного зростання, вдосконалення майстерності, розвитку рефлексивних здібностей і формування індивідуального стилю роботи. Цей критерій визначає рівень розвитку самооцінки, розуміння власної значущості для інших людей, відповідальності за результати своєї діяльності, пізнання себе і самореалізації в процесі професійної діяльності, критичне та інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності [177].

Рівень сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю визначається за результатами їх тестування, опитування викладачів спецпредметів, майстрів виробничого навчання, представників промисловості, які брали участь у державній кваліфікаційній атестації випускників; здійснення суспільно-корисної діяльності, участі у проектах, культурно-масових заходах (конкурсах, олімпіадах, виставках тощо). **Другим критерієм** є інтелектуальна готовність до розв'язування ситуацій. Як критерій сформованості професійної компетентності інтелектуальна готовність має такі показники: стратегічність, рефлексивність (інтелектуальна рефлексія), оригінальність, гнучкість, критичність тощо.

Рівень розвитку професійно актуальних здатностей професійної компетентності майбутніх КРШП визначається за допомогою комплексу діагностичних засобів: самооцінки, методу суб'єктивного шкалування, анкетування, спостереження, бесіди, аналізу продуктів діяльності, рефлексії у формі психологічного автопортрету, опитування викладачів та майстрів виробничого навчання, участі у проєктах, культурно-масових та фахових заходах (конкурси, виставки, змагання тощо).

Визначення рівнів розвитку професійної компетентності майбутніх КРШП ґрунтується на трьохрівневій шкалі оцінювання. Рівнями професійної компетентності є початковий, достатній і високий, а результатом – дієві зрушення у рівнях її розвитку (**Додаток 13).**

Низький рівень розвитку професійної компетентності КРШП проявляється у несформованому прагненні до саморозвитку; байдужому ставленні до творчої реалізації; несформованому прагненні до професійної активності; байдужістю до обраної професії; несформованим бажання отримувати професійні знання, набувати вміння і навички; відсутнє розуміння креативності і критичності мислення; байдужість до співпраці та взаємодії; небажання брати участь у вирішенні завдань; слабка здатність прогнозувати та оцінювати ситуацію; невизначена здатність до самоспостереження і самоконтролю; байдуже ставлення до професійної діяльності.

При середньому рівні розвитку професійної компетентності пізнавальна активність здобувачів освіти потребує спонукання. Відтворення теоретичних знань щодо технологічних процесів без сторонньої допомоги утруднене. Невпевнене володіння технічними прийомами і способами роботи, наявність помилок; рівень виконання дій потребує корекції і періодичного контролю. Виявлення суб'єктивних утруднень у професійній діяльності, спрямованій на ефективне виконання операцій обробки виробів, потребує сторонньої допомоги. Поверхневий аналіз причин неефективного виконання робіт у професійній діяльності. Самооцінка професійної діяльності неаргументована, безпідставна, не відповідає дійсності. Характерна фрагментарна активність до співпраці та взаємодії, ситуативна участь у вирішенні завдань та здатність відповідально ставитися до професійної діяльності.

Здобувачі освіти з *високим рівнем* розвитку професійної компетентності отримали досвід у навичках, знаннях і ставленнях з професійного навчання, що відповідає потребам ринку праці, на заняттях організованих в ЗП(ПТ)О та виробництвах галузі. Вони демонструють впевнене володіння технічними

прийомами і способами роботи, спрямованими на зменшення помилок у виробничих процесах; самостійне виявлення суб'єктивних утруднень у професійній діяльності; обґрунтований глибокий аналіз причин неефективного використання виробничого часу та ресурсів. Самостійне знаходження нових форм професійної діяльності, спрямованої на ефективне та якісне пошиття одягу. Характерне усвідомлене прагнення до професійної активності та зацікавленість до обраної професії; стійке бажання отримувати професійні знання, набувати нові вміння і навички; мають стійке прагнення до саморозвитку та до творчої реалізації. Системне й цілісне засвоєння теоретичних знань технологій виробництва, поглиблене інформацією із самостійно опрацьованих джерел.

Таким чином, запропонована структурно-динамічна модель відображає результати проєктування системи розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства та систематизує практико-технологічні дії щодо цілеспрямованого розвитку досліджуваного феномену.

3.5. Контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, зумовили необхідність пошуку принципово нових підходів до здійснення професійної підготовки КРШП в освітньому процесі закладів П(ПТ)О. Успішність професійної діяльності випускників професійної (професійно-технічної) освіти буде залежати від того, наскільки процес навчання орієнтований на потреби ринку праці, готовності до безперервного навчання, здатності до наукового пізнання, необхідність в якому зумовлена зростаючими темпами розвитку науки і техніки, перебудовою суспільної свідомості і відносин, зміною змісту і методів виробничого навчання.

Поняття «технологія» у перекладі з грецької мови означає «знання, вчення про майстерність». За визначенням В.П. Беспалько, педагогічна технологія – це змістовна техніка реалізації навчально-виховного процесу. Педагогічна технологія в загально педагогічному розумінні характеризує сутнісну природу освітнього процесу: діяльність викладачів і здобувачів освіти, його структуру, етапи, організаційні форми, методи і засоби навчання і виховання [19].

Освітні технології відбивають загальну стратегію розвитку освіти, єдиного освітнього простору. Їх призначення – прогнозування розвитку освіти, її конкретне проєктування і планування, прогнозування результатів, а також визначення відповідним освітнім стандартам. Прикладами освітніх технологій, на думку вчених є, концепції освіти, освітні закони, освітні системи, а на сучасному етапі – це гуманістична концепція освіти.

Педагогічні технології втілюють тактику реалізації стратегії освіти у процесі професійної підготовки шляхом впровадження моделей освіти. Зміст технологій навчання конкретизує способи розв'язання психолого-педагогічних проблем, зокрема щодо ставлення людини до суспільства, природи, культури й пізнання. Головна мета сучасної педагогіки – розвивати в здобувачів освіти нові способи пізнання, що передбачає актуалізацію здібностей, а не накопичення теоретичних знань. Відтак, завдання педагога – допомогти кожному здобувачеві освіти у внутрішньо особистісному самовизначенні, створити максимальні умови для розвитку та закріпленні окремих індивідуальностей усіх учнів [287].

Розв'язання, актуалізованої у зв'язку з вимогами роботодавців до підготовки мобільних та конкурентоспроможних фахівців відповідно до галузевих виробничих інновацій, проблеми розвитку професійної компетентності працівників швейних підприємств є можливим на основі педагогічної технології, що передбачає тісну співпрацю та роботодавців галузі, за умови створення в ЗП(ПТ)О оптимальних організаційно-педагогічних обставин. Працюючи над виконанням завдань нашого дослідження, визначалися з вибором: створювати методику чи технологію цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП. Для цього конкретизуємо зміст з кожного з понять та виявимо їх відмінності.

Методика – сукупність конкретних засобів, що використовуються для розвязання поставлених завдань у сфері освіти, науки, психології. Методика має бути зрозумілою, реальною, результативною і обґрунтованою. За умови деталізації й апробування в педагогічній практиці методика трансформується в технологію. В «Українському педагогічному словнику» за редакцією С. Гончаренка, методику потрактовано, як «галузь педагогічної науки, яка досліджує закономірності навчання», а отже, може розглядатися як часткова дидактика. До її змісту входить встановлення цілей і завдань, «вироблення відповідно до завдань і змісту навчання методів, методичних засобів і організаційних форм навчання» С. Гончаренко 1997 [92].

За визначенням ЮНЕСКО, технологія – це, в загальному розумінні, системний метод створення, застосування й детермінованості процесу *навчання* загалом, що передбачає засвоєння знань з урахуванням технічних та людських ресурсів та їхньої взаємодії з метою оптимізації освіти. [465]. Технологія – інструментарій конкретної галузі діяльності людини, набір процесів, методів і принципів, необхідний для створення кінцевого продукту, програми або іншого соціального блага. В лексико-семантичний обсяг поняття входять організаційні прийоми і операції, які виконавець застосовує під час конкретного виду активності.

Головна відмінність між категоріями «технологія» і «методика» полягає в ступені їх опрацювання. Так, методику можна назвати «напрямом руху», «дорожньою картою», за якою рухатиметься виконавець; а технологію – «докладним маршрутом», що дає змогу спрогнозувати швидкість, дистанцію та інші важливі нюанси. Технологія на відміну від методики, не допускає варіативності, з неї не можна викинути певні елементи. Застосування саме технологічного підходу до професійної підготовки КРШП не допускає пошукової діяльності. Реалізація ідеї техніко-технологічного навчання у підготовці майстрів з пошиття одягу є можливим за умови постійного зворотного зв'язку, внесення виправлення та змін у подальшу діяльність. Таким чином, методика – це ядро технології: прикладний же інструментарій може змінюватися, прискорюючи виробничі процеси, але сутність залишається незмінною.

Отже, основна відмінність між методикою та технологією криється в прогнозованому результаті операцій, реалізованих виконавцем. Вихід реалізації методики важко передбачити, він залежить від багатьох факторів: ступінь деталізації (методика окреслює загальний напрям діяльності, а технологія – прикладний); зміст (технологія описує послідовність правил, а методика – їх внутрішній зміст та ідеологію); результат (вихід вдалого використання технології можна передбачити, а ось планувати реалізацію методики завжди складніше). Грамотне використання технології завжди призводить до потрібної мети, якщо всі кроки виконані правильно [155].

Зважаючи на викладене, для розвязання завдань даного дослідження було обрано розроблення технології як інструментарію, що містить сукупність методів, прийомів та засобів формування у майбутніх робітників швейного профілю теоретичних знань, практичних умінь та навичок у професійній діяльності, необхідної педагогам професійного навчання ЗП(ПТ)О, які працюють з роботодавцями на засадах ДПП.

Критеріями оцінювання рівня сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю та якості змісту професійної підготовки є системна інтегративна полі функціональна властивість суб'єкта професійної діяльності, що складається зі сукупності структурних компонентів та проявляється у здатності випускника на рівні певного стандарту відповідати вимогам обраної професії на підприємствах швейної галузі та успішно реалізовувати свої посадові обов'язки [65].

Публічно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти є важливою передумовою формування кваліфікованої робочої сили в умовах динамічних техніко-технологічних змін. Дана технологія розроблена з урахуванням концептуальних положень філософії сучасної освіти щодо затребуваності суспільством особистості, яка зорієнтована на адаптацію до швидких змін у соціумі, досконало володіє професійними компетенціями, виявляє вміння мислити, самостійно приймати рішення, фізично й морально здорова. Розроблена технологія підготовки кадрів для швейної галузі призначена для викладачів, майстрів виробничого навчання, технологів – наставників на швейних виробництвах та інших стейкхолдерів, залучених до підготовки кадрів. Технологія містить інструментарій у вигляді сукупності організаційних умов, методів та прийомів розвитку професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП [62].

Зазначена технологія передбачає здійснення певних етапів, що є послідовними та взаємопов'язаними, як циклічна послідовність процесів, що визначають суть та послідовність дій з моменту ініціювання проєкту до його завершення. Їх реалізація гарантує отримання запланованого результату і конкретизується послідовністю дій, пов'язаних із: ініціюванням взаємодії, аналізом її доцільності, утворенням робочої групи для узгодження ефективної командної діяльності (формулювання і погодження цільових настанов, віднайдення оптимальних інвестиційних концепцій); розробленням критеріального підґрунтя діяльності, експертне оцінювання (техніко-економічне обґрунтування, визначення концепції управління якістю); створенням планів і програм командної взаємодії для досягнення визначених цільових настанов; остаточним обґрунтуванням й завершенням оформлення продукту ППП як інтегративного проєкту, що передбачає, у тому числі оцінювання його доцільності, результативності, фінансово-матеріальної та соціальної привабливості; організацією і проведенням маркетингових заходів для залучення стейкхолдерів; моніторингом та самомоніторингом результатів (постійне відстеження процесів

виконання відповідних завдань); аналізом та інтерпретацією отриманих результатів та коригуванням у разі необхідності планів і програм; визначенням перспективне моделювання подальшої спільної діяльності [131].

Ці процеси можуть бути організовані як у співпраці держави та приватного сектору, так і у формі ініціатив самого приватного сектору. Проєкти у підготовці кваліфікованих робітників є важливим елементом розвитку сучасної економіки, оскільки вони сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств та забезпеченню сталого розвитку соціально-економічної сфери [356].

Технології формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ППП, можна представити у вигляді чотирьох етапів: організаційного, мотиваційно-інформаційного, формувально-когнітивного та діяльнісно-результативного (рис. 11).

Ці процеси можуть бути організовані як у співпраці держави та приватного сектору, так і у формі ініціатив самого приватного сектору. Основні напрями таких проєктів включають: розроблення та впровадження програм підготовки і навчання у конкретній галузі чи на конкретну посаду, що відповідає потребам ринку праці; організацію стажування та практики для студентів та випускників для отримання практичних навичок та досвіду роботи у відповідній галузі; проведення курсів та тренінгів для підвищення кваліфікації працюючих робітників); залучення до розроблення професійних стандартів для підвищення якості підготовки робітників та їх відповідності вимогам ринку праці. Проєкти у підготовці кваліфікованих робітників є важливим елементом розвитку сучасної економіки, оскільки вони сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств та забезпеченню сталого розвитку соціально-економічної сфери [344].

Перший ***аналітично-організаційний етап*** «Формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП» включає розбудову мережевої взаємодії представників закладів освіти та бізнесу і починається з плідного обговорення питань розвитку професійної освіти регіону, аналізу потреб ринку у кваліфікованих кадрах на локальному та регіональному рівнях: розуміння скільки та яких спеціалістів швейного профілю необхідно підготувати для місцевих виробництв.

На основі реальних потреб ринку праці конкретного регіону, підтвердженої співпраці роботодавців із ЗП(ПТ)О виводиться виважений показник регіонального замовлення та чітка узгоджена стратегія щодо підготовки кадрів на засадах ППП [285]. На цьому етапі технологія

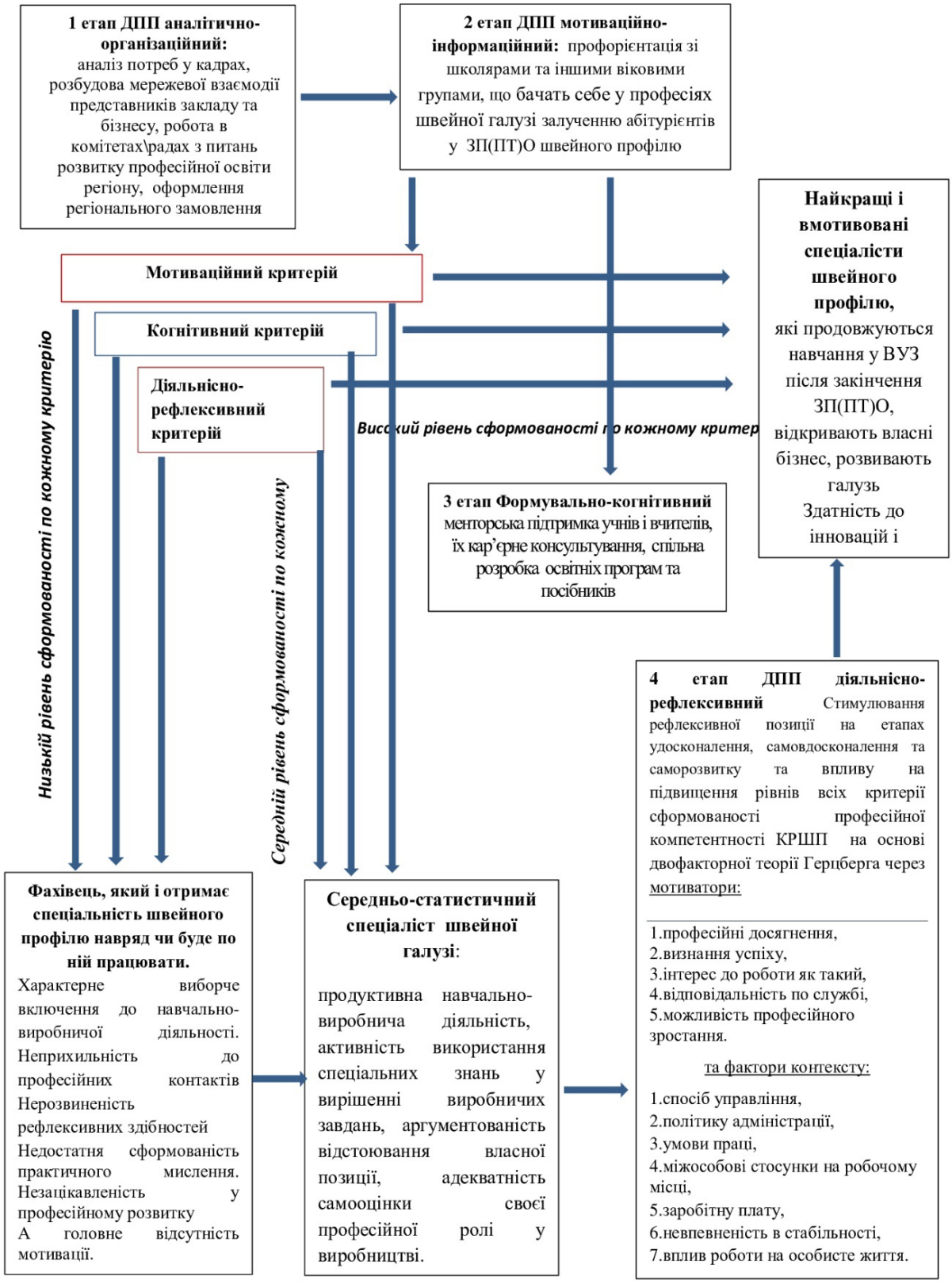

Рис. 11. **Контекстна технологія цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП**

конкретизується такими стадіями: ініціювання проєктної взаємодії та створення робочої групи щодо координації спільної діяльності; визначення та взаємоузгодження цілей командної роботи; розробка критеріальної основи

діяльності (технологія менеджменту якості); складання плану, програми спільної діяльності. Проєктування технології спрямовано на визначення необхідних компонентів, елементів освітнього процесу і передбачає оцінку та прийняття рішень відносно цілей, методів, ресурсів та інструментів майбутньої реалізації навчання. Результатом проєктування в процесі роботи педагогів є рекомендації щодо змін в освітньо-професійній програмі за професією (спеціальністю) [101].

Під час другого ***спонукально-інформативного етапу*** «Формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ДПП» співпраці закладів освіти та роботодавців відбуваються широка просвітницька компанія, що включає заходи з профорієнтації для різних категорій населення (здобувачів ЗСО, непрацюючої молоді, інших вікових груп), для усвідомленого обрання ними професій швейного профілю [59, 69]. Основним завданням етапу є підвищення рівня мотивації абітурієнтів ЗП(ПТ)О до опанування швейних професій, професійного самовизначення та подальшої самореалізації в індустрії моди. Важливим механізмом виконання цього завдання, зокрема щодо професійного самовизначення, вибору напряму і змісту свого подальшого розвитку, сфери та засобів реалізації індивідуальних якостей і здібностей, вважаємо демонстрацію перспектив працевлаштування роботодавцями, що узгоджена зі стратегією кадрового розвитку підприємств. Таким чином абітурієнти усвідомлюють користь розвинених особистісних якостей з точки зору власної ефективності в житті, професійної реалізації, а також покращення економічного та соціального стану країни і світу в цілому [3, 93].

Фактор мотивації є дуже важливим, бо навіть найкращий фахівець не зацікавлений у реалізації своїх знань та вмінь не принесе користь виробництву [388]. Необхідно забезпечувати співпрацю ЗП(ПТ)О та роботодавців галузі щодо розвитку спільних програм, пов’язаних із креативною профорієнтацією для молоді, популяризацією професій індустрії моди та мережі закладів, співпраці під час дуальної освіти. Означені процеси є запорукою збільшення контингенту абітурієнтів, зацікавлених в освітніх послугах закладів професійної освіти швейного профілю та здобутті актуальними на ринку праці професійних кваліфікацій. Мотиваційний компонент етапу зорієнтований на усвідомлення цінностей, спрямованих на самореалізацію у професійному та суспільному житті.

В основі процесу вибору професійного шляху лежить прагнення людини до реалізації свого професійного потенціалу, досягнення нею вершин професійної майстерності в обраній сфері трудової діяльності. Реалізується така

мета також і завдяки системи професійної орієнтації, яка покликана забезпечити умови для усвідомлення людиною свого ставлення до себе як майбутнього суб'єкта професійної праці та поведінки, що передбачає здійснення нею розгорнутого в часі й відносно самостійного пошуку професій з урахуванням, передусім, власних інтересів і можливостей, а лише згодом кон'юнктури ринку праці. Співвіднесення особистістю своєї мети, мотивів, властивостей і можливостей з потребами суспільства, емоційне переживання цього процесу виступає механізмом розвитку її професійного самовизначення Г. Балл [15].

Погоджуємось із твердження В. Кавецького, що професійне самовизначення не зводиться до одномоментного акту вибору професії і не закінчується із завершенням професійної підготовки за обраною спеціальністю.

Професійне самовизначення здійснюється впродовж всього професійного життя: особистість, яка постійно рефлексує, переосмислює своє професійне буття і самоутверджується в професії» [122, 149]. Ї

Як показує дослідження проведене в межах констатувального етапу, середній відсоток від 40 до 50% випускників закладів швейного профілю після закінчення не працевлаштовуються на підприємствах галузі і не бачать себе в цих професіях Це означає великі втрати ресурсів та часу для держави на освіту людей, яким байдуже, де вчитись, та на вирішення кадрового дефіциту підприємств галузі. Тому ефективність другого етапу обумовлюється синергією всіх зусиль стейкхолдерів у процесі профорієнтації (регіонального уряду, місцевих ЗМІ, ЗП(ПТ)О, роботодавців та громадських організацій регіонів у профорієнтації. Науково цінними на цю тему є дослідження Т. Кочубей [176], С. Оксамитна [237], Л. Пономаренко, Н. Стельмах, Л. Ніколюк [259].

Обравши професії швейного профілю і навчання у ЗП(ПТ)О, здобувачі освіти на заняттях професійної теоретичної та професійно-практичної підготовки опановують систему професійних і особистісних цінностей, що проявляється через власне ставлення до майбутньої професії, ідентифікації себе у швейній справі, ставлення до суспільства та держави [93].

На третьому ***формувально-когнітивному*** етапі технології «Формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП» технології важливо застосовувати загальні і спеціальні організаційні форми навчання у процесі підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю , зокрема на засадах ППП. На цьому етапі формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю здійснюється в контексті оволодіння ними способів технологій виробництва одягу у

професійній діяльності. Для цього до змісту типових навчальних програм із предметів загально професійної і професійно-теоретичної підготовки вводиться навчальний матеріал, що містить:

- принципи роботи універсальних та спеціальних швейних машин, прасувального та пресувального обладнання, яке обслуговується;

- відомості про текстильні волокна, склад, будову та властивості тканин; асортимент тканин, нетканих матеріалів; матеріали для з'єднання деталей та фурнітуру;

- технологічні методи та прийоми виконання найпростіших операцій при обробці зрізів, деталей та вузлів, типи швів, технічні умови та методи їх виконання,

- операції та режими виконання волого-теплової обробки тощо.

На цьому етапі забезпечується засвоєння теоретичних знань, що необхідні для реалізації в майбутній професійній діяльності, тут важливою є участь представників підприємств галузі у розробленні освітніх програм та педагогічних технологій навчання, програм розвитку підприємництва, інноваційності та конкурентоздатності.

Для підвищення пізнавальної активності здобувачів освіти під час виробничої практики проводять обговорення у форматі прямого ефіру на різні теми: значення особистісних якостей для самореалізації в особистому житті та професійній діяльності; вплив швейної промисловості на екологію, способи вторинної переробки одягу тощо. На формувально-когнітивному етапі забезпечується засвоєння теоретичних знань, що необхідні для реалізації в майбутній професійній діяльності, тут важливою є участь представників підприємств галузі у розробленні освітніх програм та педагогічних технологій навчання, програм розвитку підприємництва, інноваційності та конкурентоздатності. До змісту предметів загальнопрофесійної і професійно-теоретичної підготовки вносяться відомості про досягнення науки і техніки в швейній галузі, про позитивний досвід економічно розвинутих країн, що викликає інтерес учнів до професійної діяльності, спрямованої на використання сучасних технологій та інноваційних матеріалів. При цьому важливим є збереження «системності предметного змісту», врахування специфіки його структури. Уникнути механічного внесення до змісту навчальних предметів інформації, зорієнтованої на мотивацію учнів до відповідального використання інноваційних технологій у професійній діяльності, дає змогу здійснення цього процесу з урахуванням багатоаспектної. Тобто, проблема технологічності

розглядається як фактор впливу на здоров'я людини, на оточуюче середовище, як фактор економічного зростання держави тощо.

Добірка книг та фільмів, присвячених fashion-індустрії дає можливість урізноманітнити завдання із предметів загально професійної та професійно-теоретичної підготовки та демонструє потенціал інтегрованих занять (**Додаток 14**). Наприклад, на заняттях із предмета «Основи галузевої економіки та підприємництва» вивчають історії успіху та бізнес-модель відкриття власного фешн-проєкту з метою підвищення впевненості та мотивації студентів до їх самореалізації в умовах сучасної інноваційної економки; «Професійна етика» – аналізують професійну поведінку, розбирають конфліктні ситуації; «Технологія виготовлення одягу» та «Основи конструювання одягу» – досліджують особливості технологічної обробки та моделювання зразків одягу відомих кутюр'є, аналізують підбір матеріалів для колекцій. Такий підхід сприяє підвищенню зацікавленості майбутніх КРШП до навчальної діяльності, формує професійні цінності, розвиває творче мислення та розширює кругозір.

Ефективність розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю забезпечується за рахунок комплексного використання професійно адаптованих інтерактивних форм (інтерактивні лекції, тренінгові заняття, віртуальні та реальні екскурсії на швейні підприємства, відвідування виставок легкої і швейної промисловості, дизайнерських показів, участь у конкурсах професійного спрямування), інтерактивних методів (робота в малих групах і парах, мозковий штурм, аналіз ситуацій, ігрові методи, методи дискусій і дебатів) та засобів навчання (тести, картки-завдання, кейси, інтерактивні навчальні посібники, технічні засоби, електронні навчальні ресурси, мультимедійні засоби тощо).

Із загальних форм навчання, що визначаються виключно структурою спілкування учасників навчального процесу, пропонується використовувати традиційні (індивідуальні, парні, групові). Окрему групу складає колективна форма організації навчання – робота в парах змінного складу. Вибір названої форми навчання зумовлена її дидактичними можливостями – кожен з учнівського колективу бере активну участь у навчанні всіх інших членів колективу, і в цілому кожному з учнівського колективу приділяється увага, надається допомога за необхідністю. Спеціальні форми навчання використовуються нами залежно від поставленої мети і завдань. Це урок як основна форма навчання, семінар, консультація, позаурочна робота (гуртків

технічної творчості; організація екскурсій, виставок; проведення олімпіад, конкурсів ідей, конференцій).

Дидактичний матеріал навчальних занять містить вправи, зміст яких впливає на підвищення рівня відповідальності здобувачів освіти за результати своєї роботи. Пріоритети надаються таким формам, методам і засобам, що дають змогу організовувати процес формування професійної компетентності майбутніх КРШП як детерміновану діяльність учнів щодо напрацювання і перетворення власного досвіду та компетентності, наприклад виконуються вправи на попередження можливих (типових) помилок у роботі майстрів з пошиття одягу, увага учнів акцентується на можливих збитках для підприємств і особисто для робітників від прийняття неправильних рішень, впровадження у технологічний процес помилкових дій. Наприклад, студенти аналізують ситуацію, в якій помилка працівника, що працює на потоці виробництва одягу, може призвести до бракування всієї партії продукції, виробленою бригадою на зміні. Для цього використовується технологія колективної діяльності, елементи організаційно-діяльнісної гри, евристичні методи творчого вирішення проблем, зокрема мозковий штурм, кейс-метод використовується з урахуванням контингенту учнів ЗП(ПТ)О, його зміст адаптовано до умов сьогодення М. Артюшин [11].

На заняттях з професійно-теоретичної підготовки розглядаються завдання різного рівня складності, в тому числі – з елементами дослідницької роботи. Аналізується хід рішення завдань, обґрунтовується його правильність. Таблиці, рисунки, схеми, діаграми збірника використовуються для організації індивідуальної та фронтальної робіт. Робота зі словником технічних термінів уможливлює міцне їх засвоєння, розуміння необхідних понять та зв’язків між ними. Терміни, визначені у словнику, використовуються як матеріал для технічних диктантів. Для використання цього завдання залучається декілька учнів, які одночасно виконують різну за характером роботу. Наприклад, один з учнів дає визначення термінам, заздалегідь написаним на дошці, інший – ставить запитання, які розширюють знання про дані терміни. На розсуд викладача запитання ставлять усі учні. Важливими при такій роботі є елементи самоконтролю, коли учні самостійно можуть оцінити рівень своїх знань, а за необхідності повторити (уточнити, з’ясувати) навчальний матеріал [249, 252].

Вводиться фрагмент технічного диктанту з пропущеними елементами тексту, зокрема: «Наука, яка вивчає будову, властивості, асортимент та якість матеріалів для одягу це – …, тонкі текстильні нитки, які отримують з коконів називають …, основні структурні елементи текстильних матеріалів це – …

Пропущені елементи необхідно дописати. Приклад перевірки знань у електронному посібнику «Професія творити моду» представлений у (**Додаток 15**).

Для формування і розвитку в учнів умінь аргументовано відстоювати свою думку створюються проблемні ситуації, надаються завдання, коли потрібно зробити вибір із декількох правильних варіантів, один із яких більш ефективний відповідно до запропонованих умов. Учні набувають умінь детально аналізувати ситуації, оцінювати ступінь важливості існуючих чинників, співвідносити переваги і ризики між собою.

Рівень засвоєння навчального матеріалу (за розділами, структурними частинами) постійно перевіряється, закріплюється й багаторазово повторюється. Ведеться його систематизація (впорядкування, виокремлення) та узагальнення, здійснюється контроль за правильністю відтворення отриманих знань. Здобувачам освіти пояснюється важливість повторення навчального матеріалу, надається можливість самостійно переконатися в тому, що повторення – це не формальність чи засіб покарання, а навпаки. Постійний зв'язок нового матеріалу із раніше засвоєним зміцнює отримані знання, зумовлює їх ґрунтовне засвоєння й усвідомлене сприйняття, допомагає глибше розуміти технологічні процеси, знаходити багатоаспектні зв'язки між ними.

Розширення інформаційних кордонів, отримання різнопланової інформації, що формує мотивовану поведінку здобувачів, дає їм можливість розглядати прогресивні зміни суспільства та технологій, це вирішується шляхом поповнення бібліотеки навчального закладу сучасною науково-пізнавальною літературою щодо інноваційних технологій фешн індустрії, впровадження нових матеріалів, реалізації проектів, ідей, новітніх досягнень у швейній галузі тощо.

Організація освітнього процесу на основі поєднання теоретичного та професійного компонентів можлива у співпраці з підприємствами у реалізації конкретних проектів, що дозволяють студентам застосовувати свої навички на практиці. За участі державних і приватних партнерів відбувається адаптація навчальних програм підготовки кадрів для швейної галузі. Зокрема, електронний посібник «Професія творити моду», створений у 2020 р спільно роботодавцями та педагогічними колективами П(ПТ)О швейного профілю з міст Києва, Хмельницького, Харкова та Хуста та командою громадської спілки «ФЕШЕН ГЛОБУС ЮКРЕЙН» для підготовки КРШП, користується популярністю у студентів та викладачів, зібрав всі необхідні знання з блоку пошиття жіночого одягу. (https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/ [288]. Це сучасний портал, на

якому можна знайти всю інформацію, починаючи від історії створення різних видів одягу, асортиментності, технологій пошиття та моделювання до рекомендацій про розробку власних колекцій. Матеріал представлений яскраво, сучасно, використовується багато фото та відеоматеріалів, що сприяє формуванню і розвитку у здобувачів освіти вміння мислити системно, розглядати проблему багатоаспектно, виділяти головне і другорядне, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати, робити висновки, із декількох варіантів обирати більш ефективний з урахуванням існуючих факторів.

Використання у процесі професійної підготовки наочності характеризується системністю, осмисленістю, послідовністю, раціональністю, доцільністю, постійністю, відповідністю психологічним закономірностям підліткового сприйняття, активним залученням учнів до роботи з різними видами наочності й постійним керуванням їх увагою. Змістовність та естетичність оформлення наочності розглядаються як важливі її якості. Рівень засвоєння студентами навчального матеріалу значно збільшиться, якщо, їм запропонувати самостійно розробити колекцію різного рівня складності й призначення. Завдяки переліченим засобам будується так звана культура навчання, визначена ЮНЕСКО одним із ключових пріоритетів у сфері П(ПТ)О.

Для забезпечення формування знань, умінь, навичок, оволодіння якими, сприяє здатності здобувачів освіти до бізнес-діяльності та фінансовій успішності у швейній галузі використовуються електронні навчальні ресурси. Організовується вільний доступ учнів до контенту сайтів, інформаційна наповненість яких містить матеріал з питань технологій, матеріалознавства, сучасного швейного обладнання, викладені у доступній, зрозумілій формі. За визначенням А. Гуржія та А. Лапінського електронні засоби навчального процесу (ЕЗНП) – «програмні засоби навчального призначення, електронні бази даних з відповідним наповненням (бібліотеки електронної наочності, електронні довідники і словники тощо)» є «необхідною складовою навчального середовища нового типу» А. Гуржій [105].

В рамках реалізації ДПП проводяться науково-практичні відео конференції, здійснюється віртуальний обмін інформацією в режимі реального часу, електронний документообіг і обмін матеріалами дидактичного, науково-методичного спрямування в сфері індустрії моди в єдиному інформаційному просторі між учасниками освітнього процесу. Підвищенню пізнавальної активності здобувачів освіти П(ПТ)О сприяють організовані, як в урочний,

позаурочний час, так і на сторінках веб-сайтів заходи (вікторини; дискусії; обговорення проблемних питань щодо нових тенденцій розвитку моди в цілому та зокрема швейної галузі технологій пошиття одягу, відвідування виробництв. Проведення культурно-масових заходів за участю гуртків технічної творчості, виставок, олімпіад, конкурсів ідей, наприклад, на краще створення колекцій від студентських колективів.

У відборі та викладанні змісту навчального матеріалу враховуються вікові і психологічні особливості підлітків, їх розумові та фізичні можливості, базова освітня підготовка, що забезпечує його доступність і зрозумілість. Важлива роль відведена засобам, що сприяють більш швидкому запам’ятовуванню, міцному засвоєнню отриманої інформації, посиленню інтересу до навчання, зокрема статистичним й динамічним ілюстраціям, схемам, комп’ютерним флеш-анімаціям, відео фрагментам технологічних операцій тощо.

На заняттях необхідно створити сприятливу психологічну атмосферу. Для цього потрібно, по-перше, представити учням програму майбутньої діяльності. Педагог може розкрити зміст майбутнього заняття або серії занять, познайомити учнів із цілями, завданнями та очікуваними результатами їхньої діяльності; розповісти про технології і методи, які будуть застосовуватися на занятті; пояснити, чому саме обрані методи і технології будуть застосовуватися під час вивчення даної теми; акцентувати увагу на особливостях тієї чи іншої технології; розкрити алгоритм проведення технології (надати пам’ятку послідовності дій); відповісти на запитання учнів.

Розкриваючи тему цього розділу, окрему увагу хотілось би звернути на той факт, що навчальні заклади, які здійснюють підготовку робітників і фахівців середньої ланки для швейної галузі, потребують майстрів виробничого навчання (далі-МВН), які володіють глибокими технічними, педагогічними, психологічними, методичними знаннями і вміннями, вміло використовують різні способи професійної діяльності для творчого вирішення педагогічних завдань. Погоджуємось із позицією Є. Царьової, що від рівня професійної підготовки МВН, багато в чому залежить якість виробничого (практичного) навчання та рівень професійного розвитку здобувачів освіти - майбутніх майстрів з пошиття одягу. У зв'язку з орієнтацією на безперервну професійну освіту постає необхідність технологізації навчального процесу, діяльнісної організації навчання та розроблення системи засобів, що забезпечують розвиток професійної компетентності МВН, що відбувається в процесі реалізації програми

курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників та стажування на підприємствах галузі на засадах ППП Є. Царьова [347].

Під час ***формувально-когнітивного*** етапу «Формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП» співпраці освітян та роботодавців ефективною є менторська підтримка учнів і МВН, їх кар'єрному консультуванні. Партнери зі сторони роботодавців кожного ЗП(ПТ)О, щоб захопити здобувачів освіти процесом пізнання швейної промисловості, діляться досягненнями своєї компанії, розповідають про тенденції розвитку індустрії моди та сучасних технологій, закладають професійні цінності на прикладі досягнень виробничого колективу [406].

Інформаційні, комунікаційні, інтерактивні технології, метод проектів і контекстно-компетентнісне навчання, що використовуються у процесі формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю сприяють набуттю компетенцій самоорганізації, рефлексії і самоконтролю, а також цілком відповідають новій освітній парадигмі, в якій спостерігається зміщення акцентів з удосконалення навичок на управління потенційними можливостями. Для успішної професійної діяльності необхідно не тільки володіти відповідними навичками, важливо постійно вдосконалювати вже існуючі і протягом життя набувати нові.

Під час четвертого ***діяльнісно-рефлексивного етапу*** «Формування професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП» відбувається стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення та саморозвитку та впливу на підвищення рівнів всіх критерії сформованості професійної компетентності КРШП на основі двофакторної теорії Герцберга через такі *мотиватори* як професійні досягнення, визнання успіху, інтерес до роботи як такий, відповідальне ставлення до службових обов'язків, можливість професійного зростання та *фактори контексту*: спосіб управління, політика адміністрації, умови праці, між особові стосунки на робочому місці, заробітна плата, невпевненість в стабільності, вплив роботи на особисте життя [397], С. Рукасов [307], відслідковування ціннісних орієнтацій за методикою М. Рокича [352] тощо.

КРШП опановують технічні прийоми і способи конструювання та7 шиття швейних виробів на заняттях з предметів професійно-теоретичної підготовки (лабораторні та практичні заняття), та навчально-виробничих дільницях під час виробничої практики на підприємствах галузі в т.ч. дуальної форми освіти; набувають умінь виявляти й усувати брак у виробництві. Державно-приватне

партнерство тут актуально у вигляді надання роботодавцями приміщень, устаткування й забезпечення освітнього процесу технологічними новинками, часу експертів та експертизи персоналу підприємства [250].

Так, засвоївши основні властивості матеріалів, учні на практиці відпрацьовують вміння заготовлювати та з'єднувати деталі крою, виконувати різні операції тощо. Багаторазове використання засвоєних знань призводить до того, що учні, вже не концентруючись на самому процесі виконання, здатні розширити межі своїх практичних навичок. Ураховується, що нових знань майбутні кваліфіковані робітники набувають на основі використання досвіду власних практичних дій і цим його удосконалюють. А отже додаткова увага приділяється зв'язку нового матеріалу з попередніми навчальними темами.

Для кваліфікованих робітників з високим рівнем професійної компетентності важливе значення має наявність умінь об'єктивно оцінювати свою здатність до критичного осмислення рівня своєї професійній діяльності. Методом тестування здобувачі освіти самостійно оцінюють рівень сформованості своєї професійної компетентності за відповідними показниками **(Додаток 16).**

Виявити співвідношення різних мотивів учнів до ефективного й раціонального використання технологій пошиття одягу у професійній діяльності дозволяє модифікована мотиваційна схема діяльності [172], в якій виділені такі групи: задоволення від самого процесу діяльності – П; прагнення до отримання результату діяльності (продукту, знань і т.п. – Р; прагнення до винагороди діяльності (оцінки, плати, підвищення у посаді, отримання диплому) – В; запобігання санкцій (покарання), які б погрожували у випадку ухиляння від діяльності або її неякісного виконання (Д). Кожен із цих мотивів вносить різний внесок у загальну мотивацію діяльності, як позитивний, так і негативний. Позначивши кількісну міру такого внеску за допомогою умовних індексів, можна отримати формулу мотивації конкретної діяльності, де вплив кожного фактору може варіюватись від –3 до +3 (–3 – фактор, що не тільки не мотивує, але й викликає помітне незадоволення; 0 – фактор, до якого людина байдужа; +3 – фактор, що значно мотивує). Наприклад, формула $П_{-2}Р_0В_3Д_1$, означає, що процес праці надає людині помітне незадоволення ($П_{-2}$), до результатів праці людина байдужа ($Р_0$), але її мотивує винагорода за працю ($В_3$) і дещо менше – неприємні наслідки її невиконання ($Д_1$) І.Савченко [309]. Важливою складовою методики формування професійної компетентності у майбутніх майстрів з пошиття одягу є спостереження за виробничим процесом, тобто його

моніторинг, з подальшим аналізом отриманих результатів та корекцією дій за необхідності. Результати контрольних зрізів знань учнів з предметів загальнопрофесійної та професійно-теоретичної підготовки, до змісту яких введені відомості щодо технології, матеріалознавства, конструювання тощо дають змогу визначити рівень засвоєння учнів теоретичних знань щодо ефективного володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва відповідно до загальноприйнятої системи оцінювання. Враховуються результати участі учнів у тематичних заходах різного рівня та проектній діяльності. Під час здійснення контролю, дотримуючись рекомендацій Г. Романової, важливе значення надається мінімізації його негативного впливу на психіку учнів [303] враховуються принципи системності, систематичності, доцільності, професійної спрямованості, валідності й надійності.

Отже, реалізація методики формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників зорієнтована на створення і підвищення рівня їхньої позитивної мотивації до забезпечення формування знань, умінь, навичок, оволодіння якими, сприяє здатності до бізнес-діяльності та фінансовій успішності у швейній галузі, а також усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності, критичне та інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності.

При підведенні підсумків підкреслюється значимість рівня компетентності робітника, який виконує дані дії. Незалежно від кола обов'язків робітник повинен мати впевненість у важливості своїх професійних функцій для виробничого процесу в цілому. Форма обговорення обирається відповідно до теми заняття, його виду (комбіноване, підсумкове, семінар), рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу, їх адаптованості до подібних форм навчання. Студенти працюють у групах по декілька осіб і попарно.

Ситуації моделюються як у прямій послідовності дій, так і у зворотній, коли перед учнями ставиться завдання виявити й усунути брак виконання технологічних операцій у пошитті одягу (провести ремонт виробу). При цьому деталі чітко окреслюються, надаються вихідні дані. Увага звертається на деталі, незначні на перший погляд, але такі, що суттєво впливають на кінцевий результат. Формуються стійкі переконання, що недотримання правил технології, недбалість, неуважне ставлення до дрібниць може призвести до негативних наслідків, наприклад, до зіпсованого виробу.

З метою розширення горизонтів знань студентів, надання їм можливості наочно ознайомитись із інноваційними технологіями проводяться реальні та віртуальні екскурсії на провідні підприємства України та світу, демонструючи різні форми організації роботи, умови праці, особливості роботи автоматизованого та інноваційного обладнання, сучасні методи обробки виробів та колекції одягу від найкращих українських та світових дизайнерів (Розділ Фешн бібліотека в проєкті «Професія творити моду» https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/fashionbiblioteka.html [288]. У межах позааудиторних відвідують виставки швейної та легкої промисловості (Kyiv Fashion - найбільша виставка України в індустрії моди, Львів, Харків, Хмельницький, модні покази Луцьк, Одеса, тощо).

Підтримують соціальне партнерство в рамках дуальної освіти в ЗП(ПТ)О швейні підприємства різних типів акредитації, ательє, дизайнерські майстерні для проведення занять, які дають можливість порівнювати промислові методи обробки та технології виготовлення, вивчати принципи роботи спеціального швейного обладнання. Соціальні партнери, які за визначенням Л. Герганова, «несуть значний рівень відповідальності в регулюванні та управлінні професійним навчанням», у названому процесі займають важливе місце [85].

Підвищенню активності учнів сприяють організація та участь у конкурсах фахової майстерності, конкурсах ескізів моделей одягу, присвячених різній тематиці (національна, інтернаціональна, екологічна тощо), участь у конкурсах молодих дизайнерів всеукраїнського рівня та на рівні закладу освіти; проведення виставок, конкурсів за участю гуртків технічної творчості.

Всеукраїнський конкурс професійної майстерності «ПРОРИВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ» з 2016 р., започаткований ГС «Національним галузевим партнерством в легкій промисловості України «FASHION GLOBUS UKRAINE» та Асоціацією швейних училищ України був створений саме для популяризації ЗП(ПТ)О швейного профілю та професій галузі [349].

У рамках проєкту «Яскраві історії успіху українського фешн» під час виховних заходів та класних годин, розповідаються історії людей та стартапів в галузі, організовують зустрічі з випускниками, які відкрили власне виробництва, ательє, бренд надихають та мотивують до саморозвитку та активної діяльності, показують практичне значення розвинених особистісних якостей. Під час цих занять відбуваються обговорення поняття життєвого успіху, його залежності від особистісних якостей, пояснюється як формується розуміння власного особистісного потенціалу.

З метою розширення кола знань та сприянню екологічної свідомості проєктують виготовлення моделей одягу з нетрадиційних матеріалів, проводять майстер-класи по переробці непотрібного одягу в інші види текстильних виробів за методикою апсайклінгу (дитячий одяг, одяг для тварин, виготовлення торбинок та еко-сумок). Патріотичне виховання здійснюється в рамках волонтерських проєктів допомоги фронту: це плетіння маскувальних сіток, розробка військового спорядження та адаптувального одягу для поранених тощо.

Зокрема Всеукраїнський профорієнтаційний фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти України» в 2023 р розповідав про волонтерську діяльність 118-ти швейних училищ України [42].

На етапі виробничої практики перед закінченням освітнього закладу роботодавцями приділяється увага створенню умов усвідомлення здобувачами освіти користі розвинених особистісних якостей з погляду власної ефективності в житті, професійної реалізації, а також покращення економічного та соціального стану країни й світу в цілому. Відбувається *аналіз* отриманих результатів навчання та за необхідністю їх *коригування*, спрямоване на виправлення недоліків в організації на будь-якому етапі. Під впливом очевидних, прихованих та випадкових факторів, результативність процесу формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю піддається змінам. Залежно від отриманих результатів пріоритет надається відповідним методологічним підходам, а також педагогічним принципам, згідно з якими відбувається названий процес [81, 148, 160].

Цілком природним є той факт, що всі здобувачі освіти під час оцінювання рівня сформованості професійної компетентності будуть мати різні рівні від низького до високого. Так фахівець, з низьким рівнем сформованості за кожним із критеріїв (мотиваційним, когнітивним, діяльнісним та рефлексивним), навіть якщо й отримає спеціальність швейного профілю навряд чи буде за нею працювати. Фахівці з високим рівнем сформованості по кожному з цих критеріїв, стають найкращими і вмотивованими спеціалістами швейної галузі, вони продовжуються навчання за профілем у ВНЗ після закінчення ЗП(ПТ)О, відкривають власні бізнеси, розвивають галузь. Тому так важливо відстежувати ефективність навчання та доведення випускників до найціннішої категорії фахівців.

Питання мотивації – одвічне. Ще Аристотель у творі «Поетика і риторика» зазначав: «Все, що люди роблять, вони роблять з семи причин: випадково, відповідно до вимог природи, з примусу, за звичкою, під впливом роздумів, гніву

та пристрасті». Всі кадрові питання тісно зв'язано з темою мотивації, а тема формування нової свідомості, менталітету, а отже, і методів мотивації вважаємо науковою проблематикою сучасної соціології та педагогіки.

Мотивація – це процес спонукування кожного співробітника і всіх членів його колективу до активної діяльності для задоволення своїх потреб і для досягнення цілей організації. Основними задачами мотивації є формування у кожного співробітника розуміння сутності і значення мотивації в процесі праці; навчання персоналу і керівного складу психологічним основам спілкування в середині компанії; формування в кожного керівника демократичних підходів до керування персоналом із використанням сучасних методів мотивації [388].

Найпершим і найбільше поширеним методом був метод покарання і заохочення, так називана політика «батога і пряника», який використовувався для досягнення бажаних результатів і проіснував досить довго в умовах адміністративно-командної системи. Поступово він трансформувався в систему адміністративних і економічних санкцій і стимулів. Такий метод був ефективний при повторюваних рутинних операціях, незначної змістовної частини роботи, неможливості поміняти місце роботи (по різних причинах), а також в умовах бригадних і колективних підрядів, де діяли регламентовані надвишки й утримання.

З підвищенням ролі людського чинника з'явилися психологічні методи мотивації. У основі цих методів лежить твердження, що основним чинником, що модифікує, є не тільки матеріальні стимули, але і нематеріальні мотиви, такі, як самоповага, визнання з боку навколишніх членів колективу, моральне задоволення роботою і гордість своєю фірмою. Такі методи мотивації базуються на вивченні потреб людини, тобто усвідомленого відчуття нестачі в чим-небудь. Відчуття нестачі в чим-небудь має цілком визначену ціль, що і служить засобом задоволення потреб. Вивчення потреб людини привело до появи двох глобальних теорій мотивації: змістовної теорії і процесуальної.

Стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення, саморозвитку та впливу на підвищення рівнів всіх критерії сформованості професійної компетентності КРШП відбувається на основі двофакторної теорії Ф. Герцберга (1960) через гігієнічні та мотиваційні фактори. Гігієнічні фактори, як мотиватори, діють в короткостроковій перспективі, до них належать: умови праці, розмір заробітної плати, стабільність виплати заробітної плати, безпека праці, статус, гарантії (чому для багатьох працівників важливе

медичне, пенсійне страхування), політика компанії, відносини з керівництвом, стиль управління [397].

Герцберг спростував думку, що гроші та інші матеріальні блага здатні мотивувати працівників на більш ефективну роботу. Хоча відсутність цих факторів може викликати незадоволеність працівників, однак, щоб стимулювати трудові зусилля, потрібні ще й мотиваційні фактори, до яких належать: досягнення, визнання, професійний та кар'єрний ріст, успіх, змістовна робота, визнання людини як особистості, відповідальність за доручену справу.

Автор теорії зазначав, що зростання одного фактору і зменшення іншого – це два незалежні один від одного процеси. І те, що діє на один процес, необов'язково буде діяти на інший. Виходячи із теорії Герцберга, при розробці системи мотивації слід брати до уваги обидва фактори. Досвід ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості Україні «ФЕШЕН ГЛОБУС ЮКРЕЙН», як асоціації дизайнерів та виробників одягу під час опитування робітників галузі та випускників ЗП(ПТ)О виявив такі важливі фактори на думку респондентів:

- забезпечення працівників комфортними умовами праці (освітлення; система кондиціювання, вентиляції, опалення; ергономічне робоче місце, автоматизація виробничих процесів);

- піклування про безпеку на робочих місцях (проведення інструктажів, вчасно проводенні профілактичні роботи щодо устаткування, вилучання пристроїв, що вийшли з ладу або термін експлуатації яких закінчився);

- оптимізація графіку роботи (перевага надається гнучкості робочого графіку);

- відповідність рівня заробітної плати працівників ринковим пропозиціям (проведення моніторингу та аналізу ситуації на ринку праці);

- демонстрація кожному працівнику пряму залежності рівня його заробітної плати від результатів його роботи;

- соціальні гарантії [54].

Тим не менш важливе значення мають мотиваційні фактори тому на підприємствах швейної галузі важливо: створювати сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі; пропонувати працівникам більш змістовну роботу; показувати працівникам цінність їхньої роботи, досягнутих результатів; створювати умови для розвитку та навчання; проводити зустрічі один-на-один; проговорювати з працівниками їхнє майбутнє в компанії (професійний та

кар’єрний розвиток); разом з кожним працівником прописати його індивідуальний план розвитку; нагороджувати за досягнення.

Аналіз наукової та навчально-методичної літератури дав можливість класифікувати перелік форм співпраці ЗП(ПТ)О із роботодавцями галузі на засадах ДПП спрямованих на розвиток професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю: оновлення змісту виробничого навчання з урахуванням змінних вимог у швейному виробництві, а також структури професійної діяльності КРШП; застосування комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки КРШП; програми підготовки (розроблення та впровадження програм навчання для підготовки робітників у швейній галузі що відповідає потребам ринку праці), запровадження інноваційних форм і методів виробничого навчання, методики оцінювання успішності здобувачів освіти; участь учнів закладів П(ПТ)О в конкурсах професійної майстерності; осучаснення матеріально-технічної бази навчально-виробничих майстерень закладів П(ПТ)О швейного профілю; організація стажування педагогів та майстрів виробничого навчання на швейних підприємствах із інноваційним обладнанням та над сучасними технологіями; практика для студентів та випускників для отримання практичних навичок та досвіду роботи в організація виробничої практики на базі підприємств галузі; курси підвищення кваліфікації (проведення курсів та тренінгів для підвищення кваліфікації працюючих робітників); екскурсії на підприємства галузі; оцінюванні кваліфікаційних характеристик; спільне проведення ярмарок вакансій; спонсорство в рамках конференцій [444].

По завершенню цих чотирьох циклів проєкту ППП відбувається оцінювання його ефективності за допомогою експертних методів, яке здійснюється з метою всебічного аналізу їхнього виконання за кожним із завдань. Для цього призначається одна або кілька груп фахівців-експертів. До завдань експертів входять: інтуїтивно-логічний аналіз структури проєкту ППП, результатів його реалізації та зовнішніх факторів, що сприяють або перешкоджають виконанню на основі зазначеного аналізу визначення експертами кількісних характеристик значущості показників ефективності. При оцінюванні результатів запровадження проєкту ДПП у сфері професійної освіти для майбутнього використання результатів необхідно враховувати вплив на підвищення показників науково-технічного рівня галузі, регіону, економіки країни.

Головним показником ефективності даної технології є порівняння цифр прогнозованої потреби у кваліфікованих працівниках швейного профілю для конкретного регіону у розрізі видів економічного діяльності, фаху та кваліфікації на початку проєкту ППП (запланована цифра державного замовлення) з кількістю випускників ЗП(ПТ)О, що влаштувались на підприємства галузі в процесі реалізації проєкту. Означені напрями постають як зовнішні важелі впливу на якість підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, враховуючи реальні потреби економіки у професійних кадрах, їх кількісних та якісних характеристиках. Оптимальне застосування ППП є підґрунтям для якісних змін в освітній сфері нашої держави.

Для оцінювання результату від запровадження даної технології формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю в процес співпраці ЗП(ПТ)О та роботодавців галузі на засадах ППП застосовуємо 2 групи показників: успішності процесу реалізації та успішності процесу запровадження, що відображають відповідні ефекти:

– *економічний* (показники витрат та ресурсного забезпечення для досягнення певних соціальних наслідків; витрати на виплату допомоги з тимчасової непрацездатності або у зв'язку з безробіттям; визначення впливу рівня інфляції на соціальну ефективність проєкту (розраховується у кінці періоду його реалізації відносно початкового моменту за допомогою індексу змін у цінах на використані для реалізації цього проєкту ресурси);

– *екологічний* (показники можливого негативного впливу на довкілля: рівень забруднення повітря, води при застосуванні технологій легкої промисловості, вплив змін у довкіллі на умови праці (оцінюється у балах за санітарно–гігієнічними нормами та психологічними умовами праці); визначення нормативного рівня забруднення середовища (шляхом соціологічних опитувань та спеціальних замірювань на робочих місцях);

– *соціальний* (підвищення рівня зайнятості населення у працездатному віці, зміни у кількості робочих місць, умовах праці, рівень задоволення працею; привабливість праці; зміни у кількості робочих місць в установі, де впроваджуються даний проєкт ППП; зміни у структурі виробничого персоналу; зміни у компетентності та кваліфікації персоналу; зміни у загальній чисельності працівників; зміни кількості жінок; зміни кількості жінок, задіяних на шкідливих виробництвах; зміни чисельності працівників у розрізі кваліфікацій, у тому числі тих, що потребують її підвищення; зміни у здоров'ї працівників (визначаються

на підставі рівня опосередкованих втрат, пов’язаних з виплатами із фонду соціального страхування та витратами на охорону здоров’я);

– *науково-технічний* (дослідження, розробки, технології, матеріали, нормативні технічні матеріали, у тому числі соціально-кадрові показники, які впливають на науково-технічний тієї або іншої сфери діяльності) [353].

У процесі дослідження показників оцінювання проєктів ППП країн Південної Азії, де розвинута швейна галузь, виокремлені наступні аспекти, які можуть застосовуватись для вітчизняної економіки:

1) *Аспект задоволеності зацікавлених сторін* розглядає навчання як допомогти студентам П(ПТ)О практикувати навички з реального досвіду роботи, що складається з компонента ставлення до впровадження ППП, управління співробітництвом, та думкою студентів і випускників дуальної системи;

2) *Внесок зацікавлених сторін у впровадження ППП* для підготовки кадрів та розвитку між професійними коледжами та промисловим сектором. Він відповідає керівним принципам спільного управління системою дуальної професійної освіти та складається з компоненту участі в управлінні дуальними системами професійної освіти, обміну інформацією та знаннями між навчальними закладами та промисловістю, а також ролі уряду;

3) *Стратегічний аспект,* який є найважливішою стратегією для досягнення мети спільних дій, в якому студенти можуть отримати досвід у навичках, знаннях і ставленнях з професійного навчання, які відповідають потребам ринку праці, що складається з компонентів бачення шкільних адміністраторів та керівників галузі, які планують домовленості про співпрацю;

4) *Аспект ефективності впровадження політики ППП* у заохоченні співпраці між державним і приватним секторами щодо участі в дуальній системі навчання державного сектору, у якості співпраці між навчальними закладами та урядовими секторами в технологічній співпраці.

5) *Аспекти можливостей ППП*, як в професійній освіті так і в промисловості, викладені керівними принципами публічно-приватного співробітництва: будь то підготовка персоналу, участь в успішному впровадженні двосторонньої системи професійної освіти, передачею бізнесом інструментів, обладнання та технологій, необхідних для навчання, сприяння передачі знань між собою та постійна оцінка співпраці [423–425, 430, 440].

Підсумовуючи вищесказане, зауважимо що з метою досягнення відповідності між потребами ринку швейних послуг та рівнем готовності кваліфікованих кадрів до ефективного виконання професійних функцій на

підприємствах галузі легкої промисловості в світі, процеси модернізації змісту професійно-практичної підготовки доцільно розвивати на засадах публічно-приватного партнерства через партнерську взаємодію роботодавців і закладів професійної (професійно-технічної) освіти у спільному вирішенні питань щодо оновлення кваліфікаційної характеристики (розроблення професійного, освітнього стандартів з професії); удосконалення на їх основі змісту П(ПТ)О; реформування системи професійно-технічної освіти на основі використання результатів імплементації діючих моделей ДПП для реалізації стратегічних цілей розвитку професійно-технічної освіти України; використання інноваційних освітніх програм професійної підготовки та перепідготовки персоналу для галузі легкої промисловості, у тому числі шляхом дуальної освіти; вдосконалення форм і механізмів мотивації роботодавців для організації на своїх базах різних видів навчально-виробничої діяльності, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників для підвищення престижності професійної освіти; створення педагогічних та організаційних умов такої професійної підготовки, яка б задовільнила потреби здобувачів освіти та ринок праці.

«Освітні системи, які не взаємодіють із ринком праці, відтворюють безробіття замість компетентностей».

Світовий банк

РОЗДІЛ 4. ПРАКТИЧНІ ПРИКЛАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ІНДУСТРІЇ МОДИ УКРАЇНИ

Вплив різноманітних мистецьких і соціально-освітніх ініціатив, що реалізуються у форматі публічно-приватного партнерства, є вагомим чинником у формуванні позитивного іміджу професій індустрії моди, а також у забезпеченні якісної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О.

По-перше, зазначені ініціативи сприяють актуалізації професій швейного профілю через механізми суспільної комунікації та культурної репрезентації. Завдяки проєктам, що мають високу візуальну та емоційну складову (фестивалі, конкурси, покази, виставки, мистецькі форуми), широкі аудиторії – як молодь, так і представники бізнесу, громадськості та органів влади – залучаються до переосмислення традиційного уявлення про професії легкої промисловості. Це дозволяє створити нову символічну рамку сприйняття швейних професій – як престижних, творчих і важливих у контексті національної культури, економіки та ідентичності.

По-друге, залучення учнів ЗП(ПТ)О до реальних мистецько-професійних подій забезпечує їм середовище не лише для самопрезентації, але й для формування ключових професійних компетентностей. Участь у конкурсах, майстер-класах, колабораціях із дизайнерами, роботодавцями та культурними інституціями розширює професійну картину світу здобувачів освіти, дозволяє працювати в умовах, наближених до ринку праці, освоювати новітні технології та естетичні тенденції, розвивати критичне мислення, креативність, комунікативні та підприємницькі навички.

По-третє, практики публічно-приватного партнерства в межах мистецько-освітніх ініціатив створюють сталі платформи для взаємодії між освітніми установами і роботодавцями, забезпечуючи двосторонній обмін запитами, очікуваннями і ресурсами. Освітяни отримують актуальну інформацію про вимоги галузі, технологічні інновації, структуру запиту на робочу силу, а представники бізнесу мають змогу впливати на зміст освітніх програм,

підтримувати талановиту молодь, формувати корпоративну культуру на ранніх етапах професійного становлення. Такий формат взаємодії суттєво зменшує розрив між освітою і практикою, сприяючи модернізації змісту та форм професійної підготовки у ЗП(ПТ)О.

По-четверте, завдяки мистецьким проєктам із виразною регіональною специфікою (наприклад, проєкти на базі НМЦ швейного профілю в областях), активізується локальний потенціал – як культурний, так і економічний. Це дає змогу переосмислити регіональні особливості дизайну, технологій та естетики, ввести локальні інновації у загальноукраїнський контекст індустрії моди, а також сприяти професійному самоствердженню молоді на місцевому рівні, не втрачаючи при цьому національного масштабу.

Таким чином, мистецькі та соціально-освітні ініціативи в межах публічно-приватного партнерства є ефективним інструментом для:

- просування позитивного іміджу професій легкої промисловості,
- формування стійкого інтересу молоді до цих професій,
- практичної підготовки здобувачів освіти до вимог сучасного ринку праці,
- інтеграції культурної складової в систему професійної освіти,
- оновлення освітніх програм відповідно до запитів роботодавців.

Результати реалізації таких ініціатив (див. табл. 4.1) підтверджують, що саме міжсекторальна взаємодія (освіта-бізнес-культура) має найбільший потенціал для модернізації професійної освіти у сфері моди, що сприяє не лише зростанню якості підготовки КРШП, а й формуванню національного модного бренду як чинника економічного зростання України.

Таблиця 4.1

Проєкти та ініціативи публічно-приватного партнерства в індустрії моди України

№	Назва проєкту / ініціативи	Основна мета / завдання	Основні форми реалізації	Ключові результати та ефекти
1	«Fashion Globus Ukraine»	Популяризація дизайнерського мистецтва, розвиток галузевого партнерства	Виставкові платформи, соціальні ініціативи, громадська діяльність	Підвищення престижу професій моди, формування міжрегіонального культурного діалогу
2	Конкурс «FASHION Прорив»	Виявлення і підтримка молодих талантів, профорієнтація молоді	Всеукраїнський конкурс, презентація творчих робіт	Розкриття потенціалу учнів ЗП(ПТ)О, підвищення мотивації до навчання

Продовження табл. 4.1

№	Назва проєкту / ініціативи	Основна мета / завдання	Основні форми реалізації	Ключові результати та ефекти
3	Фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти»	Формування позитивного іміджу робітничих професій	Мистецько-освітній захід, культурна комунікація	Промоція професій через мистецтво, посилення суспільного статусу професійної освіти
4	Курс «Фешн-бізнес Прорив»	Формування підприємницьких навичок у студентів	Освітній модуль, спільна програма ЗП(ПТ)О і роботодавців	Підвищення якості підготовки кадрів, інтеграція бізнес-компетентностей в освітній процес
5	Електронний посібник «Професія творити моду»	Ознайомлення з професіями індустрії моди, підвищення поінформованості	Інтерактивний мультимедійний ресурс	Забезпечення вільного доступу до профорієнтаційного контенту, актуалізація професій моди
6	Регіональні освітньо-культурні ініціативи	Залучення локальних ресурсів до розвитку професійної освіти	Форуми, виставки, майстер-класи	Розвиток державно-приватного партнерства, актуалізація місцевого виробничого потенціалу
7	Розробка професійного та освітнього стандартів «Майстер з пошиття одягу»	Реалізація політики ППП в оновленні професійних та освітніх стандартів швейної галузі	Робоча група розробників проєкту складалася з роботодавців, освітян та науковців	Розроблено професійний та освітній стандарти до інтегрованої професії "Майстер з пошиття одягу" з метою навчання за єдиним стандартом ПТО
8	Галузеві круглі столи та кампанії на захист професійної освіти	Реформа профосвіти, мобілізація громадськості та бізнесу	Публічні заходи, адвокаційна діяльність	Посилення суспільного діалогу, створення галузевих платформ взаємодії

4.1. Формування механізмів взаємодії системи професійної освіти та суб'єктів підприємницького середовища

Громадська спілка «Fashion Globus Ukraine» була створена для реалізації низки міжнародних проєктів, спрямованих на просування української модної індустрії як елемента культурної та економічної дипломатії. Організація співпрацює з посольствами, торговими представництвами, урядовими структурами та міжнародними інституціями задля інтеграції українського дизайну у глобальні економічні процеси [102].

Спочатку було створено Центр дизайнерського мистецтва (1 жовтня 2014 р., в м. Київ в ТЦ «Глобус» (Майдан Незалежності, 1) ініціатор – Виноградська Г.Є., віце-президент Конфедерації дизайнерів та стилістів України, фахівець у галузі дизайну). Центром дизайнерського мистецтва став спеціалізований торговельний майданчик «Fashion Globus Ukraine», орієнтований на презентацію та комерціалізацію продукції суб'єктів дизайнерської діяльності з усіх регіонів України. У межах зазначеного проєкту було реалізовано концепцію інституціоналізації національного модного простору як засобу консолідації творчого потенціалу держави та формування позитивного іміджу українського виробника на міжнародному рівні. Діяльність «Fashion Globus Ukraine» свідчить про значний потенціал державно-приватного партнерства в просуванні креативних індустрій як чинника економічного зростання та формування позитивного іміджу держави на міжнародній арені.

Г.Є. Виноградська на рівні практичного менеджменту здійснювала реалізацію стратегічної моделі розвитку культурно-економічного кластеру у сфері дизайну та легкої промисловості. Суттєвим аспектом проєкту була інтеграція соціально відповідального компоненту, зокрема, систематичне спрямування частини прибутку (10%) від продажу продукції на забезпечення потреб Збройних Сил України. Подальша консолідація дизайнерської спільноти навколо проєкту зумовила розширення напряму діяльності, у тому числі й у сфері виробництва елементів військової амуніції. Зростання масштабів ініціативи стало підґрунтям для створення у 2015 р. галузевої громадської структури – Громадської спілки «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Fashion Globus Ukraine»» (далі – ГС НГПЛПУ ФГУ).

Із розширенням спектру діяльності об'єднання актуалізувалася проблема дефіциту кваліфікованих робітничих кадрів для підприємств легкої промисловості. З метою ініціювання міжсекторальної взаємодії 15 серпня 2015 р. було проведено установчу зустріч представників бізнесу та керівників ЗП(ПТ)О швейного профілю. Захід відбувся на базі торговельного майданчику «Fashion Globus Ukraine» у форматі відкритого діалогу, в ході якого було ідентифіковано низку актуальних проблем професійної підготовки та визначено вектори подальшої співпраці. Саме з цього моменту було започатковано системну модель публічно-приватної взаємодії у площині кадрового забезпечення легкої промисловості.

Ухвалене наприкінці 2015 р. рішення Уряду щодо делегування повноважень з фінансування професійно-технічних закладів на регіональний

рівень, призвело до виникнення численних управлінсько-фінансових диспропорцій, що призвело до значного невдоволення серед педагогічної спільноти.

У відповідь на зазначені виклики, президент ГС «Fashion Globus Ukraine» Виноградська Г.Є. ініціювала проведення круглого столу на тему реформування професійної освіти за участі представників галузевих асоціацій та Міністерства освіти і науки України. Захід відбувся 20 січня 2016 р. за організаційної підтримки Департаменту професійної освіти МОН України, у ньому взяло участь понад 260 учасників, включаючи представників бізнес-асоціацій, роботодавців, профспілок, фахівців з різних галузей промисловості. Дискусивний формат круглого столу дав змогу сформувати консолідовану позицію стосовно необхідності оновлення нормативно-правової бази у сфері професійної освіти, зокрема було підготовлено колективне звернення до Голови Верховної Ради України з вимогою якнайшвидшого ухвалення законопроєкту «Про професійну освіту».

За результатами зустрічі було створено міжгалузеву робочу групу з питань професійної освіти, що мала на меті здійснення комплексного оцінювання потреб ринку праці, аудиту трудових ресурсів та формування стратегії ефективної взаємодії роботодавців із закладами освіти відповідного профілю.

18 січня 2016 р. Г.Є. Виноградською було ініційовано реєстрацію електронної петиції на офіційному сайті Верховної Ради України під назвою «Захистимо професійну освіту України!» на підтримку законопроєкту № 3231. Петиція зібрала 25253 підписи громадян, що засвідчило високий рівень суспільного інтересу до питань збереження та розвитку національної системи професійної освіти. Інтенсивна публічна активність ініціаторки зумовила її подальше залучення до консультативно-дорадчих структур при Міністерстві освіти і науки України у якості радника міністра з питань професійної освіти.

У червні 2016 р. ГС «Fashion Globus Ukraine» отримала офіційний статус секторального партнера Міністерства освіти і науки України, налагодивши системну співпрацю з більш ніж 100 ЗП(ПТ)О швейного профілю. У межах цієї співпраці було реалізовано низку проєктів, орієнтованих на модернізацію змісту професійної підготовки, впровадження інноваційних виробничих технологій, створення креативних освітніх просторів та формування умов для професійної самореалізації молоді у сфері індустрії моди.

Одним із ключових напрямів реалізованої ініціативи стало заснування мережі 10 навчально-методичних центрів (НМЦ) на базі ЗП(ПТ)О швейного

профілю в різних регіонах України. До завдань цих центрів входили технічне оновлення матеріально-технічної бази, адаптація освітніх програм до потреб сучасного виробництва та організація ефективної взаємодії із представниками ринку праці.

Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Fashion Globus Ukraine» тісно співпрацює із галузевими спілками та об'єднаннями роботодавців, усвідомлюючи необхідність консолідації зусиль, спрямованих на зближення сфери освіти та вимог ринку праці, прагнучи підвищити ефективність взаємодії у сфері професійного розвитку та навчання працівників, з метою підвищення рівня координації діяльності у забезпеченні розвитку системи професійних кваліфікацій. Так, 23.02.2022 був укладений Меморандум про співробітництво Конфедерацією роботодавців України з метою забезпечення високої якості професійної підготовки кваліфікованих кадрів для підприємств легкої промисловості у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Меморандум спрямований на об'єднання зусиль у напрямку системного, конструктивного та взаємовигідного співробітництва з метою оновлення змісту освіти, модернізації матеріально-технічної бази, залучення додаткових ресурсів для розвитку професійної освіти та її орієнтації на технічні й технологічні умови сучасного швейного виробництва з використанням новітніх технологічних рішень та найкращих міжнародних практик (фотографії до розділу 4.1 в **Додатку 17).**

4.2. Створення інтегрованої професії «Майстер пошиття одягу»

ГС НГПЛПУ «Фешен Глобус Юкрейн» у рамках реалізації політики публічно-приватного партнерства тісно співпрацює з профільними закладами професійної (професійно-технічної) освіти країни стосовно підвищення рівня кваліфікації майбутніх робітничих кадрів сфери легкої промисловості, збалансування обсягів та напрямів підготовки кваліфікованих робітників відповідно до потреб роботодавців, зокрема, та ринків праці, в цілому, оновлення професійних та освітніх стандартів тощо. Одним із напрямів цієї співпраці є вивчення потреб роботодавців в оновленні номенклатури профільних професій.

Швейна промисловість стрімко технологічно розвивається: постійне оновлення виробничого обладнання, нових матеріалів та технології оброблення виробів як тенденції інноваційного розвитку підприємств істотно змінюють

конкурентне середовище на ринку праці та формуються нові виклики щодо професійних навичок та компетенцій.

Водночас окрім такого розвитку галузі, триває і деструктивний фактор військового стану та релокації багатьох підприємств, постраждалих від військового вторгнення рф. Це змушує переглянути зміст та ефективність традиційних швейних професій: швачки, кравця, закрійника, постійно затребуваних на ринку праці. Адже виникла необхідність у фахівцях з широкими кваліфікаціями. Ці монопрофесії в умовах військового стану та в повоєнний час мають перспективу об'єднатись в укрупнену професію, в якій інтегровані кілька монопрофесій і/або видів професійної діяльності з метою навчання за єдиним стандартом ПТО [52].

Навчання за інтегрованими професіями дає позитивні результати та сприяє: раціональному використанню навчального часу при освоєнні інтегрованої професії; посиленню зацікавленості учнів у навчанні й отриманні широкої кваліфікації; оптимізації змісту навчання; збільшенню часу на виробниче навчання й практику; розширенню і поглибленню рівня знань, умінь, навичок; значній економії коштів на підготовку майбутніх фахівців.

Практика запровадження інтегрованих професій спостерігається і в країнах Європейського Союзу, а про активність роботодавців в їх розробках свідчить статистика: у Бельгії, Фінляндії, Франції, Німеччині, Італії, Естонії, Латвії понад 30% освітніх програм створено у співпраці з роботодавцями; значна частина цих освітніх програм реалізується на базі підприємств [71].

Останні дослідження Громадського об'єднання засвідчують нагальну потребу малих та середніх підприємств легкої промисловості в новій укрупненій професії «Майстер з пошиття одягу», яка включатиме трудові функції таких «монопрофесій», як: «Швачка», «Кравець» та «Закрійник» [123].

НГПЛПУ «ФГУ» було внесена пропозиція щодо створення цієї професії разом із фахівцями Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. **Додаток 18** https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-z-positta-odagu.

В 2021–2022 р. спільним зусиллям освітян та роботодавців був розроблений професійний стандарт для монопрофесії «Майстер з пошиття одягу» (код професії за Класифікатором професій ДК 003:2010 – 7439).

Потреба у розробленні цього документа зумовлена:

– новими вимогами сучасної галузі легкої промисловості, інноваційною діяльністю підприємств і, відповідно, новими функціями фахівців, що здійснюють професійну діяльність;

– зростаючим попитом роботодавців на інтегровані (укрупнені) професії у галузі легкої промисловості, обумовленим появою можливості більш ефективно та своєчасно реагувати на перерозподіл персоналу за трудовими функціями;

– необхідністю визнання результатів неформального та інформального навчання й створення умов для професійного розвитку працівників і підвищення якості їхньої праці [43].

Робоча група розробників проєкту професійного стандарту під керівництвом Г.Є. Виноградської, що складалася з роботодавців та представників ГО «НГПЛПУ Фешен Глобус Юкрейн», наукових співробітників, викладачів, спеціалістів вищої категорії, методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, майстрів виробничого навчання, дизайнерів та конструкторів за підтримки експертів Фінського національного агентства з освіти в рамках Проєкту ЄС «EU4Skills: кращі навички для сучасної України» впродовж кількох місяців працювали над проєктом професійного стандарту. Було визначено основні трудові функції майстра з пошиття одягу, встановлено єдині вимоги до загальних та професійних компетентностей, обсяг знань, умінь і навичок для виконання майстром з пошиття одягу трудових функцій у галузі швейної промисловості. (Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України офіційний сайт 2021 https://fashionglobusukraine.com/osvita), стандарт розроблений за компетентнісним підходом згідно методичних рекомендацій [113, 265, 277].

Після публічного обговорення професійного стандарту інтегрованої професії «Майстер з пошиття одягу», його було передано до Національного агентства кваліфікацій та затверджено наказом Мінекономіки від 14.02.2022 р. № 304-22. (Національне агентство кваліфікацій офіційний сайт 2022) [301].

Професія «Майстер з пошиття одягу» поєднує в собі компетентності кравця, закрійника та дизайнера. Обсяг обов'язків такого кваліфікованого робітника дозволяє здійснювати повний цикл виробництва швейних виробів, від проектування до видачі готового виробу замовникові, на будь-якому рівні професійної кваліфікації, яка має наступні рівні: молодший майстер з пошиття одягу; майстер з пошиття одягу; старший майстер з пошиття одягу.

На рівні базової освітньої кваліфікації «молодший майстер з пошиття одягу» здобувачі освіти засвоять процес виготовлення виробів столового, постільного асортименту, штор, нескладних галантерейних виробів, а також натільної білизни, трикотажного, в тому числі, спортивного одягу.

На рівні вищої освітньої кваліфікації «майстер з пошиття одягу» освітня програма передбачає вивчення всього, що стосується виготовлення виробів чоловічого та жіночого легкого та верхнього одягу плечового та поясного кріплення, одягу для дітей, робочого одягу, одягу зі шкіри та нетканих матеріалів, а також одягу для тварин. Для тих, хто опанував перші два рівні професії, є можливість підвищення кваліфікації до рівня «старший майстер з пошиття одягу», що передбачає навчання виробництву одягу за індивідуальними замовленнями, в тому числі, його оздобленню.

Державний освітній стандарт розроблений робочою групою під керівництвом НМЦ ПТО у Волинській області. Над проєктом стандарту працювали роботодавці з ПРАТ «Едельвіка» Активну онлайн-участь у розробці стандарту брали представники закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва, Волинської, Луганської, Донецької, Сумської та Хмельницької областей. Базовим закладом для роботи над проєктом став Навчально-практичний центр сучасних швейних технологій та дизайну Луцького центру ПТО.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 962 від 09.08.2023 р. затверджено Державний освітній стандарт з професії 7439 «Майстер з пошиття одягу», який впроваджується в освітній процес з 01 вересня 2023 року у професійних (професійно-технічних) закладах освіти незалежно від форм власності та підпорядкування, на підприємствах, в організаціях, що здійснюють або забезпечують підготовку кваліфікованих робітників. Державний освітній стандарт з професії «Майстер з пошиття одягу» **Додаток 18.**

З 01.09.2024 в закладах П(ПТ)О швейного профілю в різних регіонах України відбулись набори за цією спеціальністю і процес створення професії «Майстер з пошиття одягу» запорукою збільшення контингенту абітурієнтів, заінтересованих в освітніх послугах закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю та здобутті освітніх і професійних кваліфікацій, які є актуальними на ринку праці. Ефективність виробництва та темпи економічного розвитку підприємств легкої промисловості визначаються наявністю кваліфікованих кадрів. Край важливою є синергія зусиль виробничників та навчальних закладів у процесі їх підготовки. Підсилюючим фактором є державна політика в цій сфері, яка законодавчо активно розвивається, створюючи всі умови для плідної кооперації освітян і роботодавців.

4.3. Проєкти економічної дипломатії в індустрії моди, реалізовані ГС «Fashion Globus Ukraine»

ГС «Fashion Globus Ukraine» було реалізовано низку *міжнародних ініціатив*, спрямованих на просування української легкої промисловості в контексті економічної дипломатії. Через участь у форумах, виставках і бізнес-місіях було встановлено партнерські відносини з представниками понад 25 країн світу. Нижче перерахуємо найбільш значимі проєкти державно-приватного партнерства в індустрії моди на міжнародному рівні.

Канада. У 2016 р. у м. Торонто відбулась презентація дизайнерського одягу та інвестиційних можливостей у межах проєкту CUTIS Project, організованого ГС «Fashion Globus Ukraine» спільно з Канадсько-Українською торговою палатою. Представники 20 українських компаній представили зразки продукції та провели перемовини з дистриб'юторами товарів легкої промисловості, представниками Торгової палати Бремптона, власниками канадських крамниць та іншими торговими структурами Канади.

Індонезія. В 2016 р. ГС «Fashion Globus Ukraine» спільно з Посольством Індонезії в Україні реалізував проєкт «Вікна в Індонезію», організувавши дипломатичний прийом посольства, прийняття делегації індонезійських дизайнерів, показ колекцій одягу від українських та індонезійських дизайнерів та презентації найважливіших напрямків співпраці між країнами.

ОАЕ. У 2017 р. ГС «Fashion Globus Ukraine» було проведено презентацію українських брендів в межах RUNWAY DUBAI Fashion Show за підтримки Jebel Ali Free Zone та Культурної дипломатії ОАЕ. Подію відвідали понад 1200 гостей, включно з 30 медіа-представниками та понад 100 представників торгівлі в швейній індустрії.

Туніс. У 2017 р. за сприяння МЗС Тунісу та Посольства України в Лівії та Тунісі ГС «Fashion Globus Ukraine» було проведено серію бізнес-зустрічей із представниками країн Північної Африки для налагодження співпраці в легкій промисловості.

Туреччина. У 2018 р. відбулась зустріч представників Бізнес-асоціації «Fashion Globus Ukraine» із керівництвом ІНТІВ – експортної палати Туреччини. Було досягнуто домовленостей щодо співпраці та інтеграції українських виробників у глобальні ланцюги поставок.

Індія. У 2018 р. представниками ГО «НГПЛПУ «Fashion Globus Ukraine»» підписано Меморандум про співпрацю з Confederation of Indian Textile Industry

(CITI). Охоплено весь цикл виробництва – від вирощування сировини до пошиття одягу. Налагоджено також контакт із Конфедерацією агентів і покупців Індії.

Китай. У 2018–2019 рр. Бізнес-асоціація «Fashion Globus Ukraine» представляла Україну на Global Textile Industry Sammit у м. Шаосін (КНР). Підписано низку меморандумів із China National Textile & Apparel Council (CNTAC) та Shanghai Textile Association. Відбулися зустрічі з освітніми установами та домовленості щодо академічного обміну. Проведено візити китайських делегацій до України, зокрема на виставку Kyiv Fashion та в ТЦ «Барабашово».

Польща. У межах проєкту «Експортна платформа українських виробників» (2019 р.) українські компанії представили свою продукцію у Ptak Fashion City (м. Жгув). Надалі у Харкові підписано меморандум про співпрацю, організовано бізнес-зустрічі та екскурсії для польських партнерів.

Бразилія. У 2022 р. ГС «Fashion Globus Ukraine» представила Україну на VII Congresso Internacional de Direito da Moda в Бразилії. Під час конференції презентовано потенціал українського фешн-сектору, який продовжує розвиватись в умовах війни.

Італія. У 2023 р. в м. Мілан проведено проєкт White Wedding Platform, на якому за допомогою ГС «Fashion Globus Ukraine» було здійснено просування українських брендів весільного одягу. В межах проєкту проведено покази, тренінги, видано електронний каталог. Понад 250 покупців із Європи ознайомилися з українськими колекціями.

Франція. У межах проєкту «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП» (фінансований ЄС та урядом Німеччини) організовано бізнес-поїздку до Парижа. Відбулося підписання угоди про співпрацю представників Бізнес-асоціації «Fashion Globus Ukraine» з французькою галузевою організацією L'Union des Industries Textiles (UIT).

Нідерланди. ГС НГПЛПУ Фешен Глобус Юкрейн» в 2025р в м. Яуре (Нідерланди) відкрив шоу-рум одягу та аксесуарів українських дизайнерів-учасників національного партнерства та колекцій переможців конкурсу стартапів серед ЗП(ПТ)О .

Норвегія. ГС Національне галузеве партнерство України «FASHION GLOBUS UKRAINE» розпочинає активну діяльність в Норвегії через співпрацю з Ukrainsk Kulturvern Forening і Norge для консолідації зусиль сторін,

спрямованих на збереження і зміцнення культурних відносин, підтримку та співпрацю в індустрії моди між Україною та Норвегією. На 2025 р заплановані проведення спільних проєктів та заходів спрямованих на підтримку та розвиток культурної дипломатії та виходу українських виробників легкої промисловості, учасників партнерства Fashion Globus Ukraine на норвезький ринок (фотографії до розділу 4.3 в **Додатку 19).**

4.4. Розробка сучасного електронного посібника «Професія творити моду» як приклад ППП в професійній освіті

Сучасний етап розвитку українського суспільства та економіки супроводжується зростаючими викликами у сфері професійної орієнтації молоді, особливо в умовах цифровізації та трансформації ринку праці. У цьому контексті особливу цінність мають інноваційні освітні продукти, здатні популяризувати професії креативного сектору, зокрема через використання електронних платформ та інтерактивних форматів.

Важливим етапом розвитку сучасної професійної освіти в галузі моди стала реалізація проєкту «Професія творити моду» – електронного посібника, створеного на засадах публічно-приватного партнерства між освітянами, дизайнерами, виробниками одягу та технологічними компаніями. Ініціатором створення посібника стала ГС «Fashion Globus Ukraine», яка об’єднала педагогічних працівників провідних ЗП(ПТ)О та представників бізнесу для розробки сучасного навчального ресурсу.

Посібник став результатом співпраці педагогічних працівників ЗП(ПТ)О і закладів вищої освіти, представників легкої промисловості, творчих агенцій, методистів та профорієнтаційних служб. Авторський колектив посібника складається з представників ГС НГПЛПУ «Fashion Globus Ukraine», КЗП(ПТО)О «Київського професійного коледжу технологій та дизайну одягу», ДНЗ «Хмельницького центру ПТО сфери послуг», ДНЗ «Регіонального центру професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», ДНЗ «Хустського професійного ліцею сфери послуг», представників компаній SOFTORG та WELLTEX (постачальників промислового швейного обладнання). Рецензентами стали досвідчені дизайнери, виробники одягу, для реалізації взаємозв’язку теорії та практики були в посібнику.

Метою колективу було створити сучасний мультимедійний освітній продукт, здатний формувати позитивний образ професій індустрії моди, надати

молоді доступ до достовірної інформації про освітні траєкторії та професійні перспективи, а також сприяти свідомому професійному вибору.

Унікальність посібника полягає у поєднанні академічного підходу та практичного досвіду. Онлайн-ресурс охоплює ключові напрями підготовки за професіями швачки, кравця, закрійника, майстра з пошиття одягу та містить текстові, графічні, відео- та інтерактивні матеріали. Структура посібника передбачає поєднання теоретичних матеріалів із практичними рекомендаціями, біографіями успішних фахівців, відео інтерв'ю, візуалізацією професійних процесів, інтерактивними тестами, цифровими кейсами та посиланнями на профільні ресурси. Важливим аспектом є його орієнтація на широку аудиторію – учнів загальноосвітніх шкіл, здобувачів освіти професійних і вищих навчальних закладів, педагогів, батьків і кар'єрних радників. Такий формат забезпечує багатоаспектну комунікацію з потенційними абітурієнтами та формує у них зацікавлення до фахів, пов'язаних із дизайном, технологіями, маркетингом, менеджментом у сфері моди. Структура охоплює п'ять тематичних модулів (по 16 розділів кожен), фешн-бібліотеку, глосарій, а також серію вебинарів із технології виготовлення жіночого одягу.

Змістова частина посібника охоплює ключові професії модної індустрії, серед яких: модельєр-дизайнер одягу, технолог швейного виробництва, конструктор одягу, фахівець з візуального мерчандайзингу, стиліст, fashion-ілюстратор, fashion-маркетолог, бренд-менеджер тощо. Кожна з професій представлена з огляду на сучасні вимоги ринку праці, функціональні обов'язки, необхідні компетенції, кар'єрні траєкторії та приклади успішних кейсів. Особлива увага приділяється перспективам цифровізації професій: використанню САПР, 3D-моделювання, цифрового друку на тканині, онлайн-продажу та комунікації з клієнтом.

Матеріали посібника висвітлюють історичні аспекти розвитку моди, методики конструювання та моделювання одягу, особливості вибору тканин і фурнітури, сучасне швейне обладнання та технології оздоблення. Розділи супроводжуються інструкційними картами, мультимедійним контентом, інтерактивними тестами, навчальними кейсами та онлайн-квестами.

Структура електронного посібника сформована з урахуванням принципів науковості, інтегрованості, мультимедійності та професійної спрямованості, що забезпечує повноцінну реалізацію навчального та профорієнтаційного потенціалу ресурсу. Посібник складається з кількох змістових компонентів, кожен з яких виконує специфічні освітні та мотиваційні функції.

Перший компонент – текстовий – містить систематизовану інформацію, що охоплює опис професійних компетентностей відповідно до чинних професійних стандартів, виклад основних теоретичних положень з відповідної тематики, а також додаткові розширені відомості, які поглиблюють знання за межами базової навчальної програми. Окремий блок текстового матеріалу присвячено афоризмам та висловлюванням успішних фахівців індустрії моди, що сприяє формуванню позитивної мотивації та професійно-ціннісних орієнтацій у здобувачів освіти.

Другий змістовий блок представлений таблично-схематичними матеріалами, які включають інструкційні та інструкційно-технологічні карти з описом послідовності трудових операцій, технічні характеристики обладнання, необхідного для виконання виробничих завдань, а також нормативні відомості з охорони праці. Така форма подачі інформації дозволяє краще структурувати та засвоювати навчальний матеріал, формуючи прикладні вміння та навички.

Третій компонент посібника становить аудіовізуальний контент. До нього належать мультимедійні презентації навчального і профорієнтаційного спрямування, фотоматеріали та ілюстрації виробів і виробничих процесів, навчальні відеоролики, а також демонстраційні експерименти у відео форматі. Візуалізація навчального матеріалу не лише сприяє підвищенню ефективності його сприйняття, а й забезпечує емоційно-професійне залучення здобувачів освіти в контекст реальної професійної діяльності.

Завершальним елементом посібника є апарат контролю та орієнтації, який містить інтерактивний навігаційний путівник по змісту ресурсу, систему тестових завдань різного рівня складності, онлайн-квести як форму гейміфікованого закріплення матеріалу та моделі виробничих ситуацій. Така структура забезпечує можливості для самоконтролю, рефлексії, індивідуалізації освітньої траєкторії та формування практичного мислення здобувачів освіти.

Важливим структурним компонентом проєкту є фешн-бібліотека, що репрезентує змістовну базу для поглиблення знань про професії швейного профілю, сприяє формуванню позитивного іміджу цих професій та їх популяризації серед широкої аудиторії. Ресурс акумулює різноманітні інформаційно-просвітницькі матеріали, орієнтовані на висвітлення змісту та особливостей професійної діяльності фахівців індустрії моди. Зокрема, бібліотека висвітлює спектр можливостей кар’єрного зростання у сфері швейної справи, необхідні таланти та здібності для професійної реалізації, біографії успішних фахівців, а також історію становлення українських будинків моди,

аналізує ключові модні покази й тенденції. У структурі ресурсу також представлений глосарій базових понять, що використовуються у професійному дискурсі швацької справи. Загальний формат подачі інформації орієнтований як на учнівську й студентську молодь, так і на широке коло зацікавленої громадськості.

Ознайомитись із матеріалами бібліотеки можливо за покликанням: https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/fashionbiblioteka.html.

Теоретичні відомості, представлені у бібліотеці, супроводжуються серією вебінарів та майстер-класів, які охоплюють усі підрозділи проєкту та спрямовані на розширення практичних навичок здобувачів освіти. Навчальні матеріали ресурсу містять кращі практики з виготовлення та обробки швейних виробів, доповнені методичними рекомендаціями щодо впровадження інноваційних рішень у виробничий процес.

Загалом інтеграція текстових, візуальних, графічних і контрольних матеріалів у межах одного ресурсу дозволяє реалізувати компетентнісний підхід у професійній підготовці, створюючи сприятливе середовище для розвитку професійної ідентичності майбутніх фахівців швейної галузі. Освітній ресурс забезпечує диференційований підхід до навчання, підтримує індивідуальні освітні траєкторії та мотивацію до самостійного оволодіння професійними компетентностями. Завдяки SMART-технологіям та системі гіперпосилань учні мають змогу навчатися у власному темпі, формуючи навички самоосвіти та критичного мислення.

Функціональність посібника, його доступність, оновлюваність та інтеграція мультимедійного контенту значно підвищують якість професійної підготовки та роблять процес навчання мобільним, гнучким і адаптивним. За даними внутрішнього моніторингу, понад 70% здобувачів освіти швейних закладів України активно користуються ресурсом, що свідчить про його ефективність.

Посібник отримав гриф «Схвалено для використання в системі професійної (професійно-технічної) освіти України» (Інститут модернізації змісту освіти) та підтримано у формі відкритого доступу на платформі: https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/.

З 2020 року посібник активно розвивається у співпраці з міжнародними партнерами, зокрема INTELA (США), що забезпечує його інтеграцію на платформи онлайн-освіти Coursera, edX та IBM Skills Network. Таким чином, він

виступає прикладом інноваційної культурної та освітньої дипломатії, популяризуючи українську професійну школу у світі.

З точки зору публічно-приватного партнерства, посібник є прикладом ефективної взаємодії між державними освітніми структурами, приватними виробниками та неурядовими організаціями.

У стратегічній перспективі електронний посібник «Професія творити моду» може слугувати основою для побудови більш масштабної цифрової екосистеми популяризації професій індустрії моди. Його потенціал включає розвиток мобільного додатку, інтеграцію з платформами електронного навчання, доповнення новими модулями, переклад на іноземні мови з метою просування українського досвіду за кордоном. З урахуванням глобального дефіциту кадрів у легкій промисловості, поширення таких ресурсів має вагоме значення як для внутрішньої профорієнтації, так і для формування позитивного іміджу українських освітніх та індустріальних ініціатив на світовій арені (фотографії до розділу 4.4 в **Додатку 20).**

4.5. Проєкти культурної дипломатії, реалізовані ГО «Fashion Globus Ukraine

У сучасних геополітичних умовах, що характеризуються гібридною агресією проти України, особливого значення набуває концепт культурної дипломатії як інструменту м’якої сили (soft power), здатного ефективно формувати позитивний імідж держави на міжнародній арені. Фешн-індустрія, зокрема її національний сегмент, трансформується у дієвий канал культурного обміну, засіб міжнаціонального діалогу та джерело проєкції національної ідентичності.

З 2014 року Громадська спілка «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Fashion Globus Ukraine»» здійснює реалізацію стратегічних ініціатив у полі культурної дипломатії, орієнтованих на експорт українського культурного продукту, промоцію національної творчості та підтримку локальних креативних виробництв. Починаючи з 2015 року, діяльність Спілки інституціоналізувалася в межах напрямку «Зміцнення міжнародної та внутрішньої суб’єктності України засобами культурної дипломатії».

Основними завданнями вказаного напряму є:

- презентація сучасної української моди та культури широкій міжнародній аудиторії;

- сприяння формуванню позитивного образу України як держави з потужним культурним, креативним і духовним потенціалом;

- активізація міжінституційної співпраці між українськими та іноземними суб'єктами у сфері моди, дизайну та професійної освіти.

Одним із найбільш знакових проєктів у цьому контексті став іміджевий фешн-проєкт «Екскурсія Україною по подіуму», який презентує візуальні наративи культурної мозаїки України шляхом демонстрації колекцій регіонального одягу дизайнерів з усіх частин держави – Сходу, Заходу, Півночі та Півдня. Символічний контент проєкту формує уявлення про єдність культурного простору України та його глибоку історичну тривалість. Візуалізуючи ідею внутрішньої цілісності та креативної стійкості, проєкт стає формою візуальної культурної дипломатії, доступної для інтерпретації на підсвідомому рівні.

Упродовж 2015–2021 років шоу-показ було реалізовано у низці ключових локацій України та світу, зокрема: у пасажирському терміналі аеропорту «Бориспіль», на інших локаціях України, а також у межах New York Fashion Week (США), на фестивалях у Канаді, Польщі, Ізраїлі, Тунісі. У Тунісі проєкт був високо відзначений – він отримав спеціальну нагороду Міністерства туризму цієї країни та диплом Міністерства культури за вагомий внесок у розвиток україно-туніських культурних зв'язків.

У 2025 році проєктна діяльність ГС НГПЛПУ «Fashion Globus Ukraine» у сфері культурної дипломатії отримала подальший розвиток. 12 лютого 2025 р. в Українському культурному центрі м. Париж було презентовано нову ініціативу під назвою «У чому секрет стійкості України?», а 25 травня 2025р в Мілані (Італія). Концептуальною особливістю цих заходів стало залучення до показу колекцій не лише професійних дизайнерів, а й здобувачів освіти ЗП(ПТ)О швейного профілю, зокрема: ДПТНЗ «Запорізьке училище моди і стилю», ДПНТЗ «Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну», ДПТНЗ «Тернопільське вище професійне училище сфери послуг і туризму», ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей».

Проєкт репрезентує культурно-смислові наративи, що розкривають Україну як:

- Простір високої духовності та естетичних цінностей, здатний генерувати красу навіть у складних умовах воєнного протистояння.

- Суб'єкт глобального культурного діалогу, який демонструє зразки солідарності, стійкості та демократичної взаємодії.

- Партнер, що не потребує патерналістської допомоги, а є генератором ідей і носієм гуманістичного потенціалу для спільного розвитку з міжнародною спільнотою.

- Країна, в якій культура – не лише ознака національної самобутності, а інструмент стратегічної переваги, здатний консолідувати націю та транслювати цінності миру, гідності і свободи.

У зазначеному проєкті було реалізовано модель публічно-приватного партнерства за участі Міністерства закордонних справ України, Міністерства освіти і науки України та українських дипломатичних установ за кордоном. Fashion Globus Ukraine підтримує сталі зв'язки з посольствами України у країнах Європейського Союзу, Північної Америки, Близького Сходу та Азії (зокрема: Індія, США, Канада, Польща, Італія, Франція, Нідерланди, Велика Британія, Ізраїль), а також має досвід кооперації з іноземними дипломатичними місіями в Україні.

Реалізація культурних обмінів на рівні делегацій дизайнерів, майстрів та освітніх інституцій створює нову якість міжкультурної взаємодії, розширює можливості для крос-культурного діалогу та сприяє укріпленню міждержавних гуманітарних зв'язків. Змістовне наповнення проєкту та його історія представлені на офіційному вебресурсі: https://journeypodiumukraine.com/ (фотографії до розділу 4.5 в **Додатку 21).**

4.6. Мистецькі проєкти як засіб профорієнтації та підвищення престижу професій індустрії моди: досвід конкурсу «FASHION Прорив»

У сучасному соціально-економічному контексті розвиток індустрії моди як важливої складової креативної економіки України вимагає комплексного підходу до формування кадрового потенціалу галузі. Однією з ключових проблем, що потребує вирішення, є низький рівень професійної орієнтації молоді щодо спеціальностей, пов'язаних із легкою промисловістю, дизайном одягу, технологіями модного виробництва та суміжними сферами. Незважаючи на стійкий попит на фахівців цієї галузі, престижність відповідних професій залишається недостатньо високою, що зумовлює дефіцит кваліфікованих кадрів, зокрема серед молодого покоління.

Одним із інноваційних інструментів подолання зазначеної проблеми є реалізація мистецьких проєктів, зорієнтованих на популяризацію професій модної індустрії та формування позитивного іміджу фахівців у сфері дизайну і

виробництва одягу. Такі проєкти не лише сприяють професійному самовизначенню молоді, а й виступають дієвим механізмом активізації державно-приватної взаємодії між закладами освіти, роботодавцями, представниками індустрії моди та державними інституціями. Важливим прикладом успішної реалізації цієї моделі є Всеукраїнський конкурс молодих дизайнерів та фахівців легкої промисловості «FASHION Прорив», який протягом кількох років перетворився на впливову платформу для розвитку талантів і сприяння профорієнтації.

Всеукраїнський конкурс «FASHION Прорив» є інноваційною моделлю профорієнтаційної роботи, що об'єднує заклади освіти, представників модної індустрії та органи влади у спільному культурно-освітньому просторі. Конкурс проводиться у форматі модного показу, де учасники презентують власні колекції, створені у межах навчальних програм, із залученням викладачів і виробничників.

Його реалізація сприяє налагодженню прямих контактів між здобувачами освіти та потенційними роботодавцями, а також дозволяє виявити творчий потенціал молоді. Захід виконує роль комунікаційної платформи для налагодження співпраці між ЗП(ПТ)О та бізнесом.

«FASHION Прорив» є ефективним інструментом популяризації професій індустрії моди, оскільки дозволяє розкрити реальні перспективи кар'єрного зростання в галузі. Конкурс стимулює впровадження інноваційних методик підготовки кадрів і слугує механізмом адаптації змісту освіти до потреб ринку праці.

Формування професійної орієнтації молоді та підвищення престижу робітничих професій є одним із пріоритетів сучасної державної політики в галузі освіти, особливо в контексті швидкої трансформації суспільства під впливом інформатизації, глобалізації та соціокультурних змін. Зростання значущості естетичних, креативних і культуротворчих складових у професійній діяльності обумовлює необхідність активного впровадження мистецьких форм у процес професійного самовизначення молоді. У цьому контексті проєкти культурного спрямування, зокрема ті, що інтегрують професійну освіту з реальним сектором економіки, стають ефективними інструментами формування позитивного іміджу професій індустрії моди.

Особливу увагу привертає Всеукраїнський конкурс професійної майстерності «Прорив легкої промисловості України» («FASHION Прорив»), започаткований у 2016 р. ГС «Національне галузеве партнерство в легкій

промисловості України «Fashion Globus Ukraine» спільно з Асоціацією швейних училищ України. Метою конкурсу є не лише популяризація професій легкої промисловості, а й демонстрація високого рівня підготовки здобувачів освіти, креативного потенціалу ЗП(ПТ)О та активне залучення роботодавців до освітніх процесів.

Конкурс реалізується у форматі мистецького проєкту з низкою стратегічних завдань:

- формування позитивного уявлення про сучасну професійну освіту у сфері легкої промисловості;
- підвищення рівня поінформованості молоді про можливості професій у галузі моди;
- встановлення партнерських зв'язків між закладами освіти, роботодавцями та органами місцевого самоврядування;
- розвиток освітньої креативності та інноваційного підходу до підготовки фахівців;
- апробація сучасних методик профорієнтаційної роботи через художні форми подачі результатів освітньої діяльності.

Протягом реалізації проєкту було проведено шість повноформатних конкурсів і один виставковий захід, кожен з яких мав власну концепцію й цільову тематику, що відображала актуальні соціальні, економічні або культурні виклики.

Перший конкурс відбувся 26 лютого 2016 року у м. Київ у приміщенні Палацу дітей та юнацтва. Учасники представили 41 колекцію жіночого, чоловічого та дитячого одягу, створену учнями ЗП(ПТ)О швейного профілю у співпраці зі знаними дизайнерами та адаптовану для серійного виробництва. В межах заходу було вперше презентовано каталог закладів професійної освіти, що здійснюють підготовку кадрів для швейної промисловості.

Другий конкурс (21–22 березня 2017 року, м. Львів) з темою «Сучасні швейні колекції для готелів та ресторанів», передбачав залучення представників готельно-ресторанного бізнесу до оцінювання 56 конкурсних робіт. Це забезпечило реальні замовлення для закладів освіти на виготовлення уніформи, що стало прикладом ефективної інтеграції професійної освіти з ринковими потребами.

Третій конкурс відбувся у м. Харків та об'єднав понад 50 закладів професійної освіти. Тематика заходу була орієнтована на створення сценічного та спеціалізованого одягу для театрів, дитячих колективів та музейних установ.

Четвертий конкурс (м. Хмельницький, 23 березня 2019 року) проходив під гаслом «Безпека як тренд» і мав за мету популяризацію безпечної поведінки серед молоді через застосування світло відбивальних елементів у дизайні. 78 учасників довели можливість гармонійного поєднання естетики та функціональності, представивши колекції різного стилістичного спрямування – від шкільної форми до спортивного одягу. Представниками ГС НГПЛПУ «Fashion Globus Ukraine» було проведено вебінари та майстер класи, де було запропоновано нові інструменти для створення брендингу закладів освіти та для сучасної подачі моделей, колекцій, аксесуарів, одягу, взуття та інших товарів.

П’ятий конкурс («Fashion-візитівка регіону») був натхненний культурною спадщиною та географічними особливостями різних регіонів України. Здобувачі освіти презентували колекції, в яких поєднували креативний підхід до стилізації з локальним ідентичним контекстом. У результаті було створено своєрідну фешн-картину всієї країни з 63 колекцій.

Шостий конкурс (тема: «Українська вишивка – світовідчуття нації, закодоване на полотні») об’єднав 53 колекції вишитого одягу з усіх регіонів, створені колективами ЗП(ПТ)О швейного профілю. Він став символом стійкості професійної освіти у складних умовах повномасштабної війни. Виставка, що проходила у м. Київ у травні 2024 року, наочно продемонструвала силу національної ідентичності через мистецькі образи, створені молоддю. Значущою подією стало масове онлайн-голосування за колекції, в якому взяли участь понад 28 тисяч осіб. Всі колекції учасників конкурсу представлені на сайті https://fashionglobusukraine.com/konkurs/ua/vseukrayins%CA%B9kyy-konkurs-startapiv-fashion-business-proryv.

У межах конкурсу також було організовано освітні заходи для педагогів – зокрема семінар «Сучасні технології fashion-вишивки», який охопив 112 закладів. Використання таких інструментів, як moodboard та lookbook, стало не лише частиною конкурсної презентації, але й ефективною методикою розвитку візуальної грамотності здобувачів освіти.

Завдяки всеукраїнському масштабу конкурсів, активному залученню ЗМІ (загальний охват аудиторії склав близько 300 тисяч осіб), партнерству з місцевими органами влади та бізнесом, проєкт «FASHION Прорив» став яскравим прикладом публічно-приватного партнерства у сфері професійної орієнтації. Учасники конкурсу мали можливість продемонструвати не лише фахові навички, а й культурну рефлексію, візуальну грамотність, здатність до командної роботи, інноваційне мислення.

Таким чином, мистецькі проєкти, що поєднують освітню та культурну складові, виступають як дієвий механізм підвищення мотивації до здобуття професійної освіти, сприяють формуванню позитивного іміджу галузі легкої промисловості, розширюють горизонти співпраці між освітою, бізнесом і громадянським суспільством, а також посилюють національну ідентичність молоді (фотографії до розділу 4.6 в **Додатку 22).**

4.7. Профорієнтаційні фестивалі як форма популяризації професій модної індустрії: кейс фестивалю «Велич і героїзм професійної освіти»

В умовах нестабільного ринку праці, стрімкої трансформації професій та появи нових спеціальностей, питання професійного самовизначення молоді набуває особливої актуальності. Дизайн, зокрема у сфері моди, часто сприймається як виключно естетична і престижна професія, що створює викривлене уявлення серед молоді. Як наслідок, абітурієнти обирають цю сферу без усвідомлення складності та багатогранності фаху, що нерідко призводить до професійної дезорієнтації. У межах системи профорієнтації важливим завданням є не нав'язування конкретної професії, а формування здатності до усвідомленого вибору з урахуванням власних інтересів, здібностей та реального стану ринку праці.

Сучасна молодь стикається з труднощами в ухваленні професійних рішень, часто керуючись стереотипами, зовнішніми порадами чи престижністю професії, а не особистими схильностями. Понад 70% школярів України не мають чіткого уявлення про свій професійний шлях. У результаті – профіцит у деяких галузях і дефіцит у критично важливих секторах економіки.

Незважаючи на наявність 118 активних ЗП(ПТ)О швейного профілю, потреба в кадрах індустрії моди зростає. Недостатнє державне фінансування, зниження обсягів регіонального замовлення та брак мотивації вступників створюють додаткові виклики. Війна частково або повністю зруйнувала 153 з 670 ЗП(ПТ)О, значна частина яких не має доступу до капітальних ремонтів чи укриттів.

У відповідь на ці виклики, з ініціативи ГС НГПЛПУ «Fashion Globus Ukraine» у червні 2023 року відбувся Всеукраїнський профорієнтаційний фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти». Його метою стало популяризувати професійну освіту як дієвий шлях до самореалізації, продемонструвати внесок системи професійної освіти в економіку і

обороноздатність країни, а також сприяти подоланню стереотипу її непривабливості. Подія об'єднала зусилля державних органів управління освітою, центрів зайнятості, ЗП(ПТ)О, роботодавців, громадські організації, культурні інституції, бізнес та ЗМІ. Формат фестивалю передбачав поєднання освітніх і мистецьких активностей, демонструючи сучасні можливості професійної освіти та її роль у розвитку держави.

У рамках фестивалю відбулися інтерактивні заходи, конкурси професійної майстерності, воркшопи, майстер-класи, виставки та покази, що репрезентують професійну компетентність здобувачів освіти. У межах фестивалю було створено серію інформаційних матеріалів, орієнтованих на різні цільові аудиторії: школярів, батьків, освітян, роботодавців, громадськість.

Профорієнтаційні ініціативи, як фестиваль «Велич і героїзм», мають на меті змінити сприйняття професійної освіти в суспільстві, актуалізувати необхідність її підтримки, зокрема через державно-приватне партнерство, та привернути увагу до проблем, які перешкоджають підготовці кваліфікованих кадрів. Саме така синергія освітньої спільноти, роботодавців і держави може забезпечити якісний кадровий резерв для індустрії моди й національної економіки загалом.

Ключовою особливістю фестивалю є його мультидисциплінарність та фокус на практичних навичках, які є результатом співпраці між ЗП(ПТ)О та приватними підприємствами. У процесі підготовки до заходів студенти та учні мають змогу застосувати здобуті знання на практиці, використовуючи сучасне обладнання, матеріали й інструменти, надані партнерами з бізнес-середовища. Це сприяє не лише підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців, але й їхньому професійному самоствердженню та мотивації.

Фестиваль виконує важливу соціальну функцію: він формує у суспільстві нову систему цінностей, яка визнає гідність і значущість професій у сфері моди. Презентації колекцій одягу, створених здобувачами освіти, покази мод за участі студентських команд, інтерактивні демонстрації технологічних процесів – усе це формує позитивний емоційний образ робітничих професій у свідомості широкої аудиторії. Особливо важливо, що подібні заходи орієнтовані не лише на абітурієнтів, а й на їхніх батьків, які часто відіграють вирішальну роль у виборі професії. До сценарію фестивалю входили: професійні дефіле, майстер-класи, виставки робіт здобувачів освіти, презентації закладів, а також інтерактивні майданчики, орієнтовані на учнів шкіл і молодь. Висвітлення героїзму й

значущості професій було покликане змінити суспільне ставлення до робітничих спеціальностей та сприяти усвідомленому професійному вибору молоді.

У межах фестивалю створювалися простори для діалогу між освітніми закладами та роботодавцями. Останні мають змогу не лише презентувати власну продукцію, а й виявити найбільш перспективних студентів для подальшого стажування, практики чи працевлаштування. Фестиваль сприяв укріпленню престижу робітничих професій, зокрема у сфері моди, створивши платформу для діалогу між освітою, бізнесом і суспільством. Такий підхід демонструє ефективність культурно-освітніх практик як інструменту профорієнтації та кадрового розвитку.

Крім того, фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти» є інструментом маркетингу освітніх послуг, що дозволяє ЗП(ПТ)О позиціонувати себе як сучасні інституції, орієнтовані на потреби ринку праці. Презентація досягнень учнів у форматі відкритих заходів сприяє зміцненню іміджу закладів освіти, формуванню довіри з боку громадськості, бізнесу та органів влади.

Формат фестивалю також відкриває простір для регіональної ідентичності, адже освітні заклади з різних областей презентують колекції одягу з елементами національного та етнокультурного стилю. Це сприяє збереженню і трансляції нематеріальної культурної спадщини, водночас адаптуючи її до вимог сучасної модної індустрії.

До створення відео контенту та інформаційної онлайн платформи проєкту були причетні такі організації та навчальні заклади: Асоціація швейних училищ України, Всеукраїнська Асоціація працівників професійної освіти України, Інститут професійної освіти НАПН України, НМЦ ПТО з усіх регіонів України, Київський Національний Університет технології і дизайну, Конфедерація роботодавців України, компанія SOFTORG та ін. Результатами фестивалю стали 24 промоційних відеоролики, які містять популяризаційну інформацію про 120 закладів професійної освіти швейного профілю з 24 областей і регіонів України (доступ за посиланням: https://fashionglobusukraine.com/festival/). Серія матеріалів про історію, досягнення та перспективність професійної освіти, які змонтовані за результатами фестивалю, доступні за покликанням: https://fashionglobusukraine.com/konkurs/ua/vseukrayinskyy-proforiyentatsiynyy-festyval-velych-i-heroyizm-profesiynoyi-osvity-ukrayiny.

Загалом, фестиваль «Велич і героїзм професійної освіти» можна розглядати як успішну модель реалізації публічно-приватного партнерства, що поєднує освітні, економічні та соціальні аспекти розвитку індустрії моди. Його

реалізація засвідчує високий рівень зацікавленості та залученості всіх учасників процесу – від здобувачів освіти до представників виробничого сектору. Участь у фестивалі сприяє формуванню в молоді відчуття соціальної значущості обраної професії, що, у свою чергу, підвищує мотивацію до навчання, професійного зростання та подальшої інтеграції в ринок праці (фотографії до розділу 4.7 в **Додатку 23).**

4.8. Міжнародний проєкт 3D4U – приклад ефективного публічно-приватного партнерства в індустрії моди України

Сучасна індустрія моди характеризується стрімким застосуванням передових технологій та засобів, що відкривають нові можливості для дизайнерів та виробників швейної та взуттєвої галузі розробляти унікальні креативні проекти та продукти у віртуальному позиціонуванні. Головним шляхом впровадженням сучасних засобів 3D проектування в професійну діяльність фахівців з дизайну є їх застосування на перших сходинках професійного становлення – в процесі професійної підготовки, виникає потреба в інноваційній методиці навчання студентів виконання комп'ютерного 3D проектування дизайн-продукту із застосуванням нових засобів, яка обумовлює необхідність забезпечення якісної підготовки майбутнього фахівця проектно-конструкторської галузі, зокрема галузі легкої промисловості [67].

Для розвитку національної текстильної промисловості, орієнтованої на виробництво продукції з вищою доданою вартістю, Україні необхідно створювати та підтримувати конкурентні переваги шляхом збільшення обсягів виробництва, створення більшої кількості робочих місць, покращення позиціонування галузі на національному ринку та нарощуючи свій експортний потенціал. Таке значне збільшення виробництва одягу в Україні та постійний шлях, яким воно йде, змушує освітню систему в Україні та галузеве партнерство в легкій промисловості вимагати нової людської динаміки спільного кодексу, якого слід дотримуватися. Україна може відіграти важливу роль у ланцюжку постачання текстилю та одягу в Європі, а цифрові технології можуть зіграти важливу роль у післявоєнному відновленні України.

Згідно з технологічними тенденціями ЄС у текстильній промисловості, впровадження цифрових, екологічних технологій і технологій переробки стане критичним для виживання та оновлення галузі. Оновлення української робочої сили з виробництва текстилю та одягу новими кваліфікованими професіоналами,

готовими протистояти викликам, які несе промисловість 4.0, має вирішальне значення для модернізації всього сектора та вітчизняної економіки. Використання 3D-концепцій у секторі моди відповідає цифровізації операцій і питанням стійкості, які є найбільшими проблемами для індустрії моди. Ці тенденції призведуть до перезавантаження індустрії моди. Сталий розвиток є ключовим фактором у секторі, і його підтримка вимагає прозорості, контролю викидів, зменшення води та хімікатів, нових органічних матеріалів та матеріалів, які можна переробити, піклування про права працівників, зменшення відходів, виробництво на вимогу для підтримки зміненого ланцюжка створення вартості та підвищення продуктивності, впровадження нових технологій, таких як 3D, стає основою цього переходу [402].

Будь-яка спроба синхронізувати систему освіти за підтримки держави є нездійсненною. З цією метою Європейська конфедерація одягу та текстилю (Euratex) започаткувала Текстильну ініціативу ЄС-Україна (EUTI), яка має на меті сприяти співпраці між європейськими та українськими компаніями текстилю та одягу. Euratex пропонує єдину контактну точку для українських компаній, які шукають підтримки та співпраці з партнерами з ЄС, і навпаки. Так виник грантовий проєкт 3D CONCEPTS FOR FASHION EDUCATION IN UKRAINE (3D4U) https://3d4u.org/uk, що співфінансується програмою Європейського Союзу Еразмус+ спрямований на вирішення проблеми нестачі кваліфікованих кадрів у сфері 3D-концепцій для модної освіти в Україні. Це проєкт транснаціонального співробітництва між закладами вищої освіти (ЗВО) України, Греції, Румунії та Німеччини через структуровану співпрацю, обмін досвідом, передовими практиками та індивідуальну мобільність [402].

Успіх проекту в першу чергу, залежить від розробки та налаштування 3 центрів у 3D Concepts for Fashion, і ця технологія має бути спрямована на формальне навчання прикладній 3D освіті. Розвиток таких хабів потребує технологій та досвіду, яких наразі немає в Україні, і в той же час залучені до цього проекту ЗВО ЄС, мають зіркову репутацію на рівні ЄС щодо просування високоякісної 3D-освіти та досліджень. Вони нададуть свої цінні ідеї, використовуючи свій досвід впровадження подібної інфраструктури в інших проектах. Отже, залучення країн програми стає вирішальним для успішного виконання цього проекту. Водночас країни програми будуть проводити навчання та передачу знань як в ЄС, так і в Україні.

Партнерство 3D4U складається з 8 партнерів, які мають взаємодоповнюючий досвід і великий досвід управління та впровадження

проектів та ініціатив, що фінансуються ЄС. Консорціум розраховує на доброчесне поєднання досвіду, переважно з вищих навчальних закладів, асоціацій та інших організацій у сфері освіти та пов'язаних із цільовою аудиторією в державно-приватному партнерстві освіти в індустрії моди. Партнерами консорціуму є: Міжнародний Грецький Університет (Греція); Технічний Університет Дрездена (Німеччина); Технічний Університет Яси Георгія Асачі (Румунія); Київський Національний Університет технологій та дизайну; Хмельницький Національний Університет; Луцький Національний Технічний Університет; ГС «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Фешен Глобус Юкрейн»; Креативний Розвиток Мислення (Греція).

3D4U проект спрямований на розвиток освіти в дуже важливому для України секторі, ефективність якого неодноразово відзначалася в минулому кількома джерелами, а українські модельєри користуються заслуженим визнанням у всьому світі. Сьогодні Україна відома на весь світ своїми дизайнерами, індустрія моди активно розвивається. Очікується, що після закінчення війни з Росією галузь отримає новий поштовх для розвитку [5].

3D-концепції можуть допомогти сектору досягти нових цілей сталого розвитку, оскільки більшість із цих факторів визначаються під час проектування та розробки продуктів. Сфера діяльності проекту полягає в тому, щоб поінформувати сектор моди про використання 3D концепцій, таких як 3D-цифровий дизайн, віртуальне прототипування, адитивне виробництво, віртуальний виставковий зал, цифрові аватари, 3D-сканування тіл, цифрові матеріали та 3D-платформи для співпраці, а також як продовження прискорення темпів впровадження та їхнього впливу на дизайн, розробку, виробництво та просування модних продуктів. Це сприятиме розвитку навичок і компетенцій, які використовуються в розробці модних продуктів, з акцентом головним чином на продукти одягу. Він буде зосереджений насамперед на цифрових 3D-моделях, але він також поєднає їх із моделями та продуктами, створеними за допомогою додаткових засобів 3D-цифровий продукт пропонує кілька переваг для розробки продукту: менше зразків, швидші прототипи, набагато вищу якість на ранньому етапі циклу та можливість приймати рішення на основі цього [443].

Проєкт 3D4U передбачає досягнення наступних результатів:

1. Розвиток висококваліфікованих та кваліфікованих людських ресурсів у сфері 3D-концепцій в Україні.

2. Сприяння генеруванню знань у сфері 3D-концепцій через фундаментальні та прикладні дослідження.

3. Розробка дизайну різноманітних модних виробів на основі 3D-концепцій з текстилю та шкіри.

4. Сприяння розвитку компетенцій, розбудові потенціалу та навчанню для підтримки інновацій, стартапів та підприємців-початківців у сфері 3D-концепцій.

5. Інтернаціоналізація та модернізація українських закладів вищої освіти шляхом залучення їх до глобальних зусиль у сфері сучасної моди.

Таке міжнародне співробітництво є необхідним, оскільки українські заклади освіти з однаковими проблемами співпрацюватимуть з організаціями ЄС для задоволення своїх потреб, підвищення потенціалу та досягнення поставлених завдань через механізми публічно-приватного партнерства, де всі стейкхолдери освітяни та роботодавці швейної на взуттєвої промисловості, постачальники обладнання, громадськість підсилюють зв'язок освіти, науки та виробництва (фотографії до розділу 4.8 в **Додатку 24).**

4.9. Проєкти підготовки дорослого населення в швейній галузі України на засадах ППП

У контексті повномасштабної війни рф проти України відбулися значущі трансформації у всіх сферах життя суспільства. Освіта може бути важливим інструментом для допомоги людям адаптуватися до нових умов і знайти нові можливості. Після перемоги України у війні, наша країна буде потребувати нових, якісних фахівців. Це призведе до збільшення попиту на освітні послуги у сфері неперервної освіти дорослих. Ця сфера, завдяки своїй максимальній гнучкості та варіативності, зможе задовольняти різноманітні освітні потреби громадян, враховуючи їхні індивідуальні можливості. Основна мета полягатиме у сприянні набуттю та вдосконаленню життєвих та трудових навичок людини, а також сприянні її соціальному й культурному розвитку. В умовах воєнного стану актуальним стає прискорення трансформацій у соціокультурному просторі, що вимагає переходу до нової моделі освітніх послуг, ґрунтованої на сучасних світоглядних позиціях [374].

ГС НГПЛПУ «Фешен Глобус Юкрейн» в рамках реалізації ППП підготовки кадрів для швейної промисловості брав участь в проєкті «Швидкі навички для працевлаштування», що впроваджувався в рамках програми SEQUA

Skills4Recovery Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH за дорученням Федерального Уряду Німеччини з 15 січня по 19 квітня 2024 року компанією Sequa GmbH (Німеччина), започаткувати курс навчання для демобілізованих жінок з подальшим їх працевлаштуванням на швейних підприємствах Київської та Полтавської областей.

Метою проєкту було організація короткострокових курсів для безробітних, внутрішньо переміщених осіб, колишніх учасників бойових дій та жінок для отримання повних та часткових професійних кваліфікацій за професією «Кравець» відповідно до потреб швейних підприємств міста Києва та міста Кременчука. Проект складався з етапів залучення аудиторії бажаючих здобути швейну професію та підбір регіональних координаторів із числа осіб спроможних співпрацювати з закладами освіти, підприємствами, регіональними службами зайнятості та фахівців із організації освітнього процесу підготовки кваліфікованих кадрів. В основу відбору провайдерів професійної (професійно-технічної) освіти покладено вимоги та критерії розроблені GIZ спільно з Міністерством освіти і науки України та Міністерством економіки України: наявність досвіду навчання дорослого населення; наявність ліцензії та атестації на необхідні види підготовки, достатню матеріально-технічну базу, високий рівень педагогічного/наставницького складу, спроможність застосовувати сучасні технології, спрямованість на скорочений термін навчання за запитом роботодавців регіону, досвіду роботи в міжнародних проєктах, проведенні дослідно-експериментальної роботи за різними напрямками тощо.

Була розроблена 6 місячна програма підготовки фахівців за професією 7433 «Кравець», професійна кваліфікація: кравець 2 розряду на базі двох закладів професійної освіти навчально-практичного центру “Smart фабрика” Київського професійного коледжу технологій та дизайну одягу та Кременчуцького професійного ліцею імені А.С.Макаренка. Робочі навчальні плани та освітні програми розроблялися закладами професійної (професійно-технічної) освіти на основі державних освітніх стандартів із конкретних професій, але передбачали включення додаткових компетентностей, регламентованих професійними стандартами (за наявності) та/або відповідно до конкретних потреб роботодавців. Після погодження роботодавцями, робочі навчальні плани затверджувались відповідно порядку, визначеного нормативно-правовими актами у сфері професійної освіти України.

Так як слухачі вмотивовані реалізувати себе як фахівці у новій галузі як для працевлаштування так і саморозвитку, можливості відкрити власну справу,

то курси охоплювали такі завдання: ознайомлення зі специфікою конкретних умов праці швейних підприємств; вміння виконувати на машинах або вручну операцій з обробки окремих деталей та вузлів при пошитті столової білизни, штор, ламбрекенів, натільної білизни, поясних виробів, блуз, суконь тощо; оволодіння знаннями та практичним уміннями роботи на швейному обладнанні, користуванні засобами малої механізації для ефективності та продуктивності виконання виробничих завдань.

В ході проєкту розроблялись навчальні плани і програми для здобуття часткових кваліфікацій, які передбачали певний підхід до їх формування, а саме: ринок праці диктує потребу в необхідних навичках, а освіта – навчає. Освітня програма курсів розроблена відповідно до Державного освітнього стандарту 7433.С.14.10-2023, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 27 січня 2023 року № 81, спільно з підприємствами замовниками кадрів та розглянута на засіданні циклової комісії майстрів виробничого навчання та викладачів за професією «Кравець. Закрійник».

Загальна кількість годин на підготовку кравця 2 розряду склала 750 години, термін навчання 3,5 місяці: 378 годин (80%), з них 169 годин в навчально-виробничих майстернях коледжу, 203 години виробнича практика на підприємствах міста Києва та Кременчука.

Загально 99 слухачів курсів успішно завершили навчання, склали тести, виконали кваліфікаційну пробну роботу та отримали сертифікат про успішне завершення навчання, а також свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації кравець 2 розряду, що вважається в Україні офіційним підтвердженням про здобутий рівень робітничої кваліфікації. Серед всіх слухачів 76,7% уже працевлаштувалися та працюють за фахом на підприємствах галузі, 15% осіб відкрили власну справу.

Щомісячно на семінарах-консультаціях стейкхолдерів проєкту проводився обмін досвідом, аналізувався хід проєкту співставлення із законодавчою базою Німеччини, що давало можливість заглибитись в проблеми застосування часткових кваліфікацій, актуальних для ситуації в Україні. В цілому результати реалізації проєкту SEQUA щодо навчання дорослого населення за програмами короткострокового навчання засвідчили позитивні дії та висвітлили проблемні питання, реагування на які сприяло б покращенню ситуації з трудовим потенціалом в Україні в період воєнного часу повоєнної відбудови. Вважаємо доцільним поширити практику, започатковану в проєкті з використанням досвіду Німеччини по навчанню багатофункціональних працівників, що

володіють комплексом професійних кваліфікацій (із застосуванням інтеграції професій чи додаткових часткових кваліфікацій за запитом роботодавців) в інших регіонах України. Це дозволить швидше відновити економіку України, скоротить адаптаційний період на робочому місці та покращить можливості працевлаштування зацікавлених верств населення.

Ефективнивність публічно-приватного партнерства в даному проєкті проявляється у позитивному досвіді співпраці з роботодавцями для забезпечення практичного навчання та можливості працевлаштування випускників; спроможності здійснити інформаційну профорієнтаційну компанію щодо проведення короткострокових навчальних курсів сучасними доступними засобами; можливості проведення навчальних курсів у змішаному форматі (онлайн, офлайн, дуальна форми); реалізувати практику роботи з неурядовими та міжнародними організаціями [263]. Об'єднання українських організацій роботодавців, громадян, закладів освіти, які здатні ефективно консолідуватися, виявляти ініціативи, домовлятися між собою та координувати зусилля для досягнення важливих цілей впливає на зміцнення єдності українців, підвищення довіри до влади та формування відповідального громадянського суспільства (фотографії до розділу 4.9 в **Додатку 25).**

4.10. Освітній курс «Фешн-бізнес»: проєкт взаємодії із ЗВО в індустрії моди

Індустрія моди зазнає динамічного технологічного розвитку, що спричиняє трансформацію професійного середовища, ускладнення конкурентних умов на ринку праці та зумовлює нові вимоги до професійних компетентностей фахівців. У цих умовах актуалізується необхідність формування у здобувачів освіти швейного профілю знань не лише з фахових дисциплін, але й у сфері брендингу, підприємництва та менеджменту.

Відповіддю на виклики ринку стала ініціатива ГС НГПЛУ «Fashion Globus Ukraine», яка в межах публічно-приватного партнерства реалізувала педагогічний експеримент із залученням роботодавців до навчального процесу. На базі АРТ-академії сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі було запроваджено інтегрований курс «Брендинг та фешн-бізнес». Такий формат партнерства підвищує якість освітнього процесу, сприяє конкурентоспроможності випускників і адаптації освітніх програм до реальних умов функціонування індустрії моди [56].

Освітній курс «Фешн-бізнес», впроваджений у партнерстві між закладом вищої освіти та представниками бізнес-середовища, є прикладом інтеграції академічних і практичних знань для підготовки фахівців модної індустрії. Програма курсу передбачає залучення практиків, дизайнерів, маркетологів та експертів з фешн-менеджменту до викладання, що дозволяє актуалізувати навчальний контент згідно з сучасними викликами ринку.

Курс спрямований на формування підприємницьких навичок, розвиток критичного мислення, здатності до креативного управління фешн-бізнесом, а також інтеграцію цифрових інструментів у діяльність брендів. Програма забезпечує міждисциплінарний підхід, охоплюючи теми від створення колекцій до управління брендом, логістики, маркетингу та продажів.

Курс «Фешн-бізнес» розроблений на базі ЗВО у співпраці з представниками модної індустрії, консалтинговими агенціями, бізнес-школами та незалежними дизайнерами. Його концепція ґрунтується на міждисциплінарному підході, що охоплює менеджмент, маркетинг, брендинг, комунікації, правове регулювання діяльності у сфері моди, логістику та цифрові технології. Головною метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про функціонування індустрії моди як бізнесу та розвиток компетентностей, необхідних для створення і просування конкурентоспроможних продуктів на національному та міжнародному ринках.

Структура курсу передбачає як теоретичну, так і практичну компоненти. Теоретичний блок охоплює дисципліни з економіки моди, стратегії розвитку бренду, основ фешн-маркетингу, цифрової трансформації в індустрії моди. Практичний компонент включає реальні кейси, бізнес-симуляції, стажування, гостьові лекції від провідних фахівців, розробку власного бізнес-проєкту у сфері моди. Завдяки активному залученню роботодавців у розробку й реалізацію курсу, студенти отримують можливість працювати з реальними завданнями, що відповідають актуальним викликам галузі.

У межах курсу студенти вивчали інструменти і моделі створення брендів, опановували інструменти маркетингового аналізу та корпоративного стратегування, формували навички управління торговельними марками у модній індустрії. Окремим мотиваційним елементом освітнього процесу стала історична лекція про українську рекламну фірму «Фама», засновану Р. Шухевичем у 1937 р., яка успішно реалізовувала принципи брендингу, комунікації та менеджменту.

Інтеграція навчального матеріалу з курсом «Основи підприємництва та менеджменту» дозволила посилити міждисциплінарні зв'язки та практичну спрямованість освітнього процесу. Результати засвідчили високий рівень креативного мислення студентів та їхню здатність до підприємницької ініціативи. Завершальним етапом курсу стала розробка власних бізнес-проєктів в якості інтегрованого заліку з двох предметів: «Брендинг та фешн-бізнес» та «Основи підприємництва та менеджменту». Серед представлених кейсів – брендинг культурних подій, креативні освітні платформи, антикварні проєкти, сервісні бренди тощо.

Зі стратегічної точки зору, курс «Фешн-бізнес» сприяє вирішенню низки важливих завдань. По-перше, він забезпечує якісну підготовку менеджерів, маркетологів, бренд-менеджерів, fashion-аналітиків та підприємців, які здатні генерувати інновації та розвивати власні бренди. По-друге, він сприяє розвитку екосистеми модної індустрії України, інтегруючи її в глобальні процеси. По-третє, курс забезпечує механізм зворотного зв'язку між освітою та бізнесом, що дозволяє оперативно реагувати на потреби ринку праці.

Таким чином, курс «Фешн-бізнес» виступає яскравим прикладом реалізації публічно-приватного партнерства в освіті. Він демонструє, як завдяки взаємодії між закладом освіти та бізнесом можливо створити ефективну освітню модель, яка забезпечує підготовку конкурентоспроможних фахівців для модної індустрії (фотографії до розділу 4.10 в **Додатку 26).**

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У монографічному дослідженні на основі теоретичного аналізу й узагальнення сучасних підходів до організації професійної підготовки майбутніх працівників швейного профілю запропоновано й науково обґрунтовано технологію співпраці системи освіти та підприємств індустрії моди, яка враховує реальні потреби економіки у професійних кадрах, їх кількісних та якісних характеристиках, що позиціонується як сукупність теоретичних і методичних засад розвитку професійної компетентності, передбачає побудову концептуальної моделі означеного феномену та науково-методичної системи його розвитку на засадах публічно-приватного партнерства в умовах утвердження суспільства інноваційного типу. Результати проведеного теоретико-методичного дослідження розвитку професійної компетентності майбутніх працівників швейного профілю підтвердили правомірність авторської гіпотези, істинність концептуальних положень, засвідчили ефективність розв'язання мети й завдань наукового пошуку і стали підставою для формулювання таких висновків і рекомендацій.

На основі аналітичного огляду наукових студій щодо професійної підготовки кадрів для індустрії моди України, осмислення суспільної й освітньої практики *встановлено* соціальну значущість професійної компетентності працівника як складного інтегрованого утворення, *висвітлено* суть і структуру професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, *розглянуто* організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх майстрів з пошиття одягу на засадах публічно-приватного партнерства, *представлено* модель формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих кравців, закрійників, швачок на засадах ППП у закладах професійної освіти, *запропоновано* контекстну технологію цілеспрямованого формування професійної компетентності кадрів для легкої промисловості на засадах ППП. Обґрунтовано, що методологічні засади утворюють фундаментальну базу дослідницького пошуку, визначають стратегію та сутність побудови і функціонування авторських концепції, моделей і науково-методичної системи розвитку фахівців індустрії моди. Методологічними орієнтирами розвитку професійної компетентності працівників *визначено*: гуманістичність, інформаційність, фундаментальність, цілісність, безперервність, системність, синергетичність, відкритість, екзистенціальність, аксіологічність, гнучкість, інтердисциплінарність,

діяльнісність, інтерактивність, інтерактивність, контекстність, компетенізацію професійної підготовки фахівців із розвиненим творчим критичним типом мислення і проектування організаційно-педагогічного процесу розвитку означеного феномену з урахуванням цілісності людської природи, її індивідуально-особистісного ресурсного потенціалу, набутого досвіду виробничої діяльності, що забезпечило оновлення професійної підготовки на засадах філософських, загальнонаукових, конкретно наукових і методично-технологічних принципів.

Результати вивчення літературних джерел свідчать, що формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О є актуальною теоретичною проблемою професійної педагогіки. Опрацювання наукової літератури дало змогу виявити філософський, економічний, соціальний, морально-етичний аспекти процесу професійної підготовки кадрів для індустрії моди з високим рівнем професійної компетентності.

Аналіз наукових джерел і публікацій ЗМІ засвідчив, що в індустрії моди існують системні проблеми, пов’язані зі специфікою функціонування галузі в умовах глобалізаційних процесів економіки та швидкої технологізації, що, без сумніву, відображається і на підготовці кадрів для галузі. Проаналізовано сучасний стан підготовки майбутніх КРШП на засадах ППП і виокремлено фактори, які впливають на цей процес, зокрема: проблематика кадрової політики в галузі, інновації індустрії швейної галузі, модернізація освіти в галузі легкої промисловості, стан та реформування професійної освіти в Україні, державна політика в сфері співпраці освіти та бізнесу, дуальна модель професійної освіти і навчання, система соціального партнерства в П(ПТ)О, громадська думка, зміна акцентів освітньої діяльності. Стратегічно важливим для України є забезпечення швейної промисловості як інноваційного успішного високотехнологічного бізнесу на основі сучасного досвіду і новітніх знань. Через складності сьогодення ця галузь стикається з кадровими проблемами: відтоком кадрів, часом низькою продуктивністю праці та дефіцитом персоналу з необхідною кваліфікацією. Радикальні рішення, які сприятимуть змінам, можуть бути розроблені у співпраці мотивованих та відповідальних партнерів. Змістовне наповнення такої співпраці є відповіддю на виклики нашого часу, необхідністю щодо посилення позицій української швейної індустрії через формування продуктивних взаємозв’язків між наукою, освітою та реальним виробництвом, де одним з

визначальних чинників є висока професійна компетентність майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

ППП на нашу думку, це екосистема в якій діяльність всіх учасників: освітян, роботодавців, здобувачів освіти та суспільства в різних масштабах від маленького містечка до держави в цілому має бути гармонійною та ефективною з точки зору прав, повноважень можливостей та реалізацій ідей співпраці. Механізм, який забезпечує підґрунтя для спільної відповідальності закладів П(ПТ)О, громади і бізнесу в розвитку галузі швейної промисловості, має нині пріоритетне значення для національної економіки та передбачає партнерську взаємодію стейкхолдерів у спільному вирішенні різноманітних аспектів у підготовці кадрів для галузі. Грамотне застосування ППП є підґрунтям для якісних змін у освітній сфері нашої держави. *Узагальнено*, що з метою досягнення відповідності між потребами ринку швейних послуг та рівнем готовності кваліфікованих кадрів до ефективного виконання професійних функцій на підприємствах галузі легкої промисловості, процеси модернізації змісту професійно-практичної підготовки доцільно розвивати на засадах державно-приватного партнерства, механізм якого забезпечує:

- підґрунтя для спільної відповідальності закладів професійної (професійно-технічної) освіти, громади і бізнесу щодо підготовки КРШП для розвитку галузі легкої промисловості, передбачаючи партнерську взаємодію роботодавців і закладів професійної (професійно-технічної) освіти у спільному вирішенні питань щодо оновлення кваліфікаційної характеристики (розроблення професійного, освітнього стандартів з професії); удосконалення на їх основі змісту П(ПТ)О;

- реформування системи професійно-технічної освіти на основі використання результатів імплементації діючих моделей ППП для реалізації стратегічних цілей розвитку професійно-технічної освіти України: забезпечення доступності професійно-технічної освіти, її престижності, відповідності вимогам ринку праці та якості;

- реалізацію міжнародної співпраці, зокрема участі у міжнародних проектах, програмах стажування тощо, що уможливлює організації виробничої практики майбутніх КРШП за кордоном, а також вивчення інноваційного досвіду для його творчого застосування у сфері легкої промисловості України;

- використання інноваційних освітніх програм професійної підготовки та перепідготовки персоналу для галузі легкої промисловості, у тому числі шляхом дуальної освіти;

- вдосконалення форм і механізмів мотивації роботодавців для організації на своїх базах різних видів навчально-виробничої діяльності, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників для підвищення престижності професійної освіти;

- створення організаційно-педагогічних умов такої професійної підготовки, яка б задовільнила потреби здобувачів освіти та потенційних для них роботодавців;

- вдосконалення систем моніторингу ринку праці галузі легкої промисловості, відстеження процесів переходу від навчання до працевлаштування, зворотного зв'язку закладам професійної освіти щодо відповідності підготовки випускників вимогам сучасного виробництва і їх працездатності в цілому. Означені напрями постають як зовнішні важелі впливу на якість підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю.

Продемонстровано, що соціальне партнерство є найважливішим чинником підвищення якості професійного навчання, адаптації молодих фахівців до нових економічних умов, закріплення їх на робочих місцях. *Виявлено*, що найбільша його цінність пов'язана з удосконаленням форм обміну досвідом та інформацією, важливою для підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх кваліфікованих фахівців швейного профілю.

Аргументовано складність і багатовимірність феномену професійної компетентності фахівців швейного профілю, наявність різних та науково обґрунтованих підходів щодо визначення сутнісних ознак утворення у понятєво-термінологічному парадигмальному просторі, що обумовлює принципово різні логічні центри дефініцій. Узагальнюючи висвітлені позиції за результатами аналізу наукових праць, власного теоретичного пошуку та багаторічної практики, доходимо до висновку, що сутністю *професійної компетентності* майбутніх фахівців швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства є мета система знань та навичок, що складається із сукупності структурних компонентів, отримана суб'єктом професійної діяльності в процесі дуальної підготовки фахівців галузі швейної промисловості та проявляється у здатності та готовності на високому професійному рівні виконувати свої посадові та фахові обов'язки відповідно до сучасних наближених до світових вимог та стандартів швейної галузі.

Удосконалено діагностичний інструментарій дослідження сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю, зокрема, визначено такі критерії та показники: ціннісно-мотиваційний

(потреба в набутті професійних знань, умінь, навичок; мотиви самореалізації), когнітивний (професійні знання і вміння та технології їх застосування), діяльнісний (володіння сучасними технологічними прийомами і способами роботи, самостійні дії, уміння працювати в команді); комунікативно-суб'єктний (відповідальність за власні вчинки, комунікативні вміння, уміння розв'язувати конфлікти, адекватна самооцінка тощо);

До педагогічних умов, що впливають на формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О, віднесено:

1. «Оновлення змісту професійної освіти відповідно до потреб ринку, розроблення професійних та освітніх стандартів»;
2. «Стажування майстрів в/н та викладачів профільних предметів на виробництвах галузі»;
3. «Організація освітнього процесу на основі поєднання теоретичного та професійного компонентів»;
4. «Залучення до освітнього процесу представників виробництва – замовників робітничих кадрів»;
5. «Формування позитивної мотивації до оволодіння сучасними виробничими технологіями здобувачами освіти».

На фоні реалізації цих педагогічних умов бажано впровадити такі організаційні умови на державному та регіональних рівнях:

- Висвітлення успішного досвіду ДПП у ЗМІ, фахових виданнях і соціальних мережах, залучаючи увагу громадського сектора та суспільства.
- Проведення дослідження щодо виявлення, обґрунтування та поширення кращих міжнародних та вітчизняних практик, здійснення науково-методичного забезпечення ППП.
- Створення навчальних програм для працівників державної служби, органів місцевого самоврядування щодо взаємодії в ППП з практичними кейсами співпраці влади, освіти, громадськості, бізнесу.
- Залучення приватних інвестицій як збільшення фінансових ресурсів для освітніх програм та осучаснення матеріально-технічної бази П(ПТ)О, реалізацію дуальних моделей професійної освіти.

Головною особливістю моделювання досліджуваного утворення *позиціоновано* інтеграцію сутнісних індивідуально-особистісних і професійно-діяльнісних характеристик феномену й одночасну диференціацію провідних компонентів загальної системи. Змодельовану структуру професійної компетентності в єдності *методологічно-цільового блоку, змістового, суб'єктно-*

технологічного та результативно-оцінювального, утворених сукупністю індивідуально-особистісних і професійно-діяльнісних складників *представлено* як професійно-нормативну та індивідуально-особистісну характеристику фахівця швейного профілю, , що взаємопов'язані між собою та всіма педагогічними умовами, забезпечуючи прогнозований результат педагогічної діяльності – розвиток професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП. Модель зорієнтована на перевірку гіпотези дослідження, яка полягає у припущенні, що якість професійної підготовки фахівців швейного профілю в умовах публічно-приватного партнерства підвищується при плідній співпраці освітян та роботодавців галузі над вдосконаленням організаційно-педагогічних умов такої професійної підготовки, які б запровадили:

– формування позитивної мотивації майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю до підприємницької діяльності з метою їх самореалізації в умовах сучасної інноваційної економки;

– забезпечення формування знань, умінь, навичок, оволодіння якими, сприяє здатності до бізнес-діяльності та фінансовій успішності у швейній галузі.

– володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва;

– усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності, критичне та інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності, визначені з урахуванням концептуальних положень двофакторної теорії Ф. Герцберга, теорії мотивації А. Маслоу [87] та Д. Мак Келланда [418], теорії очікування В. Врума [227]. Оновлення змісту професійної освіти передбачає внесення до змісту типових навчальних програм з предметів загальнопрофесійної, професійно-теоретичної підготовки, професійно-практичної підготовки відомостей про сучасні технології швейної галузі, досягнення науки і техніки в індустрії моди, про позитивний досвід економічно розвинутих країн світу.

Першим критерієм рівня сформованості професійної компетентності визначена суб'єктну активність студентів-майбутніх КРШП. Вона виявляється в розв'язуванні нетипових, нестандартних професійних (проблемних) ситуацій, у здатності відчувати проблемність під час розв'язування професійних завдань та в самостійності постановки проблеми. Другим критерієм сформованості професійної компетентності вважаємо інтелектуальну готовність до

розв'язування ситуацій, що має такі показники: стратегічність, рефлексивність (інтелектуальна рефлексія), оригінальність, гнучкість, критичність тощо.

Технологія формування професійної компетентності у майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства являє собою єдність взаємопов'язаних форм, методів, дидактичних засобів, засобів оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю за мотиваційним, когнітивним, діяльнісним, рефлексивним критеріями. Технологія охоплює чотири етапи: організаційний, мотиваційно-інформаційний, формувально-когнітивний та діяльнісно-результативний; та спрямована на вирішення питань щодо позитивної мотивації майбутніх кваліфікованих робітників до осмисленого знаходження свого місця у професійній діяльності; отримання учнівською молоддю міцних, глибоких теоретичних знань, практичних умінь та навичок володіння технологіями швейної галузі; формування здатності до критичного осмислення своїх дій.

Проведене дослідження не претендує на всебічне розв'язання проблеми підготовки кадрів для підприємств індустрії моди України повністю не вичерпує усіх можливих аспектів дослідження означеного питання.

Розглянутий у даному досліджені комплекс мистецьких, соціокультурних, освітніх і комунікаційних проєктів, реалізованих на міжнародному, всеукраїнському та регіональному рівнях, дозволяє зробити низку узагальнень щодо ролі таких ініціатив у реалізації публічно-приватного партнерства для формування престижу професій індустрії моди та підвищенні їхньої привабливості серед молоді.

По-перше, проєкти, пов'язані з культурною дипломатією, популяризацією дизайнерського мистецтва та українського виробника (зокрема діяльність ГС «Fashion Globus Ukraine», міжнародні презентації та експозиції), довели свою ефективність як механізми інтеграції модної індустрії в глобальний культурно-економічний простір. Вони сприяють не лише формуванню національного стилю як маркера ідентичності, але й посиленню зовнішньої привабливості професій, дотичних до моди, серед молодого покоління.

По-друге, реалізовані на базі закладів освіти профорієнтаційні фестивалі («Велич і героїзм професійної освіти»), конкурси («FASHION Прорив»), навчальні курси («Фешн-бізнес»), а також створення електронних ресурсів на зразок посібника «Професія творити моду», демонструють ефективність сучасних методів комунікації з цільовою аудиторією – потенційними

здобувачами освіти. Ці ініціативи формують уявлення про професії індустрії моди як престижні, креативні, конкурентоспроможні на ринку праці та перспективні в умовах креативної економіки.

По-третє, соціально спрямовані ініціативи на стику освіти, бізнесу та громадянського суспільства (зокрема діяльність громадської спілки «Fashion Globus Ukraine»), стали основою для становлення і розвитку моделей публічно-приватного партнерства в освітній галузі. Їх функціонування забезпечує горизонтальну взаємодію між усіма зацікавленими сторонами: роботодавцями, закладами освіти, місцевими громадами, органами влади та творчою молоддю.

По-четверте, мистецькі проєкти, що інтегрують естетичну складову з освітньо-професійною, відіграють ключову роль у формуванні національного ринку моди як частини креативної економіки. Вони забезпечують емоційне залучення молоді, сприяють виявленню і розвитку обдарованих особистостей, а також формують нові освітні формати, зорієнтовані на практику, інноваційність і культурну актуальність.

Таким чином, мистецькі ініціативи в контексті профорієнтації відіграють не лише прикладну, але й системо утворювальну роль. Вони дозволяють вирішувати стратегічні завдання кадрового забезпечення індустрії моди, забезпечуючи її сталий розвиток, підвищення якості освіти, конкурентоспроможність випускників і формування позитивного іміджу професійної діяльності у сфері моди. Вплив різноманітних мистецьких і соціально-освітніх ініціатив, що реалізуються у форматі публічно-приватного партнерства, є вагомим чинником у формуванні позитивного іміджу професій індустрії моди, а також у забезпеченні якісної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю у ЗП(ПТ)О.

Зазначені ініціативи сприяють актуалізації професій швейного профілю через механізми суспільної комунікації та культурної репрезентації. Це дозволяє створити нову символічну рамку сприйняття швейних професій – як престижних, творчих і важливих у контексті національної культури, економіки та ідентичності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адвокатова Н. О. Дослідження сучасного стану підприємств легкої промисловості України. *Економічні інновації.* 2012. Вип. 47. С. 5–14.

2. Азарян О., Іншин І. Реалізація економічних інтересів регіонів у моделі взаємодії держави та бізнесу. *СХІД. Спецвипуск*. 2011. № 1(108). січень. С. 21–25.

3. Алєксєєва С. Основні підходи до визначення професійної придатності особистості в умовах сучасної професійної освіти. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. 2012. Вип. 4. С. 62–67.

4. Ангел Є. Як українська промисловість долає воєнні виклики. *Реанімаційний пакет реформ*. *Офіційний вебсайт.* URL: https://rpr.org.ua/news/yak-ukrainska-promyslovist-dolaie-voienni-vyklyky/ (дата звернення: 12.03.2025).

5. Андрейців І. Що таке дуальна освіта і навіщо вона українцям *Українська правда. Офіційний вебсайт.* URL: https://life.pravda.com.ua/society/2017/02/16/222630/ (дата звернення: 11.03.2025).

6. Андрощук І. Сучасні тенденції розвитку освіти України. *Молодь і ринок.* 2023. № 1(209). С. 17–22.

7. Андрущенко В. П. Умови та напрями інноваційного розвитку освіти. *Вища освіта в Україні.* 2009. № 3. С. 5–13.

8. Аніщенко В. М. Розвиток професійних навичок – важливий чинник підвищення продуктивності підприємства. *Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи: зб. наук. праць.* Київ: ІПТО НАПН України, 2011. Вип. 1. С. 191–192.

9. Аніщенко О. В., Смоляна Н. В. Теоретичне і виробниче навчання у професійно-технічних навчальних закладах: короткий термінологічний словник. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. 103 с.

10. Артюшина М. В., Білоконь М. Я., Дремова І. Б., Кошук О. Б. та ін. Застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників: методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників науково-навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України / за ред. Г. М. Романової. Київ: ІПТО НАПН України, 2014. 132 с.

11. *Асоціація «Укрлегпром». Офіційний вебсайт.* URL: https://ukrlegprom.org/ua/analytics/ (дата звернення: 22.01.2025).

12. Бабенко В., Геращенко В. Роль індустрії моди у розвитку креативних індустрій та формуванні креативного капіталу. *Економічний простір*. 2022. № 179. С. 153–158.

13. Бажал Ю. М., Бакушевич І. В., Венесаар У., Гараєва Т. Ю. та ін. Інноваційне підприємництво: креативність, комерцілізація, екосистема / за ред. Ю. М. Бажал. Київ: Пульсари, 2015. 278 с.

14. Базиль Л. О. Педагогічні інновації в системі сучасної освіти. *Освітній простір. Глобальні, регіональні та інформаційні аспекти*. 2014. № 17. С. 11–17.

15. Балл Г. О., Мєдінцев В. О. Особистість як і ндивідуальний модус культури і як інтегративна якість особи. *Горизонти освіти*. 2011. № 3. С. 7–14.

16. Балл Г. О. Професійна орієнтація: підручник для студентів. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 240 с.

17. Батраченко Н. Кадри вирішують все. *Швейное дело и мода.* 2019. URL: https://shd.com.ua/skilled_labor (дата звернення: 09.01.2023).

18. Бєлікова Ю. А. Проєктування професійного саморозвитку майбутніх майстрів виробничого навчання: дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2018. 275 с.

19. Беспалько В. Педагогічні технології як сучасний підхід до організації навчального процесу. URL: https://studfile.net/preview/9210768/ (дата звернення: 02.01.2024).

20. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу у педагогіці. *Виховання і культура.* 2009. № 12(17,18). С. 5–7.

21. Бикова Т. Б. Іващенко М. В. Методико-теоретичні особливості засвоєння майбутніми майстрами виробничого навчання нових технологій швейного виробництва. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології.* 2017. № 6. С. 54–71.

22. Биба В. В., Теницька Н. Б. Світовий досвід мотивації працівників та можливості його адаптації до умов підприємств України. *Економіка та управління підприємствами.* 2017. Вип. 10. С. 166–171.

23. Білик В. Формування проектувальної компетентності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю в процесі професійної підготовки: дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2015. 379 с.

24. Білоцерківський інститут неперервної освіти. НДР «Кваліфікаційний розрив на ринку праці в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України» (РК № 0124U001101). URL: https://binpo.com.ua (дата звернення: 12.01.2025).

25. Бовсунівська І. В. Публічно-приватне партнерство як об'єкт теоретичних досліджень у сфері публічного управління. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2019. Т. 30(69). № 2. С. 7–12.

26. Бойко О. Державно-приватне партнерство: світовий досвід та перспективи реалізації в Україні. *Юридична газета.* 2013. № 22. С. 42–43.

27. Боковець В. В., Москвічова О. С., Григорук І. О. Людський потенціал як невід'ємна складова розвитку економіки: монографія. Розвиток економіки та сучасний рівень менеджменту. Частина 1: Серія монографій. Одеса: Купрієнко С. В, 2019. 140 с.

28. Бондаренко О. А. Особливості проектування професійних компетенцій з матеріалознавства в програмах інтегрованих модулів професії «Кравець». *Профтехосвіта Запоріжжя.* 2011. № 16. С. 44–49.

29. Борисенко Д. В., Рябчиков Л. М. Динаміка формування вмінь студентів напрямку підготовки «Професійна освіта. Дизайн». *Проблеми інженерно-педагогічної освіти.* 2017. № 54-55. С. 208–215.

30. Бородієнко О. Публічно-приватне партнерство закладів професійної освіти: практичний посібник / за ред. В. О. Радкевич; Біла Церков: Видавець Пшонківський О. В., 2020. 302 с.

31. Брайловський І. А. Державно-приватне партнерство: методологія, теорія, механізми розвитку: автореф. дис. …. д-ра екон. наук: 08.00.01. Харків, 2015. 42 с.

32. Британська Рада в Україні. Fashion DNA Ukraine. Аналіз потреб екосистеми малого й середнього бізнесу в галузі модного дизайну: підсумковий звіт. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/fashion_dna_research.pdf (дата звернення: 16.04.2025).

33. Брюханова Н. О. Підходи до розуміння компетентності та компетенції в освіті. *Педагогіка і психологія професійної освіти.* 2007. № 4. С. 40–51.

34. Булгакова Г. Реалії та перспективи впровадження дуальної освіти. *Професійна освіта*. 2022. № 3. С. 13–16.

35. Бутенко В. М. Інституційні засади розвитку соціального партнерства в Україні. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2014. № 1. С. 61–65.

36. Бучинська О. В., Давліканова О. Б., Лилик І. В., Чайковська А. Б. Думки роботодавців про дуальну освіту за результатами дослідження обізнаності роботодавців про дуальну форму здобуття освіти та досвіду участі у пілотному проєкті із її запровадження на рівні фахової передвищої та вищої освіти в

Україні: аналітичний звіт. Київ: Представництво Фонду імені Фрідріха Еберта в Україні, 2020. 98 с.

37. Вайнтрауб М. А., Романова Г. М., Мося, І. А., Білоконь Я. Ю. та ін. Модернізація змісту професійної освіти і навчання: теорія і практика: монографія / за наук. ред. М. А. Вайнтрауба. Київ: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2015. 328 с.

38. Вакарчук І. Сучасні тенденції розвитку професійно-технічної освіти: пріоритети та завдання. *Освіта України.* № 63–64. 22 серпня 2008 р.

39. Василиненко В. М., Гришаєва О. В., Федоренко Л. В., Безценна Л. М., Грищук Т. С. Посібник для організаторів та наставників дуальної форми здобуття професійної освіти в умовах виробництва. Дніпро: НМЦ ПТО у Дніпропетровській області, 2020. 42 с.

40. Васильківський Д., Войнаренко М., Нижник В. Кластерна політика як чинник підвищення ефективності функціонування соціально-економічних систем. *Вісник економічної науки України.* 2017. № 1(32). С. 25–30.

41. Васянович Г. Методологічні контексти педагогічної науки на сучасному етапі її розвитку. *Педагогіка і психологія професійної освіти.* 2013. № 3. С. 9–30.

42. Велич і героїзм професійної освіти України. Профорієнтаційний фестиваль. *Освітній портал. Офіційний вебсайт.* URL: https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/zavershivsya-festival-velich-i-geroyizm-profesiynoyi-osviti-ukrayini (дата звернення: 21.07.2024).

43. Взаємодія ринку праці та професійно-технічної освіти: механізми створення Державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій: зб. матеріалів, підготовлених у рамках реалізації українсько-німецького проекту «Підтримка реформи професійно-технічної освіти в Україні». Київ: МОН України, 2009. 276 с.

44. *Відновлення України*. *Офіційний вебсайт.* URL: https://recovery.gov.ua/ (дата звернення: 06.05.2025).

45. Вінник О. Корпоративна форма державно-приватного партнерства: проблеми правового забезпечення на тлі зарубіжного досвіду: монографія. Суми: МакДен, 2012. 204 с.

46. Виговська В. В. Малий бізнес України: сучасний стан і тенденції розвиту. *Актуальні проблеми економіки.* 2009. № 1(91). С. 59–65.

47. Винницький Б., Лендьел М., Онищук Б., Сегварі П. Досвід та перспективи впровадження державно-приватних партнерств в Україні та за кордоном. Київ: «К.І.С.», 2008. 294 с.

48. Виноградська Г. Є. Сучасний стан підготовки кадрів для легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics.* 2022. № 1(24). С. 203-214. Посилання на публікацію: https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/725. DOI: 10.32835/2707-3092.2022.24.203-214.

49. Виноградська Г. Є. Вдосконалення підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення легкої промисловості. *Professional Pedagogics*. 2022. № 2(25). С. 66-73. Посилання на публікацію: https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/802. DOI: 10.32835/2707-3092.2022.25.66-73.

50. Виноградська Г. Є. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics*. 2023. № 2(27). С. 128-137. Посилання на публікацію: https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/886. DOI: 10.32835/2707-3092.2023.27.128-137.

51. Виноградська Г. Модель формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. №3(137). С. 294-303. Посилання на публікацію: https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/%D0%92%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf.
DOI: 10.24139/2312-5993/2024.03/294-303.

52. Виноградська Г. Реалізація політики державно-приватного партнерства в оновленні професійних та освітніх стандартів швейної галузі: *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи:* збірник матеріалів XI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 25–26 листопада 2021 р.). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 121-122

53. Виноградська Г. Розробка професійного стандарту інтегрованої професії «Майстер з пошиття одягу», як приклад ефективної співпраці освітян та роботодавців»: *Професійна освіта для сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи*:

54. Виноградська Г. Є. Пропозиції роботодавців щодо підготовки кваліфікованих фахівців легкої промисловості. *Професійна освіта для сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи:* матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (20 жовтня 2022 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2022. С. 31-35.

55. Виноградська Г. Є. Стратегії державно-приватного партнерства для розвитку людського капіталу в професійній освіті галузі легкої промисловості країн Південної Азії. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання:* матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (м. Київ, 27-30 березня 2023 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2023. С. 178–183.

57. Виноградська Г. Проблеми формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейної галузі на засадах публічно-приватного партнерства у науковій літературі. *Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця (НПК-2023)*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 7-8 грудня 2023 р.). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2023. С. 19-21.

58. Виноградська Г. Суть і структура професійної компентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти*: збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції: у 2-х частинах (м. Біла Церква, 14 грудня 2023 р). Біла Церков: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, м. Біла Церква, Україна, 2023. Ч. 1. С. 87-94.

59. Виноградська Г. Профорієнтація та популяризація професій легкої промисловості на засадах державно-приватного партнерства. *Наука та освіта в умовах викликів сьогодення*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 16 грудня 2023 р.). Чернігів: Research Europe, 2023. С. 49-53.

60. Виноградська Г. Досвід публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти швейного профілю країн Південної Азії. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання:* матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (26 лютого – 07 березня 2024 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2024. С. 74-78.

61. Виноградська Г. Модель формування професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного

партнерства. *Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Глухів, 9 травня 2024 р.). Глухів: Глухівський НПУ імені Олександра Довженка, 2024. С. 15–18.

62. Виноградська Г. Етапи розвитку професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП. *Орієнтири національної освіти в умовах сьогодення*: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 19 травня 2024 р.). Луцьк: ВІППО, 2024. С. 10-15.

63. Виноградська Г. Є. Формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства: методичні рекомендації. Київ: Видавництво «Людмила», 2024. 127 с.

64. Виноградська Г. Технологія співпраці освітян та роботодавців під час підготовки кадрів на засадах ДПП. *Інноваційний розвиток сучасної науки та освіти*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Житомир, 11 червня 2024 р.). Житомир: Research Europe, 2024. С. 28-33.

65. Виноградська Г. Стан формування професійної компетентності кваліфікованих робітників згідно опитування випускників ЗП(ПТ)О швейного профілю. *Тенденції забезпечення якості освіти*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 23 червня 2024 р.). Дніпро: Research Europe, 2024. С. 13-17.

66. Виноградська Г. Стейкхолдери як суб’єкти впливу на підготовку кадрів для індустрії моди України. *Проблеми та перспективи економіки та менеджменту*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 15 серпня 2024 р.). Черкаси: Research Europe, 2024. С, 45-48.

67. Виноградська Г. Міжнародний проєкт 3D4U – приклад ефективного державно-приватного партнерства в індустрії моди України. *Achievements of Science and Education in the Modern World*: Proceedings of the International Scientific Conference (2024, June 17). UK: Bookmundo, c. Birmingham, 2024. С. 84-88.

68. Виноградська Г. Мистецькі проєкти як засіб профорієнтації та підвищення престижу професій індустрії моди. *Новітні підходи до забезпечення економічної стабільності:* матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 14 червня 2024 р.). Суми: Research Europe, 2024. С. 102-107.

69. Виноградська Г. Проблеми ранньої профорієнтації молоді в індустрії моди: з досвіду Fashion Globus Ukraine. *Тенденції розвитку дизайну та дизайн-освіти у вимірах сучасності*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 27-28 березня 2024 р). Київ: Арт Академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі, 2024. С. 9-13.

70. Виноградська Г. Практико-орієнтовані проєкти у співпраці освітян та роботодавців на засадах ППП. *Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів*: матеріали VI Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Київ. 10 грудня 2024 р.). Київ: ІПО НАПН України, 2024, С. 377-380.

71. Виноградська Г. Співпраця освітян і роботодавців: розроблення професійного стандарту. *Професійна освіта.* 2022. № 4(97). С. 22-25.

72. Виноградська Г. Публічно-приватне партнерство у підготовці кадрів для підприємств індустрії моди України. Теорія і Практика. Монографія. Київ, 2025.

73. Виговська С., Лузан П., Сопівник І. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник. Київ: ДАКККіМ, 2012.

74. Войналович О. О. Глобалізація і розвиток сучасної освіти в Україні. *Науковий часопис. НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2014. Вип. 57. С. 184–186.

75. Войнаренко М. Концепція кластерів – шлях до відродження виробництва на регіональному рівні. *Економіст.* 2000. № 1. С. 29–33.

76. Вознюк О.В. Особливості педагогічної синергетики. *Історія. Філософія. Релігієзнавство. Науковий журнал.* 2009. № 2. С. 5–9.

77. Волков О. І., Гончаров Ю. В., Бокій В. І., Бондаренко О. В., Вовчок С. В. та ін. Легка промисловість України: стан, проблеми, перспективи економічного розвитку: колективна монографія / за ред. проф., чл.-кор. Академії педагогічних наук України Волкова О. І. та проф., академіка Академії економічних наук України Гончарова Ю. В. Київ: Київський національний університет технологій та дизайну, 2009. 446 с.

78. Волкова В. Педагогічні умови спрямованості навчально-виховного процесу на ціннісне відношення студентів до майбутньої професії. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки.* 2005. № 1. С. 166–172.

79. Вороніна-Пригодій Д., Кравець С. Регіональні особливості європейської системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*. 2022. № 1(24). С. 56–63.

80. Вороніна-Пригодій Д. А. Особливості розвитку державно-приватного партнерства з професійної освіти у Німеччині та Франції. *Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції у Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (м. Запоріжжя, 29-31 травня 2023 р.). Запоріжжя: ТДАТУ, 2023. С. 396–400.

81. Вороніна-Пригодій Д. А. Європейський досвід державно-приватного партнерства зі створення програм працевлаштування та зайнятості молоді. *Інноваційна професійна освіта*. 2022. Т. 1. № 2. С. 50–52.

82. Воротіна Л. І. Соціальна відповідальність підприємств малого бізнесу в конкурентному середовищі. *Теоретичні та прикладні питання економіки*: зб. наук. праць. 2008. Вип. 15. С. 32–37.

83. Воротіна Л. І. Можливості збереження підприємств сектору малого бізнесу економіки України. *Теоретичні та прикладні питання економіки:* зб. наук. праць. 2009. Вип. 19. С. 32–38.

84. Гедз М. Й. Державно-приватне партнерство як механізм активізації модернізаційних процесів в Україні. *Ефективна економіка: електронне видання*. 2011. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_10_51 (дата звернення: 22.04.2023).

85. Герганов Л. Д. Професійна підготовка кваліфікованих робітників на виробництві: теорія і практика: монографія. Дніпропетровськ: ІМА-прес. 344 с.

86. Герлянд Т. М. Прогностичні підходи до професійно-технічної освіти України в умовах сьогодення. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*: зб. наук. праць. 2014. Вип. 10. Ч. 2. С. 262–269.

87. Герлянд Т., Дрозіч І., Кулалаєва Н., Романова Г., Шимановський М. Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: практичний посібник. Житомир: Полісся. 304 с.

88. Горностай П. Маслоу А. Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ: Парламентське видавництво, 2011. 430 с.

89. Гилюн О. В., Колісник Л. О. Чому в Україні слід розвивати дуальну вищу освіту? Соціологічний погляд. *Грані.* 2018. Т. 21. № 10. С. 87–96.

90. Гнатюк О. В., Царьова Є. С. Ефективність використання інтегрованих уроків в ПТНЗ. *Досягнення науки та практики*: матеріали XVII Міжнар. наук.-практ. конф. Чернівці [б. в.], 2015. С. 6–8.

91. Головчанська Є. Порівняльний аналіз концепцій організації виробництва одягу. *Вісник Київського національного університету технологій і дизайну.* 2011. № 5. С. 34–45.

92. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 373 с.

93. Горностай П. П. Готовність особистості до самореалізації як психологічна проблема. *Проблеми загальної та педагогічної психології*. 2004. Т. 6. Вип. 3. С. 105–110.

94. Грабовецький Б. Є. Основи економічного прогнозування: навчальний посібник. Вінниця: ВФ ТАНГ, 2000. 209 с.

95. Гребенюк О., Демешок О., Драган В., Лібанова Е. та ін. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України Е. М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. 775 с.

96. Гриценок І. А. Педагогічні умови організації виробничого навчання учнів ПТНЗ швейного профілю: автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2007. 23 с.

97. Гриценок І. Принцип естетизації у підготовці кваліфікованих робітників швейного профілю. *Професійно-художня освіта України*: зб. наук. праць. 2005. Вип. ІІІ. С. 80–86.

98. Гриценок І. Дидактичні засади організації виробничого навчання учнів ПТНЗ швейного профілю. *Дидактика професійної школи:* зб. наук. праць. 2005. Вип. 3. С. 170–173.

99. Грищенко І. М. Інноваційні підходи до забезпечення науки з наукоємним бізнесом і вищою освітою як чинник підвищення якості освіти. *Легка промисловість. Індустрія моди.* 2017. № 2(249). С. 24–27.

100. Грищенко І. М., Ізовіт В. та ін. Легка промисловість України: реалії та перспективи [експертно-аналітична доповідь]. Київ: КНУТД, 2015. 82 с.

101. Грищенко С. Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства: практичний посібник для органів місцевої влади та бізнесу. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2011. 140 с.

102. *Громадська спілка «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Fashion Globus Ukraine»*. *Офіційний вебсайт.* URL: https://fashionglobusukraine.com/ (дата звернення: 06.03.2025).

103. Губанова Т. Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки в Україні: нормативно-правова характеристика. *Підприємництво, господарство і право.* 2019. № 6. С. 220–224.

104. Гуревич Р. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах: монографія. Вінниця: ДОВ «Вінниця, 2008. 410 с.

105. Гуржій А., Лапінський В. Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів. *Інформаційні технології в освіті*: зб. наук. праць. 2013. Вип. 15. С. 30–37.

106. Гуржій А., Діденко О., Карташова Л. Веб-квест – інноваційний компонент підручника нового покоління для системи професійно-технічної освіти. *Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів*: зб. наук. статей / за ред. В. Г. Кременя, М. Ф. Дмитриченка, Н. Г. Ничкало; уклад.: М. В. Артюшина, В. П. Тименко та ін. Київ: НТУ, 2015. С. 648–657.

107. Гуцан Л. А. Особливості професійного навчання учнівської молоді в умовах профільного навчання. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:* зб. наук. праць. 2011. Вип. 1(15). С. 350–356.

108. Данилишин Б. Державно-приватне партнерство – стратегічна форма взаємодії влади і бізнесу. URL: http://news.yurist-online.com/news/kmu/2 (дата звернення: 22.03.2025).

109. Дейнеко Л. В., Завгородня М. Ю. Розвиток внутрішнього ринку легкої промисловості: проблеми та можливості. *Український соціум*. 2012. № 1(40). С. 83–98.

110. Дейч М. Соціальне партнерство як інструмент взаємоузгодження соціальних обов'язків та соціальної відповідальності. *Україна: аспекти праці.* 2011. № 6. С. 27–34.

111. Денисенко М. Дослідження інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості: стан і проблеми. *Фондовий ринок*. 2008. № 6. С. 22–28.

112. Денисенко М. Основні положення формування інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід.* 2016. № 22. С. 17–20.

113. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. Хмельницький: ТУП, 2002. 334 с.

114. Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: термінологічний словник / Д. А. Вороніна-Пригодій, В. В. Попова, О. П. Радкевич, О. В. Слободяник, Я. О. Чепуренко; за голов. ред. В. О. Радкевич, С. Г. Кравець. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2022. 60 с.

115. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія «Закрійник». URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/derzhavnistandarti-navchalni-plani-ta-programi/zatverdzhenistandarti-profesijno-tehnichnoyi-osviti-2006-2016 (дата звернення: 15.04.2021).

116. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія «Кравець». URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/derzhavnistandarti-navchalni-plani-ta-programi/zatverdzhenistandarti-profesijno-tehnichnoyi-osviti-2006-2016 (дата звернення: 15.04.2021).

117. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія «Швачка». URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/derzhavnistandarti-navchalni-plani-ta-programi/zatverdzhenistandarti-profesijno-tehnichnoyi-osviti-2006-2016 (дата звернення: 15.04.2021).

118. Державно-приватне партнерство як механізм реалізації нової регіональної політики: можливості застосування та практичні аспекти підготовки і впровадження інвестиційних проектів. URL: http://rdpa.regionet.org.ua/images/129/PPP_report_U-LEAD_30_10_2017.pdf (дата звернення: 11.04.2021).

119. Державно-приватне партнерство в системі регулювання економіки: колективна монографія / Єфименко Т. І., Черевиков Є. Л., Павлюк К. В. та ін.; за заг. ред. члена-кореспондента. НАНУ Т. І. Єфименко. Київ: ДУ «Інститут економіки та прогнозуванняя», 2012. 372 с.

120. Десятов Т. М. Реформування системи професійної освіти на основі компетентністного підходу. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2012. № 1. С. 145–151.

121. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 року № 800: станом на 31.12.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#n18 (дата звернення: 09.03.2025).

122. Дікусар Т. Соціологічне дослідження з профорієнтації Миколаївського обласного центру зайнятості. URL: https://mik.dcz.gov.ua/publikaciya/vybir-profesiyi-dumka-shkolyariv (дата звернення: 12.07.2024).

123. Дослідження ринку праці: майстер з пошиття одягу. *Національне агентство кваліфікацій. Офіційний вебсайт*. URL: https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-z-positta-odagu (дата звернення: 02.09.2024).

124. Доценко-Білоус Н. Секторальний огляд у сфері надання освітніх послуг. *USAID*. 2015. URL: http://ppp-ukraine.org/wp-content/uploads/2015/12/Education-Sector-Brief-UKR.pdf (дата звернення: 31.07.2024).

125. Дуальна освіта: переваги та правила застосування: для закладів професвіти . *Міністерство освіти і науки України. Офіційний вебсайт.* URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/dualna-osvita/dlya-zakladiv-profosviti (дата звернення: 12.03.2025).

126. Дуальна система освіти: про принципи і можливості реалізації в Україні. *Buki*. URL: https://buki.com.ua/news/dualna-systema-osvity-pro-pryntsypy-imozhlyvosti-realizatsiyi-v-ukrayini/ (дата звернення: 09.01.2025).

127. Дубич К. В. Партнерство державного та недержавного суспільних секторів як ефективний механізм управління у сфері надання соціальних послуг у країнах Євросоюзу. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 117–128.

128. Длугопольський О. В., Жуковська А. Ю. Державно-приватні партнерства: зарубіжний досвід і уроки для України. *Актуальні проблеми економіки.* 2012. № 3(129). С. 43–49.

129. Дубницька О. М. Компетентністно-інтегративний підхід до формування професійної підготовки фахівців швейного профілю. *Нові технології навчання.* 2013. Вип. 76. С. 246–250.

130. Дутко Н. Г. Концесія, як перспективна форма державно-приватного партнерства. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електроне видання*. 2020. № 3. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1597 (дата звернення: 01.02.2025).

131. Дьоміна І. О. Державно-приватне партнерство як механізм розвитку сфери освіти в Україні в умовах децентралізації та глобалізації. *Вчені записки ТНТ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2021. Т. 32(71). № 2. С. 52–58.

132. Дьолог О. Стратегічний аналіз середовища підприємства. *Інвестиції: практика і досвід.* 2013. № 15. С. 46–48.

133. Єршова Л. М. Трансформація системи цінностей учнівської і студентської молоді в контексті реформування вітчизняної професійної освіти. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка:* зб. наук. пр. / голов. ред.: В. О. Радкевич. Житомир, 2018. Вип. 16. С. 162–168.

134. Єгоричева С. Б., Лахижа М. І. Публічно-приватне партнерство в посткомуністичних країнах: монографія. Київ: ІПК ДСЗУ, 2020. 304 с.

135. Єжова О. Теорія і практика створення прогностичних моделей підготовки кваліфікованих робітників швейної галузі: монографія / за ред. М. В. Анісімова. Кіровоград: РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2016. 472 с.

136. Єжова О. В. Педагогічні умови підготовки фахівців швейної галузі із застосуванням прогностичних моделей. *Фізико-математична освіта.* 2018. №1(15). С. 191–194.

137. Єпіфанова І., Супрун В. Особливості управління капіталом підприємств легкої промисловості. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2020. № 5. С. 74–78.

138. Єршова Л. М. Трансформація системи цінностей учнівської і студентської молоді в контексті реформування вітчизняної професійної освіти. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. 2018. Вип. 16. С. 162–168.

138. Заіка В. Соціальне партнерство в системі професійно-технічної освіти: перспективи розвитку. *Педагог професійної школи*: зб. наук. праць. Київ: Науковий світ, 2002. С. 58–64.

139. Заклади професійної (професійно-технічної) освіти. *Державна служба статистики України. Офіційний вебсайт.* URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/osv_rik/osv_u/ptu_u.html (дата звернення: 12.05.2024).

140. Замараєв А. Сутність поняття «людський капітал» в контексті суспільного розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електронне видання.* 2015. № 9. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=895 (дата звернення: 23.04.2025).

141. Запатріна І. В. У світі публічно-приватне партнерство є ширшим поняттям, ніж концесія, оренда чи управління. *Юридична газета*. 13.11.2012. № 46. С. 3.

142. Зубко А. М. Організаційно-педагогічні умови удосконалення навчального процесу в системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. – 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / А. М. Зубко. – Київ, 2002. – 22 с

143. Зельман Л. Н. Підготовка кваліфікованих робітників сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах України (1969 р. – початок XXI століття): дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Львів, 2017. 278 с.

144. Зязюн І. А. Діалектика особистісних цінностей та смислів у розвитку особистості. *Професійно-мистецька школа у системі національної освіти:* матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (с. Мала Білозірка Запорізької обл., 1–3 жовт. 2008 року). Київ, Чернівці [б.в.], 2008. С. 10–13.

145. Зязюн І. А. Життєвий поступ людини у вимірі наукової і культурологічної парадигм. *Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей*: зб. матеріалів VI мистецько-педагогічних читань пам'яті професора О. П. Рудницької. Чернівці: Зелена Буковина, 2010. С. 15–24.

146. Іванцова Н. Розвиток професійної робітничої освіти без відриву від виробництва у 1921–1930 рр. в Україні: автореф. дис. … канд. істор. наук: 07.00.01. Харків, 2008. 20 с.

148. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навчально-методичний посібник / В. Г. Гетта, Р. С. Гуревич, О. М. Коберник та ін. Умань: СПД Жовтий, 2008. 212 с.

149. Кавецький В. Мотиваційна основа вибору професії школярами. *Трудова підготовка в закладах освіти.* 2008. № 3. С. 29–35.

150. Калініченко Н. Шкільна політика щодо трудової підготовки учнів народних училищ у центральному регіоні України (XIX століття). *Історико-педагогічний альманах.* 2010. № 1. С. 50–60.

151. Карташов М. В. Імовірність, процеси, статистика: посібник. Київ: ВПЦ Київський університет, 2007. 504 с.

152. Карюк В. І. Вплив інноваційного потенціалу на соціально-економічний розвиток підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 10. С. 176–182.

153. Кіндзерська С. Г. Модульно-компетентнісний підхід у формуванні навчальних планів та навчальних програм. *Розроблення Державних стандартів професійно-технічної освіти нового покоління: проблеми та перспективи:*

матер. кругл. столу в рамках виставки «Інноватика в освіті України» м. Київ, 27-29 жовтня 2010 року)). Київ: Науковий світ, 2010. С. 18–21.

154. Кісіль З. Р., Швець Д. В. Мотивація діяльності людини: навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. 155 с.

155. Кизим М. О., Дороніна М. Хаустова В. Методологія і технологія наукових досліджень. Економічні науки (у схемах, визначеннях, прикладах): навчальний посібник. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2022. 56 с.

156. Коберник О. М. Розробка творчих проєктів на уроках технічної прац. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2002. № 1. С. 41–45.

157. Коваль Л. Є. Методологічні підходи до організації професійного розвитку майстрів виробничого навчання. *Професійна освіта*. 2018. № 1 (178). С. 39–42.

158. Ковальчук В., Сорока В. Розвиток цифрової компетентності майбутніх майстрів виробничого навчання. Professional Pedagogic. 2020. № 1(20). С. 96-103. https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.20.96-103.

159. Ковальчук В.І., Щербак А.В. Впровадження інноваційних технологій навчання у процесі професійної підготовки студентів закладів вищої освіти. *Молодий вчений*. 2018. № 3. С. 543-547.

160. Козловська І. М. Методологічні аспекти інтегративного підходу у професійній підготовці фахівців. *Педагогічні інновації у фаховій освіті*: зб. наук. праць. 2011. Вип. 2. С. 6–13.

161. Колупаєва Т. Особливості професійної готовності майбутнього вчителя до роботи в початковій школі, 2018 https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/download/77/47/234 (дата звернення 31.05.2025)

162. Коляда М. Г. Педагогічне прогнозування: теоретико-методологічний аспект: монографія. Донецьк: Ноулідж, 2014. 268 с.

163. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. 112 с.

164. Комісарова Л. О. Розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю: автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2012. 20 с.

165. Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013–2018 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 року

№ 739-р. URL: https://me.gov.ua/view/a9487df9-eea5-4498-8852-ddf6bd1209e5 (дата звернення: 10.03.2025).

166. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р: станом на 19.07.2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80#Text (дата звернення: 29.04.2025).

167. Коновал В. Сучасні тенденції інноваційного розвитку виробничого потенціалу підприємств легкої промисловості. *Науковий вісник Херсонського державного університету Серія: Економічні науки.* 2014. № 6(2). С. 206–209.

168. Копенгагенська Декларація з посилення європейської кооперації у професійній освіті. URL: https://unba.org.ua/publications/3178-kopengagens-ka-deklaraciya.html (дата звернення: 06.05.2025).

169. Коркіна О. І., Коркіна І. І., Цільник О. Я. Сучасні процеси розвитку дуальної освіти: запорука стабільності кадрового потенціалу. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України.* 2018. № 4(132). С. 90–94.

170. Короткова Л. І. Використання інноваційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців сфери послуг в умовах освітньовиробничого кластера. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць. 2020. Вип. 57. С. 93–99.

171. Короткова Л. І. Модульно-компетентнісна технологія навчання як механізм впровадження професійних стандартів нового покоління у навчально-виробничий процес. *Розроблення Державних стандартів професійно-технічної освіти нового покоління: проблеми та перспективи*: матер. кругл. столу в рамках виставки «Інноватика в освіті України» (м. Київ, 27-29 жовтня 2010 року). Київ: Науковий світ, 2010. С. 22–29.

172. Короткова Л. Педагогічні умови створення професійних стандартів швейного профілю на основі компетентністного підходу: автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2012. 20 с.

173. Корницька Л. Значення художньо-естетичної культури у підготовці кваліфікованого робітника швейного профілю. *Теорія та методика управління освітою: електронне видання*. 2012. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ttmuo_2012_8_10 (дата звернення: 11.01.2025).

174. Коханко О. М. Становлення і розвиток підготовки кваліфікованих робітничих кадрів з середньою освітою в Україні (1969–1994 рр.): дис. … канд. пед. наук: 13.00.01. Київ, 1995. 299 с.

175. Кравець С. Г. Компетентнісний підхід до стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогіч-ного університету імені В. Гнатюка. Серія: Педагогіка.* 2017. № 2. С. 129–138.

176. Кочубей Т. Д., Міщенко М. С. Сучасні підходи до проблеми профорієнтаційної роботи. *Габітус.* 2021. Вип. 26. С. 85–88.

177. Кравчук Г. Шлях до підвищення компетенції випускника. *Профтех Освіта*. 2011. № 2(26). С. 45.

178. Креденець Н. Д. Формування професійної компетентності молодших спеціалістів легкої промисловості: теоретичні та методичні засади: монографія / за ред. дійс. члена НАПН України Н. Г. Ничкало; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Кривий Ріг: Роман Козлов, 2015. 328 с.

179. Кремень В. Г. Модернізація освіти на новому етапі інформатизації. *Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи*: матер. ІІІ Міжнар. наук. -практ. конф.: [в 2 ч.]; за ред. М. М. Козяра, Н. Г. Ничкало. Львів: ЛДУ БЖД, 2012. Ч. 1. С. 3–8.

180. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ: Педагогічна думка, 2009. 520 с.

181. Кремень В. Сучасні світові тенденції і розвиток освіти. *Професійно-технічна освіта*. 2006. № 1. С. 19–22.

182. Кремень В. Педагогічна синергетика: понятійно-категоріальний синтез. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2013. № 3. С. 3–19.

183. Кримчак Л.Ю. Система дуальної освіти як умова якісної підготовки конкурентоспроможних професіоналів до ринку праці в Україні. *Інноваційна педагогіка.* 2019. Т. 2. Вип. 11. С. 83–86.

184. Куликовський С. Генеза поняття «компетентність» у Європейській та Українській педагогічній науці. *Людинознавчі студії. Педагогіка*. 2014. Вип. 29(1). С. 92–103.

185. Куусело Т. В Європі зростає популярність профсеійно-технічної освіти. *SVIT DU.* URL: https://svitedu.com.ua/v-yevropi-zrostaye-populyarnist-prof-teh-osviti/ (дата звернення: 11.02.2025).

186. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 124 с.

187. Кучинський М. Модернізація професійно-технічної освіти в контексті розвитку людського капіталу України на період до 2020 року. *Професійно-технічна освіта*. 2017. № 1. С. 5–9.

188. Кушнірецька О. В., Синюра-Ростун Н. Р. Особливості дуальної форми професійної підготовки кадрів у процесах освітньо-виробничої інтеграції. *Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України*: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Львів, 23 листопада 2017 р.). Київ [б. в.], 2017. С. 27–30.

189. Кюрчев В. М., Ломейко О. П. Впровадження дуального навчання в освітній процес. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в навчальному закладі:* збірник науково-методичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету. 2018. № 21. С. 4–9.

190. Лаврентій Д. Публічно-приватне партнерство: категоріально-понятійний аналіз. *Державне управління: удосконалення та розвиток: електронне видання*. 2017. № 10. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1303 (дата звернення: 11.04.2025).

191. Левицький В. О. Розвиток легкої промисловості українських губерній Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX століття: дис. …. д-ра істор. наук: 07.00.01. Тернопіль, 2019. 717 с.

192. Лейко С. В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2013. Вип. 4. С. 128–135.

193. Лещенко Л. О. Мотивація праці як фактор підвищення прибутковості виробництва. *Ефективна економіка: електронний журнал.* 2016. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4917 (дата звернення: 23.12.2024).

194. Лікарчук І. Л. Проблеми підготовки робітничих кадрів в Україні (1920–1929 рр.): монографія. Київ: Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 1996. 206 с.

195. Лікарчук І.Л. Управління системами підготовки кваліфікованих робітників в Україні: педагогічний аспект (1888–1998 роки): дис. … д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 1999. 475 с.

196. Локшина О. Розвиток компетентнісного підходу в освіті Європейського Союзу. *Шлях освіти.* 2007. № 1. С. 16–21.

197. Луговський О. Легка промисловість та надії на її відродження. *Легка промисловість.* 2007. № 2. С. 37–38.

198. Лузан П., Сопівник І., Виговська С. Основи науково-педагогічних досліджень: 4-те вид., допов. Київ: НАКККіМ, 2012. 368 с.

199. Лузан П. Г., Сопівник І. В., Виговська С. В. Методологія та організація науково-педагогічних досліджень: підручник. Київ: Компринт, 2016. 491 с.

200. Лук'яненко Г.І. Сучасні підходи до розроблення професійних стандартів нового покоління. *Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи*: зб. наук. праць. 2011. Вип. 1. С. 187–193.

201. Лях В. В. Інформаційне суспільство і пошуки нової освітньої парадигми. *Філософія освіти*. 2009. № 1–2(8). С. 24–38.

202. Мазаракі А., Мельник Т., Ізовіт В. Легка промисловість України: стан, проблеми експорту та імпорту товарів. *Вісник Київського торговельно-економічного університету.* 2011. № 3. С. 5–12.

203. Майковська В. І. Інтерактивні технології навчання (на прикладі дисципліни «Торгівельне підприємництво»): навчально-методичний посібник. Суми: Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 97 с.

204. Майстро С. В. Державно–приватне партнерство як інструмент забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління.* 2016. Вип. 2. С. 243–249.

205. Майсюра О. М. Сутність та проблеми розвитку малого підприємства в економіці України. *Економіка та держава*. 2010. № 2. С. 61–63.

206. Макара О. В. Державно-приватне партнерство в контексті соціально орієнтованого розвитку країни. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24(1). С. 366–371.

207. Максименко І. О., Бокій В. І. Легка промисловість України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Хмельницького університету*. 2009. № 3. Т. 2. С. 77–80.

208. Маргасова В. Г., Сіренко К. Ю. Державне регулювання інноваційного розвитку легкої промисловості в умовах трансформаційних змін в економіці України. *Бізнес Інформ*. 2013. № 5. С. 54–60.

209. Марковська О. Є. Педагогічні умови організації виробничого навчання і практики майбутніх інженерів-педагогів машинобудівного профілю: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Марковська Оксана Євгенівна; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. – К., 2013. – 341 с.

210. Матійків І. М. Психологічні умови формування професійної компетентності учнів професійно-технічних навчальних закладів сфери обслуговування: дис. … канд. психол. наук: 19.00.07. Івано-Франківськ, 2008. 245 с.

211. Медведенко І. С., Дьолог О. Значення технологічної виробничої практики в умовах виробництва у становленні та вдосконаленні професійної майстерності майбутніх педагогів ПТНЗ швейного профілю. *Наукові записки Національного університету імені М. П. Драгоманова. Педагогічні науки.* 2018. Вип. 139. С. 172–179.

212. Мельник С. В. Ключові підходи до реформування освітніх і професійних стандартів у контексті викликів міжнародного та вітчизняного ринків праці. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання*: матеріали Всеукр. (звіт.) наук.-практ. конф. (м. Київ, 18–19 квітня 2011 р.). Київ: ІПТО НАПН України, 2011. С. 32–34.

213. Микитенко О. С. Організація виробничої практики у технічних училищах України (1954–1986 рр.). *Професійно-художня освіта України*: зб. наук. праць. 2007. Вип. IV. С. 227–233.

214. Микитенко О. С. Становлення і розвиток підготовки кваліфікованих робітників для легкої промисловості у технічних училищах України (1954–1984 рр.): дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2016. 296 с.

215. Мистецтво у розвитку особистості: монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. Чернівці: Зелена Буковина, 2006. 224 с.

216. Михайличенко А. М. Професійна підготовка персоналу. *Модернізація професійної освіти і навчання*: *проблеми, пошуки і перспективи:* зб. наук. праць. 2011. Вип. 1. С. 188–189.

217. Молчанова А. О. Соціальне партнерство в діяльності ПТНЗ: Конспект лекції з курсу підвищення кваліфікації для керівників професійно-технічних навчальних закладів за очно-дистанційною формою навчання. Київ: ТОК, 2007. 44 с.

218. Москвічова О. С. Державно-приватне партнерство в Україні: проблеми розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки.* 2015. Вип. 13. Ч. 3. С. 50–52.

219. Москвічова О. С. Державно-приватне партнерство у сфері професійно- технічної та вищої освіти. *Економіка і організація управління*. 2016. № 2. С. 291–299.

220. Науменко І. П. Легка промисловість України: шляхи підвищення конкурентоспроможності та економічної ефективності. *Формування ринкових відносин в Україні.* 2007. № 5. С. 92–96.

221. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010: Наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2019 року № 327:

станом на 31.12.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text (дата звернення: 08.09.2023).

222. Національне агентство кваліфікацій (2021, 10 січня). Дослідження ринку праці. https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-z-positta-odagu.

223. Нікішіна О. Інноваційні підходи співпраці з підприємствами легкої промисловості. *ПрофтехОсвіта.* 2011. № 1(25). С. 26–27.

224. Нікітчина С. О. З історії становлення та розвитку національної системи виховання: монографія. Луцьк: Надстир'я, 2001.162 с.

225. Нечіпор С. Компетентнісний підхід до підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю. *Професійно-технічна освіта*. 2010. № 4. С. 27–30.

226. Новіков В. Соціальне партнерство. *Соціальна політика і соціальна робота: український науковий і громадсько-політичний часопис*. 2000. № 1(13). С. 47–51.

227. Носова Н. І., Сараєва І. М. Стратегічні напрямки державної підтримки легкої промисловості України в умовах лібералізації міжнародної торгівлі. *Економічні інновації.* 2012. № 47. С. 165–177.

228. Ничкало Н. Г. Трансформація професійно-технічної освіти України: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2008. 200 с.

229. Ничкало Н. Професійна освіта: словник: навч. посібник / укладачі С. У. Гончаренко та ін. / за ред. Н. Г. Ничкало. Київ: Вища школа, 2000. 380 с.

230. Ничкало Н. Г. Сучасні тенденції і проблеми неперервної професійної освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми:* зб. наук. праць. 2000. Вип. 8. С. 10–15.

231. Ничкало Н. Г. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти України. В кн.: Енциклопедія освіти. Київ: Юрінком, Інтер, 2008. С. 422–424.

232. Ничкало Н. Г. Теоретико-методологічні проблеми реформування професійно-технічної освіти. *Педагогіка і психологія.* 1997. №3. С. 105–114.

233. Ничкало Н. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: монографія. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. 125 с.

234. Овчарук О. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Київ: «К.І.С.», 2004. 112 с.

235. Однорог Г. В Експертне оцінювання ключових комптенентностей для професій швейного профілю. *Молодь і ринок.* 2021. № 7-8. С. 193–194.

236. Однорог Г. Ключові компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю: попит і пропозиція на ринку праці. *Науковий вісник Інституту професійно-технічно освіти НАПН України. Професійна педагогіка.* 2019. № 2(19). С. 31–42.

237. Оксамитна С. Престиж професій і занять в українському суспільстві. *Наукові записки НаУКМА. Соціологічні науки* 2002. Т.20. С. 39–47.

238. Оленцевич Н. В., Ковалева О. В. Державне-приватне партнерство у розвинених країнах світу: досвід для України. *Економічний аналіз праць*: зб. наук. праць. 2014. Том 15. № 1. С. 134–143.

239. Онопрієнко О. Концептуальні засади компетентнісного підходу в сучасній освіті. *Шлях освіти.* 2007. № 4. С. 32–37.

240. Орлов В. Педагогічний менеджмент: проблеми професійного становлення особистості управлінця. *Проблеми педагогічних технологій:* зб. наук. праць. 2001. Вип. 3. С. 168–174.

241. Орлов В. Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія: монографія / за заг. ред. І. А. Зязюна. Київ: Наукова думка, 2003. 262 с.

242. Осадчий І. Педагогічне моделювання: що важливо знати педагогу? *Народна освіта*. 2016. Вип. 1. С. 60–68.

243. Освіта в Україні: виклики та перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник. Інститут освітньої аналітики, Міністерство освіти і науки України. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Informatsijno-analitichnij-zbirnik-Osvita-v-Ukrayini-vikliki-ta-perspektivi.pdf (дата звернення: 12.01.2024).

244. Освітня програма з підготовки кваліфікованих робітників. Професія 7436 «Швачка». URL https://grunskiymnvk.eddy.school/osvitni-programy-shho-realizuyutsya-v-zakladi/ (дата звернення: 11.01.2024).

245. Освітня програма з професії «Кравець». URL: https://nzpo.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/OP_kravets_2023.pdf (дата звернення: 11.01.2024).

246. Освітня програма з професії «Закрійник». URL: https://design24.sumy.ua/osvitniy-proces/osvitni-programi/ (дата звернення: 10.01.2024).

247. Отенко І., Афанасьєва Л. Аналіз факторів впливу макросередовища на реалізацію державно-приватного партнерства в Україні. *Збірник наукових праць*

Черкаського державного технологічного університету. 2014. Вип. 37(3). С. 119–126.

248. Отич О. М. Художньо-естетичний розвиток майбутнього фахівця у системі професійної освіти. *Теоретичні і методичні засади неперервної мистецької освіти*: зб. матеріалів наук.-методол. семінару. Чернівці: Зелена Буковина, 2007. С. 27–29.

249. Павлов В. І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях: навч. посіб. Київ: Центр учбов. літ., 2008. 408 с.

250. Павлюк К. В.. Павлюк С. М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 10–19.

251. Паливода О. М., Прима Ю. І. Формування економічної стійкості швейних підприємств України на основі кластерних мереж. *Технології та дизайн: електронний науковий журнал.* 2013. № 4. URL: http://knutd.com.ua/ourpublikation (дата звернення: 21.01.2025).

252. Пасько Я. І., Білецький В. В., Савенкова М. Є та ін. Логіка: навч.-метод. посіб. / заг. ред. Буреги В. В. Донецьк: Дон ДДУ, 2004. 75 с.

253. Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року: Саміт ООН. URL: https://ukraine.un.org/uk\ (дата звернення: 10.01.2024).

254. Пильтяй О. В. Фінансові механізми державно-приватного партнерства. *Вісник Київського національно-торговельного університету.* 2012. № 3. С. 63–74.

255. Пильтяй О. В. Державний сектор економіки: теорія, методологія, управління розвитком: монографія. Київ: КНТЕУ, 2010. 392 с.

256. Полоник О. ДПП в Україні: стан, виклики і перспективи. *Юридична газета*. 2014. № 31-32(425-426). 28 жовтня. С. 18–19.

257. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентісного підходу в досвіді зарубінних країн. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. С. 16–25.

258. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. С. 26–44.

259. Пономаренко Л., Стельмах Н., Ніколюк Л. Розвиток професійної орієнтації в Україні: науково-допоміжний бібліографічний покажик; наук. ред.: Рогова П. І., Чепурна Н. М.; наук. консультант Мельник О. В.; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О. Київ; Черкаси: [б. в.], 2009. 196 с.

260. Попова В. Економічні передумови запровадження державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти в Україні. *Professional Pedagogics*. 2022. № 1(24). С. 101–110.

261. Попова Т., Абрамова О. Формування фахових компетентностей майбутніх фахівців швейної галузі. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Вип. 173(2). С. 158–162.

262. Посторонко В. М. Тенденції розвитку підприємств легкої промисловості України. *Вісник Житомирського технологічного. університету.* 2012. № 1(59). С. 188–191.

263. Пригодій М. А. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: дис. … д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2011. 520 с.

264. Про іноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 року № 40-IV: станом на 19.12.2024 р. URL: https://ips.ligazakon.net/document/T020040?an=531 (дата звернення: 12.04.2025).

265. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом: Наказ Міністерства освіти і науки від 17.02.2021 року № 216: станом на 19.02.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0216729-21#Text (дата звернення: 20.04.2023).

266. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179: станом на 19.02.2022 р. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179 (дата звернення: 11.04.2025).

267. Про Концепцію розвитку професійно-технічної освіти України в умовах децентралізації: інформаційно-аналітичні матеріали. *Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України*. 2015. № 1. С. 3–42.

268. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України від 10.02.1998 року № 103/98-ВР: станом на 19.12.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1158-15#Text (дата звернення: 10.04.2025).

269. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII: станом на 19.12.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 10.04.2025).

270. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Професійна освіта як складова забезпечення кваліфікованого кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення: Постанова Верховної Ради України від 07.09.2016 року № 1493-VIII: станом на 19.02.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1493-VIII#Text (дата звернення: 09.03.2025).

271. Про створення Державного комітету України з легкої і текстильної промисловості: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.1992 року № 708: станом на 27.09.1995 р. втратив чинність. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/708-92-%D0%BF#Text (дата звернення: 09.03.2025).

272. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 року № 2745-VIII: станом на 19.12.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text (дата звернення: 10.04.2025).

273. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 року № 2404-VI: станом на 19.12.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text (дата звернення: 10.04.2025).

274. Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні: Закон України від 24.11.2015 року № 817-VIII: станом на 19.07.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/817-19#Text (дата звернення: 09.02.2025).

275. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення національної системи кваліфікацій відповідно до актуальних потреб ринку праці: Закон України від 01.04.2022 року №2179-IX: станом на 19.07.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4353-20#Text (дата звернення: 19.04.2025).

276. Програма розвитку ДПП AMP USAID. URL: https://platforma-msb.org/programa-rozvytku-derzhavno-pryvatno/2014 (дата звернення: 09.03.2025).

277. Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів: Наказ Міністерства соціальної політики України від 22.01.2010 року № 74: станом на 03.02.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18#Text (дата звернення: 04.05.2024).

278. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509: станом на 25.06.2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF#n5. (дата звернення: 21.06.2022).

279. Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2019 року № 1551: станом на 19.07.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/z0193-20 (дата звернення: 09.02.2025).

280. Про затвердження Положення про навчально-практичний центр (за галузевим спрямуванням) професійно-технічного навчального закладу: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.06. 2012 року № 694: станом на 19.02.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z110912#Text (дата звернення: 09.07.2023).

281. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2023 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013: станом на 19.07.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text (дата звернення: 12.11.2023).

282. Про проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Професійна підготовка кваліфікованих робітників з використанням елементів дуальної системи навчання» на базі закладів професійно-технічної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 березня 2015 року № 298: станом на 19.02.2023 р. URL: https://www.cpto.rv.ua/files/Nakaz_16_03_18.pdf (дата звернення: 11.09.2023).

283. Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р: станом на 19.07.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/660-2018-%D1%80 (дата звернення: 11.02.2025).

284. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 419-р: станом на 19.07.2024 р. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text (дата звернення: 15.08.2024).

285. Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів: Закон України від 20 листопада 2012 року № 5499-VI: станом на 19.07.2024 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5499-17 (дата звернення: 09.02.2025).

286. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019: станом на 19.07.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text (дата звернення: 12.11.2023).

287. Професійна освіта: словник / укл. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. Київ: Вища школа, 2000. 380 с.

288. Професія творити моду: Е-посібник проєкту [Керівник Виноградська Г.Є. та творчі колективи ДНЗ Київське вище професійне училище технологій та дизайну одягу, ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг», ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», Хустський професійний ліцей сфери послуг]. URL: https://posibnyk.fashionglobusukraine.com/ (дата звернення: 20.12.2024).

289. Прусак В. Сучасна дизайнерська освіта: досвід, проблеми. Діалог культур: Україна у світовому контексті. *Художня освіта*: зб. наук. праць. 2000. № 5. С. 354–364.

291. Пузанов М. Ф., Терещенко Г. І. Нариси історії професійно-технічної освіти в Українській РСР. Київ: Вища школа, 1980. 232 с.

292. Пуховська Л. П. Професійна освіта та інновації: досвід країн ЄС. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАНП України. Професійна педагогіка*. 2017. Вип. 14. С. 124–132.

293. Пуховська Л. П. Сучасні вектори розвитку професійної освіти і навчання в країнах ЄС. *Інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації*: збірник матеріалів ІІІ Міжнародної конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта 2019» (м. Київ, 30 травня 2019 р.). Київ: Педагогічна думка. С.139–140.

294. Радкевич В. О. Компетентнісний підхід до професійного навчання персоналу підприємств. *Професійна освіта: педагогіка і психологія*: зб. наук. праць. 2012. Вип. XIV. С. 277–287.

295. Радкевич В. О. Компетентнісний підхід до розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти. *Професійно-технічна освіта.* 2012. № 3(56). С. 8–10.

296. Радкевич В. О. Науково-методичне забезпечення розвитку професійної освіти і навчання: здобутки і перспективи. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф.: у 2 т. (м. Київ, 7, 19 квітня 2016 року). Київ: ІПТО НАПН України, 2016. Т. 1. С. 20–29.

297. Радкевич В. О. Принципи модернізації професійно-технічної освіти. *Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи*: зб. наук. праць, 2011. Вип. 1. С. 7–22.

298. Радкевич В. О., Бородієнко О. В., Кравець С. Г. Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали. Київ: ТОВ «ТРОПЕА», 2021. 132 с.

299. Радкевич В. О., Лузан П. Г., Кравець С. Г. Стандартизація професійної освіти в контексті євроінтеграційних процесів, *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України*): зб. наук. праць. Київ: Видавничий дім «САМ», 2017. С. 259–267.

300. Радкевич В. О., Бородієнко О. В., Романенко Є. О., Дацій О. І., Щокін Р. Г., Мірошниченко О. В., Колишко Р. А., Притоманов С. О., Короткова Л. І. Моделі публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти в зарубіжному і вітчизняному досвіді. *Публічне адміністрування та національна безпека: електронне наукове видання*. 2020. № 5. URL: https://www.inter-nauka.com/issues/administration2020/5/5964 (дата звернення: 20.12.2024).

301. Реєстр професійних стандартів. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. *Офіційний вебсайт.* URL: https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv (дата звернення: 08.09.2023).

302. Ринок праці та професійно-технічна освіта: особливості взаємодії: монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук В. В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозування НАН України». Електронне видання. Київ, 2021. 309 с. URL: https://ief.org.ua/publication/monohrafii/2021/rynok-praci-ta-profesiyno-tekhnichna-osvita-osoblyvosti-vzaemodii (дата звернення: 20.12.2022).

303. Романова Г. М., Артюшина М. В., Славінська О. А. Педагогічні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників: довідник. Київ: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. 87 с.

304. Романовська О. Організаційно-педагогічні умови підготовки конкурентноздатного фахівця в інженерно-педагогічному навчальному закладі. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2011. № 3. С. 57–65.

305. Ромусік Я. Конкурентоспроможність легкої промисловості України та механізми її підвищення. *Економіст.* 2007. № 3. С. 16–19.

306. Руденко В. М. Математична статистика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 304 с.

307. Рукасов С. В. Аналіз систем мотивації персоналу з урахуванням досвіду провідних країн світу. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2009. № 5. С. 93–96.

308. Самойленко Н. Ю. Розвиток методичної компетентності майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів: методичні рекомендації. Суми: Видавництво: ПП Вінниченко М.Д., ФОП Литовченко Є.Б., 2012. 70 с.

309. Савченко І. Методологічні підходи і організаційні особливості підготовки кваліфікованих робітників в умовах дуальної системи професійної освіти: досвід країн Євросоюзу та перші етапи реалізації в Україні. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/pto/dualna/7-savchenko-170217.pdf (дата звернення: 12.01.2024).

310. Савченко В. А. Професійне навчання дорослого населення на виробництві. Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Всеукр. (звіт.) наук.-практ. конф. (м. Київ, 18–19 квітня 2011 року). Київ: ІПТО НАПН України, 2011. С. 34–37.

311. Салтан Н. М. Розвиток індустріально-технічної освіти в Харкові у 20-х – на початку 30-х років XX століття: автореф. дис. … канд. істор. наук: 07.00.01. Харків, 2014. 19 с.

312. Селецькій А. Періодизація розвитку систем професійної підготовки робітничих кадрів в Україні. *Молодь і ринок*. 2011. № 3. С. 30–36.

313. Сідуняк О. В. Державно-приватне партнерство: сутність, досвід та можливості використання у соціальній сфері. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту.* 2014. № 1. С. 46–52.

314. Сіренко К. Ю. Передумови впровадження інноваційної моделі розвитку легкої промисловості в Україні. *Актуальні проблеми імплементації*

інноваційно-орієнтованої моделі розвитку національної економіки: збірник матеріалів роботи круглого столу (м. Чернігів, 05.04.2012 року). Чернігів: ЧДІЕУ, 2012. С. 58–60.

315. Сиско Н. М. Кваліфікація викладачів професійно-технічних навчальних закладів як наукова проблема. *Професійна освіта: проблеми і песрпективи*. 2017. Вип. 13. С. 65–69.

316. Сисоєва С. О. Формування психолого-педагогічної компетентності студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю. *Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції*: зб. матеріалів Міжнар. наук-практ. конф., (м. Київ, 22–24 квітня, 2009 року). Київ; Житомир: КІМ, 2009. С. 192–201.

317. Система розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу: монографія / О. А. Тітова, П. Г. Лузан, Т. М. Пащенко, І. А. Мося, А. В. Остапенко, О. Ю. Ямковий. – За наук. ред. О. А. Тітової. Київ: ІПО НАПН України, 2023. 272 с.

318. Слюсаренко Н. В. Теорія і практика трудової підготовки дівчат у школах України (кінець XIX – XX століття): автореф. дис. … д-ра пед. наук: 13.00.02. Київ, 2010. 60 с.

319. Солодаренко М. Сутнісно-теоретичні підходи до розуміння категорії державно-приватне партнерство. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету.* 2015. № 3. С. 156–172.

320. Стан здійснення державно-приватного партнерства в Україні. *Міністерство економіки України. Офіційний вебсайт.* URL: https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini&isSpecial=true (дата звернення: 12.01.2025).

321. Стратегія розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року. Міністерство освіти і науки України. *Офіційний вебсайт.* URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/kolegiya-ministerstva/2020/12/Proyekt%20Stratehiyi%20rozvytku%20proftekhosvity%20do%202023.pdf (дата звернення: 10.09.2023).

322. Супрун В. Актуальні питання розвитку та модернізації професійної (професійно-технічної) освіти України. *Професійно-технічна освіта*. 2018. С. 10–13.

323. Стовба Т. А. Моделювання стратегії інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості. *Таврійський науковий вісник*: зб. наук. праць. 2007. Вип. 50. С. 325–334.

324. Стовба Т. А. Система стратегічного управління великим текстильним підприємством: автореф. дис. … канд. екон. наук: 08.06.01. Одеса, 2002. 18 с.

325. Столярова В. Педагогічні умови підготовки майбутніх закрійників швейного виробництва з використанням комп'ютерних технологій. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*. 2019. № 1(64). С. 238–242.

326. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: підручник для науковця. Київ: навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. 302 с.

327. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В. Артемчук; за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ: ІПТО НАПН України, 2018. 223 с.

328. Тарасенко І. Сталий розвиток підприємств легкої промисловості: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: КНТЕУ, 2010. 390 с.

329. Тверезовська Н. Т., Сидоренко В. К. Методологія педагогічного дослідження: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 440 с.

330. Теоретико-методичні засади організації підготовки робітничих кадрів з професій, що користуються попитом на ринку праці: монографія / Я. Г. Камінецький, М. В. Вачевський, М. П. Копельчак, Б. І. Клим, Л. Я. Криницька, Л. І. Кубська, Л. В. Сліпчишин, Г. В. Субтельна; за ред. Я. Г. Камінецького. Київ: Педагогічна думка, 2013. 256 с.

331. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / П. Г. Лузан та ін.; за заг. ред. Г. М. Романової. Київ: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. 216 с.

332. Технології розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час: практичний посібник / Кравець С. Г., Мордоус І. О., Попова В. В., Радкевич В. О., Рябова З. В., Царьова Є.С., Чепуренко Я. О.; за голов. ред. В. О. Радкевич. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2023. 195 с.

333. Тім Д., Шоу Д. Індустрія моди. М.: Баланс Бізнес Букс, 211 с.

334. Товканець О. С. Розвиток професійно-технічної освіти в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2011. Вип. 23. С. 183–185.

335. Технічний коледж Луцького НТУ. Історія і сьогодення (1978-2018). URL: https://tk.lntu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/40years_tk.pdf (дата звернення: 10.11.2023).

336. Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика: монографія / Г. В. Єльникова та ін.; за ред. В. І. Свистун. Київ: «НВП Поліграфсервіс», 2014. 338 с.

337. Україна збільшила виробництво товарів легкої промисловості. *УНІАН. Офіційний вебсайт.* URL: https://economics.unian.ua/industry/2206979-ukrajina-zbilshilavirobnitstvo-tovariv-legkoji-promislovosti. (дата звернення: 12.04.2025).

338. Фалмер Р. М. Енциклопедія сучасного управління. М., 2002. 320 с.

339. Фаріон Н. Сучасний стан легкої промисловості україни: проблеми та шляхи їх вирішення. *Ефективна економіка: електронний журнал.* 2015. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/68.pdf (дата звернення: 11.04.2025).

340. Федорак В. Сучасні тенденції інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості в умовах глобалізації. *Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка.* 2019. Вип. 2. С. 231–236.

341. Фурса О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні (друга половина ХХ–початок ХХІ століття): дис. …. д-ра пед. наук: 13.00.01. Житомир, 2014. 492 с.

342. Фурса О. Основні напрями і чинники становлення дизайн-освіти. *Науковий вісник НЛТУ України.* 2013. Вип. 23(18). С. 392–398.

343. Хєда С. Державно-приватне партнерство: світовий досвід і перспективи розвитку в Україні. *Юридична газета.* 2014. № 31-32 (425-426). 28 жовтня. С. 17, 20–21.

344. Хомишин І. Ю. Освіта і ринок праці: взаємний вплив та перетин інтересів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 46, № 2. С. 47–49.

345. Хоржевська І. М. Професіоналізм та професійний розвиток особистості. *Наукові праці Чорноморського державного університету умені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Серія: Державне управління*. 2013. Т. 214. Вип. 202. С. 110–113.

346. Хриков Є. М. Педагогічні умови структурі наукового знання. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 4. С. 5–10.

347. Царьова Є. Педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної освіти сфери послуг. *Professional Pedagogics*. 2021. № 2(23). С. 36–45.

348. Царьова Є. Інтегративний підхід щодо формування професійних знань, вмінь, учнів ПТНЗ. *Проблеми і перспективи практичної реалізації наукових досліджень*: матеріали XVIII Міжнар. наук. -практ. конф. Чернівці [б. в.], 2015. С. 20–22.

349. Царьова Є., Дрозіч І. Прорив легкої промисловості України. Всеукраїнський конкурс професійної майстерності як запорука успішного розвитку економіки України. *ПрофтехОсвіта.* 2019. № 7 (127). С. 2–9

350. Царьова Є. С. Стан розвитку соціального партнерства у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*. 2022. №2(25). С. 129–137.

351. Центральний державний історичний архів України в м. Києві, ф. 442, оп. 52, спр. 437, 62 арк.

352. Ціннісні орієнтації за методикою М. Рокича. *Всеосвіта. Офіційний вебсайт.* URL: https://vseosvita.ua/library/cinnisni-orientacii-metodika-m-rokica-24028.html (дата звернення: 15.10.2024).

353. Шевченко Б. Проблема теоретико-методичного забезпечення оцінки ефективності проектів державно-приватного партнерства. *Проблеми економіки.* 2015. № 1. С. 313–318.

354. Шелудько Е. І., Завгородня М. Ю. Організація неформального навчання в легкій промисловості: готовність до сучасних викликів. *KyivTex&Fashion*: збірник матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. текстильних та фешн технологій (м. Київ, 31 жовтня 2019 р.). Київ: КНУТД, 2019. С. 275–280.

355. Шемаєва Л. Розвиток державно-приватного партнерства у вимірі показників України у глобальних рейтингах. *Проблеми економіки*. 2019. № 2. С. 81–88.

356. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні: аналітична записка / А. Павлюк, Д. Ляпін; Національний інститут стратегічних досліджень. 2012. URL: http://www.niss.gov.ua/articles/816 (дата звернення: 15.10.2024).

357. Ягупов В. Педагогіка: навч. посіб. К.: Либідь, 2002. 560 с.

358. Ягупов В. Ключові компетентності: поняття, сутність, зміст, кваліфікація та вимоги до випускників професійно-технічної освіти *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Профеійна педагогіка.* 2012. Вип. 4. С. 12–19.

Джерела іноземною мовою

359. Abusland T. Vocational education and training in Europe – United Kingdom. Cedefop ReferNet VET in Europe reports; 2016. Cedefop ReferNet United Kingdom. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_UK.pdf (date of accress: 12.01.2025).

360. Allinckx I. Monico D., ect. Vocational education and training in Europe – Belgium: Cedefop ReferNet VET in Europe reports. 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_BE.pdf. (date of accress: 11.01.2025).

361. Analysis of the system of vocational education and training in Ukraine in the framework of the «Torino Process». European Training Foundation, 2022. 40 p.

362. Andersen O. D. Katrine K. Vocational education and training in Europe – Denmark: Cedefop ReferNet VET in Europe reports, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_DK.pdf (date of accress: 11.01.2025).

363. Arvil V. Adams, Sara Johansson de Silva, Setareh Razmara. Improving skills development in the informal sector strategies for Sub-Saharan Africa. Directions in development|human development. Washington DC; World Bank, 2013. 295 p. URL: file:///C:/Users/Professional/Desktop/%D0%90%D0%A1%D0%9F%D0%98%D0%A0%D0%90%D0%9D%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%90/%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F/English%20articuls/786870PUB0EPI10Box0377351B00PUBLIC0.pdf (date of accress: 10.01.2025).

364. Arnold R. Münch J. Questions and answers on the dual system of vocational training in Germany. Bonn: Federal Ministery of Education, Science, Research and Technology, 1996. 104 p.

365. Berduygina O. N., Vlasov A. I., Kuzmin E. A. Investment capacity of the economy during the implementation of projects of public-private partnership. *Investment Management and Financial Innovations*. 2017. № 14(3). P. 189–198.

366. Billett S. Learning through work: workplace affordances and individual engagement. *Journal of Workplace Learning*. 2001. Vol. 13, No 5. P. 209–214. DOI: 10.1108/EUM0000000005548.

367. Biemans H., Nieuwenhuis L., Poell R., Wesselink R., Mulder, M. Competence-based VET in the Netherlands: Background and pitfalls. *Journal of Vocational Education and Training*. 2014. №56(4). P. 523–538.

368. Boud D., Solomon N. Work as the curriculum: Pedagogical and identity implications. *UTS Research Centre Vocational Education & Training Working Knowledge*: Productive learning at work Conference proceedings 10–13 December 2000, University of Technology Sydney, New South Wales, Australia. Australia Working Paper 07 // University of Worcester. P. 12–19.

369. Brogaard L. Business Value in Public-Private Partnerships: The positive impact of trust and task-relevant competencies on business outcomes in PPPs. *International Public Management Journal*. 2018. № 22(4). P. 617–642.

370. Bull B. Public-private-partnerships: the United Nations experience. In: G. Hodge, C. Greve and A. Boardman (Eds*). International Handbook on Public-Private Partnerships*, Cheltenham: Edward Elgar, 2010. 108 p.

371. Bükki E. Domján K., Fekete L. V., Mártonfi G. Hungary VET in Europe – Country Report 2012. Cedefop, 2012. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/2012_cr_hu.pdf (date of accress: 12.03.2025).

372. CPD RMG Study «13 closed textiles mills to be rerun under public-private partnership». URL: http://rmg-study.cpd.org.bd/13-closed-textiles-mills-rerun-183 public-private-partnership (date of accress: 11.03.2025).

373. Council Directive 2005/36/EC of 7 September 2005 on the recognition of professional qualifications. *Official Journal*. L255/22. 2005. № 30.9. P. 5–17.

374. Cedefop. Terminology of European education and training policy: a selection of 130 key terms (second edition). Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf (date of accress: 10.03.2025).

375. Cedefop European public opinion survey on vocational education and training: Cedefop research paper, № 62. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/5562_en.pdf. (date of accress: 11.03.2025).

376. Cerkez E. B. Stroie D-C., Vlăduț Z.- E. Vocational education and training in Europe – Romania: Cedefop ReferNet VET in Europe reports, 2016. URL:

https://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2020/04/VET-IN-EUROPE-ROMANIA-REFERNET-CEDEFOP-2016_CR_RO.pdf (date of accress: 11.03.2025).

377. Cruz C. O., Sarmento J. M. Reforming traditional PPP models to cope with the challenges of smart cities. *Competition and Regulation in Network Industries*. 2017. № 1 8(1-2). P. 94–114.

378. Daija Z. Kinta G. Vocational education and training in Europe – Latvia: Cedefop ReferNet VET in Europe reports, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_LV.pdf (date of accress: 11.03.2025).

379. Damlund Peter Koudahl. Vocational education and training: dual education and economic crises. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 2010. № 9. P. 1900–1905.

380. Declaration of the European Ministers for Vocational Education and Training, and the European Commission, on enhanced European cooperation in vocational education and training. URL: https://www.cedefop.europa.eu/files/copenahagen_declaration_en.pdf (date of accress: 03.02.2025).

381. Definition and Selection of Competencies. Country Contribution Process: Summary and Country Report. OECD: University of Neuchatel, October 2001. 174 p.

382. Delmon J. Public-private partnership projects in infrastructure: an essential guide for policy makers. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 256 p.

383. Dominique S. Rychen and Laura H. Salganik (Editors) Definition and Selection of Competencies (DESECO): Theoretical and Conceptual Foundations. Strategy Paper. DEELSA/ED/CERI/CD (2002) 9. For Official Use. 27 p.

384. Elsayed Ahmed Elnashar. Stakeholders of education institutions between fashion design of seamless clothes. *Conference Global Sustainable Fashion week.* GSFW (7t-13-th June 2021). P. 12–19.

385. Eichhorst W. A., Rodríguez-Planas N., Schmidl R., Klaus. Zimmermann K.-F., Eichhorst W. Roadmap to Vocational education and training around the world, 2014. URL: www.iza.org/conference_files/worldb2014/1551.pdf **(**date of accress: 12.02.2024).

386. Electronic Textbooks as Means for Developing Professional Competencies of Engineering Students Vitalii Svyrydiuk, Petro Luzan, Olha Svyrydiuk, Olena Titova & Oksana Popova Advanced Manufacturing Processes III (InterPartner 2021) First Online: 18

387. Emmanuel F., Xun Xu and Yuqian Lu. Human Capital 4.0: a workforce competence typology for Industry 4.0 The University of Auckland, Auckland, New Zealand. URL: https://www.emerald.com/insight/1741-038X.htm (date of accress: 22.03.2024).

388. Emrah O. An empirical test of herzberg's two-factor motivation theory. *Marketing and Management of Innovations*. 2019. Issue 1. P.11–20.

389. Eraut M. Informal learning in the workplace. *Studies in Continuing Education*. 2004. Vol. 26, No 2. P. 247–273. DOI: 10.1080/158037042000225245.

390. Fayot F. Stimulating collaborative R&D projects through public-private partnerships in Luxembourg. *Research Luxembourg. Faster. Further. Together*. URL: https://www.researchluxembourg.org/en/stimulating-collaborative-rd-projects-through-public-private-partnerships-ppps-in-luxembourg/ (date of accress: 31.08.2024).

391. Ferreira F. Vocational education and training in Europe – Portugal: Cedefop ReferNet VET in Europe reports. DGERT, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_PT.pdf (date of accress: 22.06.2023).

392. Finland. VET in Europe – Country report. CEDEFOP, 2014. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2014/2014_CR_FI.pdf (date of accress: 21.03.2024).

393. Fibre2Fashion News Desk – India. 13 closed textiles mills to be rerun under public-private partnership. URL: https://www.fibre2fashion.com/news/textile-news/bangladesh-to-revive-13-textiles-mills-under-ppp-mode-239701-newsdetails.htm (date of accress: 21.03.2024).

394. Guidelines for Successful Public-Private Partnerships. European Commission, 2003. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf (date of accress: 10.07.2023).

395. Hefler G., Markowitsch J. Seven types of formal adult education and their organisational fields: towards a comparative framework. In: Saar, E.; Ure, O.B.; Holford, J. (eds). *Lifelong Learning in Europe.* 2013. P. 82–114.

396. Helping PPP practitioners connect: the Asia. *PPP Practitioners Network.* 2016. URL: https://blogs.worldbank.org/ppps/helping-ppp-practitioners-connect-asia-ppp-practitioners-network (date of accress: 16.06.2024).

397. Herzberg F. One more time: how do you motivate employees?. Harvard Business Review Press. URL: https://hbr.org/2003/01/one-more-time-how-do-you-motivate-employees **(**date of accress: 19.06.2024).

398. Hodge G., Greve C., Boardman, A. Public-Private Partnerships: The Way They Were and What They Can Become. *Australian Journal of Public Administration.* 2017. № 76(3). P. 273–282.

399. Hippach-Schneider U., Huismann A. Vocational education and training in Europe – Germany. Cedefop ReferNet VET in Europe reports. Cedefop ReferNet Germany. 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_DE.pdf **(**date of accress: 20.06.2023).

400. Huang Y., Quibria M. G. The global partnership for sustainable development. *Natural Resources Forum*. 2015. № 39(3-4). P. 157-174.

401. Husak P. Ciągłość programów i procesów edukacyjnych w narodowej strategii edukacji na Ukrainie na lata 2012-2020. *Zamojskie stugia i materiały. Seria «Pedagogika»*. 2011. № 1. S. 141–147.

402. Innovative strategies for accelerated human resource development in South Asia: Public–Private Partnerships for Education and Training – Special Focus on Bangladesh, Nepal, and Sri Lanka, 2017. URL: https://www.adb.org/publications/innovative-strategies-ppp-education-bangladesh-nepal-sri-lanka **(**date of accress: 21.04.2022).

403. Jørgensen C. H. Challenges for work-based Llarning in Vocational Education and Training in the Nordic Countries / Working and Learning in Times of Uncertainty. Rotterdam: SENSE Publishers, 2015. 256 p.

404. Kaňáková M., Czesaná V., Zdeňka Š. Vocational education and training in Europe – Czech Republic. Cedefop ReferNet VET in Europe reports. CedefopReferNet Czech Republic, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_CZ.pdf **(**date of accress: 11.04.2022).

405. Katansky C. Quality and effectiveness of vocational training for adults (a socio-pedagogical interpretation). *Bulgarian Journal of Science and Education Policy.* 2008. № 2(1). P. 107–126.

406. Kivleniece, I., Quelin B. V. Creating and capturing value in public-private ties: a private actor's perspective. *Academy of Management Review*. 2012. № 32(2). P. 272–299.

407. Korelli Y., Mourouzides Y. Vocational education and training in Europe – Cyprus. Cedefop ReferNet VET in Europe reports. Cedefop ReferNet Cyprus, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_CY.pdf **(**date of accress: 12.01.2022).

408. Koukku A., Paronen P. Vocational education and training in Europe – Finland. Cedefop ReferNet VET in Europe reports, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_FI.pdf **(**date of accress: 11.01.2022).

409. Kulalaieva N. Road map for employers on the introduction of a dual form of education. *Professional Pedagogics***.** 2020. № 21(2). P. 5–11.

410. Latham M. Public-Private Partnerships in Education. *EdInvest.* 2010. URL: http://www.ifc.org/ifcext/edinvest.nsf/Content/Resources **(**date of accress: 10.01.2022).

411. Macina L., Wicht P. Public-private partnerships: A swiss perspective. In: Ladner, A., Soguel, N., Emery, Y., Weerts, S., & Nahrath, S. (eds). *Swiss Public Administration. Governance and Public Management.* 2018. P. 187–204.

412. Ministere De L'education Nationale et De La Jeunesse. URL: https://www.education.gouv.fr/l-education-nationale-en-chiffres-edition-2022-342412 **(**date of accress: 21.01.2022).

413. Moodie G. From vocational to higher education: an international perspective. Berkshire: Open University Press, 2008. URL: http://www.voced.edu.au/content/ngv%3A311 **(**date of accress: 20.01.2022).

414. NAVET. Vocational education and training in Europe – Bulgaria. Cedefop ReferNet VET in Europe reports, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_BG.pdf **(**date of accress: 20.01.2022).

415. New priorities for European cooperation in education and training. URL: https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/strategic-framework-for-european-cooperation-in-education-and-training-towards-the-european-education-area-and-beyond.html **(**date of accress: 23.06.2024).

416. Newman J. Governing Public-Private Partnerships. McGill-Queen's University Press, 2017. 200 p.

417. Niemeyer B. Between school and work – dilemmas in European comparative transition research. *European Journal of Vocational Training*. 2007. № 42. С. 116–137.

418. Olofsson J., Thunqvist P. The Swedish model of vocational education and training: *Establishment, Recent Changes and Future Challenges*. Nord-VET, 2014. URL: http://nord-vet.dk/indhold/uploads/Report-1A-The- Swedish-Model-of-VET-final-2014.pdf **(**date of accress: 31.08.2024).

419. Pigeaud R. Vocational education and training in Europe – France: Cedefop ReferNet VET in Europe reports. Centre Inffo, 2016. URL: http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/2016_CR_FR.pdf**. (**date of accress: 31.08.2024).

420. The Public-private partnership law review: Italy. The law reviews. URL: https://thelawreviews.co.uk/title/the-public-private-partnership-law-review/italy **(**date of accress: 30.08.2024).

421. Patrinos H.-A., Barrera-Osorio F., Guáqueta J. The role and impact of public-private partnerships in education. The World Bank, 2009. URL: http://documents1.worldbank.org/curated/en/453461468314086643/pdf/479490PUB0Role101OFFICIAL0USE0ONLY1.pdf. **(**date of accress: 16.07.2024).

422. Public-private partnership monitor: Bangladesh. URL: https://www.adb.org/publications/public-private-partnership-monitor-bangladesh **(**date of accress: 29.08.2024).

423. Public-private partnership monitor: Pakistan. URL: https://www.adb.org/publications/public-private-partnership-monitor-pakistan **(**date of accress: 29.08.2024).

424. Public-private partnership monitor: Indonesia. URL: https://www.adb.org/publications/public-private-partnership-monitor-indonesia **(**date of accress: 28.08.2024).

425. Public-private partnerships in China. URL: https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=f3db0113-4179-438f-a105-ffa9a7ceb786 **(**date of accress: 28.08.2024).

426. Pokhrel B. Public-private partnership in education in Nepalese perspective. *Private and Boarding Schools' Organizations of Nepal. Spotlight News.* 2012. № 5(18). 30 March (Chaitra 17, 2068).

427. Poulsen S., Eberhardt C. Approaching apprenticeship systems from a European perspective: *Discussion papers*. № 171 Bonn: Federal Institute for Vocational Education and Training, 2016. URL: https://www.bibb.de/veroeffentlichungen/de/publication/download/7987 **(**date of accress: 27.08.2024).

428. Rojewski J. W. A conceptual framework for technical and vocational education and training. In: Maclean, R.; Wilson, D. (eds). International handbook of

education for the changing world of work. Dordrecht: Springer, 2009. Vol.1. P.19–39. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4020-5281-1_2 (date of accress: 25.08.2024).

429. Sancha I., Gutiérrez D. Vocational education and training in Europe – Spain. Cedefop ReferNet VET in Europe reports Cedefop, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_ES.pdf (date of accress: 22.08.2024).

430. Ng Kai Scene. Public-private partnerships: balancing project opportunities and risk. URL: https://www.infrastructureasia.org/Insights/Public-Private-Partnerships (date of accress: 22.08.2024).

431. Smulders H., Cox A., Westerhuis A., Smulders H. Vocational education and training in Europe – Netherlands. Cedefop ReferNet VET in Europe reports. Cedefop ReferNet Netherlands. 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_NL.pdf (date of accress: 22.08.2024).

432. Stenström M.-L., Virolainen M. The current state and challenges of Vocational Education and Training in Finland: Research report. Finnish Institute for Educational Research. University of Jyväskylä. – Nord-VET, 2014. URL: http://nord-vet.dk/indhold/uploads/report1b_fi.pdf (date of accress: 20.08.2024).

433. Suraj V. Interview with a president Federation of Nepalese Chambers of Commerce & Industry (FNCCI). URL: https://www.fncci.org/old/cacci/president_fncci.php (date of accress: 20.08.2024).

434. Tansen, M. PPP in the technical and vocational education and training sector in Bangladesh: Challenges and Prospects. URL: http://www.periglobal.org/public-private-partnerships/document/documentpublic-private-partnership-ppp-technical-vocational-ed (date of accress: 19.08.2024).

435. Terminology of European education and training policy. URL: https://www.cedefop.europa.eu/en/publications/4117 (date of accress: 11.08.2024).

436. Thunqvist D., Hallqvist A. The current state of the challenges for VET in Sweden. Nord-VET – The future of VET in the Nordic Countries, 2014. URL: http://nord-vet.dk/indhold/uploads/report1b_se.pdf (date of accress: 10.08.2024).

437. The Bruges Communiqué on enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training for the period 2011-2020. *European Commission*, 2010. URL: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/policy/vocational-policy/doc/brugescom_en.pdf (date of accress: 15.09.2024).

438. Tritscher-Archan S. Vocational education and training in Europe – Austria. Cedefop ReferNet VET in Europe reports. Cedefop ReferNet Austria, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_AT.pdf (date of accress: 12.09.2023).

439. Xueping Wu, Yiqun Ye. Technical and Vocational Education in China. Edition, Kindle Edition, 2018. URL: https://www.amazon.com/Technical-Vocational-Education-China-Xueping-ebook/dp/B07HKX592J (date of accress: 10.02.2023).

440. Yescombe E. R. Public-private partnerships: principles of policyand finance [UK Firstedition]. London: Yescombe Consulting Ltd, 2007. 368 p.

441. UNECE. Recommendation concerning technical and vocational education and training (TVET). UNESCO–13November 2015. URL: https://unece.org/ (date of accress: 12.07.2023).

442. Vaitkutė L. Vocational education and training in Europe – Lithuania. Cedefop ReferNet Lithuania, 2016. URL: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2016/2016_CR_LT.pdf (date of accress: 10.01.2025).

443. Vangen S., Huxham C. The Tangled Web: unraveling the principle of common goals in collaborations. *Journal of Public Administration Research and Theory*. 2012. № 22(4). P. 731–760.

444. Vynogradska G. Context technology of the targeted formation of the professional competence of qualified workers of the sewing profile on the basis of PPP. *Věda a perspektivy.* 2025. № 1(44). P. 75–83.

445. VNA. Public-private apparel firms link deal «Representatives from public private partnerships (PPP) in apparel and footwear yesterday signed a cooperation agreement for the two sectors' sustainable development in Vietnam». Vietnam. 2016. URL: https://en.vietnamplus.vn/publicprivate-apparel-firms-ink-deal/101401.vnp (date of accress: 11.02.2025).

446. Vocational education and training in Estonia: short description. Cedefop. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/4155_en.pdf (date of accress: 12.02.2025).

447. Vries P. The Modern public-private demarcation: history and trends in PPP. *The Routledge Companion to Public-Private Partnerships*. Routledge, 2013. P. 31–50.

448. Wang Y. Public-private partnerships in the social sector: Issues and Country Experiences in Asia and the Pacific. Tokyo: Asian Development Bank Institute. URL: https://www.adb.org/sites/default/files/publication/159396/adbi-ppp-social-sector-issues-country-experiences-asia-pacific.pdf (date of accress: 10.02.2025).

ДОДАТКИ

Додаток 1 Періодизація розвитку текстильної та швейної промисловості в Україні

Додаток 2 Заклади освіти, що готують кадри для індустрії моди України (станом на 01.09.2021)

Додаток 3 Перелік закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що здійснюють підготовку фахівців швейного профілю (виписка з ЄДБО станом на 08.04.2023)

Додаток 4 Перелік закладів професійної (професійно-технічної) освіти, на базі яких створені НПЦ швейного профілю за рахунок коштів державного бюджету у 2016–2023 рр.

Додаток 4.1 Положення про навчально-практичний центр швейних інноваційних технологій

Додаток 5 Типи ризиків, притаманні проектам публічно-приватного партнерства

Додаток 6 Різноманітність моделей систем освіти та навчання в країнах світу

Додаток 7 Періодизація етапів розвитку професійної освіти України

Додаток 8 Зведені рекомендації щодо оптимізації державної політики ППП в професійній освіті швейної галузі в Україні

Додаток 9 Результати опитування роботодавців галузі 2021 р.

Додаток 10 Опис ключових компетенцій, що становлять ядро системи професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю

Додаток 11 Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них до ДСТО «Майстер з пошиття одягу» (код 7439)

Додаток 12 Онлайн-опитування роботодавців, викладачів та майстрів виробничого навчання щодо організаційно-педагогічних умов необхідних для розвитку професійної компетентності майбутніх КРШП на засадах ППП

Додаток 13 Критерії, показники та рівні розвитку професійно актуальних здатностей ключових компетентностей майбутніх кравців і закрійників

Додаток 14 Перелік книг та фільмів, присвячених Fashion-індустрії

Додаток 15 Приклади запитань для самоперевірки здобувачів освіти

Додаток 16 Оцінка рівня сформованості професійної компетентності за відповідними показниками випускниками ЗП (ПТ)О

Додаток 17 Фото до розділу «Формування механізмів взаємодії системи професійної освіти та суб'єктів підприємницького середовища (на прикладі ГС НГПЛПУ «Fashion Globus Ukraine»)»

Додаток 18 Про внесення нової професійної назви роботи до Класифікатора професій «Майстер з пошиття одягу» (код 7439)

Додаток 19 Фото до розділу «Проєкти економічної дипломатії в індустрії моди, реалізовані Fashion Globus Ukraine»

Додаток 20 Фото до розділу «Розробка сучасного електронного посібника «Професія творити моду» як приклад публічно-приватного партнерства в професійній освіті»

Додаток 21 Фото до розділу «Проєкти культурної дипломатії, реалізовані Fashion Globus Ukraine»

Додаток 22 Фото до розділу «Мистецькі проєкти як засіб профорієнтації та підвищення престижу професій індустрії моди: досвід конкурсу «FASHION Прорив»

Додаток 23 Фото до розділу «Профорієнтаційні фестивалі як форма популяризації професій модної індустрії: кейс фестивалю «Велич і героїзм професійної освіти»

Додаток 24 Фото до розділу «Міжнародний проєкт 3D4U – приклад ефективного публічно-приватного партнерства в індустрії моди України»

Додаток 25 Фото до розділу «Проєкт підготовки дорослого населення для підприємств швейної галузі на засадах ППП»

Додаток 26 Фото до розділу «Освітній курс «Фешн-бізнес»: проєкт взаємодії із ЗВО в індустрії моди»

Додаток 1

Таблиця 1.1

Періодизація розвитку текстильної та швейної промисловості в Україні

Період історії	Події	Регіон України
давнина	Доморобне вир-во тканин було поширене на укр. теренах від неоліту. За часів Київ. Русі це ремесло, відокремившись, набуло деякої диференціації. Значним осередком ткац. ремесла і торгівлі тканинами був Київ, куди привозили ірано-візант. шовк. і золототкані матерії та суконні вироби із Західної Європи. Військові потреби княжих дружин впливали на поширення вироб-ва вітрил. полотна, шатер, теплого вовн. одягу тощо. Традиції швейної промисловості безпосередньо пов'язані з кравецьким ремеслом і сягають до часів Русі. За середньовіччя, як і пізніше, кравецтво було широко розвинене на українських землях.	Київщина
XV–XVII ст.	Після татаро-монгол. навали і занепаду Києва осередком текстильного вир-ва стали міста Галичини і Волині, найбільше – Львів, у 16–17 ст. також Луцьк, Крем'янець, Володимир-Волинський й ін. міста, від серед. 17 ст. ще деякі міста Лівобережжя. Із заснуванням цехів техніку вироб-ва тканин значно удосконалили (серед іншого, сукно виготовляли за допомогою фолюшів – великих ступ для збивання сукна, які ставили на водяних млинах), разом з тим почалася деяка спеціалізація виробництва. Ще 1629 року в ньому діяли цехові об'єднання кравців, теслярів, перукарів, ковалів, різників, мулярів.	Галичина, Волинь Лівобережжя
1800–1890	1826-відкриття Дунаєвецької суконної фабрики. В 1850 р. в Україні під час перепису було зареєстровано 126 підприємств легкої промисловості переважно з виробництва вовняних, бавовняних суконних тканин та переробки шкір. 1880-виникли шкіряні заводи в Бердичеві, Києві, Василькові, 1885 – джут. ф-ка в Одесі, 1896 – канат. з-д у Харкові та ін. Центром вовномийної галузі для мериносової вовни стало з другої половини XIX ст. місто Харків; в 1860 р. тут діяло 7 вовномийних фабрик, що за рівнем устаткування та кількістю промитої вовни посідали перше місце в Російській імперії. На початку 60-х рр. XIX ст. вовномийна галузь відігравала важливу роль у легкій промисловості Харкова, на усіх вовномийних фабриках працювало понад 2 тис.робітників. виробництво на Херсонщині постійно знижувалося, а на Харківщині, навпаки, зростало. Внаслідок реформи 1861 велика сировинна база на півдні України та легкість постачання сировини по судноплавних річках зумовила появу закладів, що виготовляли грубі армійські сукна. Від кін. 17 ст. гол. формою текстил. вироб-ва в Україні стала мануфактура. Наприкінці 18 ст. в Україні діяло 12 сукон. мануфактур, які випускали 216,6 тис. м сукна. Камвольні підприємства, включаючи панчішні що, розташовані в Волинській, Київській, Подільській, Таврійській та Чернігівській губерніях. Мануфактури цих губерній забезпечували продукцією місцевий середній клас та налагоджували її експорт. В Україні в **шкіряній промисловості** утворилося 2 найбільших осередки концентрації галузі: в Одесі та Бердичеві. Разом з тим відзначаємо наявність різкої диспропорції між шкіряною сировиною і виробництвом напівфабрикатів.	Хмельницька обл. Харківська Одеська Київська

Продовження табл. 1.1

Період історії	Події	Регіон України
1895 р	194 суконних підприємства, вартість виробництва яких становила 3280 тис. крб. Київська губернія виробляла продукції на суму від 500 до 1800 тис. крб. У Подільській та Волинській губерніях вартість виготовлення вовняних виробів становила від 100 до 300 тис. крб. Полотняна промисловість була представлена відносно великими закладами, розміщувалась компактно, і в основному зосереджувалась на Полтавщині й Чернігівщині. Технічно суконні фабрики навіть Чернігівщини в другій половині XIX ст. не прогресували та зменшувалася якість виробів.	Київщина Полтавщина Чернігівщина
1900-	В Україні було 6 великих текстильних підприємств: 3 в Харкові, 2 в Одесі і 1 в Луганську.де вироблялось 68 млн пар шкір. взуття, 1817 млн $м^2$ бавовн., 121 млн $м^2$ лляних, 35 млн $м^2$ шовк., 138 млн $м^2$ вовн. тканин. В Харкові працювали дві вовномийки на українській та імпортованій з Кавказу сировині. Крім того один мішочно-канатний завод. В Одесі працював Чорноморський завод мотузяних виробів і джутова фабрика. В Луганську – завод з виробництва верблюжих ременів, млинарських пасів, пресового сукна для олієнь. Під час Першої світової війни в Україну для потреб армії було перевезено значну частину текстильних підприємств з Росії. Згідно проведеного в 1920 р. Перепису було зареєстровано 126 підприємств (Харківська область 37, Одеська і Київська по 17). Через нестачу потрібного устаткування виробляли продукцію лише 68 підприємств. Найбільше підприємств з виробництва шкіряних виробів було в Київській, Чернігівській і Херсонській губерніях- 58 заводів в Київській губернії. Центрами шкіряної промисловості Київської губернії були міста Київ, Бердичів і Сміла. Завод Вироблено 3 млн шкір або 18,7 % від загального об'єму Російської імперії. Сумської суконної фабрики, продукція якої відома з 1916 і ще до 1918 основною формою виробництва були дрібні кустарні підприємства що нерідко працювали для більших торгових фірм. Кравецтво було найбільше розвинене по більших містах України, передовими осередками швейної промисловості були: Київ, Харків, Одеса, Львів, Чернівці та інш	Харківщина Одещина Луганщина
1922	Створення фабрики трикотажного одягу «Роза» у м. Києві спеціалізується на виготовленні трикотаж. полотен і є одним із найбільших виробників цієї продукції в Україні	Київ
1931	Черкаська фабрика імені Лесі Українки (заснована 1931 як артіль художніх промислів)	Черкаси
1933	Було прийнято рішення уряду СРСР про виробництво бавовняної пряжі для трикотажного і ткацького виробництва в Україні. Центром виробництва було вибрано м. Полтаву. В травні 1934 року розпочалося будівництво прядильної фабрики на 100 тисяч веретен.	Полтава
1935	Житомирська панчішна фабрика	Житомир
	Створено шовкове виробництво, освоєно випуск меланжевих, тонкосуконних тканин, капронових панчіх. Однак виробництво легкої і харчової промисловості не досягло довоєнного рівняв (відповідно 79 і 80 %). Однією з причин було обмеження асигнувань і розпорошення їх на відбудову невеликих підприємств Артемівська, Переяслав-Хмельницька, Миколаївська (Львівська обл.) Кіровоградська швейні фабрики. Херсонський бавовняний, Житомирський і Рівненський льонокомбінати.	Херсон, Рівне Миколаїв (Льв.обл)

Продовження табл. 1.1

Період історії	Події	Регіон України
До 1939 р.	У довоєнні роки реконструйовано й технічно переоснащено діючі підпр-ва, введено в дію 30 конопле- і льонозаводів, низку взуттєвих та швейних. Фабрик. Серед збудов. Підпр-в найбільші: Київ, Харків., Дніпроп. Взуттєва ф-ки, трикотажні ф-ки в Києві, Одесі, Харкові, швейна ф-ка та сукон. Комбінат у Києві, Полтав. Бавовнопрядил. Фабрика та ін. До другої світової війни збудовано в Україні близько 20 більших підприємств, у тому числі швейну фабрику імені Ф. Смирнова-Лавочкіна в Києві, імені В. Воровського в Одесі, імені Ю. Д. Тинякова в Харкові та інші. У 30-х рр. майже ліквідовано дрібні форми виробництва: 1940 85,2% виробництва припадало на великі підприємства, і до початку другої світової війни в Україні їх було близько 50. У загальному виробництві легкої промисловості ця галузь становила: 2,4% 1913, 24,8% 1927 — 28 і 37,8% 1940.	Харків Одеса
1941–44	Зруйновано більшість фабрик України	
1946–1957	За післявоєнні роки її швидко відбудовано, введено в дію найбільший в СРСР Херсонський бавовняний комбінат, Тернопільский бавовняний комбінат («Текстерно»), Донец. Бавовн. Комбінат, Чернігівський. Камвол.-сукон. Комбінат «“Чексіл” Камвольно-суконна компанія»), Дарницький шовковий комбінат, Житомирський льонокомбінат, Рівнен. Льонокомбінат, бавовнопрядильні ф-ки в Києві і Львові, швейні ф-ки в Переяславі-Хмельницькому, Артемівську, Миколаєві, Дрогобичі, Кіровограді. 1946-Київський шовковий комбінат	Вся територія України
1957–1960	Об'єднано 800 фабрик і заводів у 400 укрупнених підприємств. У 1950-х рр. в Україні працювало 123 підприємства швейної промисловості, однак її географічне розміщення було дуже нерівномірне. 32% всієї продукції давали підприємства Києва і Харкова. У 1951 — 70 рр. збудовано 10 нових великих підприємств, зокрема в Артемівську (Донецька область), Дрогобичі, Києві, Харкові, Львові, Кропивницькому та Миколаєві. Загальна кількість підприємств збільшилась до 152. Починаючи з 1970-х рр., в Україні створюються великі швацькі об'єднання на базі існуючих підприємств, наприклад, київська «Україна» (найбільше в УССР), одеське імені Воровського, харківське імені Тинякова, «Трембіта» у Чернівцях, дніпропетровське імені В. Володарського та інші. Рівень механізації швейної промисловості підноситься за 1970-х рр. до 58,2%, на той час створено також 6 будинків для моделювання одягу у Львові, Києві, Донецькому, Дніпропетровську, Одесі й Харкові. 1957 Трикотажна фабрика «Киянка»	Вся територія України
1960–1965	1959–1965 рр. було споруджено понад 300 нових і реконструйовано більш як 400 підприємств, певні досягнення були у легкій промисловості: створено шовкове виробництво, освоєно випуск меланжевих, тонкосуконних тканин, капронових панчіх, нетканих матеріалів, штучного хутра, трикотажних виробів із хімічних волокон. Текстильна промисловість складається з 9 підгалузей – бавовни., лляна, конопледжут., вовн., шовк., з вироб-ва нетканих матеріалів, валяльно-повстяна, трикотажна, текстил.-галантерейна.	Вся територія України

Продовження табл. 1.1

Період історії	Події	Регіон України
1965–75	В цей період в Україні збудовано 79 великих під-в Л. П., 208 розширено й реконструйовано. Найважливіші новобудови: бавовн. Комбінат у Донецьку, ф-ки білизн. Трикотажу в Мукачевому, трикотаж. Полотна в Горлівці, шкіргалантерейна в Сімферополі, стрічкоткац. У Марганці, швейні ф-ки у Ворошиловграді (нині Луганськ), Жовтих Водах, Долині, Кіровську. У Л. П. зростала якість виробленої продукції, розширювався асортимент. 1967 – ПАТ «Черкаський шовковий комбінат	Закарпаття та Донецька обл.
1978	1978 у Л. П. України функціонувало 110 об'єднань. У швей. Пром-сті вони виробили 82 % продукції, у взуттєвій і трикотаж. – по 60 %, у шкір. – 91 %. Щороку на підпр-вах Л. П. впроваджували 9–10 тис. Моделей та зразків нових виробів, розширювали зони багатоверстат. Обслуговування. Підвищувався рівень концентрації, спеціалізації та кооперування підпр-в В Україні виготовлено 28,4 % швей. Виробів, 17,5 % білизн. Та верх. Трикотажу, 23,5 % шкір. Взуття заг.-союз. Вироб-ва. Створ. Нові галузі Л. П., зокрема вироб-во штуч. Шкіри й хутра, льонопереробну пром-сть, вироб-во нетканих матеріалів тощо. У вироб-во впроваджено високопродуктивні машини та устаткування з автом. Регулюванням, телемеханіку й обчислюв. Техніку, досконаліші методи технології, освоєно нові види сировини й матеріалів, здійснено комплексну механізацію та автоматизацію осн. Вироб-в, допоміж. І транспорт. Робіт, хімізацію вироб-ва. Збудовано трикотажні підпр-ва в Одеській., Кіровоградській та Миколаївській областях; швейні – в Черкасах., Хмельницьку, Сумах., Полтавської та Луганської областях;	Черкаси., Хмельницький, Суми, Полтавська та Луганська обл
1980	ВАТ Луцький шовковий комбінат. 1984 р. швейна промисловість України виробила продукції на суму 4,9 млрд карб. (20% виробництва СССР) супроти 1,6 млрд карб. 1960 (19'%) і 2,9 млрд карб. 1970 (18%).	Волинь
1992	Створення Державного комітету України з легкої і текстильної промисловості Постанова Комітету Міністрів України №708 від 21.12.1992	Київ
1990–1992	разом з фірмою IHF, Великобританія, було створено спільне підприємство АТ «Демітекс». За роки спільної діяльності було встановлено близько 360 одиниць обладнання фірм Німеччини, Швейцарії, Італії, Японії та інших, що дозволило виробляти ткацьку і трикотажну пряжу різної лінійної щільності від 62,5 текс до 7,5 текс (№№ 16/1-133/1, 40/2-133/2) високої якост	Полтава
1995	Концерн «Ярослав» (засновано 1995) — національний лідер в текстильній галузі України. На 2020 у складі концерну діють 4 підприємства, які спеціалізуються на виробництві різноманітної продукції: постільної білизни, пледів, ковдр, матраців, махрових виробів, товарів для дітей, кухонного та ін. видах текстилю: ПП «Ярослав» (м. Київ), ТОВ «Фабрика Промінь» (смт Димер, Київська обл.), ОДО «Богуславська суконна фабрика» (м. Богуслав), ОДО «Стеблівська бавовняно-прядильно-ткацька фабрика» (Черкаська обл.). Промисловий холдинг «ТК-Груп» (1995) — об’єдну є підприємства з виготовлення тканин, пошиву предметів одягу та домашнього текстилю.	Київ та Київська обл.

Продовження табл. 1.1

Період історії	Події	Регіон України
Кінець XX ст	Проте за роки незалежності України через втрату госп. зв'язків, неефективну приватизацію та структурні трансформації економіки вироб-во товарів Л. п., скоротилося у понад 10 разів. Кількість працівників від 750 тис. осіб (1990) скоротилася до 80 тис. осіб. Частка вироб-ва товарів Л. п. зменшилася відповідно від 20 до 1 % (2015) у структурі пром. вироб-ва. Нині кількість підпр-в, що здійснюють діяльність у Л. п., складає бл. 3 тис. од., з них – 11,7 % – середні, 25,4 % – малі, решта 62,9 % – мікропідприємства. На серед. підпр-вах працює 75 % осіб, на малих – майже 20 %, а на мікропідприємствах – лише 6 %. Характерна середня величина одного підпр-ва за кількістю зайнятих для Л. п. становить для серед. підпр-в – 180–250 осіб, для малих – 7–12 осіб, для мікропідприємств – 3 особи. Підпр-ва розташовані практично в усіх регіонах України. Найбільші потужності зосереджені у Києві та області, Львів., Дніпроп., Харків., Закарп. областях. У розрізі підгалузей найбільша кількість працівників зайнята у вироб-ві одягу – 57 %, у виготовленні шкіри та взуття – 23 %, решта 20 % – у текстил. вироб-ві. Загалом за роки незалежності України виробництво товарів легкої промисловості скоротилося приблизно в 10 разів; кількість працівників — з 750 тис. осіб (1990) до 85 тис. осіб (на поч. 2020; понад 90 % — жінки); частка виробництва товарів легкої промисловості — з 20 % до 0,8 %.	
2004	Компанія «VLADI» (м. Харків) — один з найбільших у Європі виробників вовняних пледів та ковдр найвищої якості до його складу увійшла Березанська суконна фабрика, що дозволило збільшити виробничі потужності компанії та розширити асортимент продукції	Харків
2000-2020	2020 – Створюється асоціація УКРЛЕГПРОМ. В Україні основними підгалузями текстильної промисловості є бавовноочисна, бавовняна, вовняна, шовкова, лляна, конопляно-джутова, трикотажна, текстильно-галантерейна, первинної обробки льону та інших луб'яних культур, промисловість нетканих матеріалів тощо. Для виробництва тканин використовують натуральні (бавовняні, вовняні, лляні та шовкові), штучні й синтетичні (віскоза, капрон, нейлон тощо) волокна 2019 функціонувало 1669 компаній, в яких працювало 49,5 тис. осіб. Швейні підприємства розташовані здебільшого в районах споживання, у великих, середніх і навіть малих населених пунктах. У галузі зайнята майже половина працівників легкої промисловості; діє чимало приватних дрібних та спільних підприємств. У м. Хмельницькому виробники жіночого одягу (14 кампаній) об'єдналися в Подільський кластер виробників жіночих суконь («Podillya Women Apparel Cluster», 2019), а виробники весільних суконь – у Подільський весільний кластер («Podillya Wedding Group», 2018). Західноукраїнський кластер індустрії моди створено у червні 2018 у м. Львові; він об'єднав 40 компаній в регіоні. Представники кластерів прагнуть отримати переваги від співпраці і, що важливо, створити сильний світовий бренд «Зроблено в Україні».	Хмельницький Львів

Продовження табл. 1.1

Період історії	Події	Регіон України
2020–21	На розвиток легкої промисловості упродовж 2020–2021 суттєво вплинула пандемія коронавірусної інфекції. За 9 місяців 2020 галузевий експорт скоротився на 11,4 % (до 788,4 млн дол.), імпорт — на 5,6 %. Водночас на внутрішньому ринку України споживалося тільки 53,79 % продукції вітчизняних виробництв, тоді як імпортозалежність у сегменті кінцевого споживання товарів становила 87,22 %. У 2020 купівля одягу в Україні, за різними оцінками, скоротилося на 50–60 %. Замовлення іноземних компаній на виготовлення одягу в Україні впали на 30 %. Тільки за 2020 галузь орієнтовно втратила до 20 тис. робочих місць. Разом з тим підприємства легкої промисловості та приватні виробники швидко перепрофілювалися на виробництво засобів захисту.	Вся Україна
2022–24	Легка промисловість України, як і багато інших галузей, опиналась перед викликами сьогодення: виживання підприємств від воєнного вторгнення рф, релокація компаній в інші регіони країни, одночасне вирішення багатьох стратегічних та тактичних завдань розвитку виробництв на нових місцях. Швейні фабрики та навіть маленькі ательє змінили асортимент на розвантажувальні жилети, термобілизну, військовий одяг та інші текстильні вироби для потреб гуманітарних центрів і притулків розміщення біженців. Рішення щодо перепрофілювання є прикладом боротьби в тилу, яке не лише дозволяє продовжити функціонування підприємства, а й напряму допомагає країні. За оцінками експертів Інституту економічних досліджень та політичних консультацій через війну очікується падіння промисловості на 42,6% при зменшенні ВВП на 31%. Ще до 2021 р. легка промисловість, один з стратегічних сегментів національної економіки, який забезпечував майже 5% бюджетних надходжень і 2,6% українського товарного експорту, за результатами опитувань у липні 2022 р. виявив що, лише 7% підприємств працюють на 100%.	Вся Україна

Джерело: створено автором по матеріалам державних архівів України [122, 123, 301, 356, 373].

Додаток 2

Заклади освіти, що готують кадри для індустрії моди України станом на 01.09.2021

Вища освіта в Україні за спеціальностями «ДИЗАЙН» та «ТЕХНОЛОГІЇ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ»

1. **Київський національний університет технологій та дизайну**
Адреса: вул. Немировича-Данченка, 2, м. Київ, 01011
Рік заснування 1930 Сайт https://knutd.edu.ua/
2. **Харківська державна академія дизайну і мистецтв**
Адреса: вулиця Мистецтв, 8, Харків, Харківська область,
Рік заснування: 1921р Кафедра дизайну тканин та одягу https://ksada.org/
3. **Львівська національна академія мистецтв**
Адреса: вулиця Кубійовича, 38, Львів, Львівська область, 79011
Рік заснування: 1946р. Кафедра Дизайн костюму https://lnam.edu.ua/uk/home.html
4. **Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука** http://kdidpmid.edu.ua/
Адреса: вулиця Михайла Бойчука, 32, Київ, 01103 Засновано: 1999
5. **Арт академія сучасного мистецтва імені Сальвадора Далі**
Адреса: м. Київ, вул. Бережанська, 5 04074,
Рік заснування 2004 Сайт **http://mixmd.edu.ua/**
6. **Київський Національний Університет Будівництва і Архітектури**
Адреса: 03037 м. Київ, пр-т Повітряних Сил, 31
Рік заснування: 1930 сайт **https://www.knuba.edu.ua/**
7. **Київський національний університет культури і мистецтв**
8. Адреса: вул. Євгена Коновальця, 36, Київ, 01601 дизайн одягу
9. Рік заснування 1904 сайт **http://knukim.edu.ua/**
10. **Міжнародний інститут моди і дизайну КАПМ**
Адреса: Київ, вул. М. Гречка, 22-А Дизайн одягу **https://kapi.com.ua/**
11. **Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» (ВМУРоЛ)**
Адреса: м. Київ, вул. Львівська, 23, м. Київ, 04071
Рік заснування: 1998 сайт **http://uu.edu.ua/**
12. **Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)**
Адреса: м. Київ, вул. Фрометовска, 2, 03039
Рік заснування 1989 Сайт: **http://maup.com.ua/**

13. **Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв (КІПДМ ЛНАМ)**
Адреса вул. Міцкевича, 2, м. Косів, Івано-Франківська обл., 78601 Рік заснування 1882 Сайт **http://kipdm.lnam.edu.ua/**
14. **Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського (КрНУ)**
Адреса вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39614 Рік заснування 1960
Сайт **http://kdu.edu.ua**
15. Криворізький державний педагогічний університет
Адреса проспект Гагаріна, 54, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50086
Рік заснування 1930 Сайт **https://kdpu.edu.ua**
16. Кропивницький інститут приватного вищого навчального закладу «Університет сучасних знань» Адреса вул. Полтавська, 40, м. Кропивницький, 25015 Рік заснування 1993 Сайт **http://kkusz.kr.ua**
17. Луцький національний технічний університет (Луцький НТУ) Адреса вул. Львівська, 75, м. Луцьк, 43018 Рік заснування 1966 р Сайт **http://lutsk-ntu.com.ua**
18. Львівська філія Київського національного університету культури і мистецтв
Адреса вул. Кушевича, 5, м. Львів Рік заснування 2004 р Сайт **https://knukim.edu.ua/lviv/**
19. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Адреса вул. Лаврська, 9, корп. 15, м. Київ, 01015
Рік заснування 1970 р Сайт **http://nakkkim.edu.ua**
20. Національний лісотехнічний університет України (НЛТУ)
Адреса вул. Генерала Чупринки, 103, м. Львів, 79057
Рік заснування 1874 Сайт **http://nltu.edu.ua**
21. Тернопільський філіал університета «Україна»
Адреса вул. Лозовецька, 13, м. Тернопіль Рік заснування 1998 р сайт **https://uu-te.com.ua**
22. Університет Короля Данила
Адреса вул. Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ, 76018
Рік заснування 1997 р Сайт **http://iful.edu.ua**
23. Національний університет «Запорізька політехніка»
Адреса: м. Запоріжжя вул. Жуковського, 64, м. Запоріжжя, 69063
Рік заснування 1900 Сайт **http://zp.edu.ua**
24. Університет «КРОК»
м. Київ вул. Табірна, 30-32, м. Київ, 03113 Рік заснування 1992 р
сайт **https://www.krok.edu.ua/ua**
25. Закарпатська академія мистецтв
Адреса вул. Волошина, 37, м. Ужгород, 88000
Рік заснування 1927 сайт **https://zam.edu.ua/fddpm**
26. Інститут дизайну, архітектури та журналістики
Адреса вул. Фрометівська, 2, корп. 2, м. Київ Рік заснування 1997 Сайт **http://ir.edu.ua**
27. Херсонський національний технічний університет
Адреса Бериславське шосе, 24, м. Херсон, 73008
Рік заснування 1959 Сайт **http://kntu.net.ua**
28. Хмельницький інститут конструювання, моделювання швейних виробів
Адреса: м. Хмельницький, вул. Молодіжна, 12/1
Рік заснування 2004 Технологічний факультет **https://tksv.khmnu.edu.ua/**

Професійно-технічна освіта за напрямком «Технології легкої промисловості»

29. Білоцерківський коледж сервісу та дизайну
Адреса: вул. Шевченка, 91, м. Біла Церков, Київська обл. 09117
30. Бердянський професійний ліцей
Адреса: вул. Баха, 41, м. Бердянськ, Запорізька обл.

31. Березнівське вище професійне училище
Адрес: вул. Ціолковского, 2, м. Березно, Рівненська обл., 34600
32. Березівське вище професійне училище Одеського Національного Політехнічного університету
Адрес: вул. Перемоги, 21, м. Березівка, Одеська обл., 67300
33. Богуславське вище професійне училище сфери послуг.
Адреса: м. Богуслав вул. Миколаївська 122
34. Брянківський коледж Луганського національного університеті імені Тараса Шевченко
Адреса: вул. Карла Маркса, 21, м. Брянка, Луганська обл., 94101
35. **Васильківський професійний ліцей**
Адреса: вул. Декабристів, 39, м. Васильків, Київська обл., 08600
36. Вінницький коледж конструювання одягу
Адреса: пр-т Космонавтів, 7, м. Вінница
37. Вінницький центр професійно-технічної освіти переробної промисловості
Адреса: вул. Ватутіна, 72, м. Вінница
38. Вінницький центр професійно-технічної освіти технологій і дизайну
Адреса: проспект. Юності, 10/23, м. Вінница
39. Вінницьке вище професійне училище сфери послуг
Адреса: вул. Хмельницьке шосе, 145, м. Вінница
40. Виноградівській державний коледж Мукачівського державного університету
Адреса: вул. Станціонна, 28, м. Виноградів, Закарпатська обл.
41. Володимир-Волинське вище професійне училище
Адреса: вул. Д. Галицкого, 10, м. Володимир- Волинский, Волинская обл.
42. Вознесенський професійний аграрний ліцей
Адреса: вул. Танасчишина, 20, м. Вознесенск, Миколаївская обл., 56500
43. Войніловський професійний ліцей http://dnz-vpl.if.ua/
Адреса: вул. 50-летия УПА, 5, пгт Войнилов, Івано-Франківська обл.
44. Вище професійне училище № 55
Адреса: вул. Белостоцкого, 2, м. Дніпро
45. Вище професійне училище № 7 https://vpu7.com.ua/
Адреса: вул. Б. Хмельницкого, 78, м. Калуш, Івано-Франківська обл.
46. Вище професійне училище №11 https://vpu11.lviv.ua/
Адреса: вул. В. Стуса, 3, м Червоноград, Львівська обл., 80100
47. Вище професійне училище №3 http://www.vpu3.cv.ua/
Адрес: вул. Головна, 127, м. Чернівці, 58000
48. Вище професійне училище №34 https://vpu34.lviv.ua/
Адреса: вул. Гайдамацька, 15, м. Стрий, Львівська обл., 82400
49. Гайворонський професійний аграрний ліцей http://gpal-35.pp.ua/
Адреса: вул. Чапаєва, 14, м. Гайворон, Кіровоградська обл., 26300
50. Глибокський професійний ліцей
Адреса: вул. Бойко, 4, пгт Глубока, Чернівецька обл., 60400
51. Державний заклад професійної освіти «Черкаське вище професійне училище легкої промисловості
52. Адрес: вул. Смаглія, 6, м. Черкаси
53. ДПТУЗ «Дніпровський регіональний центр професійно-технічної освіти»
Адрес: просп. Богдана Хмельницького, 229, м. Дніпро
54. Дніпропетровський центр професійної освіти https://dcpo.dp.ua/
Адреса: вул. Верещагіна, 103, м. Дніпро
55. Добромильський професійний ліцей
Адреса: вул. Галицька, 59-А, м. Добромиль, Старосамбірський район, Львівська область, 82042
56. Добротвірський професійний ліцей https://www.dpl.org.ua/

Адреса: вул. Сагайдачного, 3, смт Добротвір, Кам'янка-Бузький район, 80411
57. Дрогобицький професійний політехнічний ліцей https://dppl.at.ua/
Адреса: вул. Пушкіна, 20, м. Дрогобич, 82100
58. Економіко-правовий коледж, міжнародного гуманітарного університету
Адреса: провулок. Бісквітний, 3, м. Одеса https://epk-mgu.od.ua/
59. Економіко-технологічний технікум Херсонського національного технічного університету https://kntu.net.ua/
Адреса: Бериславське шосе, 22, корп. 3, м. Херсон, 73008
60. Жидачівський професійний ліцей https://zhydpl.lviv.ua/
Адреса: вул. Грюндвальдська, 80, м. Жидачів, Львівська обл., 81700
61. Житомирське вище професійне училище технологій та дизайну (Центр сфери обслуговування)
Адреса: 10025 м. Житомир, вул. Корольова, 132,
62. Заліщицьке вище професійне училище https://zvpu.osv.org.ua/
Адреса: вул. Степана Бандери, 94, м. Заліщики, Тернопільська обл., 48600
63. Запорізьке вище професійне училище моди і стилю
Адреса: вул. Героїв Сталінграда, 3, м. Запоріжжя
64. Запорізьке вище професійно-технічне училище сфери послуг https://zvpu.zp.ua/
Адреса: вул. О. Матросова, 8, м. Запоріжжя
65. Запорізький професійний ліцей сервісу https://zpls.zp.ua/
Адреса: вул. Космічна, 129, м. Запоріжжя,
66. Зіньківське професійно-технічне училище № 25 .
Адреса: вул. Леніна, 82, м. Зіньків, Полтавська обл., 38100
67. Золотоніський професійний ліцей https://zololicey.ucoz.net/
Адреса: вул. Шевченка, 33, м. Золотоноша, Черкаська обл.
68. Золочівський професійний ліцей https://zpc.lviv.ua/
Адреса: вул. Академіка Павлова, 72, м. Золочів, Львівська обл., 80700
69. Івано-Франківський професійний будівельний ліцей
Адреса: вул. Левинського, 24, м. Івано-Франківськ
70. Іллічівський професійний судноремонтний ліцей https://ipsl15.at.ua/
Адреса: вул. Перемоги, 93, м. Іллічівськ, Одеська обл., 68001
71. Ісаєвський професійний аграрний ліцей.
Адреса: вул. Набережна, 15, с. Ісаєве, Миколаївський район, 67023
72. Кам'янець-Подільське вище професійне училище Адреса: вул. Грушевського, 41-в, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., 32330
73. Кам'янець-Подільський професійний художній ліцей Адреса: вул. Червоноармійська, 43, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., 32307 **http://kp-proflyceum15.edukit.km.ua/**
74. Київське вище професійне училище технологій та дизайну виробів із шкіри
Адреса: пров. Куренівський, 4, м. Київ, 04073 https://cpotd.kiev.ua/
75. Київський професійний коледж технологій та дизайну одягу
Адреса: проспект Каденюка, 22, м. Київ, 02094 https://kpktdo.com/
76. **Київський професійний коледж мистецтва та технологій сервісу**
Адреса: вул. Єреванська, 12-а, м. Київ, 03087 та
вул. Кирилівська, 31, м. Київ, 04080 https://kpk46.ukr.education/
77. Київський коледж легкої промисловості https://kcas.com.ua/
Адреса: вул. Івана Кудрі, 29, м. Київ, 01601
78. Кіровоградський професійний ліцей побутового обслуговування
Адреса: вул. Гоголя, 79, м. Кропівницький, 25006 https://kplpo.kirovedu.com/
79. Кіровоградський професійний ліцей сфери послуг http://licey.kr.ua/
Адреса: вул. Декабристів, 26, м. Кропівницький, 25006

80. Коледж Київського національного університету технологій та дизайну
https://knutd.edu.ua/university/knutdcolleges/collegeknutd/
Адреса: вул. Білоруська, 22, м. Київ, 04050
81. Коледж Класичного приватного університету
http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/39
Адреса: вул. Жуковського, 70-б, м. Запоріжжя
82. Комсомольський професійний будівельний ліцей
Адреса: вул. Строна, 21, м. Горішні Плавні, Полтавська обл., 39801
83. Краматорський технологічний технікум https://kramatorskytt.wixsite.com
Адреса: бульвар Машинобудівників, 36, м. Краматорськ, Донецька обл.
81 Краматорський центр професійно-технічної освіти
Адреса: вул. Ювілейна, 62, м. Краматорськ, Донецька обл.
82. Красноградський професійний ліцей
Адреса: вул. Московська, 45-а, м. Красноград, Харківська обл., 63301
83. Краснокутський професійний аграрний ліцей https://kr-pal.ucoz.ua/
Адреса: вул. Петровського, 40, с. Чернещина, Краснокутський район, Харківська обл., 62008
84. Кременецький професійний ліцей https://www.dnzkpl.pp.ua/
Адреса: вул. Санаторійна, 1, м. Кременець, Тернопільська обл., 283280
85. Кельмінецький професійний ліцей https://www.kpl25.net/
Адреса: вул. Грушевського, 31, смт Кельменці, Чернівецька обл., 60100
86. Кременчуцький професійний ліцей ім. А. С. Макаренка
Адреса: вул. Красіна, 103, м. Кременчук, Полтавська обл., 39617
87. Кривоозерський професійний аграрний ліцей
88. http://kryveozero-pal.edukit.mk.ua/abituriyentu/
Адреса: вул. Кірова, 7, смт Криве Озеро, Миколаївська обл., 55100
89. Криворіжський навчально-виробничий центр
м. Кривий Ріг. вул. Фабрична, 5
90. Криворізький професійний ліцей
Адреса: вул. Корнійчука, 27, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.
91. Крижопільський професійний будівельний ліцей https://krlicey.vn.ua/
Адреса: вул. Чабонюка, 7, смт. Крижопіль, Вінницька обл.
92. Кролевецьке вище професійне училище
Адреса: вул. 8 Березня, 36, м. Кролевець, Сумська обл., 41300
93. Куп'янський професійний ліцей
Адреса: вул. Ювілейна, 4, м. Куп'янськ, Харківська обл., 63700
94. Лозівський центр професійної освіти
Адреса: вул. Свободи, 4-а, м. Лозова, Харківська обл., 64660
95. Луцький центр професійно-технічної освіти
Адреса: вул. Писаревського, 13, м. Луцьк, Волинська обл.
96. Міжрегіональний центр професійно-технічної освіти художнього моделювання та дизайну. м. Львів вул. О. Кульчицької 2 (Городецька 195)
97. Львівське вище професійне училище дизайну та будівництва
Адреса: вул. Пимоненка, 15, м. Львів, 79035
98. **Львівське вище училище побутового обслуговування**
Адреса: вул. Б. Хмельницького, 50-а, м. Львів
99. Львівський коледж легкої промисловості Київського національного університету технологій та дизайну
100. Адреса: вул. Вороного, 6, м. Львів, 79000
101. **Львівський професійний ліцей**
Адреса: вул. Кривоноса, 18, м. Львів,
102. Любомльський професійний ліцей http://luboml-litsey.volyn.ua/
Адреса: вул. Брестська, 11, м. Любомль, Волинська обл.

103. Мелітопольський професійний аграрний ліцей
Адреса: вул. О. Невського, 83, м. Мелітополь, Запорізька обл. **https://mpal.zp.ua/**
104. Миколаївське вище професійне училище технологій та дизайну
Адреса: вул. Потьомкінська, 37, м. Миколаїв, 54001
105. Межигірський професійний ліцей
Адреса: вул. Шевченко 18, смт Міжгір'я, Закарпатська обл.
106. Міжнародний фаховий коледж моди та дизайну при «КАПМ»
Адреса: вул. Світлицького, 31/7, м. Київ, 04123 https://kapi.com.ua/
107. Міжрегіональний центр професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців
Адреса: вул. Ушакова, 4, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.
108. Мукачівський центр професійно-технічної освіти https://mcpto.org.ua/
Адреса: вул. М.Токаря, 71, м. Мукачево, Закарпатська обл.
109. Нетішинський професійний ліцей https://proflyceumnetishyn.km.ua/
Адреса: пр-т Незалежності, 2, м. Нетішин, Славутський район, Хмельницька обл.,
110. Нікопольский професійний ліцей
Адреса: просп. Трубників, 16, м. Нікополь, Дніпропетровська обл.
111. Новоград-Волинський професійний ліцей
Адреса: вул. Пушкіна, 47/37, м. Новоград-Волинський, Житомирська обл.
112. Новороздільський професійний ліцей http://nrproflicey.org.ua/
Адреса: вул. Чорновола, 11, м. Новий Розділ, Львівська обл., 81652
113. Одеський професійний ліцей сфери послуг Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинского
Адреса: вул. Мельницька, 32-Д, м. Одеса, 65009
114. Олеський професійний ліцей https://o-licey.weblium.site/
Адреса: вул. Валова, 9, смт Олесько, Буський район, Львівська обл., 80533
115. Первомайський професійний промисловий ліцей http://prpl.mk.ua/
Адреса: вул. Корабельна, 20, м. Первомайськ, Миколаївська обл., 55229
116. Перечинський професійний ліцей
Адреса: вул. Будівельників, 8, с. Сімер, Закарпатська обл.
117. Переяслав-Хмельницький центр професійно-технічної освіти
Адреса: вул. Можайська, 5, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., 08400
118. ДНЗ "Подільський центр ПТО"
Адреса: проспект Грушевського, 2А, Кам'янець-Подільський, Хмельницька область,
119. Полтавський професійний ліцей сфери послуг
Адреса: вул. Маршала Бірюзова, 26/1, м. Полтава, 36007
120. Професійний ліцей моди Київської академії перукарського мистецтва
Адреса: вул. Світлицького, 31/7, м. Київ, 04123 https://kapi.com.ua/
121. Професійно технічне училище N 54 смт Котельва
Адреса: вул. Островського, 9, смт Котельва, Полтавська обл., 38600
122. Професійно-технічне училище № 12 https://ptu-12.at.ua/
Адреса: вул. Леніна, 74-а, м. Бердичів, Житомирська обл.
123. Професійно-технічне училище № 36
Адреса: вул. Городищанська, 20, м. Малін, Житомирська обл.
124. Професійно-технічне училище №31 https://ptu31.com.ua/
Адреса: вул. Степового Фронту, 46, м. Полтава, 36021
125. Професійно-технічне училище №42 http://ptu42.mk.ua/
Адреса: вул. Перемоги, с. Андріївка, Баштанський район, Миколаївська обл., 56100
126. Професійно-технічне училище №7 http://opl.com.ua/
Адреса: вул. Нагірна, 104, м. Олександрія, Кіровоградська обл.
127. Професійно-технічне училище №8 https://ptu8.cv.ua/
Адреса: вул. Руська, 198, м. Чернівці, 58000

128. Решетилівський художній професійний ліцей
Адреса: вул. Леніна, 61, смт Решетилівка, Полтавська обл., 38400
129. Рівненський економіко-технологічний коледж Національного університету водного господарства та природокористування
Адреса: вул. Литовська, 53, м. Рівне, 33013 https://retfk.edu.rv.ua/
130. Рівненський центр професійно-технічної освіти сервісу та дизайну
Адреса: вул. Олеко Дундича, 3, м. Рівне, 33016
131. Рубіжанський індустріально-педагогічний технікум
Адреса: вул. Померанчука, 28, м. Рубіжне, Луганська обл., 93003
132. Северодонецький професійний ліцей https://sd.ua/spl
Адреса: м. Сєвєродонецьк, пр-т Хіміків, 5
133. Слов'янський професійний художній ліцей
Адреса: вул. Волзька, 125, м. Слов'янськ, Донецька обл.
134. Сумське вище професійне училище будівництва і дизайну
Адреса: вул. Охтирська, 28, м. Суми, 40007
135. Сумський центр професійно-технічної освіти з дизайну та сфері послуг
Адреса: Курський проспект, 139, Суми, Сумська область, 40031
136. Тернопільське вище професійне училище сфери послуг та туризму
Адреса: вул. Замонастирська, 26, м. Тернопіль, 46006
137. **Тернопільський професійний ліцей моделювання одягу та перукарського мистецтва**
Адреса: вул. Чорновола, 10, м. Тернопіль, 46001
138. Тетіївське професійно-технічне училище
Адреса: вул. Леніна, 100, м. Тетіїв, Київська обл.
139. Ужгородське вище комерційне училище Київського національного торговельно-економічного університету
Адреса: Православна наб., 21, м. Ужгород, Закарпатська обл.
140. Харківське вище професійне училище сфери послуг
Адреса: вул. Якіра, 5, м. Харків, 61005
140 Харківський коледж текстилю та дизайну
Адреса: вул. Данилевського, 3, м. Харків, 61022
141. Харківський професійний ліцей швейних технологій
Адреса: провулок. Куйбишева, 8, м. Харків, 61012
142. «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»
Адреса: пр-т Любові Малої, 30, м. Харків, 61020
143. Херсонське вище професійне училище сервісу та дизайну
Адреса: Бериславське шосе, 28, м. Херсон, 73027
144. Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»
Адреса: вул. Панаса Мирного, 5, Хмельницький, Хмельницька область, 29000
145. Хустський професійний ліцей сфери послуг
Адреса: вул. Пушкіна, 11, м. Хуст, Закарпатська обл.
146. Центр професійно-технічної освіти №1
Адреса: вул. Тисменицька, 246, м. Івано-Франківськ
147. Центр професійної освіти інформаційних технологій, поліграфії та дизайну
Адреса: вул. Полковника Шутова, 13, м. Київ, 03067
148. Олешківський професійний ліцей
Адреса: вул. Промислова, 1, м. Цюрупинськ, Херсонська обл., 75100
149. Червоненське вище професійне училище
Адреса: вул. Львівська, 17-а, с. Червоне, Золочівський район, Львівська обл., 80733
150. «Черкаське вище професійне училище ім. Героя Радянського Союзу Г.Ф. Короленко»

Адреса: 18000, вул. Сурікова, 6, Черкаси, Черкаська область

151. Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування

Адреса: вул. 50 років ВЛКСМ, 11, м. Чернігів, 14016

152. Чернігівський промислово-економічний коледж Київського національного університету технологій та дизайну

Адреса: вул. Щорса, 64, м. Чернігів, 14014

153. Чугуївський професійний ліцей

Адреса: вул. Щорса, 56, м. Чугуїв, Харківська обл., 63503

154. Шепетівський професійний ліцей

Адреса: пр-т Миру, 23, м. Шепетівка, Хмельницька обл., 30400

155. **Ярмолинецький професійний ліцей**

Адреса: вул. Пушкіна, 2, смт Ярмолинці, Хмельницька обл., 32100

Джерело: https://www.education.ua

Додаток 3

Таблиця 1.2

Перелік закладів ПТО швейного профілю (Виписка з ЄДБО станом на 08.04.2023)

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
ВІННИЦЬКА					
1.Винницьке вище професійне училище сфери послуг»	7433) Кравець (7435) Закрійник (8263) Швачка	другий (базовий) рівень	60 30	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОН молодь спорту від 31.03.2011 № 767	http://vvpusp.vn.ua/
2.Вінницький центр професійно технічної освіти і дизайну	(7433) Кравець (7435) Закрійник (8262) В'язальник трикотажних виробів та полотна (7436) Швачка	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень перший (початковий) рівень	180 90	Рішення ДАК від 24.06.2010 протокол № 84, наказ МОН від 14.07.2010 № 1850-л Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОН молодь спорту від 31.03.2011 № 767 Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494	http://vinprofcenter.org.ua/
3.Вище професійне училище №7 м. Вінниця	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 25.11.2014 протокол № 113, наказ МОН від 05.12.2014 № 309	http://vinvpu7.vn.ua/
4.ПТУ №14 смт. Вороновиця	(7436) Швачка (8263) Оператор швацького устаткування	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 17.11.2015 протокол № 119, наказ МОН від 30.11.2015 № 1931	http://ptu14.vn.ua
5.ДНЗ "Крижопільський ПБЛ"	(7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60		http://krlicey.vn.ua
6.Могилів-Подільська філія ДНЗ "Професійний ліцей сфери послуг м. Хмільник"	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 24.06.2010 протокол № 84, наказ МОН від 14.07.2010 № 1850	http://hmilnyk.licey.org.ua

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
ВОЛИНСЬКА					
7.Володимир-Волинський центр професійної освіти	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 17.12.2009 протокол № 80, наказ МОН від 31.12.2009 № 3101-л	http://vvvpu.com.ua/
8.ДНЗ "Ковельський ЦПТО"	7433) Кравець (8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30 30	Рішення АК від 27.12.2013 протокол № 108, наказ МОН від 08.01.2014 № 1-л	http://www.kpl.volyn.ua/h istory.php
9.ДНЗ " Луцький центр професійно-технічної освіти»	(7433) Кравець (7435) Закрійник 8263) Вишивальник (8262) В'язальник трикотажних виробів та полотна (7436) Швачка	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень	120 60 30	Рішення ДАК від 28.09.2011 протокол № 90, наказ МОНмолодьспорту від 30.09.2011 № 2660-л Рішення ДАК від 28.09.2011 протокол № 90, наказ МОНмолодьспорту від 30.09.2011 № 2660-л	http://lcpto.lutsk.ua/
10.ДНЗ "Нововолинський ЦПТО"	(7433) Кравець 8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОНмолодьспорту від 31.03.2011 № 767-л	http://dnznovcpto.volyn.s ch.in.ua/
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА					
11.ДПТНЗ "Дніпровський центр професійної освіти"	(7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	60	Рішення АК від 26.04.2017 протокол № 125, наказ МОН від 27.04.2017 № 658	http://www.%20dcpo.dp.ua/
12.ВПУ № 55 м. Дніпро	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	150 90 90	Рішення ДАК від 24.06.2010 протокол № 84, наказ МОН від 14.07.2010 № 1850-л	http://vpu55.dp.ua/
13.Західно-Донбаський професійний ліцей	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 30.06.2015 протокол № 117, наказ МОН від 03.07.2015 № 1683л	http://www.zdpl.at.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
14. Міжрегіональний центр професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м. Кривого Рогу Дніпропетровської області	7433) Кравець 7435) Закрійник 8262) В'язальник трикотажних виробів та полотна (7436) Швачка	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень	60 30	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л Рішення ДАК від 26.12.2006 протокол № 64, наказ МОН від 16.01.2007 № 29-л	http://www.mcppv.ho.ua/
15.ДПТНЗ "Криворізький навчально-виробничий центр"	(7436) Швачка (7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	90 90	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://www.kr-nvc.edukit.dp.ua/
16. Нікопольський професійний ліцей	(7433) Кравець (7436) Швачка 8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	60 60	Рішення ДАК від 30.06.2011 протокол № 88, наказ МОНмолодьспорту від 01.07.2011 № 2487-л	http://nikopolproflicey.co m.ua/
ДОНЕЦЬКА					
17. ДНЗ "Бахмутський центр професійно-технічної освіти	(7436) Швачка	третій (вищий) рівень	60	Рішення ДАК від 27.11.2007 протокол № 68, наказ МОН від 04.12.2007 № 2144-л	http://cptobahmut.com.ua/
18. Слов'янський багато-профільний регіональний центр професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	15	Наказ МОН від 09.11.2017 № 223-л	http://sbrcpo.osv.org.ua/
ЖИТОМИРСЬКА					
19. ДНЗ «Центр сфери обслуговування м. Житомира	(7436) Швачка (7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	30	Рішення ДАК від 04.06.2009 протокол № 78, наказ МОН від 09.07.2009 № 2673-л	https://zvpusd.pp.ua/
20. ДНЗ "Центр легкої промисловості та Побутового обслуговування населення м. Житомира"	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	25 15		http//www.zpllp.zt.sch.in.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
21. Новоград-Волинське вище професійне училище	(7436) Швачка (7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://nvvpu.ptu.in.ua
22.Малинський професійний ліцей	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60		http://malyn.licey.org.ua/
ЗАКАРПАТСЬКА					
23.Берегівський професійний ліцей сфери послуг	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30 60	Рішення АК від 28.05.2015 протокол № 116, наказ МОН від 10.06.2015 № 1415л	http://www.bplsp.com.ua/ index.php/ua/
24.Ужгородське вище комерційне училище Державного торговельно-економічного університет	(7436) Швачка (7433) Кравець (8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30 30 30	Наказ МОН від 11.07.2022 № 130-л	http://uvku.uz.ua/
25.ДНЗ "Мукачевський центр ПТО"	(7436) Швачка (8263) Оператор швацького устаткування	другий (базовий) рівень	30 60	Рішення АК від 30.06.2015 протокол № 117, наказ МОН від 03.07.2015 № 1683л	http://www.dnzmcpto.com.ua
26.Міжгірський професійний ліцей	(7436) Швачка (8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 2323л	https://mpl.com.ua/
27.Перечинський професійний ліцей	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 17.12.2009 протокол № 80, наказ МОН від 31.12.2009 № 3101-л	http://www.ppl-13.uz.ua
28.Хустський професійний ліцей сфери послуг	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	90 30 30	Рішення ДАК від 25.05.2012 протокол № 96, наказ МОНмолодьспорту від 01.06.2012 № 2117-л	http://liceum.in.ua/
ЗАПОРІЗЬКА					
29.ДПТНЗ «Запорізьке училище моди і стилю»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	120 30		https://modastil.com.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
30. ДНЗ «Запорізький професійний ліцей сервісу»	(7433) Кравець (7436) Швачка 7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	90 30 30	Рішення АК від 02.03.2017 протокол № 124, наказ МОН від 13.03.2017 № 375 Рішення ДАК від 30.06.2011 протокол № 88, наказ МОНмолодьспорту від 01.07.2011 № 2487-л Рішення ДАК від 27.02.2007 протокол № 65, наказ МОН від 07.03.2007 № 421-л	https://zpls.zp.ua/
31.ДНЗ "Мелітопольський ПАЛ"	(7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60		https://mpal.zp.ua/
32.ДНЗ "Багатопрофільний центр ПТО"	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	15	Наказ МОН від 06.09.2017 № 189-л	http://bc-pto.zp.ua/
Івано-Франківська					
33.ДНЗ "Войнилівський професійний ліцей"	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30		http://dnz-vpl.if.ua/
34. ДНЗ «Центр професійно-технічної освіти №1 м. Івано- Франківська»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7433) Кравець 8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	120 60	Рішення АК від 28.05.2015 протокол № 116, наказ МОН від 10.06.2015 № 1415л Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642л	http://cpto1.if.ua/
35. ДНЗ «Коломийський професійний ліцей сфери послуг»	(7433) Кравець (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	30 30	Наказ МОН від 15.02.2018 № 129-л	http://www.kplsp.com.ua/
КИЇВСЬКА					
36. ДНЗ "Білоцерківський коледж сервісу та дизайну»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачк	другий (базовий) рівень перший (початковий) рівень	95 50	Рішення АК від 16.06.2016 протокол № 121, наказ МОН від 21.06.2016 № 79-л	http://www.bcsd.org.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
37.Богуславське вище професійне училище сфери Послуг	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60 60 60	Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642-л	http://boguslav-vpusp.net.ua/
38.ДПТНЗ «Переяслав-Хмельницький центр професійно-технічної освіти»	(7436) Швачка 8263) Вишивальник	перший (початковий) рівень	45	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://bpl.ucoz.com
39.КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець 8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30 30	Наказ МОН від 23.11.2017 № 285-л Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642-л	http://vasylkiv-litsei.com.ua
40. ДНЗ «Київське вище професійне училище технологій та дизайну одягу»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	150	Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642	http://kvputdo.com/
41. «Центр професійної освіти інформаційних технологій, поліграфії та дизайну м. Києва»	7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	60 30	Наказ МОН від 30.06.2016 № 1397	https://www.kpkitp.kiev.ua/
42. ДНЗ «Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва»	(7433) Кравець (7435) Закрійник 8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	90 30	Рішення ДАК від 30.06.2011 протокол № 88, наказ МОНмолодьспорту від 01.07.2011 № 2487-	https://kvpushpm.wixsite.com/kvpu46
43.ДНЗ «Тетіївське професійно-технічне училище»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30		https://www.ptu8.com.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
КІРОВОГРАДСЬКА					
44.ДНЗ "Благовіщенський професійний ліцей"	(7436) Швачка (7433) Кравець				
45. ДНЗ «Гайворонський професійний аграрний ліцей»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 26.06.2007 протокол №67, наказ МОН від 09.07.2007 № 1843	
46.ДНЗ "Кропівницький професійний ліцей"	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Наказ МОН від 05.08.2016 № 1408-л	http://opl.com.ua/
ЛУГАНСЬКА					
47.Золотівський професійний Ліцей	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	90	Рішення АК від 27.06.2013 протокол №105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://zplicey.ucoz.ua
48.Лисичанський професійний торгово-кулінарний ліцей	(8263) Швачка	другий (базовий) рівень	90		http://lptkl.com.ua/
49.ДПТНЗ"Привільський професійний ліцей"	(7433) Кравец	перший (початковий) рівень	30	Рішення ДАК від 26.12.2006 протокол № 64, наказ МОН від 16.01.2007 № 29-л	https://ppl55.lg.ua/
50. ДНЗ «Попаснянський професійний ліцей залізничного транспорту»	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	30	Рішення ДАК від 11.10.2005 протокол № 57, наказ МОН від 25.10.2005 № 1998-л	http://pplgt85.ucoz.ru/
51.Рубіжанський професійний хіміко-технологічний ліцей	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	90	Рішення ДАК від 21.04.2006 протокол №60, наказ МОН від 03.05.2006 № 1105-л	http://rpxtl.in.ua/ru/
52.ДНЗ "Сєвєродонецький професійний ліцей"	(7435) Модистка головних уборів (7436) Швачка (7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень перший (початковий) рівень	60 180 60	Рішення АК від 08.07.2014 протокол № 110, наказ МОН від 15.07.2014 № 2642л	http://dnz-spl.lg.ua

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
53.ВП "Регіональний центр професійної освіти ДЗ "Луганський національний університет імені Т. Шевченка"	(7433) Кравець	перший (початковий) рівень	30	Наказ МОН від 06.07.2016 № 1404-л	http://rcpo.luguniv.edu.ua
ЛЬВІВСЬКА					
54. ДНЗ «Золочівський професійний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення АК від 17.11.2015 протокол № 119, наказ МОН від 30.11.2015 № 1931л	https://zpl.lviv.ua/
55.Львівське вище професійне училище технологій та сервісу»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	120 60	Рішення ДАК від 16.12.2008 протокол № 74, наказ МОН від 23.12.2008 № 2625-л	https://lvivproflicej.com.ua/
56."Львівське вище професійне училище побутового обслуговування	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка (7436) Швачка	перший (початковий) рівень перший (початковий) рівень (другий (базовий) рівень	60 30 30	Рішення АК від 17.11.2015 протокол № 119, наказ МОН від 30.11.2015 № 1931л Наказ МОН від 22.05.2018 № 933-л Наказ МОН від 22.05.2018 № 933-л	https://lvpupo.lviv.ua/
57.Міжрегіональний центр професійно-технічної освіти художнього моделювання і дизайну м. Львова	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень	120 30	Рішення ДАК від 22.06.2006 протокол № 61, наказ МОН від 29.06.2006 № 2043-л	http://mcptoxmd.lviv.ua/
58.ДПТНЗ "Миколаївський професійний ліцей"	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 16.12.2008 протокол № 74, наказ МОН від 23.12.2008 № 2625-л	https://mykolaivpl.org/
59.ДПТНЗ "Новороздільський професійний ліцей"	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 16.12.2008 протокол № 74, наказ МОН від 23.12.2008 № 2625-л	http://nrproflicey.org.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
60.ПТУ - інтернат професійної реабілітації учнів-інвалідів м. Самбір	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	90	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОН молодь спорту від 31.03.2011 № 767-л	
61.Вище професійне училище №11 м. Червонограда	(7433) Кравець (7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень	60 60	Наказ МОН від 15.07.2022 № 138-л Рішення АК від 01.03.2016 протокол № 120, наказ МОН від 14.03.2016 № 434л	https://vpu11.lviv.ua/
МИКОЛАЇВСЬКА					
62. ДНЗ «Професійно-технічне училище №42 Баштанського р-ну	7436) Швачка (8263) Вишивальник (8263.2) Швачка	другий (базовий) рівень	30 60		http://ptu42.mk.ua/
63. Вознесенський професійний аграрний ліцей	(7433) Кравець (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	30 60	Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 232-л Рішення АК від 20.12.2016 протокол № 123, наказ МОН від 26.12.2016 № 1613	http://vozpal.mksat.net/
64.Миколаївське вище професійне училище технологій та дизайну	7433) Кравець (7435) Закрійник 8263) Вишивальник (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	60 30 160	Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 2323 Рішення ДАК від 04.06.2009 протокол № 78, наказ МОН від 09.07.2009 № 2673-л Рішення АК від 27.12.2013 протокол № 108, наказ МОН від 08.01.2014 № 1	http://vpu.mk.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
65. ДНЗ «Первомайський професійний промисловий ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30		http://prpl.mk.ua/
ОДЕСЬКА					
66. Березівське вище професійне училище державного університету "Одеська політехніка"	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Наказ МОН від 01.07.2021 № 81-л	http://bvpuonpu.odessaedu.net/
67.ДНЗ «Захарівський професійний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	120	Рішення ДАК від 28.03.2008 протокол № 70, наказ МОН від 04.04.2008 № 868	https://zpl47.od.ua
68.ДНЗ Ісаєвський професійний аграрний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОНмолодьспорту від 31.03.2011 № 767-л	http://isaeve.inf.ua
69.ВП "Об'єднане вище пту сфери послуг Національний університет "Одеська юридична академія	7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	210 210		http://ovptu.onua.edu.ua/
70.ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей технологій та дизайну"	(7433) Кравець (7436) Швачка 8263) Вишивальник	перший (початкой) рівень	120 30 30	Наказ МОН від 19.12.2019 № 1015-л	http://www.nlicey.com.ua/
71.ДНЗ "ОПЛСП ПНПУ ім. К. Д. Ушинського"	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	65 30	Наказ МОН від 22.05.2017 № 100-л	http://www.oplsp.com.ua/
72.ДНЗ «Одеський технічний фаховий коледж ОНТУ»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	80	Наказ МОН від 24.04.2019 № 356-л	https://otfk.od.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
ПОЛТАВСЬКА					
73.Регіональний центр професійно-технічної освіти М. Зінків	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7435) Модистка головних уборів	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 27.09.2013 протокол № 106, наказ МОН від 03.10.2013 № 2648-л	https://zrcpto.com
74..ДПТНЗ "Професійний аграрний ліцей" м. Кобеляки	(7436) Швачка (7433) Кравець	перший (початковий) рівень	30	Рішення АК від 30.06.2015 протокол №117, наказ МОН від 03.07.2015 № 1683-л	https://pal-kobelyaki.pl.ua/
75.Професійно-технічне училище № 54 смт Котельва Полтавської області	(7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	30	Рішення АК від 27.12.2012 протокол № 100, наказ МОНмолодьспорту від 04.01.2013 № 1	https://ptu54.org
76.ДНЗ " Полтавський професійний ліцей сфери Послуг	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60 60	Рішення ДАК від 25.05.2011 протокол № 87, наказ МОНмолодьспорту від 07.06.2011 № 2128	http://pplsp.org.ua/
77.Професійно-технічне училище №31 м. Полтава	(7433) Кравець	перший (базовий) рівень	180	Рішення ДАК від 16.12.2008 протокол № 74, наказ МОН від 23.12.2008 № 2625-	http://ptu31p.at.ua
78. ДНЗ" Решетилівський художній професійний ліцей	8263) Вишивальник (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	30 30	Рішення ДАК від 10.03.2011 протокол № 86, наказ МОНмолодьспорту від 31.03.2011 № 767-л	http://rhpl.org.ua/
РІВНЕНСЬКА					
79. ДНЗ» Березнівське вище професійне училище»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7433) Кравець 8263) Вишивальник	другий (базовий) рівень	30 60	Рішення ДАК від 26.06.2007 протокол № 67, наказ МОН від 09.07.2007 № 1843-л	http://vpu-berezne.rv.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
80. ДНЗ »Корецький професійний ліцей»	(7436) Швачка	другий (базовий) рівень	45	Рішення АК від 29.11.2012 протокол № 99, наказ МОНмолодьспорту від 06.12.2012 № 2688	http://www.profrad.org.ua/
81.Рівненський центр ПТО сервісу і дизайну	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7433) Кравець 8263) Вишивальник 7436) Швачка	другий (базовий) рівень другий (базовий) рівень третій (базовий) рівень	90 90 30	Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 2323 Рішення АК від 03.06.2014 протокол № 109, наказ МОН від 11.06.2014 № 2323 Наказ МОН від 05.10.2018 № 1499-л	http://rcptosd.rv.ua/
82. ДНЗ» Сарненський професійний ліцей аграрний ліцей»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Наказ МОН від 25.07.2019 № 946-л	http://spal.inf.ua/
СУМСЬКА					
83.ДПТНЗ "Кролевецьке ВПУ"	(7433) Кравець		120	Рішення ДАК від 25.05.2011 протокол № 87, наказ МОНмолодьспорту від 07.06.2011 № 2128л	https://dptnzkrolev.jimdo.com
	(7432) Ткач ручного художнього ткацтва (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	30 60	Наказ МОН від 26.12.2019 № 1020	
84. ДПТНЗ «ЛЕБЕДИНСЬКЕ ВПУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА	7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	30	Наказ МОН від 24.01.2020 № 28-л	http://dnzocpto.okht.net
85.ДПТНЗ «Роменське ВПУ»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень третій (базовий) рівень	90 25	Наказ МОН від 07.07.2017 № 145 Наказ МОН від 01.04.2020 № 119	http://romnyvpu.com.ua

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
86.Сумське вище професійне училище будівництва і Дизайну	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60	Наказ МОН від 21.02.2019 № 158-л	http://vpu6.sumy.ua/
87.Сумский центр пто з дизайну та сфери послуг	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60 25	Рішення АК від 30.06.2015 протокол № 117, наказ МОН від 03.07.2015 № 168	http://design24.sumy.ua/
ТЕРНОПІЛЬСКА					
88. ДНЗ» Заліщицьке вище професійне училище»	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	90	Рішення ДАК від 21.06.2005 протокол № 56, наказ МОН від 30.06.2005 № 1858	https://zvpu.osv.org.ua/
89. ДНЗ «Підволочиський професійний ліцей»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 30.06.2011 протокол № 88, наказ МОНмолодьспорту від 01.07.2011 № 2487-	https://www.pplicej.com/
90.Тернопільське вище професійне училище сфери послуг та туризму»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7433) Кравець (8263) Вишивальни	другий (базовий) рівень	90 60	Рішення АК від 17.11.2015 протокол № 119, наказ МОН від 30.11.2015 № 1931-л Рішення ДАК від 22.06.2006 протокол № 61, наказ МОН від 29.06.2006 № 2043	http://tvpu.adr.com.ua/
91. ДНЗ "Кременецький професійний ліцей»	(7433) Кравець (8263) Вишивальник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	30 25	Рішення АК від 27.12.2013 протокол № 108, наказ МОН від 08.01.2014 № 1-л Наказ МОН від 20.07.2018 № 1373-л	https://www.dnzkpl.pp.ua/
ХАРКІВСЬКА					
92.Лозівський ЦПО Харківської області	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 25.11.2014 протокол № 113, наказ МОН від 05.12.2014 № 3090л	https://loz-licey.in.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
93.ДНЗ "Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7434) Кушнір-розкрійник (7436) Швачка	перший (базовий) рівень	60 60 30	Рішення ДАК від 01.07.2008 протокол № 72, наказ МОН від 07.07.2008 № 2180 Рішення АК від 20.12.2016 протокол № 123, наказ МОН від 26.12.2016 № 1613 Наказ МОН від 28.03.2018 № 323	http://mehovschic.ptu.org.ua/
94.ДНЗ «Харківське вище професійне училище швейного виробництва і побуту»	(7433) Кравець	перший (базовий) рівень	60	Наказ МОН від 22.08.2019 № 953-	http://liceyuipa.ptu.org.ua/
95. ДНЗ «Харківське вище професійне училище сфери послуг»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	120	Рішення ДАК від 28.09.2011 протокол № 90, наказ МОНмолодьспорту від 30.09.2011 № 2660л	http://www.vpu40.ptu.org.ua/
96. ДНЗ «Регіональний механіко-технологічний центр професійної освіти Харківської області"	(7436) Швачка (8263) Оператор швацького устаткування	другий (базовий) рівень	30 30	Наказ МОН від 07.07.2017 № 145	http://dnzregionalcentr.com.ua
97.Чугуївський РЦПО Харківської області	(7436) Швачка	другий (базовий) рівень	30		http://chrcpo.com.ua
ХМЕЛЬНИЦЬКА					
98.ДНЗ «Вище професійне училище № 36 с. Балин Хмельницької област	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення АК від 08.11.2013 протокол № 107, наказ МОН від 18.11.2013 № 2830	https://vpu36balin.km.ua/
99. Вище художнє професійне училище №19 смт. Гриців Шепетівський район Хмельницька область	(7433) Кравець (7435) Закрійник (8263) Вишивальник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	60 30	Рішення ДАК від 02.07.2009 протокол № 79, наказ МОН від 16.07.2009 № 2675-	https://vhpu19.km.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
100.ДНЗ "Хмельницький центр ПТО сфери послуг"	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	210 150	Рішення ДАК від 06.07.2012 протокол № 97, наказ МОНмолодьспорту від 13.07.2012 № 2325-л Наказ МОН від 03.10.2017 № 206-л	http://www.dcsp.km.ua/
101.Нетішинський професійний ліцей	7436) Швачка (7433) Кравець	перший (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 24.06.2010 протокол № 84, наказ МОН від 14.07.2010 № 1850-л	http://netishyn-proflyceum.edukit.km.ua/
102. Подільський центр ПТО	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60 30	Наказ МОН від 14.01.2021 № 2-л	
103.ДПТНЗ "Славутський професійний ліцей"	(7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 22.09.2014 протокол № 112, наказ МОН від 02.10.2014 № 2866-л	https://zpospl101.km.ua/
104.Старокостянтинівський міжшкільний навчально-виробничий комбінат	8263) Швачка	перший (базовий) рівень	60		https://sk-mnvk.jimdofree.com/
105. ДНЗ «Хмельницький Професійний ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	60	Рішення ДАК від 07.05.2009 протокол № 77, наказ МОН від 12.06.2009 № 2411-л	http://proflicey008.km.ua/6.html
106. ДНЗ «Шепетівський професійний ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 28.05.2015 протокол № 116, наказ МОН від 10.06.2015 № 1415	https://proflitsey020.km.ua/
107.ДНЗ "Ярмолинецький агропромисловий центр професійної освіти"	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення ДАК від 26.12.2006 протокол № 64, наказ МОН від 16.01.2007 № 29	https://dnzyapcpo.km.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
ХЕРСОНСЬКА					
108. ДНЗ «Херсонське вище професійне училище сервісу та дизайну»	(7433) Кравець (7435) Закрійник	перший (початковий) рівень	120	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://xvpusd.ks.ua/
109. ДПТНЗ "Херсонський професійний ліцей зв'язку та поліграфії"	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	перший (початковий) рівень	60 60	Рішення АК від 27.06.2013 протокол № 105, наказ МОН від 01.07.2013 № 2494-л	http://www.hplztp.ks.ua
110. ДНЗ «Олешківський професійний ліцей»	(7436) Швачка (7433) Кравець	другий (базовий) рівень	30	Рішення АК від 30.06.2015 протокол № 117, наказ МОН від 03.07.2015 № 1683л	https://oleshkyschool2.co m/?cat=9
ЧЕРКАСЬКА					
111. ДНЗ «Золотоніський професійний ліцей»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень перший (початковий) рівень	30	Рішення АК від 31.03.2015 протокол № 115, наказ МОН від 14.04.2015 № 553-л	https://sites.google.com/vi ew/zololicey/
112. ДНЗ "Монастирищенський ПЛ"	(7433) Кравець (7435) Закрійник	другий (базовий) рівень	60 60	Рішення ДАК від 31.10.2006 протокол № 63, наказ МОН від 21.11.2006 № 2237-л	https:www.mpl-dnz.ck.ua
113.БРЦПО у Черкаській області	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	125 125 30	Наказ МОН від 07.04.2022 № 59-л	https://vpl93.ucoz.ua/
ЧЕРНІВЕЦЬКА					
114. ВПУ № 3 м. Чернівці	(7433) Кравець 7435) Закрійник (7435) Модистка головних уборів	другий (базовий) рівень	240 210 60	Рішення ДАК від 26.06.2007 протокол № 67, наказ МОН від 09.07.2007 № 1843	http://www.vpu3.cv.ua/

Продовження табл. 1.2

Області	Назва професії(й) / класу професій	Рівень освіти	Ліцен з.обс.	Рішення про видачу ліцензії	сайт
115. Професійне училище №8 м. Чернівці	(7433) Кравець (8263) Швачка	третій (базовий) рівень	90 30	Рішення ДАК від 04.06.2009 протокол № 78, наказ МОН від 09.07.2009 № 2673	http://www.vpu3.cv.ua/
116. Кельменецький					
ЧЕРНІГІВСЬКА					
117.ДНЗ " Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»	(7433) Кравець (7435) Закрійник (7436) Швачка	другий (базовий) рівень	90 75	Рішення АК від 20.12.2016 протокол №123, наказ МОН від 26.12.2016 № 1613 Наказ МОН від 17.04.2019 № 334-л	https://4vpupo.org.ua/

Додаток 4

Таблиця 1.3

Перелік закладів професійної (професійно-технічної) освіти, на базі яких створені НПЦ швейного профілю за рахунок коштів державного бюджету у 2016–2023 рр.

№ з/п	Область	Рік створ\до оснащення	ЗП(ПТ)О	Професії
1.	Вінницька	2016	ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
2.	Волинська	2016	Луцький центр професійно-технічної освіти	«Швачка. Кравець. Закрійник»
3.	Дніпропетровська	2017-21	ДПТНЗ «Криворізький навчально- виробничий центр»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
4.	Донецька	2017	ДНЗ «Артемівський центр професійно-технічної освіти»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
5.	Житомирська	2016	ДПТНЗ «Житомирське вище професійне училище сервісу і дизайну»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
6.	Закарпатська	2017	Хустський професійний ліцей сфери послуг	«Швачка. Кравець. Закрійник»
7.	Запорізька	2016	ДНЗ «Запорізький вище професійне училище моди і стилю»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
8.	Івано-Франківська	2017-20	Центр професійно-технічної освіти № 1 м. Івано-Франківська	«Швачка. Кравець. Закрійник. Вишивальник»
9.	Київська	2016	ДПТНЗ «Богуславське вище професійне училище сфери послуг»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
10.	Київська	2017	ДНЗ «Тетіївське професійно-технічне училище»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
11.	Луганська	2017	Рубіжанський професійний хіміко-технологічний ліцей	«Швачка. Кравець. Закрійник»
12.	Львівська	2016	Вище професійне училище № 11 м. Червоноград	«Швачка. Кравець. Закрійник»
13.	Львівська	2020	ДНЗ «Львівське вище професійне училище технологій та сервісу»	«Кравець. Закрійник»
14.	Львівська	2021	ДНЗ «Львівське вище професійне училище побутового обслуговування»	«Швачка», «Кравець», «Закрійник»
15.	Миколаївська	2016	ДНЗ «Миколаївське вище професійне училище технологій та дизайну»	«Швачка», «Кравець», «Закрійник»
16.	Миколаївська	2017	ДНЗ «Первомайський професійний промисловий ліцей»	«Швачка», «Кравець», «Закрійник»

Продовження табл. 1.3

№ з/п	Область	Рік створ\до оснащення	ЗП(ПТ)О	Професії
17.	Одеська	2017	Березівське вище професійне училище Одеського національного політехнічного університету	«Швачка. Кравець. Закрійник»
18.	Полтавська	2016	Полтавський професійний ліцей сфери послуг	«Швачка. Кравець. Закрійник»
19.	Полтавська	2017	Професійно-технічне училище № 25 м. Зіньків	«Швачка. Кравець. Закрійник»
20.	Рівненська	2016	ДПТНЗ «Рівненський центр професійно-технічної освіти сервісу та дизайну»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
21.	Сумська	2017	ДПТНЗ «Сумський центр професійно-технічної освіти з дизайну та сфери послуг»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
22.	Тернопільська	2017-21	ДНЗ «Кременецький професійний ліцей»	«Швачка. Кравець. Закрійник. «Вишивальник»
23.	Харківська	2016	Харківський професійний ліцей швейного і хутрового виробництва	«Швачка. Кравець. Закрійник»
24.	Херсонська	2017\-20	ДНЗ «Херсонське вище професійне училище сервісу та дизайну»	«Швачка», «Кравець», «Закрійник»
25.	Хмельницька	2016	ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
26.	Черкаська	2017	ДНЗ «Золотоніський професійний ліцей»	«Швачка. Кравець. Закрійник»
27.	Чернівецька	2016-21	Вище професійне училище № 3 м. Чернівці	«Технології виготовлення одягу», «Закрійник», «Кравець», «Квіткар», «Модистка головних уборів»
28.	Чернігівська	2016\-21	ДПТНЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»	«Швачка», «Кравець», «Закрійник»
29.	м. Київ	2016	Київське вище професійне училище технологій та дизайну	«Швачка. Кравець. Закрійник»

Додаток 4.1

Положення
Про навчально - практичний центр швейних інноваційних технологій

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Навчально практичний центр швейних інноваційних технологій (далі – НПЦ ШІТ) – це структурний підрозділ КВПУ ТДО. НПЦ ШІТ здійснює підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації робітників- швейного галузі за новітніми технологіями із застосуванням сучасних матеріалів, інструментів та обладнання.

2. Головне завдання НПЦ ШІТ полягає в здійсненні зв'язку між підприємствами-виробниками сучасної швейної продукції для прискорення передачі інформації з новітніх прогресивних технологій і впровадження їх у навчальний процес та виробництво.

3. НПЦ ШІТ у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту». Положенням про організацію навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах, іншими нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України та примірним положенням.

4. Організаційне керівництво НПЦ ШІТ здійснює директор КВПУ ТДО. Науково-методичне супроводження роботи здійснюють Науково-методичний центр професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України та регіональна методична установа професійно- технічної освіти.

5. Матеріально-технічне забезпечення роботи НПЦ ШІТ здійснюється швейними підприємствами-виробниками на засадах, визначених двосторонніми угодами між цими підприємствами та КВПУ ТДО.

ІІ. НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ НПЦ ШІТ

2.1. Вивчення та впровадження передового досвіду з професійної підготовки робітників для швейної галузі.

2.2. Вдосконалення організації виробничого навчання учнів (слухачів) з метою освоєння ними технологій по виготовленню швейних виробів.

2.3. Організація роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ регіону, робітників та спеціалістів швейних підприємств по вивченню та відпрацюванню технологій, набуття умінь та навичок роботи з перспективними сучасними матеріалами.

2.4. Внесення (в межах своєї компетенції) пропозицій стосовно поліпшення підготовки та підвищення кваліфікації робітників-швейного

напрямку, майстрів виробничого навчання та викладачів спеціальних предметів професійно-технічних навчальних закладів.

2.5. Налагодження співпраці із виробниками тканин, з швейними організаціями, зацікавленими установами, швейними підприємствами тощо.

ІІІ. Функції НПЦ ШІТ

3.1. Участь у реалізації державних, освітніх та економічних програм.

3.2. Надання професійно-технічним навчальним закладам регіону консультативну, експериментальну, посередницьку допомогу з питань практичного освоєння учнями, слухачами новітніх швейних матеріалів та технологій.

3.3. Налагодження ділових контактів з навчальними закладами, підприємствами, фондами на регіональному, міжрегіональному рівнях з метою поліпшення підготовки та підвищення кваліфікації робітників швейного напрямку.

3.4. Забезпечення відповідного рівня стажування майстрів виробничого навчання та викладачів спеціальних предметів у професійно-технічних навчальних закладах швейної галузі.

3.5. Надання консультативної, практичної та методичної допомоги професійно-технічним навчальним закладам регіону з питань впровадження в навчальний процес новітніх технологій і матеріалів швейного напрямку.

3.6. Внесення пропозицій щодо вдосконалення навчальних робочих програм із спеціальних предметів та виробничого навчання по вивченню новітніх матеріалів і технологій.

3.7. Надання своєї матеріально-технічної бази, обладнання та необхідного навчально-матеріального забезпечення для стажування майстрів виробничого навчання і викладачів спеціальних предметів професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю регіону з освоєння ними новітніх швейних технологій та використання сучасних матеріалів.

3.8. Організація навчання працівників швейних підприємств та організацій з метою освоєння ними новітніх швейних технологій та матеріалів.

3.9. Формування своєї навчально-матеріальної та методичної бази для забезпечення навчання з освоєння новітніх технологій у швейному напрямку та застосування сучасних матеріалів.

3.10. Участь в організації та проведенні семінарів-практикумів, конференцій, засідань обласних (міських) методичних секцій з питань впровадження в навчальний процес новітніх матеріалів та технологій при підготовці робітників швейних професій.

3.11. Співпраця з іншими навчально-практичними центрами з питань удосконалення своєї діяльності.

IV. УПРАВЛІННЯ. СТРУКТУРА ТА ШТАТИ

4.1. НПЦ ШІТ створюється як структурний підрозділ професійно-технічного навчального закладу наказом управління освіти і науки за погодженням з Міністерством освіти і науки України.

4.2. Загальне керівництво НПЦ ШІТ здійснює директор навчального закладу, в структурі якого він функціонує.

Директор ПТНЗ:

- відповідає за роботу НПЦ ШІТ(затверджує річні плани та звіти), видає відповідні накази та розпорядження щодо його діяльності;
- розробляє штатний розпис НПЦ ШІТ;
- укладає угоди з швейними організаціями, підприємствами та установами про надання навчально-виробничих послуг з боку НПЦ ШІТ;
- забезпечує цільове використання коштів, отриманих від навчально- виробничої діяльності НПЦ ШІТ, спонсорської допомоги швейних підприємств інших організацій, установ на розвиток навчально-матеріальної бази НПЦ ШІТ, на ефективну реалізацію державних програм у сфері підготовки робітників-швейного направлення;
- створює необхідні умови для роботи НПЦ ШІТ: забезпечує потрібними службовими та виробничими приміщеннями, інструментом, обладнанням та матеріалами, комп'ютерною технікою й технічними засобами навчання, необхідними матеріалами;
- забезпечує здійснення господарсько-побутового обслуговування НПЦ ШІТ у складі професійно-технічного навчального закладу.

4.3. Витрати на утримання НПЦ ШІТ передбачаються в загальному кошторисі витрат професійно-технічного навчального закладу з урахуванням бюджетних асигнувань, спеціальних коштів, а також доходів від його діяльності.

4.4 Бухгалтерія КВПУ ТДО веде самостійний баланс НПЦ ШІТ.

4.5 Структура та штат НПЦ ШІТ затверджуються регіональним органом управління освітою в межах лімітів видатків на утримання професійно-технічного навчального закладу та штатного розпису.

4.6. Орієнтовний штатний розпис НПЦ ШІТ КВПУ ТДО передбачає три штатні одиниці: методист-викладач (1 одиниця), майстер виробничого навчання (2 одиниці).

4.7. На працівників НПЦ ШІТ поширюються всі права і обов'язки працівників КВПУ ТДО.

Додаток 5

Таблиця 1.4

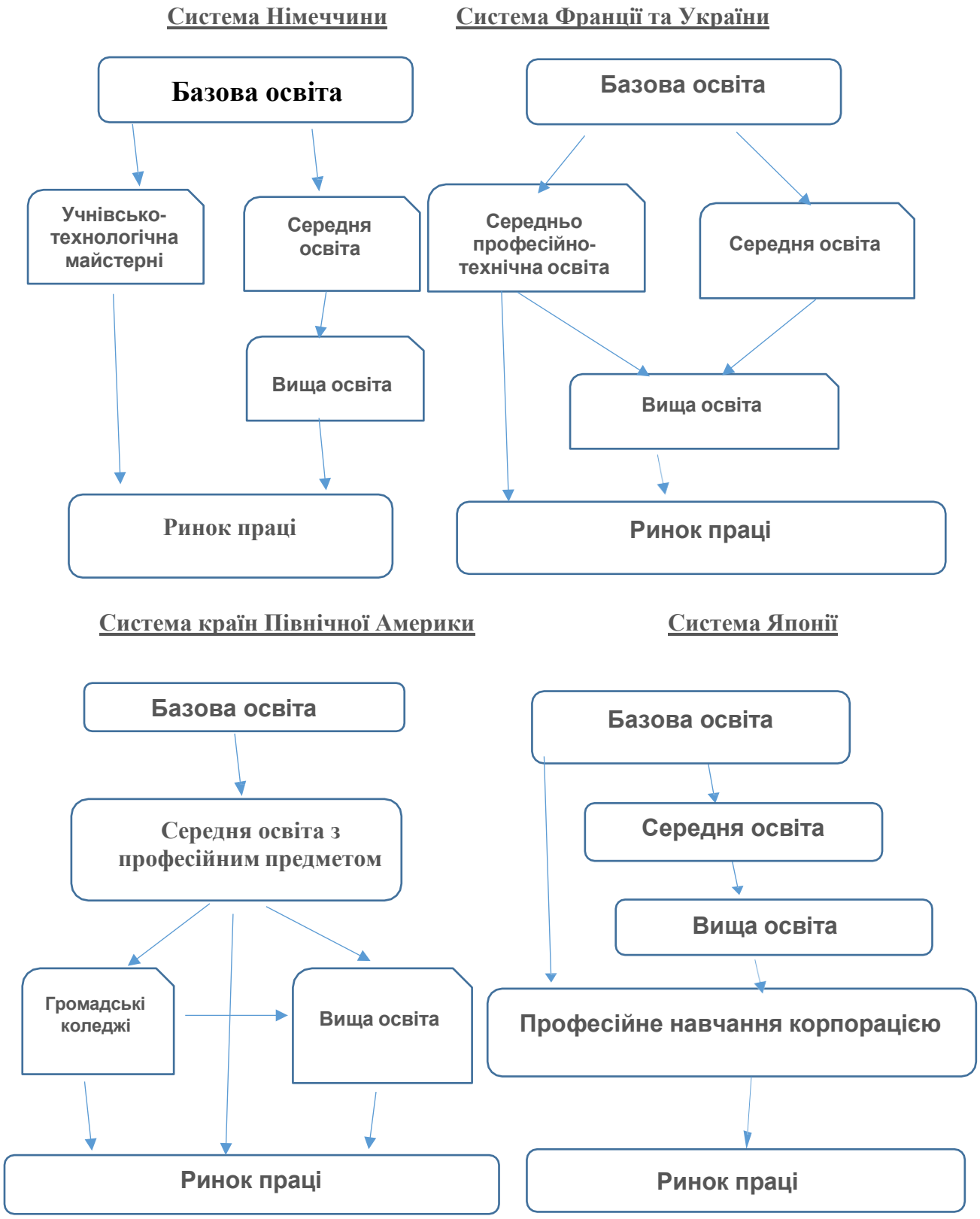
Типи ризиків, притаманні проектам публічно-приватного партнерства

Тип ризику	Характеристика ризику	Носій ризику
Ризик наявності	Неможливість надання обсягу послуг, який був передбачений контрактом	Приватний партнер
Ризик попиту	Ризик того, що попит на послуги виявиться нижчим запланованого або прогнозованого	Приватний партнер
Ризик проектування	Ризик того, що внаслідок недоліків проектування не вдасться надавати послуги з продуктивністю і якістю, які вимагаються	Обидва партнери
Макроекономічні (або фінансові) ризики	Ризики того, що темпи інфляції, обмінні курси та відсоткові ставки будуть іншими, ніж передбачалося	Приватний партнер
Операційні ризики	Ризики того, що операційні витрати та вартість підтримання об'єкта у належному стані будуть вищі, ніж планувалося	Приватний партнер
Ринковий ризик	Ризик недоотримання доходу внаслідок зміни ринкової ситуації	Приватний партнер
Юридичний ризик	Ризик змін у законодавстві, що погіршать становище приватного партнера	Публічний партнер
Політичний ризик	Зміни у політиці, що негативно впливатимуть на приватного партнера	Публічний партнер
Ризик форс- мажорних обставин	Настання непередбачуваних обставин	Обидва партнери
Екологічний ризик	Пов'язаний з погіршенням стану навколишнього середовища у зв'язку з реалізацією проекту	Обидва партнери
Ризик передачі активів	Ризик неналежного стану і невизначеності вартості активів, що передаються наприкінці контракту	Публічний партнер

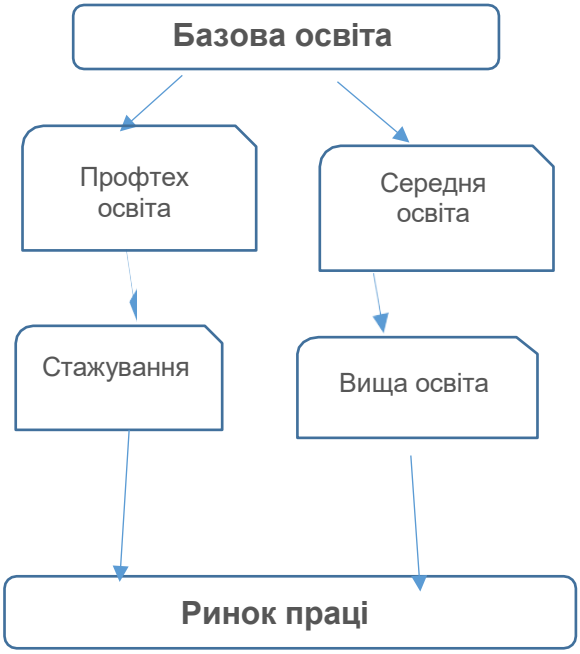
Джерело: узагальнено автором на основі Л. Афанасьєва та І. Отенко [281], І.Бовсунівська [25], О. Бойко [26], О. Бородієнко [30], І. Брайловський [31], Б. Винницький [44], М. Гедз [83], Б.Данілішин [117], К.Дубич [139], Н. Дутко [141], І.Дьоміна [142], С.Єгорічева [145], І. Запатріна [158], Д. Лаврентій [205], Л. Козарезенко [175], Г. Комарницька [178], С.Майстро [219], О.Макара [221], В. Маргасова Б. [223], О. Москвічова [244], Н. Оленцевич [272], Г. Павлова [284], К. Павлюк [285], О. Пильтяй [291], О. Полоник [293], О.Сідуняк [335], М.Солодаренко [341], Б.Шевченко [375], С.Хєда [365], L. Brogaard [392], C. Cruz [399], Husak P [424], E. Yescombe [464], Y. Wang [472]), матеріали [416], [419].

Додаток 6

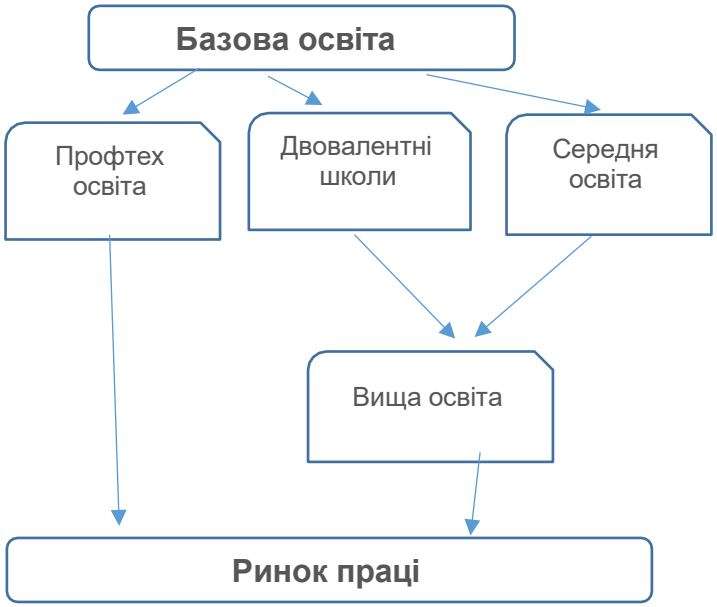
Різноманітність моделей систем освіти та навчання в країнах світу

Система країн Латинська Америка

Система Австралії

***Додаток* 7**

Таблиця 1.5

Періодизація етапів розвитку професійної освіти України

Період	Нормативний документ (в разі наявності)	Особливості періоду
XI–XVIII ст.		Основи професійної освіти в Україні було закладено ще в часи Київської Русі – ширилися школи ремісничої майстерності та система індивідуальної професійної підготовки. Навчання ремеслам існувало з давніх часів, а володіння ремеслом передавалось від майстра учневі. Таке навчання пізніше стали називати «індивідуальним учнівством». Майстри, які працювали в майстернях, або майстри-надомники, набирали учнів віком 10–13 років. Навчання тривало 4 роки та здійснювалося в процесі виконання замовлень методом демонстрації, шляхом спроб і помилок. Учні під наглядом майстра виконували багаторазово окремі операції і за 3–4 роки опановували всі тонкощі ремісничої справи. Зміст навчання, як і готовність учня, визначав майстер. Перше жіноче училище в Київській Русі було засновано в 1086 р. в Києві, при Андріївському монастирі, княжною інокинею Анною (Янкою) Всеволодівною, там дівчата навчались читанню, письму, співу та рукоділлю. Система індивідуальної професійної підготовки існувала у козацькому суспільстві на Слобожанщині в XVI–XVIII столітті.
1800–1880 рр.	«Попередні правила народної освіти» (1803 р)	Створення училищ з професійною освітою: 1.05.1804 відкрито Чернігівське ремісниче училище для навчання 244 дітей нижчих станів Чернігівської та Полтавської губерній (віком від 12 до 14 років, термін навчання становив шість років). Училище випускало майстрів різних ремесел». Майстри та підмайстри навчали ремісничим справам в училищі. Їх кандидатури ретельно відбирали серед працівників підприємств та залучали до роботи в училищі, попередньо провівши аналіз їх професійної майстерності (за часом – до двох років). Однією з головних вимог, яка висувалася до майстрів, було володіння ними на високому рівні професійними навичками, щоб передати їх учням. Серед майстрів, які працювали в училищі, були навіть іноземці. Подальший розвиток системи професійної освіти, та, як наслідок, створення та збільшення закладів професійної освіти, зумовлюють нові вимоги до майстрів, які займаються професійною підготовкою учнів. 1825 р. на території України нараховувалося 674 промислових підприємств, для яких потрібно було підготувати відповідні робітничі кадри З 1859 року в Російській імперії почали відкриватися приватні недільні школи, серед яких тривалий час існувала Харківська жіноча недільна школа. Серед предметів, які вивчалися в недільних школах, можна визначити ремесла й рукоділля.

Продовження табл. 1.5

Період	Нормативний документ (в разі наявності)	Особливості періоду
1888–1920 рр. Нижча професійна освіта	Положення про жіночу професійну освіту» (1879) «Основні положення про промислові училища» (1888 р)	Створення училищ нового типу: навчальні майстерні, нижчі ремісничі школи, ремісничі училища, а також відділення та школи садівництва, городництва і домоводства, залізничні, сільськогосподарські, мореплавні та інш. Розпочалося створення систем промислової, сільськогосподарської та жіночої освіти, в Харкові в 1895 р. швацька справа почала викладатися для жінок-членів Харківського товариства взаємодопомоги учительок і вихователь ок, для оволодіння життєво необхідними навичками» Рукоділля на Україні входило до обов'язкових дисциплін усіх жіночих закладів освіти». Професійна освіта цього періоду ставила за мету допомогу жінці в покращенні економічних умов життя сім'ї, набуття умінь з рукоділля, крою та шиття, домогосподарювання, кулінарії. Вже тоді професійна (професійно-технічна) освіта була пристосована до різноманітних вимог промисловості того часу, що є актуальним і в наш час: теоретична підготовка проводилась у закладах професійної освіти, а практичне навчання проводилось як у закладах професійної освіти, так і на підприємствах.
1920–1929 рр.	Постанова ЦВК та РНК СРСР «Про встановлення єдиної системи індустріально-технічної освіти» (1929 р.)	Перебудова старої ремісничої школи, пошук нових форм підготовки кваліфікованої робочої сили. Період створення та становлення української системи нижчої професійної освіти. Формування державної системи профтехосвіти, перетворення школи фабрично-заводського учнівства (школи ФЗУ діяли при великих підприємствах для підготовки кваліфікованих робітників) у головну форму підготовки кваліфікаційної робочої сили, створення наукових і методичних центрів. Він закінчився прийняттям урядових та партійних рішень про уніфікацію освітніх систем Росії і України. В цей період в закладах професійної освіти активно використовується краєзнавчий принцип, який зазначав один з методів навчання: активно-трудовий, лабораторний та екскурсійний (11, 2009). В цей час практикувались акордні екскурсії на підприємства - відвідування виробництва із відповідними акцентами в залежності від об'єкту, що організована згідно із навчальним планом.
1929–1940 рр.	Документи Народного Комісаріату освіти «Положення про Єдину трудову школу УССР»	Розвиток професійно-технічної школи за професійним спрямуванням, децентралізація управління закладів освіти; підготовку робітничих кадрів було підпорядковано господарським наркоматам. В цей період існували **галузеві** системи підготовки кваліфікованих робітників.

Продовження табл. 1.5

Період	Нормативний документ (в разі наявності)	Особливості періоду
1940–1959 рр.	2.10.1940 р. прийнято Указ Президії Верховної Ради СРСР «Про державні Трудові Резерви СРСР Закон «Про зміцнення зв'язку школи з життям та подальшим розвитком системи народної освіти в СРСР» Постанови ЦК КПУ та РМ УРСР від 26 березня 1956 р. «Про поліпшення побутового обслуговування трудящих»	Період створення та розвитку державних трудових резервів як єдиної централізованої системи яка забезпечувала потреби народногосподарського комплексу країни в кваліфікованих робітничих кадрах з числа неповнолітніх, які замінили дорослих, які пішли на війну. Удосконалення та спеціалізація закладів освіти трудових резервів, посилення зв'язків між професійно-технічною освітою та загальною освітою. У 1940 р. було створено три типи навчальних закладів: 1) ремісничі училища з 2-річним терміном навчання для підготовки кваліфікованих робітників металістів, металургів, хіміків, гірників, нафтовиків, кваліфікованих робітників для морського транспорту, підприємств зв'язку та ін; 2) ж.- д. училища з 2-річним терміном навчання для підготовки помічників машиністів, слюсарів з ремонту паровозів та вагонів, котельників, бригадирів з ремонту колії та ін. робітників складних професій транспорту; 3) школи фабрично-заводського навчання (ФЗВ) з 6-місячним терміном навчання для підготовки робочих масових професій, насамперед для вугільної, гірничорудної, металургійної, нафтової промисловості та будівельної справи. Держава взяла він повне матеріальне забезпечення всіх учнів Станом на вересень 1954 р. в існуючій мережі навчальних закладів трудових резервів було тільки 3 училища, що здійснювали підготовку швейників: в м. Києві, Чернівцях, Кролевці Сумської обл. Раніше існуючі училища та школи, що здійснювали професійну підготовку кадрів для взуттєвої, текстильної, порцеляно-фаянсової, скляної та інших видів легкої промисловості впродовж 1946– 49 рр., було ліквідовано внаслідок відсутності потреби в цих кадрах На виконання, Постанови міністерствами торгівельної, легкої, місцевої та паливної промисловостей УРСР і Українським республіканським управлінням трудових резервів було видано спільні накази, якими за училищами закріплювалися базові підприємства та передавалися обладнання, матеріали, інструмент, необхідні для оснащення навчально-виробничих майстерень і кабінетів; виділялися кошти на ремонт приміщень. Станом на 15.09.1956 р. Мінторгівлі та Мінлегпромом УРСР було виділено та передано училищам, закріплених за виробничою базою підприємств цих міністерств, 50 швейних машин, 60 промислових столів, електричні утюги та певна кількість іншого обладнання та матеріалів. До початку нового навчального року було відремонтовано навчальні та житлово-побутові приміщення навчальних закладів. Після закінчення ТУ випускники направлялися за путівками ГУ трудових резервів при РМ СРСР на підприємства, будови, МТС та радгоспи, де вони зобов'язувалися пропрацювати не менше 3-х років.

Продовження табл. 1.5

Період	Нормативний документ (в разі наявності)	Особливості періоду
1959–1968 рр.	Закон «Про реорганізацію державних трудових резервів у державну систему професійно-технічної освіти»	Перебудова системи трудових резервів, реорганізація закладів профтехосвіти у середні професійно-технічні училища, в міські та сільські ПТУ які дають можливість здобути професійну і загальну середню освіту одночасно; значне зростання кількості закладів професійної освіти і кількості учнів у зв'язку зі збільшенням підготовки спеціалістів для різних напрямів; створення і становлення гірничо-промислових профтехучилищ; пошук шляхів поєднання загальноосвітньої і професійної підготовки. 1955–1968 роки були найбільш сприятливими для розвитку в загальноосвітніх школах України трудової підготовки. Окрім уроків трудового навчання та різних форм позаурочної, позашкільної діяльності, суспільно корисної роботи, самообслуговування, виникли та отримали широке розповсюдження нові форми трудової підготовки – учнівська виробнича бригада, а також виробниче навчання.
1969–1975 рр.	«Положення про науково-технічну інформацію в системі ПТО (1971 р.).	Перехід до підготовки кваліфікованих робітників із середньою освітою та становлення навчальних закладів нового типу – СПТУ; удосконалення нормативно-правового забезпечення основних напрямів діяльності СПТУ. Створення Державного комітету професійно-технічної освіти (1969 р.); пошук організаційно-педагогічних форм загальноосвітньої підготовки і її поєднання з професійним навчанням, оптимізація виробничої практики у середніх профтехучилищах різного профілю; організація одночасного навчання учнів у профтехучилищах (з дворічним терміном навчання) і вечірніх (змінних) школах (починаючи з 1971–1972 навчального року); вдосконалення навчально-планової документації та обґрунтування вимог до навчально-методичної літератури.
1976–1985 рр.	Постанова «Про дальше вдосконалення процесу навчання і виховання учнів системи професійно-технічної освіти» (1977 р.) Про внутрішній контроль; затвердження кваліфікаційних характеристик	Оновлення загальноосвітньої та професійної підготовки в ПТНЗ; зменшення кількості професійно-технічних навчальних закладів і їх випускників; упровадження нових навчальних програм; початок комп'ютеризації навчального процесу; удосконалення змісту і форм організації навчально- виховного процесу в СПТУ; організація середніх вечірніх (змінних) профтехучилищ (1978 р.); перехід до науково обґрунтованої організації методичної роботи (1976 рік); визначення порядку поширення передового досвіду в системі профтехосвіти (1979 р.); посилення уваги до самоосвіти інженерно-педагогічних працівників (1978 р.); надання педагогічним радам ПТНЗ права дозволу вступу випускників до денних навчальних закладів (1979 р.). 70–80 рр. XX ст. характеризувались високими темпами росту технологій виробництва на швейних підприємствах зокрема. В цей період виробнича практика відбувалась на базових підприємствах (1 тиждень теорія в закладі\ 1 тиждень практика на підприємстві). Активно відбувалось стажування та підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання ПТНЗ на підприємствах галузі.

Продовження табл. 1.3

Період	Нормативний документ (в разі наявності)	Особливості періоду
	керівників та інженерно-педагогічних працівників (1977 р.); Про методичну роботу (1980 р.) Положення про майстра виробничого навчання (1978 р); визначення порядку навчально-методичного забезпечення ПТНЗ (1977 р.)	1981–85 рр. підготовка майбутніх кваліфікованих робітників для підприємств легкої промисловості України здійснювалася в 39 училищах і 19 філіалах системи Держпрофосу УРСР, 32 відомчих ПТУ та безпосередньо на виробництві, в т. ч. в 39 НКК. Однак, у галузі був ряд комплексів училищ системи Держпрофосу, побудованих з урахуванням сучасних вимог, що здійснювали підготовку кадрів не для базових підприємств і навіть не для підприємств галузі (Луцьке ТУ № 2, Миколаївське МПТУ № 10, Київське ТУ № 12 та ін.). Щорічна підготовка робітників для легкої промисловості України складала понад 70 тис. чол., у т. ч. 21 тис. у ПТУ, з них понад 70 % в училищах системи ПТО УРСР. У 18 ПТУ системи Держпрофосу УРСР підготовка робітників здійснювалася з одночасним отриманням загальної середньої освіти; у 21 училищі – на базі 10 класів. Тільки 40 % училищ системи ПТО, що здійснювали підготовку робітників для легкої промисловості, та 1 училище системи Мінлегпрому, на базі Херсонського бавовняного комбінату, мали НМБ, що відповідала сучасним вимогам. Більшість відомчих ПТУ мало слабку НМБ. Це були 3 ПТУ Донецького виробничо-швейного об'єднання «Донбасс», ПТУ Київської бавовнопрядильної фабрики, Київського виробничо-взуттєвого об'єднання «Спорт», Криворізької взуттєвої фабрики, Харківського канатного заводу та
	В 1984 р. ЦК КПРС було ухвалено «Основні напрями реформи загальноосвітньої і професійної школи», Постанова ЦК КПРС і РМ СРСР «Про дальший розвиток системи професійно-технічної освіти і підвищення її ролі в підготовці кваліфікованих робітничих кадрів»	інш. Недостатньо забезпечувалися гуртожитками та їдальнями: ПТУ швейної промисловості Дніпропетровського виробничого швейного об'єднання ім. М. М. Володарського, ПТУ взуттєвої промисловості Криворізької взуттєвої фабрики, ПТУ текстильної промисловості Черкаського шовкового комбінату ім. 60-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, Береговське ПТУ швейної промисловості. До 1.08.1985 р. передані ПТУ мали реорганізуватися в СПТУ або їх філіали з відповідними відділеннями за професіями та строками навчання залежно від рівня освіти молоді, яка вступала на навчання. У реорганізованих СПТУ прийом учнів із числа випускників 10-х класів здійснювався зі строком навчання 1 рік; на базі 8 класів – у 11 СПТУ зі строками навчання від 2-х до 3-х років. Прийом учнів на базі 10 класів у цих СПТУ здійснювався за такими професіями: апретурник тканини; помічник майстра; прядильниця; слюсар ремонтник (швейне виробництво); ткач, кравець.

Продовження табл. 1.5

Період	Нормативний документ (в разі наявності)	Особливості періоду
1985–1986 рр.	Прийняття положень: про СПТУ, про базове підприємство, про виробничу практику, про класного керівника (1985–1986 рр.)	Утвердження СПТУ як єдиного типу ПТНЗ (1984 р.); подальше вдосконалення нормативно-правової бази шляхом; перехід до комп'ютеризації навчального процесу (1985 р.); затвердження підготовки за новим переліком професій (1987 р.); розробка уніфікованих програм із споріднених професій (1987 р.); впровадження нових навчальних програм (1988 р.); надання профтехучилищам права здійснювати перепідготовку робітничих кадрів; передача відомчих училищ до системи Держкомітету з ПТО.
1991–1997 рр.	Наказ МОН України «Про затвердження Положення про міжшкільний навчально-виробничий комбінат» № 430 від 30.11. 1993р	З 1991 р. в Україні має місце тенденція до зменшення мережі закладів професійно-технічної освіти і зменшення кількості учнів, з наступних причин: демографічними процесами в Україні, зокрема зменшенням кількості народжуваності (населення України скоротилося з 52 млн. до 49 млн.); кризою в економіці, яка призвела до скорочення кількості підприємств та, відповідно, зменшення державного замовлення на підготовку робітничих кадрів; відсутністю науково обґрунтованого прогнозування потреб у робітничих кадрах тощо. Порушуються зв'язки ПТО з підприємствами, тому що багато з них припиняє свою діяльність, це означає втрату баз практик. В цей період пто починають створювати свої навчально-виробничі комбінати. Починаючи з 1991 року відбувається зниження уваги до системи ПТО збоку державної влади, погіршується загальноосвітня підготовка учнів у профтехучилищах, зменшується кількість абітурієнтів та випускників ПТНЗ; здійснюється перехід до багаторівневої ступеневої системи навчання в закладах профтехосвіти. В період 1991–1997 рр. відбувається реформування професійно-технічної освіти відповідно до програми «Освіта Україна XXI століття» та переорієнтація ПТНЗ на запити суспільства та ринку праці.
1998–2010 рр.	Закон «Про професійно-технічну освіту» 1998 р. «Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні» (2004 р.)	ПТУ поступово стали перетворюватися у багатофункціональні регіональні та галузеві професійні освітні центри(ЦПТО), діяльність яких спрямована на підвищення кваліфікації і перепідготовку робітників і молодших спеціалістів, які впроваджують нові технології виробництва або сфери послуг. У ВПУ та ЦПТО, які пройшли акредитацію, також здійснюється підготовка молодших спеціалістів, що передбачено Законом України «Про професійно-технічну освіту» (статті 15, 16). Крім того, почала функціонувати мережа галузевих навчально-курсових комбінатів, в яких здійснюється початкова професійна підготовка та підвищення кваліфікації робітників. Більшість з них оснащені сучасною технікою, використовують новітні інформаційні, виробничі та педагогічні технології з метою формування високого рівня професійної підготовки.

Продовження табл. 1.5

Період	Нормативний документ (в разі наявності)	Особливості періоду
	Положення «Про вище професійне училище та центр професійно-технічної освіти	Створюються нові організаційно-педагогічні форми підготовки кваліфікованих робітничих кадрів.
2010–2020 рр.	«Державна цільова програма розвитку професійно-технічної освіти на 2011–2015 рр» (2011р)	Станом на 2010 рік в країні функціонувало 874 державних професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) різних типів, в яких навчалося понад 423 тис. учнів і працювало понад 57 тис. педагогічних працівників. На підставі отриманих ліцензій кваліфікованих робітників готують понад 1 тис. відомчих та приватних навчальних закладів. В ПТНЗ формується триступенева професійна освіта. Кожен ступінь навчання визначається теоретичною та практичною завершеністю та закріплюється присвоєнням випускникам ПТНЗ відповідної кваліфікації. Випускники нижчого ступеня за власним бажанням можуть продовжити навчання на вищому. Державна програма передбачає: − утворення ефективної та гнучкої системи підготовки робітничих кадрів орієнтованої на соціально-економічний розвиток країни; − оновлення якості професійно-технічної освіти шляхом розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти нового покоління, впровадження у навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій, сучасного обладнання, устаткування та техніки; − посилення ролі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, роботодавців щодо визначення напрямів та обсягів підготовки кваліфікованих робітників, збільшення обсягів фінансування та інвестицій; − підвищення престижності робітничих професій.

Продовження табл. 1.5

Період	Нормативний документ (в разі наявності)	Особливості періоду
	Закон України від 20.11.2012 року № 5499-VI Розпорядження КМУ від 19.09.2018 № 660-р та Наказ МОН №1551 від 12.09.2018	Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів Схвалено Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття професійної (професійно-технічної) освіти. Важливим є створення умов для поєднання роботи з навчанням як у форматі здобуття освіти за вечірньою або заочною формою навчання, так і у форматі практичної підготовки здобувачів вищої освіти денної форми навчання та здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти на робочих місцях. У Законі України "Про освіту" передбачено, що особа має право здобути освіту в різних формах або поєднуючи їх, та визначено такі основні форми здобуття освіти: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві); дуальна (спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти.
2022–2024 рр.		650 Закладів ПТО

Джерело: узагальнено автором на основі джерел Веселов А.(1961), Зельман Л.Н. (2017) (Н. Брехунець, М. Харламов), П.Кухарчук, Лікарчук І.Л. (1996), (В. Зайчук, О. Коханко О.М. (2001), О.Микитенко), (Н. Михайловська), (Н.Падун, Т. Попова, Н.Смоляна), Єжова О. (2016), Калиниченко Н. (100, 2010), Нікітчина С.О.(2001), Ничкало Н.Г. (177, 2008), Пузанов М.Ф. (1980), Салтан Н. М. (2014), Селецький А.(2012) та державних історичних архівів України.

Додаток 8

Таблиця 1.6

Зведені рекомендації щодо оптимізації державної політики ДПП в професійній освіті швейної галузі в Україні

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
Організаційний	1. Вдосконалення форм і механізмів мотивації роботодавців галузі для організації на своїх базах різних видів навчально-виробничої діяльності	- підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників для підвищення престижності професійної освіти. - реалізація інноваційних освітніх програм професійної підготовки та перепідготовки персоналу для галузі легкої промисловості, у тому числі шляхом дуальної освіти; - якісне стажування; - розвиток учнівства; - спільні конкурси професійної майстерності; - менторство (наставництво).
	2. Вдосконалення систем моніторингу ринку праці галузі легкої промисловості.	- відстеження процесів переходу від навчання до працевлаштування, зворотного зв'язку закладам професійної освіти щодо відповідності підготовки випускників вимогам сучасного виробництва і їх працездатності в цілому.
	3. Зосередження на модернізації мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти	- готовність педагогів до пошуку нових форм досконалого здійснення професійної підготовки й розвитку ключових компетентностей у здобувачів освіти швейного профілю.
	4. Якісна та дієва сучасна профорієнтація як спільний проєкт освітян та роботодавців	- заходи з підвищення привабливості швейних професій на підприємствах через збільшення оплати праці й продуктивності праці та відкриття можливостей підвищення кваліфікації працівникам та кар'єрного просування, по збереженню мотивацій та бажання жити та працювати в Україні.
	5. Проведення на загально-національному та регіональному рівнях оцінювання готовності держави до впровадження проектів ДПП на основі єдиної моделі, розробленої із урахуванням міжнародного досвіду.	- визначення нормованого показника готовності органу державної влади чи органу місцевого самоврядування до проектів ДПП дозволить порівнювати їхні значення і аналізувати «вузькі місця».

Продовження табл. 1.6

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
	6. Розроблення та запровадження сучасних методик для ініціювання та управління проектами ДПП, зокрема із розробки ТЕО, оцінювання й розподілу ризиків, системи моніторингу та оцінювання ефективності проектів ДПП.	- унормована реалізація проектів ДПП дозволить мінімізувати фінансові ризики для держави та сприятиме відстеженню ключових показників ефективності (KPIs).
	7. Розроблення та видання навчально-методичних матеріалів щодо реалізації проектів ДПП для державних службовців та фахівців органів місцевого самоврядування	- підвищення обізнаності представників влади сприятиме фаховому діалогу між державою, бізнесом і громадою щодо актуальних проблем територій шляхом проектів ДПП.
	8. Впровадження системи підтвердження професійних кваліфікацій професій легкої промисловості відповідно до європейських практик;	
Правовий	1. Внесення поправки до Закону України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI (2010 р.) з метою залучення громадських організацій чи об'єднань до розробки проектних пропозицій, їх реалізації, обґрунтування соціально-економічних та екологічних наслідків здійснення ДПП й моніторингу ефективності.	- збільшення соціально- економічного ефекту від проектів ДПП; - зменшення корупціогенних чинників під час реалізації проектів ДПП; - стимулювання прозорості органів державної влади.
	2. Розроблення пакету типових документів для створення й управління проектами ДПП.	- розробка типових документів, наприклад, форми запиту щодо участі у проекті, форми оцінювання ризиків, типового ТЕО, форми моніторингу й оцінювання, значно прискорить та уніфікує процеси підготовки проектів ДПП.
	3. Внести зміни до Податкового кодексу України доповнивши його статтями щодо віднесення витрат підприємств на професійну підготовку учнів, за для до валових витрат, що не оподатковуються:	- зміцнення навчально-виробничої бази, - безоплатну передачу для навчальних цілей професійно-технічним навчальним закладам приміщень, споруд, обладнання, техніки, інструменту, матеріали, енергоносіїв, науково-технічної інформації, нових технологій виробництва тощо, - подання консультаційної технічної і технологічної допомоги та стажування на виробництві викладачів, майстрів виробничого навчання, інструкторів виробничого навчання, - проведення роботи з професійної орієнтації молоді**.**

Продовження табл. 1.6

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
Інституційний	1. Розроблення та затвердження системи державних пріоритетів у сфері ДПП на коротко- та середньострокову перспективу із переліком конкретних проектів, до реалізації яких будуть залучатися приватні партнери.	- запровадження практики визначення сфер ДПП у довгострокових державних та регіональних стратегічних/програмних документах.
	2. Розроблення та затвердження оптимальної моделі управління ДПП відповідно до галузі економіки	- запровадження методичних рекомендацій щодо вибору формату юридичного партнерства між державою і приватним партнером-інвестором.
	3. Формування офісів з ДПП на місцевому рівні, які працюють за принципом «єдиного вікна».	- постійне спрямування потенційних інвесторів до представників влади та координація їх з іншими учасниками потенційного партнерства.
Бюджетний та інвестиційний	1. Створення системи фінансових гарантій для приватних партнерів, зокрема щодо залучення іноземних кредиторів, відшкодування збитків, що виникають із незалежних від інвестора причин (наприклад, через спад попиту)	- забезпечить більш сприятливі інвестиційні умови для впровадження проектів ДПП; - підвищить довіру інвесторів до держави.
	2. Розширення практики середньо- та довгострокового бюджетного планування за програмно-цільовим принципом на всіх рівнях влади.	- передбачення та гарантування фінансових зобов'язань держави і місцевого самоврядування при реалізації проектів ДПП.
	3. На законодавчому рівні забезпечення збільшення доходів місцевих бюджетів, призначених для фінансування капітальних видатків, тобто бюджетів розвитку.	- збільшення ресурсів, що можуть використовуватися для ініціювання та реалізації проектів ДПП на місцевому рівні
	4. Розроблення критеріїв надання та методики обчислення податкових пільг і преференцій, які надаватимуться приватним партнерам при реалізації ними проектів ДПП, які мають пріоритетне суспільне значення (автошляхи, мости, об'єкти енергетики, соціальної інфраструктури тощо).	- підвищить зацікавленість приватних партнерів у проектах ДПП, та, як наслідок, активізує розвиток ДПП в Україні; - забезпечить зростання кількості якісних нових об'єктів інфраструктури.

Складено на основі матеріалів (USAID, Л. Афанасьєва та І. Отенко [281], Г. Павлова [284], О. Пильтяй [291], О. Полоник [293], О.Сідуняк [335], М.Солодаренко [341], Б.Шевченко [375], С.Хєда [365], L. Brogaard [392], C. Cruz [399], Husak P [424], E. Yescombe [464], Y. Wang [472]), матеріали [416], [419] та доповнено автором.

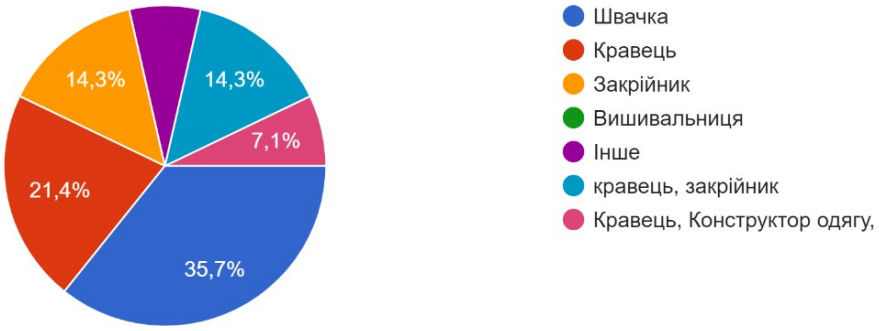
Додаток 9

Результати опитування роботодавців швейної галузі 2021 р.

АНКЕТУВАННЯ РОБОТОДАВЦІВ

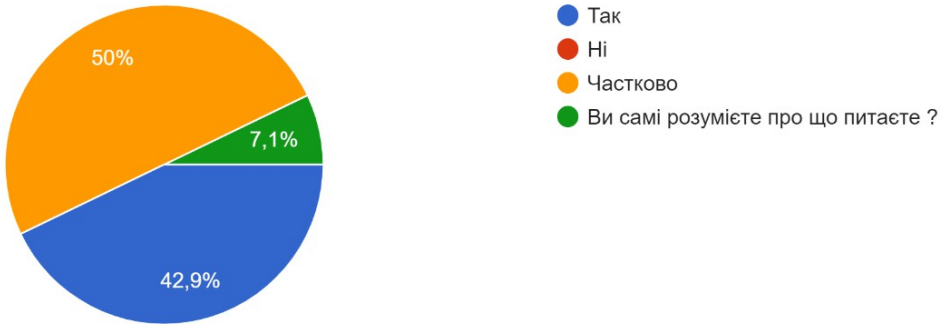
За якими із перелічених професій Ви співпрацюєте по підготовці кадрів із закладами професійної (професійно-технічної) освіти ?

14 ответов

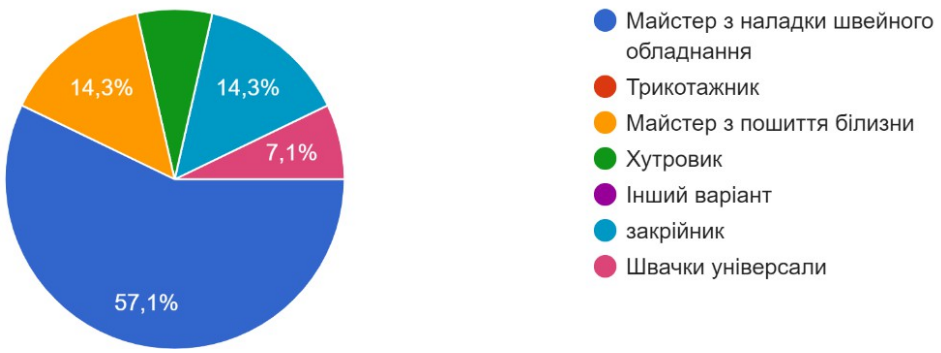
7. Як Ви вважаєте, чи відображено в освітніх стандартах/програмах професійної підготовки кваліфікованих робітників галузі легкої проми...ьно-методичне забезпечення для її формування:

14 ответов

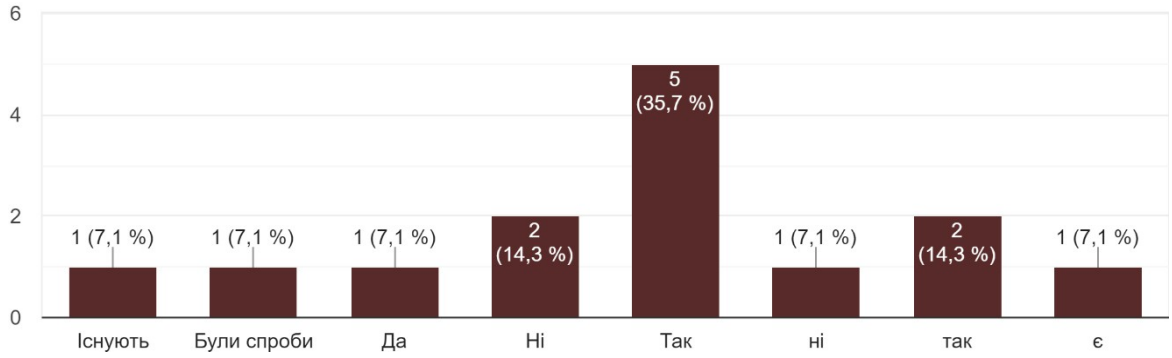
8. Професійні та освітні стандарти з яких професій легкої промисловості потребують перегляду та оновлення ? Наприклад

14 ответов

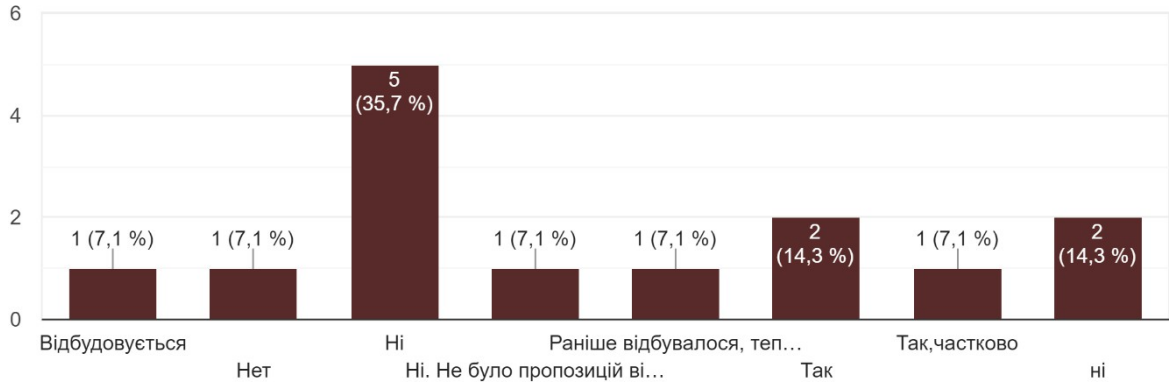
9. Чи існують проєкти учнівства і наставництва між Вашою компанією та закладом П(ПТ)О?

14 ответов

10. Чи відбувається підвищення кваліфікації педагогічних працівників та стажування майстрів виробничого навчання закладів (П(ПТ)О на вашому підприємстві?

14 ответов

Чи вважаєте Ви достатніми результати навчання випускників закладів П(ПТ)О, що влаштувались до вас на виробництво? З яких предметів Ви вважаєте доцільним осучаснити зміст навчання? 14 ответов

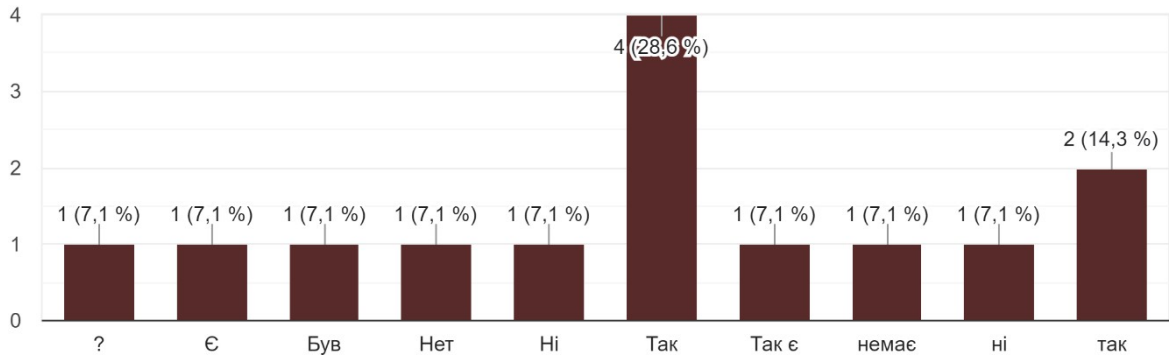
-Так
-Ні. Дуже мало практичних компетенцій та розуміння новітніх технологій в дизайні та виробництві одягу
-Так є достатнім, потребує оновлення сучасного обладнання для навчання учнів в швейних майстернях усилища
-Із предметів професійної спрямованості
-Немає достатнього практичного досвіду роботу із обладнання сучасних швейних підприємств
-Достатньо
-Недостатні
-Ні, не знання сучасного швейного обладнання
-З усіх
-Ні
-Пошиття легкого одягу, верхнього одягу.
-Ні, обладнання та технологія

Які педагогічні умови є ефективними для формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах ДПП?

- Поглиблення кваліфікація та спрямованість до конкретного профілю навчання учнів.
- Можливо більш вузька спеціалізація.

12. Чи є досвід співпраці вашого підприємства із закладом (П(ПТ)О) щодо дуальної форми здобуття освіти?

14 ответов

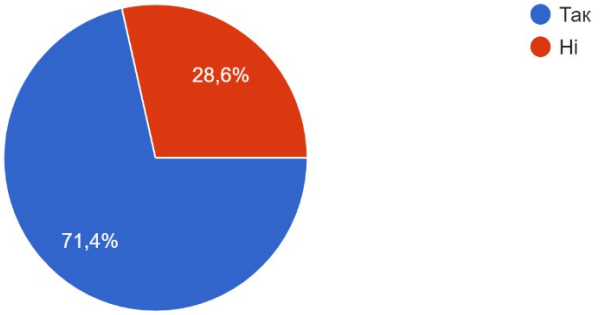
- Відпрацювання тем на корисній продукції
- Швейне обладнання має відповідати сучасності і бути належним не тільки на підприємстві а і в навчальних закладах
- Працювати всім разом над єдиною метою
- Квалифицированные наставники, учителя, мастера
- отримання нових знань у швейній галузі
- дуже позитивним є постійна можливість вчитися і вдосконалювати себе
- наставництво
- практичні знання викладачів
- Можливість максимально підлаштовуватись під потреби підприємств.
- Майстер-класи, воркшопи із залученням підприємців
- Обмін досвідом
- Виробнича практика
- Більше практичного навчання, на відміну від шкільних предметів

Які перспективи інтегрованих професій в галузі легкої промисловості?

- Дуже високі, при відповідній кваліфікації
- Збільшення замовлень
- Розвиватись в кращу сторону
- Розвивати та вдосконалювати
- Перспективні
- Працівники, які навчалися за інтегрованою професією швидше адаптуються на робочих місцях, мають більше знань та навичок.
- Працівники та практиканти, які навчалися інтегрованим професіям більш мобільні актуальні, затребувані, перспективні великі
- Все залежить від рівня отриманих знань та вмінь.
- Економічний розвиток країни

Зазначте Вашу позицію щодо нової інтегрованої професії «Майстер з пошиття одягу» (код професії за Класифікатором професій ДК 003:20...ємство у підготовці кадрів за цією професією?

14 ответов

Додаток 10

Таблиця 1.7

Опис ключових компетенцій, що становлять ядро системи професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю (укладено автором на основі дослідженнях сучасних науковців)

Джерело	Визначення поняття компетенція
Г. Однорог	«Ключові компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю пропонуємо розуміти як динамічний комплекс професійно актуальних здатностей, виражених у мотивах, цінностях, знаннях, уміннях і навичках, способах мислення та особистісних якостях майбутніх кравців і закрійників, необхідних для досягнення ними професійного успіху, підвищення конкурентоспроможності, формування професійної мобільності й адаптації на ринку праці швейної промисловості. …система компетентностей, що в сукупності із професійними знаннями, вміннями та навичками дають робітнику швейної галузі здобути позитивні результати в особистому та професійному житті і забезпечити ефективну міжособистісну взаємодію в умовах швейного виробництва».
І. Гриценок	«Структура професійної компетентності кваліфікованого робітника швейного профілю є адекватною і динамічною з огляду на прогноз розвитку галузі швейного виробництва, а, отже, значною мірою визначається ґрунтовністю знань про фактичну професійну діяльність кваліфікованого робітника».
Т. Попова	«Фахова (спеціальна) компетентність майбутніх фахівців швейної галузі це система організаційних, проектувальних, технічних, технологічних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей, які забезпечують їх успішну реалізацію й адаптацію у професійній діяльності. Щоб забезпечити досягнення програмних результатів, необхідно удосконалювати модель методики навчання інженерів-педагогів швейного профілю у відповідності з рівнем розвитку швейної галузі, перспективами інноваційного розвитку легкої промисловості».
О.Дубницька	«Професійна компетентність передбачає оновлення знань, оволодіння новою інформацією для успішного розв'язання професійних завдань, можливостей оперувати отриманими знаннями, й здатності пристосовуватися до потреб ринку праці. Бути компетентним – значить уміти мобілізувати у даній ситуації всі набуті знання і досвід. Компетентність не може бути ізольована від конкретних умов її реалізації. Вона органічно пов’язує одночасну мобілізацію знань, умінь і способів поведінки, спрямованих на умови конкретної діяльності».
В. Білик	«Модель формування професійної компетентності у майбутніх інженер-педагогів швейного профілю складається з чотирьох блоків, таких як цільовий, теоретичний, технологічний та результативний, які включають удосконалення та реструктурування фахових дисциплін, поєднання традиційного та інноваційного педагогічного інструментарію (організаційні форми, методи навчання та засоби навчання) тощо».
Є. Царьова	«Професійну компетентність витлумачено як інтегративну властивість особистості, що структурно та функціонально поєднує педагогічний і виробничо-технологічний складники професійної діяльності на основі збалансованого комплексу знань із конкретної професії в галузі сфери послуг, умінь кваліфіковано виконувати відповідні технологічні процеси й операції, навичок планувати й успішно організовувати освітній процес, відображає комплекс професійно важливих якостей(професійна відповідальність, організованість, пунктуальність, методичність, системність тощо), високих морально-духовних цінностей та зумовлює достатні рівні вихованості й навченості здобувачів професійної освіти».

Продовження табл. 1.7

Джерело	Визначення поняття компетенція
Л. Короткова	«Професійна компетентність є інтегральною характеристикою, що має такі складові: - загальнокультурний компонент, який сприяє формуванню культури міжособистісних відносин, і дозволяє особистості оцінювати найвагоміші досягнення національної та світової науки; - соціально-комунікативний компонент як здатність проектування стратегії свого життя та інших людей відповідно до норм і правил соціальної взаємодії, - мотиваційно-ціннісний компонент, в якому інтегровано мотиви, бажання, позитивне ставлення учнів до навчальної та майбутньої професійної діяльності, їхнє прагнення до розвитку професійних здібностей; - когнітивно-технологічний компоненту, як сукупність знань і вмінь, що забезпечують ефективну професійну взаємодію».
М. Рябчиков	«Принципами формування компетентностей фахівця на основі функцій діяльності, що визначає роботодавець в галузі легкої промисловості виявлено проектувальну, матеріальну, технологічну, інструментальну, менеджерську, бізнес функції».
С.Нечіпор	«Компетентність кваліфікованих робітників швейного профілю – це здатність особистості до виконання професійних обов‘язків через сформовані знання, вміння, навички, досвід діяльності»
О. Єжова	До переліку компетентностей майбутнього інженера педагога професійної освіти, автор виокремлює загальні (інструментальна, міжособистісна, системна, інформаційна, комунікативна, правова) та професійні (професійно-педагогічну і спеціалізовані за профілем: інженерно технічну та виробничо-технологічну) компетентності. Запропонована модель компетентностей побудована на урахуванні перспективи інноваційного розвитку легкої промисловості».

Додаток 11

Таблиця 1.8

Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них до ДСТО «Майстер з пошиття одягу» (код 7439)

Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)
Проведення підготовчих робіт для надання швейних послуг	Здатність визначати необхідне обладнання для виконання машинних та волого-теплових робіт
	Здатність виконувати найпростіші ручні роботи
	Здатність виконувати найпростіші машинні роботи
	Здатність виконувати технічне обслуговування обладнання та використовувати засоби малої механізації
	Здатність виконувати волого-теплову обробку виробу та клейові з'єднання
	Здатність виконувати обробку дрібних деталей виробів (клапани, пати, хместики, пояси, листочки тощо)
	Здатність виконувати обробку прорізних кишень у легкому та верхньому одязі, кишень з основних деталей, накладних кишень у швах та підрізах основних деталей
	Здатність виконувати обробку технологічних вузлів виробу (петель, виточок, зборок, підрізів тощо) різними способами
Виробництво постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів	Здатність визначати асортимент натуральних (бавовняних, лляних) тканин, їх волокнистий склад та властивості для виготовлення постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів.
	Здатність виконувати розкрійні роботи для виготовлення постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів.
	Здатність виконувати пошиття постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів.
	Здатність здійснювати ремонт та оновлення постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів та інших нескладних виробів.
Виробництво натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу	Здатність визначати асортимент натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність визначати властивості матеріалів та їх впливу на підбір матеріалів для натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність визначати принцип застосування обладнання для розкрою та виготовлення натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
	Здатність виконувати примірку на фігурі, внесення змін в лекала та здачу готового виробу замовнику.

Продовження табл. 1.8

Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)
	Здатність виконувати ремонт та оновлення натільної білизни, трикотажного та універсального спортивного одягу.
Виробництво жіночого легкого одягу (поясні та плечові вироби), корсетів та корсетних суконь	Здатність визначати асортимент виробів жіночого легкого одягу (поясні та плечові вироби), корсетів та корсетних суконь.
	Здатність визначати властивості матеріалів та їх впливу на підбір матеріалів для виробів жіночого легкого одягу
	Здатність визначати принцип застосування обладнання для розкрою та виготовлення жіночого легкого одягу (поясні та плечові вироби), корсетів та корсетних суконь
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал корсетних виробів (зокрема корсетних суконь)
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту корсетних виробів (зокрема корсетних суконь)
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал жіночого легкого плечового одягу (сукня, блуза тощо)
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту жіночого легкого плечового одягу
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал жіночого легкого поясного одягу (спідниця, брюки тощо)
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту жіночого легкого поясного одягу
	Здатність виконувати ремонт та оновлення жіночого легкого одягу (поясні та плечові вироби), корсетів та корсетних суконь
Виробництво верхнього жіночого та чоловічого одягу (поясні та плечові вироби)	Здатність визначати асортимент верхнього жіночого та чоловічого одягу (поясні та плечові вироби)
	Здатність визначати властивості матеріалів та їх вплив на підбір пакету матеріалів для верхнього жіночого та чоловічого одягу
	Здатність визначати принцип застосування обладнання для розкрою та виготовлення верхнього жіночого та чоловічого одягу
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал верхнього жіночого та чоловічого одягу
	Здатність виконувати пошиття верхнього жіночого та чоловічого одягу різного асортименту
	Здатність виконувати ремонт та оновлення верхнього жіночого та чоловічого одягу
Виробництво дитячого одягу (поясні та плечові вироби)	Здатність визначати асортимент дитячого одягу
	Здатність визначати властивості матеріалів та їх вплив на підбір матеріалів для виготовлення дитячого одягу
	Здатність визначати принцип застосування обладнання для розкрою та виготовлення дитячого одягу
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал дитячого плечового одягу (розпашонки, боді, сукні тощо)

Продовження табл. 1.8

Трудові функції	**Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)**
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту дитячого плечового одягу
	Здатність виконувати розробку конструкції, моделювання та виготовлення лекал дитячого поясного одягу (повзунки, труси, штани, спідниці тощо)
	Здатність виконувати пошиття різного асортименту дитячого поясного одягу
	Здатність виконувати ремонт та оновлення дитячого одягу
Виробництво робочого одягу	Здатність визначати склад, властивості матеріалів та їх впливу на підбір пакету матеріалів для виготовлення робочого одягу
	Здатність розробляти конструкції та виготовляти лекала робочого одягу
	Здатність виконувати підготовку матеріалів до розкрою та розкрій робочого одягу
	Здатність аналізувати та визначати технології виготовлення робочого одягу
	Здатність виконувати технологічні операції на спеціальних швейних машинах, пристосуваннях (виконання петель, закріпок, пришивання ґудзиків тощо)
	Здатність виконувати операції щодо зварювання плівкових термопластичних матеріалів для виготовлення робочого одягу
	Здатність виконувати ремонт та оновлення робочого одягу
Виробництво одягу зі шкіри та нетканих матеріалів	Здатність до попередньої роботи зі шкірою та нетканими матеріалами, видалення дефектів на виробах з них
	Здатність вимірювати конфігурації та площі шкіряної сировини, вирівнювати шкіряні деталі
	Здатність аналізувати та підбирати обладнання для пошиття виробів зі шкіри та нетканих матеріалів
	Здатність розробляти конструкції та виготовляти лекала виробів зі шкіри та нетканих матеріалів
	Здатність виконувати розкрій виробів зі шкіри та нетканих матеріалів перед пошиттям та перекроювати під час Ремонту
	Здатність аналізувати та визначати технології пошиття виробів шкіряного асортименту (натурального, штучного, виготовлення виробів з овчини, виробленої під велюр, дублянки).
	Здатність виконувати ремонт та оновлення одягу зі шкіри та нетканих матеріалів
Виробництво одягу для тварин	Здатність визначати склад та властивості матеріалів одягу для тварин
	Здатність визначати обладнання для розкрою та пошиття одягу для тварин
	Здатність виконувати зняття розмірних ознак, будувати конструкції, виконувати художнє моделювання, виготовляти лекала одягу для тварин
	Здатність виконувати розкрій та пошиття одягу для тварин

Продовження табл. 1.8

Трудові функції	**Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)**
Виробництво виробів за індивідуальним замовленням	Здатність самостійно виконувати ремонт, оновлення та пошиття постільної, столової білизни, штор, ламбрекенів, аксесуарів за індивідуальними замовленням (підвищеної складності)
	Здатність самостійно виконувати ремонт, оновлення та пошиття дизайнерських, ексклюзивних швейних, трикотажних, шкіряних виробів (або підвищеної складності) різного асортименту за індивідуальним замовленням
	Здатність виконувати художнє оздоблення відповідно до моделі, сучасного напрямку моди

Додаток 12

Анкета експертного оцінювання організаційно-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О

Прізвище та ініціали _____
Посада _____
Стаж педагогічної діяльності _____
Науковий ступінь _____
Вчене звання _____

Інструкція. Будь-ласка, висловіть свою думку щодо організаційно- педагогічних умов, які позитивно впливатимуть на сформованість професійної компетентності майбутніх КРШП у ЗП(ПТ)О. Оцініть педагогічні умови, застосувавши 14-бальну шкалу, де найвищий пріоритет відповідав рангу «1», а найменш значущий – рангу «14». Не присвоюйте однаковий ранг кільком педагогічним умовам. Якщо із наведеними педагогічними умовами Ви не погоджуєтесь, то вкажіть будь-ласка свої педагогічні умови.

Таблиця 1.9

№ з/п	Педагогічні умови	Ранг
1	Оновлення змісту професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю спільно з представниками підприємств галузі легкої промисловості	
2	Впровадження сучасних форм і методів виробничого навчання на підприємствах швейної галузі	
3	Створення і використання комплексного навчально-методичного забезпечення професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю	
4	Проведення модернізації матеріально-технічної бази навчально-виробничих (швейних) майстерень	
5	Залучення учнів до участі в конкурсах фахової (професійної) майстерності	
6	Спільне розроблення матеріалів про індустрію моди роботодавцями та освітянами про перспективу професій швейного профілю професійну освіту	
7	Розширення участі роботодавців-замовників кадрів в організації виробничого навчання учнів	
8	Створення позитивної мотивації до оволодіння інноваційними виробничими технологіями здобувачами освіти	
9	Впровадження методики рейтингового оцінювання навчальних досягнень учнів	
10	Створення практико-орієнтованого освітнього середовища у закладах професійної освіти з максимальним використанням можливостей матеріально-технічної бази підприємств легкої промисловості	
11	Інтеграція гуманітарної, науково-дослідницької та професійно-практичної підготовки	
12	Забезпечення стажування майстрів виробничого навчання на сучасних підприємствах швейної галузі	
13	Застосування контекстної технології цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю	
14	Стимулювання рефлексивної позиції на етапах удосконалення, самовдосконалення та саморозвитку	

Дуже цінуємо думку викладачів та майстрів трудового навчання вашого закладу. Вдячні за приділений вами час!

Додаток 13

Таблиця 1.9

Критерії, показники та рівні розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах публічно-приватного партнерства

Компоненти професійної компетентності	Ціннісно-мотиваційний компонент	Інноваційно-когнітивний компонент	Комунікативно-діяльнісний компонент	Рефлексивно-оцінний компонент
Критерії професійної компетентності	***мотиваційний***	***когнітивний***	***діяльнісний***	***рефлексивний***
Характеристика кожного компонента	усвідомлення власної користі від економічних та соціальних переваг професійної діяльності	володіння способами раціонального використання ресурсів у професійній діяльності та постійне їхнє удосконалення у зв'язку із появою нових технологій виробництва	здатність використовувати технологічні прийоми і способи роботи, практичні вміння під час дуального навчання в рамках ДПП	критичне та інноваційне рефлексування та прогнозування результатів діяльності
Показники кожного критерія	- Сформованість особистісних, суспільних та професійних цінностей (здатність усвідомлювати технологічні основи у швейній галузі; - здатність усвідомлювати єдність професійних цінностей кравців і закрійників із загальнолюдськими та суспільними цінностями); - сформованість мотивів до навчальної і професійної діяльності, саморозвитку (здатність виражати власні ідеї і почуття у процесі розроблення та виготовлення одягу;	- Активність у вирішенні завдань (активність при вирішенні нестандартних ситуацій; - активне використання критичного та творчого мислення; - активність при доланні труднощів); - активність у використанні цифрових технологій	- Готовність робітників швейного профілю забезпечувати ефективність виробничих процесів, самостійність дій, уміння працювати в команді. В контексті державно-приватного партнерства цей критерій включає здатність засвоювати, аналізувати,	- Самооцінка і рефлексія власної діяльності); - відповідальність (самоконтроль і саморозвиток). - уміння свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень; сформованість таких якостей, як креативність, ініціативність,

Продовження табл. 1.9

Компоненти професійної компетентності	Ціннісно-мотиваційний компонент	Інноваційно-когнітивний компонент	Комунікативно-діяльнісний компонент	Рефлексивно-оцінний компонент
	- здатність визначати і ставити перед собою цілі щодо професійного вдосконалення та розвитку кар'єри у швейній галузі, мотивувати себе до професійного успіху та розвивати в собі стійкість і впевненість у доланні труднощів швейної справи), - відчувати відповідальність до результатів своєї професійної діяльності, наприклад: коли від результату праці одного фахівця залежить результат всього потоку на виробництві.	(активне використання електронних ресурсів для пошуку інформації, саморозвитку; - активність у співпраці та взаємодії (активність у роботі в команді; - дотримання професійної етики)	реалізовувати раціональну інформацію, встановлювати міжособистісні зв'язки на виробництві, - вибирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях, -здатність використовувати технологічні прийоми і способи роботи, практичні вміння під час дуального навчання	спрямованість на співробітництво, впевненість у собі, схильність до самоаналізу, здатність до ініціативного, критичног та інноваційного рефлексування та прогнозування результатів діяльності, професійно значущих знань, вмінь та навичок, - осмислення всіх технологічних нюансів, співставлення та порівняльного аналізу отриманих результатів з еталонним взірцем на виробництві.
Методики і методи діагностування	- «Ціннісні орієнтації» М. Рокича; - Методика С. Бубнова «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» на визначення схильностей і інтересів особистості; Методика М. Щукіної «Оцінка рівня розвитку суб'єктності особистості»	- контрольні зрізи; - комплексне опитування майбутніх КРШП з метою отримання об'єктивної інформації щодо рівня сформованості компонентів професійної компетентності; - педагогічні спостереження під час проведення виробничої практики;	- спостереження майстрів трудового навчання у процесі професійної підготовки з метою засвоєння навичок та знань технологічних процесів швейного виробництва.	

Продовження табл. 1.9

Компоненти професійної компетентності	Ціннісно-мотиваційний компонент	Інноваційно-когнітивний компонент	Комунікативно-діяльнісний компонент	Рефлексивно-оцінний компонент
	Мотивація професійної діяльності) методика К. Замфір в модифікації А. Реана			
Мета, завдання	*Мета*: -	*Мета*: *- засвоєння знань,*	*Мета*: - активізувати практичні	*Мета*: - сформувати знання
	вмотивувати КРШП до розвитку компетентностей і саморозвитку. *- сформованість особистісних, суспільних та професійних цінностей* (здатність усвідомлювати технологічні основи у швейній галузі; здатність усвідомлювати єдність професійних цінностей фахівців швейного профілю із загальнолюдськими та суспільними цінностями); *- сформованість мотивів до навчальної і професійної діяльності, саморозвитку* (здатність виражати власні ідеї і почуття у процесі розроблення та виготовлення одягу;	*вмінь навичок про технології швейного виробництва*	вміння та навички щодо комунікативних здібностей, критичного та творчого мислення, уміння працювати в команді, здібностей до саморозвитку, уміння вирішувати проблеми та брати відповідальність за прийняті рішення тощо. *Завдання*: забезпечити розвиток: особистісних якостей, критичного та творчого мислення, здібностей роботи в команді, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, здатності до саморозвитку, комунікативних навичок; спонукати учнів до активності у навчальній та виробничій діяльності.	про власні риси особистості, шляхи розвитку особистості, про механізми самопізнання. *Завдання*: забезпечити набуття знань щодо власних рис особистості, шляхів розвитку особистості

Продовження табл. 1.9

Компоненти професійної компетентності	Ціннісно-мотиваційний компонент	Інноваційно-когнітивний компонент	Комунікативно-діяльнісний компонент	Рефлексивно-оцінний компонент
	Завдання: - сприяти усвідомленню цінностей спрямованих на самореалізацію у професійному та суспільному житті; - мотивувати КРШП до активної навчальної та позанавчальної діяльності та саморозвитку.			

Додаток 14

Перелік книг документальних, художніх фільмів та серіалів присвячених Fashion-індустрії

- The New Look -Новий образ (2024)
- Фантастичні українці. МОДА | Документальний серіал (2022)
- Висока мода 2021
- Голстон (2021)
- Кеті Кін (2020)
- Круелла (2021)
- Дім Ґуччі (2021)
- Снікерхеди (2020)
- Зроблено в Італії (2019)
- Будинок моди Кардена (2019)
- «8 подруг Оушена» (2018)
- «Американська історія злочинів: Вбивство Джанні Версаче» (2018)
- Вествуд: Панк, ікона, активіст (2018)
- Александр МакКвін» (2018)
- Дріс Ван Нотен» (2017)
- «We Margiela» (2017)
- Маноло: хлопчик, який робив взуття для ящірок (2017)
- Примарна нитка (2017)
- Жирним шрифтом (2017)
- Династія (2017)
- Любовь а прет-а-порте (2017)
- Мода для народу в СРСР (2018)
- Модель (2016)
- Неоновий демон (2016)
- Франка. Хаос та творчість (2016)
- Бал (2016)
- Персональний покупець (2016)
- Топ-модель (2016)
- На стилі (2015)
- Кравчиня. Помста від кутюр (2015)
- Реальна ціна моди (2015)
- У стилі (2015)
- Діор і я (2014)
- Модна штучка (2014)
- Святий Лоран. Стиль – це я (2014)
- Айріс (2014)
- Королівський кравець (2014)
- Після балу (2014)
- Париж за будь-яку ціну (2013)
- Високий вінтаж в Лос-Анджелес (2013р.)
- Бергдорф Гудман: Більше століття на вершині модного олімпу (2013)
- Ів Сент Лоран (2013)
- Будинок Версаче (2013)
- Директор: еволюція в 3-х актах (2013)
- Мадемуазель С (2013)

- Діана Вріленд: око має подорожувати (2011)
- Ательє Фонтана – сестри моди (2011)
- Ів Сен-Лоран. Гімн жінками (2011)
- Том Форд (2011р.)
- Бізнес заради кохання (2010)
- Том Форд (2011р.)
- Білл Каннінгем Нью-Йорк (2010)
- Зізнання шопоголіка (2009)
- Вересневий випуск (2009)
- Зізнання шопоголіка (2009)
- Коко до Chanel (2009)
- Квітка пустелі (2009)
- Валентино: Останній імператор (2008)
- Мадемуазель Шанель (2008)
- Пліткарка (2007)
- Секрети Лагерфельда (2007)
- Hustoire du Look -Історія моди (2007)
- Марк Джейкобз і Луї Віттон (2007р.)
- Диявол носить Прада (2006)
- Енні Лейбовіц: життя через об‘єктив фотоапарата (2006р.)
- Я спокусила Єнді Уорхел (2006)
- Любов та інші катастрофи (2005)
- Верушка: життя перед камерою (2005)
- Модна матуся (2004)
- Справжні жінки завжди в тілі (2002)
- Блондинка в законі (2001)
- Джіа (1998)
- Секс у великому місті (1998)
- UNZIPPED (1995)
- Ів Сен-Лоран. Все жахливо (1994)
- Prêt-à-Porter (1994)
- Будинок сестер Еліотт (1991)
- Дівчина зі швейною машиною (1980)
- Червоне дерево (1975)
- Фото збільшення (1966)
- Хто Ви, Поллі Маггу (1966)
- Сніданок у Тіффані (1961)
- Кумедна мордочка (1957)

Книги про моду та її творців:

1. Зеновія Тканко «Мода в Україні XX століття»
2. Анна Сеник «Українська традиційна мода»
3. Оленка Мартинюк «Хочу в fashion»
4. Зінаїда Васіна «Еволюція українського вбрання. Сторінки історії»
5. Огюст Росіне "Історія костюма"
6. Майя Тульчинська «Балачки навколо шафи»
7. Зінаїда Васіна « Українська мода: від трипільців до покоління скла»
8. Донн Керен «Твій щасливий одяг»
9. Діана фон Фюрстенберг "Жінка, якою я хотіла стати"

10. Мері Чемберлен «Англійська кравчиня»
11. Емі Одел «Біографія Анни Вінтур»
12. Лорен Ален Карон «Тайна на ім’я Лагерфельд»
13. Даніель Ботт «Chanel»
14. Голлі Смейл «Модель незграба « та «Дівчина- гік»
15. Еміль Золя «Дамське щастя»
16. Розалі Хем «Помста від кутюр»
17. Пол Геліко «Квіти для місіс Харіс»
18. Лорен Вейсберг «Диявол носить Прада»
19. Аньєс Марі Люган « Щастя в моїх руках»
20. Ірен Роздобутько «Зів’ялі квіти викидають»
21. Марія Сердюк «Коко Шанель»
22. 100 відомих людей моди
23. Марія Фогг «100 суконь, які змінили світ»
24. Айріс Апфель «Ікона по волі випадку»
25. О.Костюченко, Л.Дихнич «Проєктна діяльність в індустрії моди»
26. Каролін Балі « 1000 порад бути стильною»
27. Анн-Селін Єгер «Творці моди»
28. Джилл Д'алессандро, Anna Grasskamp, Цзюаньцзюань У, Саллі Юй Люн «Coiture Fatasy»

Додаток 15

Приклади запитань для самоперевірки здобувачів освіти:

1) Які різновиди блуз існують?
2) Назвіть класифікацію блуз:
   - за силуетом
   - за видами рукавів
   - за видами комірів
   - за видами застібок
   - за стилем

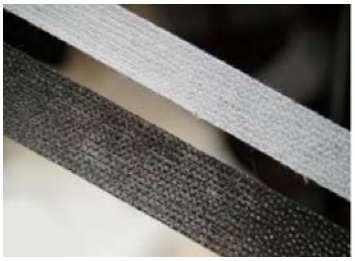
3) Назвіть класифікацією комірів?
4) Як називають таку форму коміра?

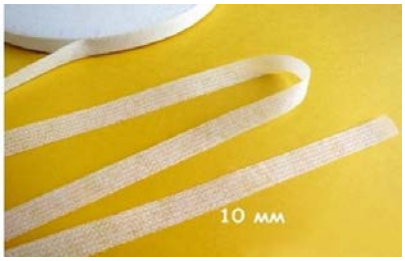

5) Що таке композиція?
6) Які Ви знаєте стадії проектування виробу?
7) Як Ви розумієте поняття система «колекції»?
8) Які існують типи колекцій одягу?
9) На які групи поділяються колекції в залежності від призначення?
10) За якими ознаками диференціюють типи колекцій?
11) Які операції відносять до дрібного ремонту?
12) Які засоби застосовують при ремонті латками?
13) Як ремонтують прорізні кишені ?
14). Що таке штуковка?
15) Яким чином поділяються швейні машини залежно від обсягу виконуваних робіт?
16) Яке призначення універсальної швейної машини Juki DDL-7000A? Яка її комплектація?
17) При виконанні якої операції при виготовленні жіночих брюк застосовується машина Juki MB-1800B?
18) Які спеціальні швейні машини ланцюжкового стібка використовуються при виготовленні чоловічих штанів ? Дайте їм характеристику.
19) Назвіть класифікацією комірів?
20) Назвати властивості тканин?

21) Дайте характеристику цим прокладковим матеріалам:

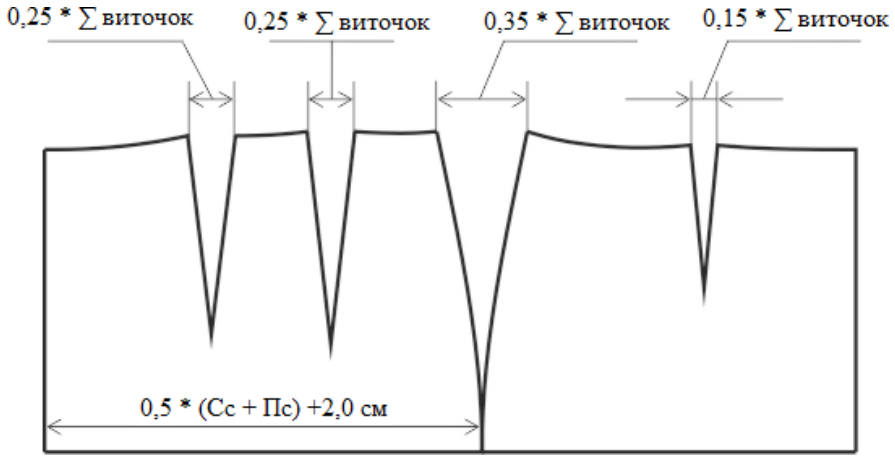
22) Що таке «лекало»?
23) Як роль контрольних лекал?
24) Які позначення наносять на лекала?
25) Що таке САПР одягу?
26) Яку сучасні програми САПР одягу набрали широкого використання в Україні?
27) Чи вірно розміщені лекала при розкроюванні цього виробу з тканини в клітинку:

ШИРИНА ТКАНИНИ СКЛАДЕНОЮ НАВПІЛ 0,75 СМ.

28) Як називаються горизонтальні лінії базисної сітки прямої спідниці?
29) Як називаються вертикальні лінії базисної сітки прямої спідниці?
30) Яке призначення прибавок при розрахунку креслення спідниці?

31) Чи вірно розподілено сумарний розхил виточок по лінії талії:

31) З якої кількості клинців може складатися клиновидна спідниця?
32) Від чого залежить ширина клина у багатошовних спідницях?
33) У чому особливості побудови конічних спідниць, які складаються з клинців?

34) Назвіть вид виточки на даному малюнку:

- Виточки на талії,
- Виточки на грудях,
- Французькі виточки,
- Ліктові виточки,
- Виточки у вигляді складок,
- Контурні виточки.

35) Які по способу обробки бувають рельєфи?

36) Назвіть способи обробки горловини у виробах без коміра.

37) Назвіть види рукавів.

38) Як здійснюється обробка низу суконь?

Додаток 16

Тест на визначення рівня сформованості професійної компетентності випускників закладів освіти швейного профілю

(розроблено автором)

Шановний випускнику!

Вітаємо Вас із успішним закінченням закладу освіти і початком цікавого, сповненого великих можливостей професійного шляху. Пропонуємо самостійно визначити Ваш рівень сформованості професійної компетентності. Із наданих у тесті варіантів відповідей, підкресліть такий, що, на Вашу думку, максимально відповідає дійсності.

Обираючи варіант відповіді, будь ласка: а) уважно прочитайте кожне твердження; б) ознайомтесь з усіма варіантами;

в) зосередьтеся на виконанні завдання;

г) не відволікайтеся, працюйте самостійно.

1. <u>МОТИВАЦІЙНИЙ КРИТЕРІЙ</u>

1. Яку професію швейного профілю Ви отримали?

_____

2. Чи плануєте продовжувати навчання та будувати свою кар'єру в сфері легкої промисловості ?

а) так;

б) ні;

в) ще не визначився(лась)

3. Ви вступали на навчання у ЗП(ПТ)О швейного профілю за: а) покликанням;

б) скрутних життєвих обставин; в) обмежених ресурсів вибору.

4. Чим Вас приваблюють професії швейного профілю?

_____

_____

_____

5. Оберіть твердження, яке найбільше відображає Ваше ставлення до майбутньої професійної діяльності:

а) волію стати професіоналом у галузі б) мрію приносити користь суспільству

в) хотів(ла) б стати відомим фахівцем і здобути визнання г) стабільний матеріальний дохід

д) тимчасовий період мого життя

е) Ваш варіант відповіді:

_____

_____

6. Чи мрієте Ви розробляти власні колекції одягу? а) так;

б) ні;

в) можливо.

7. Як уявляєте своє майбутнє в легкій промисловості:

а) працюватиму найманим фахівцем на підприємстві в Україні; б) відкрию власну справу;

в) не працюватиму в сфері легкої промисловості;

г) Ваш варіант відповіді

_____

_____

8. Чи вважаєте престижною опановану професію? а) так;
б) ні;
в) частково.
9. Відзначте, будь ласка, за ступенем важливості фактори, що впливатимуть на Вашу професійну діяльність, зокрема, на робочому місці:
а) політика адміністрації; б) заробітна плата;
в) умови праці;
г) міжособистіні взаємини у колективі; д) невпевненість у стабільності;
е) вплив роботи на особисте життя.
10. Яким Ви бачите майбутнє швейної промисловості України?

_____

_____

_____

_____

2. **ДІЯЛЬНІСНИЙ КРИТЕРІЙ**

Професійні уміння і навички	Дуже добре	Добре	Задовільно
1. Знаю основні робочі деталі швейних машин, їх функції та взаємодію			
2. Знаю технічні вимоги до виконання машинних швів			
3. Володію термінологією волого-теплових робіт, знаю вимоги до їх виконання			
4. Вмію добирати клейові матеріали, залежно від різновиду виробу й основного матеріалу, ділянки дублювання, призначення операції			
5. Зможу розрахувати витрати матеріалів на виготовлення виробу			
6. Підберу та застосую засоби малої механізації для обробки вузлів			
7. Зможу виконати підготовку виробу до примірки			
8. Відремонтую жіночий легкий одяг шляхом вклеювання, вшивання, пришивання, настрочування вставок, доточок, накладок тощо			
9. Знаю особливості обробки прорізних кишень у легкому та верхньому одязі			
10. Вмію виконувати всі види робіт з виготовлення жіночого одягу			

3. РЕФЛЕКСИВНИЙ КРИТЕРІЙ

1. Чи був Ваш вибір професії усвідомлений?
а) так;
б) ні;
в) можливо.
2. Чи працює (працював) хтось з Ваших рідних, друзів в індустрії моди? а) так;
б) ні;
в) інше.
3. Чи давали Вам поради у виборі професії:
а) батьки; б) родичі; в) знайомі; г) друзі;
д) однокласники; е) педагоги; ж) інше.

4. Чи тотожні Ваші очікування від обраної професії на початку навчання та по закінченню закладу освіти швейного профілю?

а) так;

б) ні;

в) інше

5. Чи навчались Ви за програмами з елементами дуальної освіти (теорія в закладі освіти, практика на підприємстві)? Якщо навчалися, то зазначте, який приблизно відсоток часу Ви перебували на підприємстві?

а) так;

б) ні;

в) %

6. Під час виробничої практики на підприємстві у сфері легкої промисловості Ви:

а) відчули себе на «своєму місці»;

б) зрозуміли, що професії швейного профілю – не для Вас;

в) Ваш варіант відповіді

7. Які якості необхідні фахівцю професії швейного профілю:

а) професійні знання, вміння, навички;

б) особистісні якості (терпіння, працьовитість, відповідальність, допитливість, старанність тощо);

в) розвинене творче мислення;

г) Ваш варіант відповіді

8. Ознайомившись із останніми колекціями одягу на сезонах моди, я:

а) завжди тривалий час розмірковую про ті вироби, речі (моделі), які сподобались;

б) намагаюсь обговорити з викладачами, однокурсниками, знайомими ті вироби, речі (моделі), які сподобались;

в) не цікавлюсь модою.

9. Якщо Вам сподобався виріб, одяг, ескіз, чи будете Ви розмірковувати, як краще і з якої тканини його зшити, як обробити певні вузли?

а) так;

б) ні;

в) можливо.

10. Чи навчились Ви шити все, чого хотіли і зможете реалізувати будь-яку мрію пов’язану із пошиттям одягу?

а) так;

б) ні;

в) можливо.

4. **КОГНІТИВНИЙ КРИТЕРІЙ**

1. ***Яке обладнання відносять до ВТО?***

а) праска, прасувальний стіл;

б) універсальна швейна машина; г) колодки, парогенератор.

2. **Для чого проклеюють підборт?**

а) для міцності;

б) для формостійкості;

в) для збільшення товщини; г) для пружності;

3. **Яка відповідь не характеризує рукав по покрою:**

а) вшивний рукав; б) рукав реглан;

в) суцільно кроєний рукав; г) прямий рукав.

4. Якими швами небажано обробляти краї воланів?

а) обкантовуваними; б) у підгин;

в) обшивними в розкол; г) запошивними;

5. Обробка країв бейкою, це те саме, що і:

а) обкантовування косою смужкою; б) обшивання обшивкою;

в) обробка деталлю у вигляді оздоблювальної смужки, яка викроєна відповідно до форми основної деталі, і яку видно з лицевого боку, її ширину визначають згідно моделі;

г) вузька кольорова смужка, вшита між деталями одягу;

6. Для чого потрібно використовувати клейовий матеріал в манжетах?

а) для міцності;

б) для формостійкості;

в) для збільшення товщини; г) для пружності;

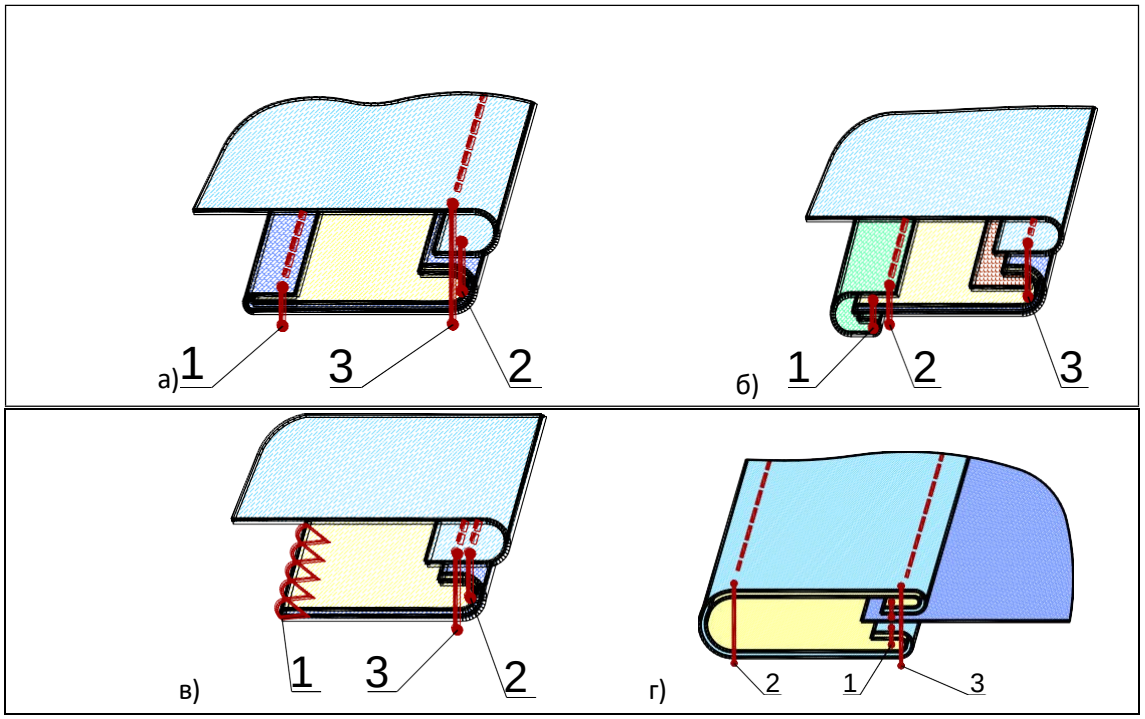
7. Процес розробки лекал нової моделі на основі базової конструкції або її графічному зображенню з використанням силуетної основи виробу називається:

а. моделювання одягу;

б. проєктування одягу; в. градація лекал;

г. конструювання одягу

8. **Оберіть із запропонованих схем варіанти обробки застібок планками.**

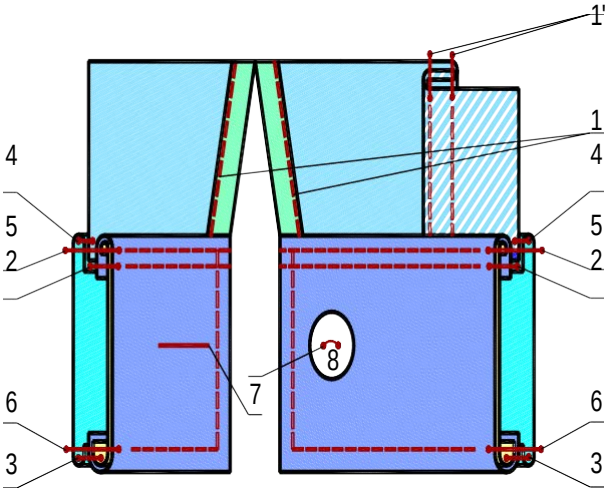

9. Як називається операція (4)?

а) пришити нижню манжету до низу рукава

б) настрочити верхню манжету на шов пришивання нижньої манжети до рукава

в) застрочити верхній край манжети г) обшити краї манжети

10. **Назвіть основні властивості тканин?**

а) Фізико-механічні: _____

б) Гігієнічні: _____

в)Технологічні: _____

г) Експлуатаційні: _____

д) Геометричні: _____

Дякуємо Вам за приділений час та увагу у заповненні цієї анкети!
Завдяки цьому дослідженню ми спробуємо покращити рівень освітніх програм для підготовки фахівців швейного профілю.
Тому Ваша думка є цінною для нашої команди.

Додаток 17

4.1. Формування механізмів взаємодії системи професійної освіти та суб'єктів підприємницького середовища (на прикладі ГС НГПЛПУ «Fashion Globus Ukraine»»)

Рис. 4.1.1–4.1.2. **Перша зустріч представників Фешен Глобус Юкрейн з представниками МОН та директорами училищ в ТЦ «Глобус» в серпні 2015**

Рис. 4.1.3. **Пікет проти загрози знищення в нашій країні системи професійно-технічної освіти біля МОН України 04.02.2016**

Рис. 4.1.4–4.1.7. **Круглий стіл з питань реформування професійно-технічної освіти, який відбувся 20.01.16 за підтримки Департаменту професійно-технічної освіти МОН України. Зустріч представників різних галузевих асоціацій**

Рис. 4.1.8. **Каталог закладів П(ПТ)О, що готують кадри для легкої промисловості створений для роботодавців в 2016 р.**

Рис. 4.1.9. **Підписання Меморандуму про секторальне партнерство між МОН України та ГС «Фешен Глобус Юкрейн» 2016**

Рис. 4.1.10. **Фінал першого Всеукраїнського конкурсу WorldSkills Київ 2017**

Рис. 4.1.11. **Зустріч представників роботодавців швейної галузі та ЗП(ПТ)О Львів березень 2017 р.**

Рис. 4.1.12. **Візит ГС «Фешен Глобус Юкрейн» в Ужгородське вище комерційне училище Державного торговельно- економічного університету 2018 р.**

Рис. 4.1.13. **Проведення семінару для викладачів ЗП(ПТ)О силами роботодавців в рамках IV Всеукраїнського конкурсу «ПРОРИВ» м. Хмельницький**

Рис. 4.1.14. **Зустріч представників Кластеру Kharkov Fashion та ГС «Фешен Глобус Юкрейн» Харків 2020 р.**

Рис. 4.1.15. **Банер Семінару «Новітні технології в Fashion Індустрії» в рамках VВсеукраїнського конкурсу «ПРОРИВ» для майстрів та викладачів ЗП(ПТ)О силами партнерів ГС «Фешен Глобус Юкрейн»**

Рис. 4.1.16. **Проведення семінару для викладачів ЗП(ПТ)О, організований НМЦ ПТО у Донецькій області за участі ГС «Фешен Глобус Юкрейн»**

Рис. 4.1.17. **Зустріч представників вищих закладів освіти, фахової передвищої та професійної освіти в індустрії моди України в КНУТД 06.07.2023 р.**

Рис. 4.1.18. **Фінал VI Конкурсу «ПРОРИВ» проведеному в Академії сучасного мистецтва ім. Сальвадора Далі (травень 2024 р.)**

Додаток 18

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)
вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

На № _112/7___від __05.07.2021_____

Громадська спілка „Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України „ФЕШН ГЛОБУС ЮКРЕЙН"

Електронна адреса: golda.fgu@gmail.com

Про внесення нової професійної назви роботи до Класифікатора професій

Міністерство економіки України розглянуло звернення Громадської спілки „Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України „ФЕШН ГЛОБУС ЮКРЕЙН" (далі – Громадська спілка) щодо внесення до Національного класифікатора України ДК 003:2010 „Класифікатор професій", затвердженого наказом Держспоживстандарту від 28.07.2010 № 327 (зі змінами) (далі – Класифікатор професій), нової укрупненої (інтегрованої) професії сфери легкої промисловості „Майстер з пошиття одягу" і повідомляє.

Мінекономіки вважає пропозиції Громадської спілки слушними. Назву професії „Майстер з пошиття одягу" внесено до проекту Зміни №10 Класифікатора професій до класифікаційного угруповання „Укрупнені професії текстильників, швейників та робітників подібних професій" з кодом 7439.

Після остаточного формування проекту відповідної зміни до Класифікатора професій проект зміни буде затверджений Мінекономіки в установленому порядку.

Заступник Міністра **Світлана ГЛУЩЕНКО**

Косухіна Т. В. (044) 200-23-91

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД
Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000044483200F0C29500
Підписувач Глущенко Світлана Володимирівна
Дійсний з 15.06.2021 0:00 по 14.06.2023 23:59

Мінекономіки
H4B*HBB&2mA4hO
4803-07/35879-07 від 09.07.2021 16:46:33

Додаток 19

4.3 Проєкти економічної дипломатії в індустрії моди, реалізовані Fashion Globus Ukraine

Рис. 4.3. **ГС ФГУ бере участь в міжнародному фестивалі культури 2014 р.**

Рис. 4.3.1. **Торгова місія в Канаду Торонто вересень 2016**

Рис. 4.3.2. **Міжнародний захід «Вікна в Індонезію», організований Посольством Індонезії в Україні та ГС НГПЛПУ Фешен Глобус Юкрейн» (2015 р.)**

Рис. 4.3.3. **Зустріч з Послом України в Тунісі та Лівії (травень 2017 р.)**

Зустріч із губернатором Тунісу та Міністром туризму Тунісу

Рис. 4.3.3. **Активності ФГУ в Тунісі (травень 2017 р.)**

Рис. 4.3.4–4.3.5. **Перемовини ГС ФГУ з бізнесом JAFZA в ОАЄ (квітень 2018 р.)**

Рис. 4.3.6–4.3.7. **Перемовини в Стамбулі ГС ФГУ з керівництвом ІНТІВ – експортної палати Туреччини (2017 р.)**

Рис. 4.3.8. **Україна вперше бере участь в міжнародній конференції в КНР «Silk Road in Keqiao Connect Whole World Together (представлена делегацією ГС НГПЛПУ)**

Рис. 4.3.9. **ГС НГПЛПУ ФГУ представляє Українську легку промисловість в міжнародній конференції в КНР «Belt and Road Forum for Textile Cooperation**

Рис. 4.3.10–4.3.12. **Розбудова співпраці із Міжнародним університетом в Шанхаї (вересень 2018 р.)**

Рис. 4.3.12. **Участь ГС НГПЛПУ ФГУ в 2 World Textile Merchandising Conference (вересень 2019 р.)**

Рис. 4.3.13. **Підписання угоди ГС НГПЛУ ФГУ з Шанхайською асоціацією по співпраці**

Рис. 4.3.14. **Зустріч делегації China National Textile & Apparel Council (CNTAC) та НГПЛПУ ФГУ в Комітеті з питань бюджету Верховної Ради України та Парламентської асамблеї Україна – Китай (2018 р.)**

Рис. 4.3.15. **Спільний проект Fashion Globus Ukraine та найбільшого в Україні ТЦ «Барабашово» в Харкові China National Textile & Apparel Council (CNTAC) 2018**

Рис. 4.3.16. **Зістріч та підписання Меморандуму про співпрацю із Confederation of Indian Textile Industry (CITI) 2018**

Рис. 4.3.17. **Зустріч Посла України в Індії з Президентом ГС НГПЛПУ ФГУ Г. Виноградською (липень 2017 р.)**

Рис. 4.3.18. **Конференція на Ptak Fashion Варшава Польща (листопад 2018 р.)**

Рис. 4.3.19. **Представники Ptak Fashion, консул Польщі, Офіс Просування Польщі в Україна в Харкові на ТЦ «Барабашово» (квітень 2019 р.)**

Рис. 4.3.20. **Торгова місія виробників весільних суконь в Мілані (жовтень 2023 р.)**

Рис. 4.3.21. **Підписання угоди із французькою галузевою організацією L'Union des Industries Textiles (UIT) (Париж, лютий 2025 о.)**

Рис. 4.3.22. **Банер спільного проєкту ГС ФГУ та London Fashion Day (квітень 2025 р.)**

Рис. 4.3.23. **Початок спільного проєкту ГС ФГУ та Ukrainsk Kulturvern Forening і Norge**

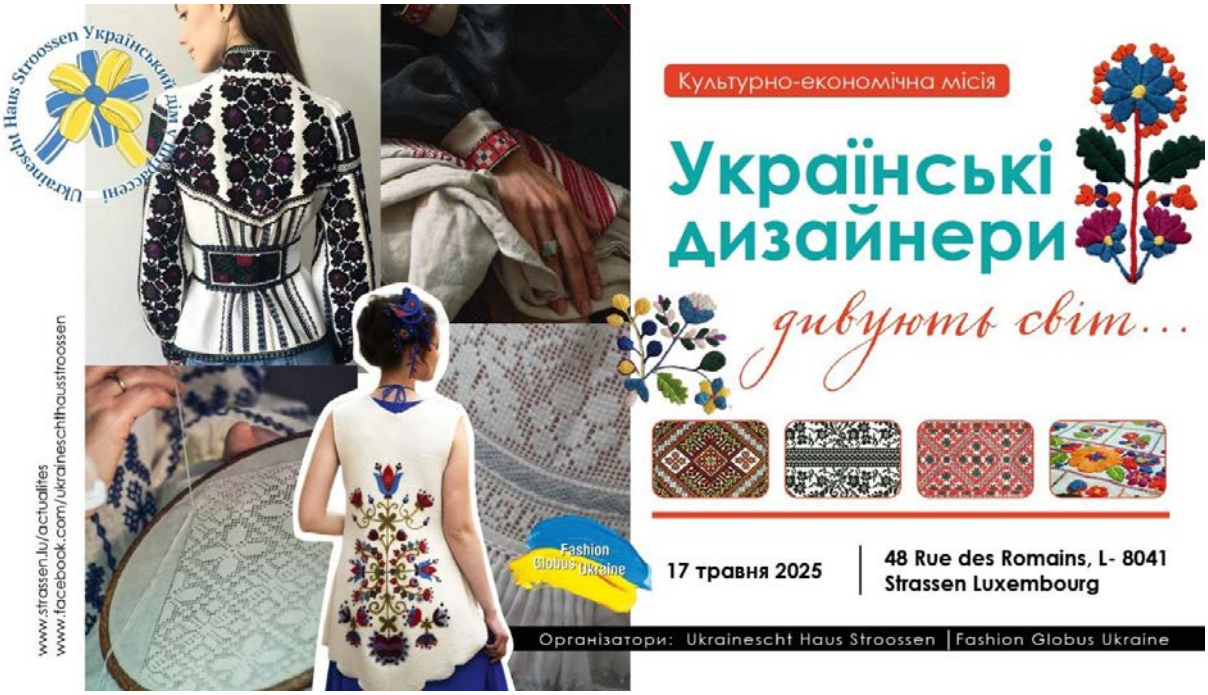

Рис. 4.3.24–4.3.25. **Банери активностей ГС ФГУ в Люксембургу (травень 2025 р.)**

4.4. Розробка сучасного електронного посібника «Професія творити моду» як приклад публічно-приватного партнерства в професійній освіті

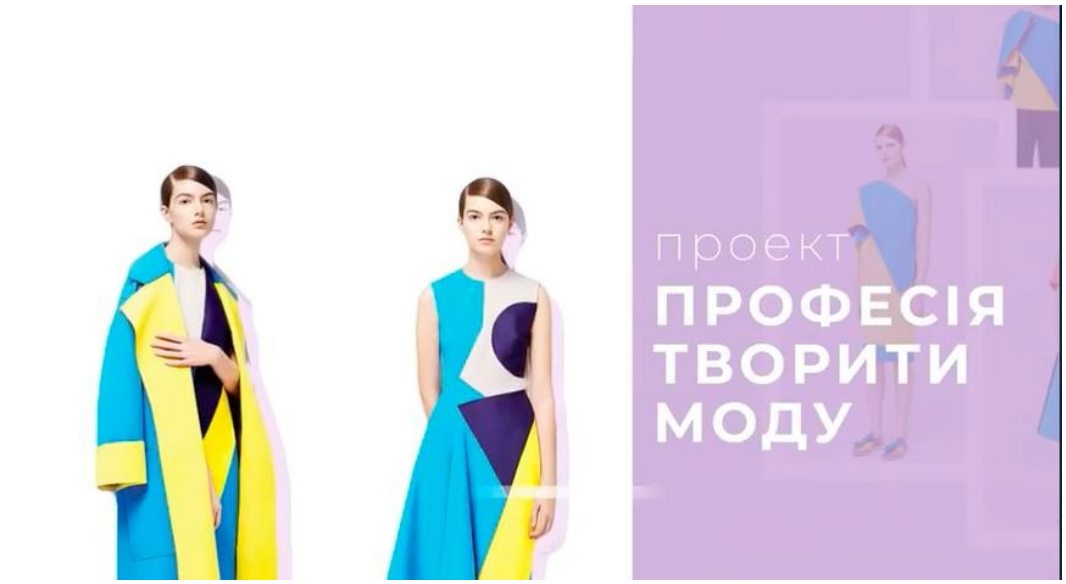

Рис. 4.4.1–4.4.3. **Макети електронного посібника для ЗП(ПТ)О швейного профілю за підтримки УКФ**

Рис. 4.4.4–4.4.6. **Авторський колектив «Київського професійного коледжу технологій та дизайну одягу», автори посібників Технологія виготовлення суконь та жакетів та макети їх обкладинок**

Рис. 4.4.7–4.4.8. **Авторський колектив ДНЗ «Хмельницького центру ПТО сфери послуг» – автори посібника «Технологія виготовлення блузок» та макет обкладинки**

Рис. 4.4.9–4.4.10. **Авторський колектив ДНЗ «Регіонального центру професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області» посібника «Технологія виготовлення спідниць» та макет обкладинка**

Рис. 4.4.11–4.4.12. **Авторський колектив ДНЗ «ДНЗ «Хустського професійного ліцею сфери послуг» посібника «Технологія виготовлення брюк» та макет обкладинка**

Рис. 4.4.13. **Рецензенти проєкту «Професія творити моду»**

Рис. 4.4.14. **Афіша анонсу презентації проєкту «Професія творити моду» в УКРІНФОРМІ (жовтень 2020 р.)**

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ
БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ
вул. Б. Грінченка, 1, м. Київ, 01001, тел. 279-12-70, 279-75-58, факс 279-48-83,
e-mail: info@dpss.gov.ua

ЗАТВЕРДЖУЮ
Т.в.о. Голови Держпродспоживслужби
Шевченко О.П.
М.П.

ВИСНОВОК
державної санітарно-епідеміологічної експертизи

від "05" 11 2020 року № 12.2 - 18 - 1/ 26137

Об'єкт експертизи Електронний засіб навчального призначення «Професія творити моду» (автори Виноградська Г.Є., Мусієнко Т.П., Тесля О.Ю., Плюшко Г.Г., Царьова Є.С., Ткаченко Н.Г., Пашнева Н.П., Гончарова О.М., Мейгес Т.В., Філак Г.П., Величко О.М.)

виготовлений у відповідності із ДСТУ 7157:2010 «Видання електронні. Основні види та вихідні відомості»
Код за УКТЗЕД 58.29

Сфера застосування та реалізації об'єкта експертизи для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти, для персоналу закладів освіти, реалізація населенню.

Країна-виробник Громадська спілка «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Фешен Глобус Юкрейн», Україна, 01035, м. Київ, пров. Ярославський, б. 7/9, оф.1, тел. +380672208637; Код за ЄДРПОУ 40079668.
(адреса, місцезнаходження, телефон, факс, E-mail, веб-сайт)

Заявник експертизи Громадська спілка «Національне галузеве партнерство в легкій промисловості України «Фешен Глобус Юкрейн», Україна, 01035, м. Київ, пров. Ярославський, б. 7/9, оф.1, тел. +380672208637; Код за ЄДРПОУ 40079668.
(адреса, місцезнаходження, телефон, факс, E-mail, веб-сайт)

Дані про контракт на постачання об'єкта в Україну вітчизняна продукція.

Рис. 4.4.15. **Висновок санітарно-гігієнічної служби на електронний посібник «Професія творити моду»**

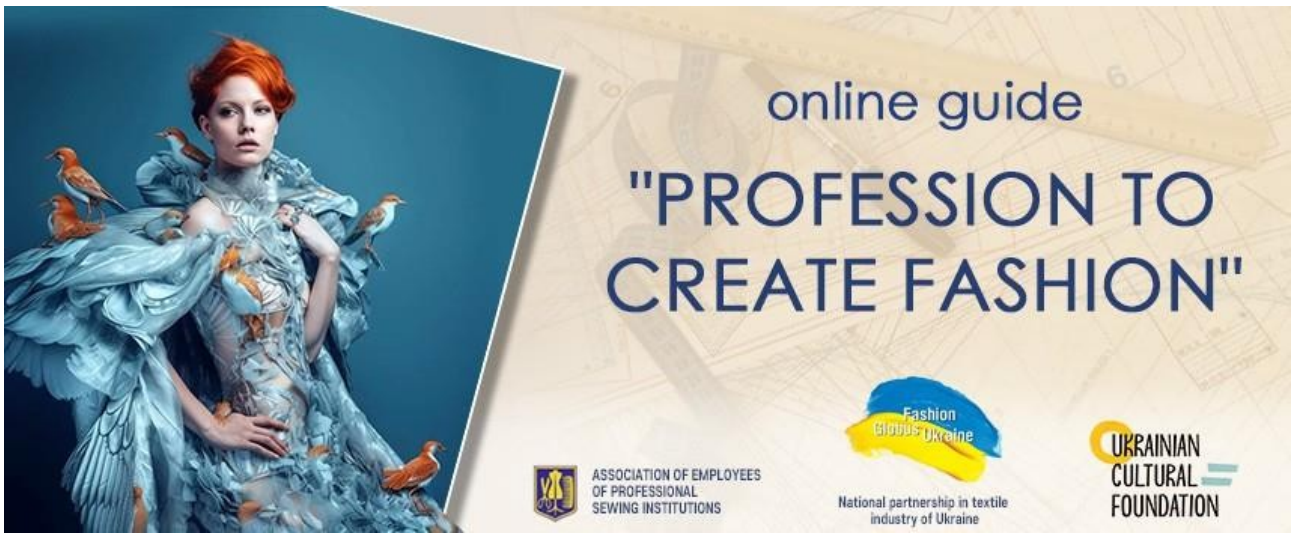

Рис. 4.4.16. **Макет посібника англійською мовою, як результат співпраці з міжнародними партнерами, зокрема INTELA (США), що забезпечує його інтеграцію на платформи онлайн-освіти Coursera, edX та IBM Skills Network**

Додаток 21

4.5. Проєкти культурної дипломатії, реалізовані Fashion Globus Ukraine

Рис. 4.5.1–4.5.3. **Показ ГС НГПЛПУ Фешен Глобус Юкрейн в Нью-Йорку (США) (лютий 2015 р.)**

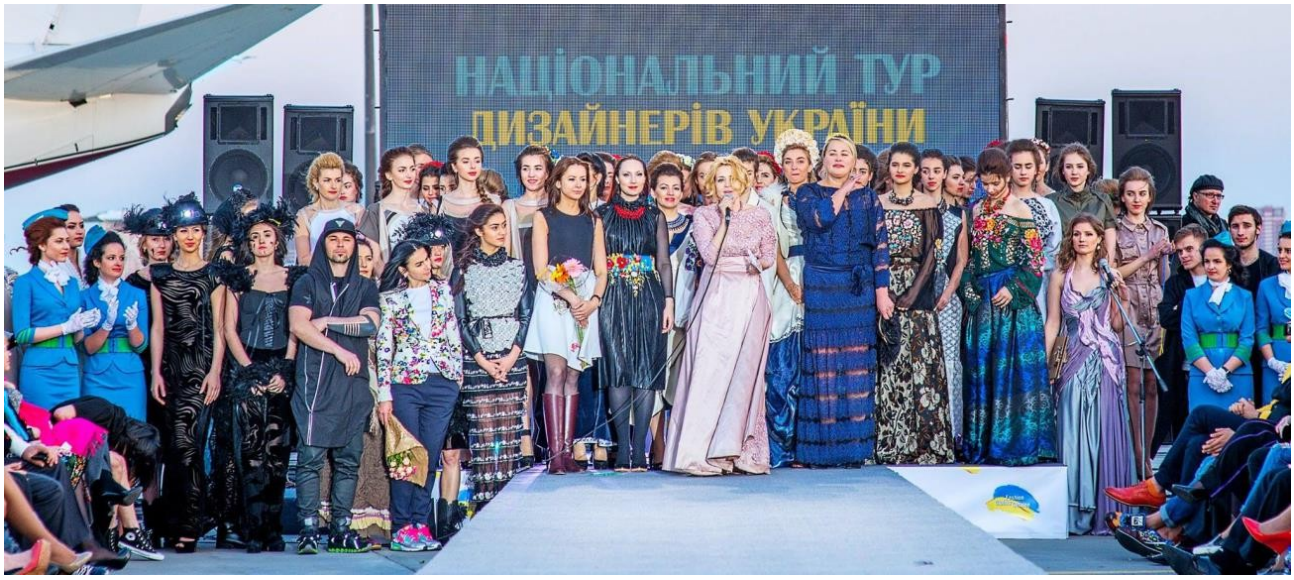

Рис. 4.5.4–4.5.6. **Показ ГС НГПЛПУ Фешен Глобус Юкрейн Торонто (Канада, 2016 р.)**

NATIONAL SECTORAL PARTNERSHIP IN TEXTILE AND
الخمسة
Khomsa
الذهبية
D'or

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТУР
ДИЗАЙНЕРІВ УКРАЇНИ

КУЛЬТУРНА ПОДІЯ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТУР
ДИЗАЙНЕРІВ УКРАЇНИ
Fashion Globus Ukraine
ЗАПРОШЕННЯ
INVITATION
на 2 персони
for 2 persons
МЕДІА-ПАРТНЕРИ
ПАРТНЕРИ
ТЕХНІЧНА ПІДТРИМКА
UKRAINE TODAY
ОБОЗРЕВАТЕЛЬ
EKTA
International Airport
KYIV
BOARDING PASS
Вельмишановний (а) пан(і)
Міжнародний аеропорт «Київ» та проект Fashion Globus Ukraine має честь запросити Вас на культурну подію Національний тур дизайнерів України. На модному подіумі біля літаків буде представлена вся Україна через роботи дизайнерів зі всіх її регіонів. Будемо раді бачити Вас в міжнародному аеропорту «Київ».
Разом підтримаємо дизайнерів, які примножують красу і славу України!
Dear (a) Mr (s)
International Airport "Kyiv" and the Fashion Globus Ukraine is pleased to invite you to a cultural event national tour designers Ukraine. In the fashion catwalk at the aircraft will be presented all over Ukraine by work of designers from all its regions.
We will be mightly glad to see you at the international airport "Kyiv".
Let's support our fashion designers who enrich beauty and glory of Ukraine!
24 квітня/of April
2015 року/year
Початок о/Beginning at
18:00
Термінал D/Terminal D
вул. Медова, 2
2, Medova Str.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТУР
ЛІНЕРІВ УКРАЇНИ

Рис. 4.5.7–4.5.9. **Показ ГС НГПЛПУ Фешен Глобус Юкрейн в Варшаві (Польща, 2018 р.)**

Welcome to Ukraine

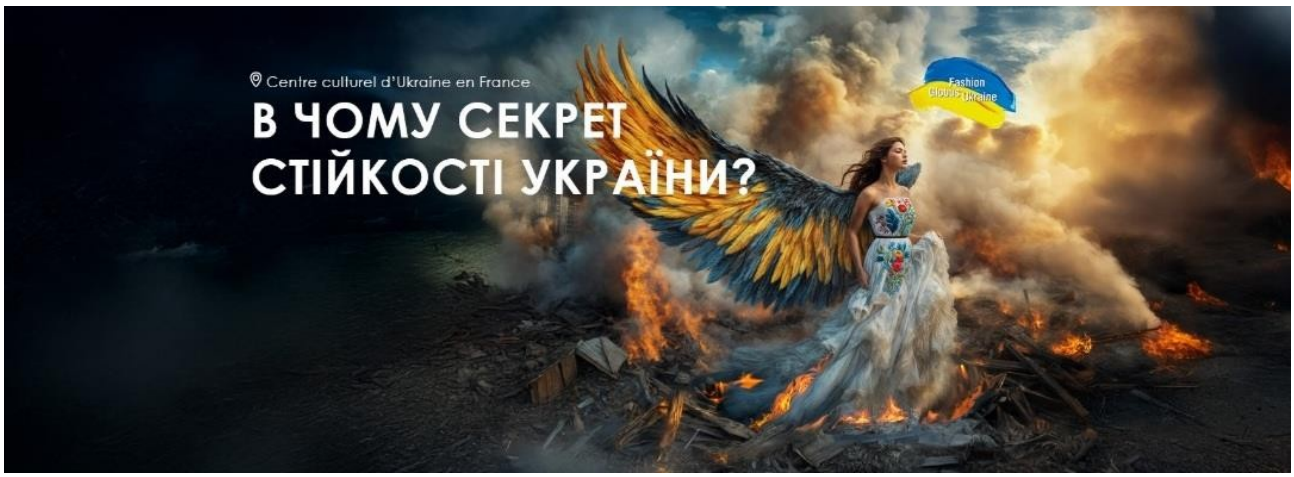

Рис. 4.5.10–4.5.11. **Показ в Парижі «В чому секрет стійкості України ?» (лютий 2025 р.)**

Рис. 4.5.12–4.5.13. **Показ в Парижі «В чому секрет стійкості України ?» (лютий 2025 р.)**

Рис. 4.5.15. **Афіша показу «В чому секрет стійкості України ?» на Форумі в Трускавці**

Додаток 22

4.6. Мистецькі проєкти як засіб профорієнтації та підвищення престижу професій індустрії моди: досвід конкурсу «FASHION Прорив»

Рис. 4.6.1. **Афіша першого конкурсу ПРОРИВ 26.02.2016**

Рис. 4.6.2–4.6.4. **Перший конкурс «Нелегкий Прорив легкої промисловості» 2016 р Київ**

Рис. 4.6.5–4.6.6. **Перший конкурс «Нелегкий Прорив легкої промисловості» 2016 р Київ**

Рис. 4.6.7–4.6.8. **Другий конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2017 р. Львів**

Рис. 4.6.9–4.6.10. **Другий конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2017 р. Львів**

Рис. 4.6.11. **Другий конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2017 р. Львів**

Рис. 4.6.12. **Другий конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2018 р. Харків**

Рис. 4.6.13. **Третій конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2018 р. Харків**

Рис. 4.6.14. **Афіша 4-го конкурсу ПРОРИВ в м. Хмельницький**

Рис. 4.6.15–4.6.16. **Четвертий конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2019 р. Хмельницький**

Рис. 4.6.17–4.6.18. **Четвертий конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2019 р. Хмельницький**

Рис. 4.6.19. **Четвертий конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2019 р. Хмельницький**

Рис. 4.6.20. **П’ятий конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2020 р. онлайн**

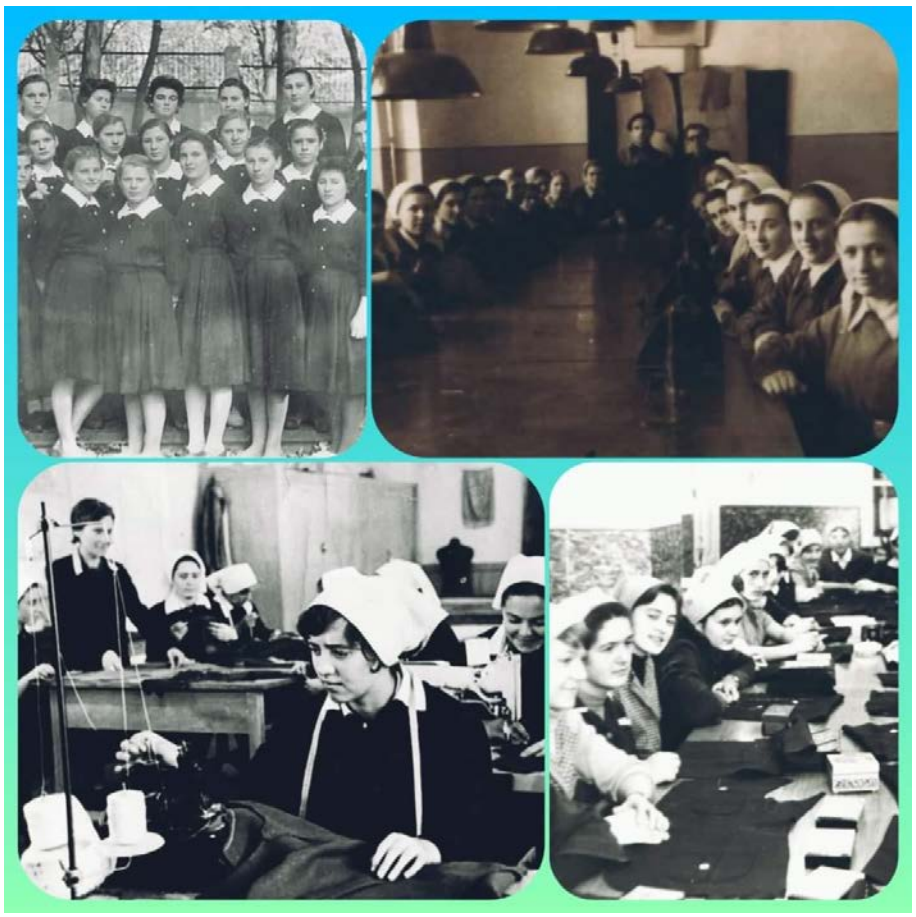

Рис. 4.6.21. **Мудборд ДНЗ «Харківського вище професійне училище сфери послуг»**

Рис. 4.6.22. **П’ятий конкурс «ПРОРИВ легкої промисловості» 2020 р. онлайн**

ТЕМА
УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА
СВІТОВІДЧУТТЯ НАЦІЇ ЗАКОДОВАНЕ НА ПОЛОТНІ
ТРАВЕНЬ • 2024
ONLINE
VII ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС
«FASHION ПРОРИВ»
FASHION ПРОРИВ
ОРГАНІЗАТОРИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ ПРАЦІВНИКІВ ПТНЗ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ ТА СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Рис. 4.6.26. **Виставка колекцій конкурсантів «Українська вишивка – світовідчуття нації закодоване на полотні»**

Рис. 4.6.27. **Колекція «Сєвєродонецького професійного ліцею»**

Рис. 4.6.28. **Колекція ДНЗ «Запорізьке вище професійне училище моди і стилю»**

Додаток 23

4.7. Профорієнтаційні фестивалі як форма популяризації професій модної індустрії: кейс фестивалю «Велич і героїзм професійної освіти»

Рис. 4.7.1. **Макет банера Профорієнтаційного фестивалю 2023**

Рис. 4.7.2. **Матеріали профорієнтаційного фестивалю 2023**

Рис. 4.7.3. **Матеріали Профорієнтаційного фестивалю**

Рис. 4.7.4. **Матеріали Профорієнтаційного фестивалю**

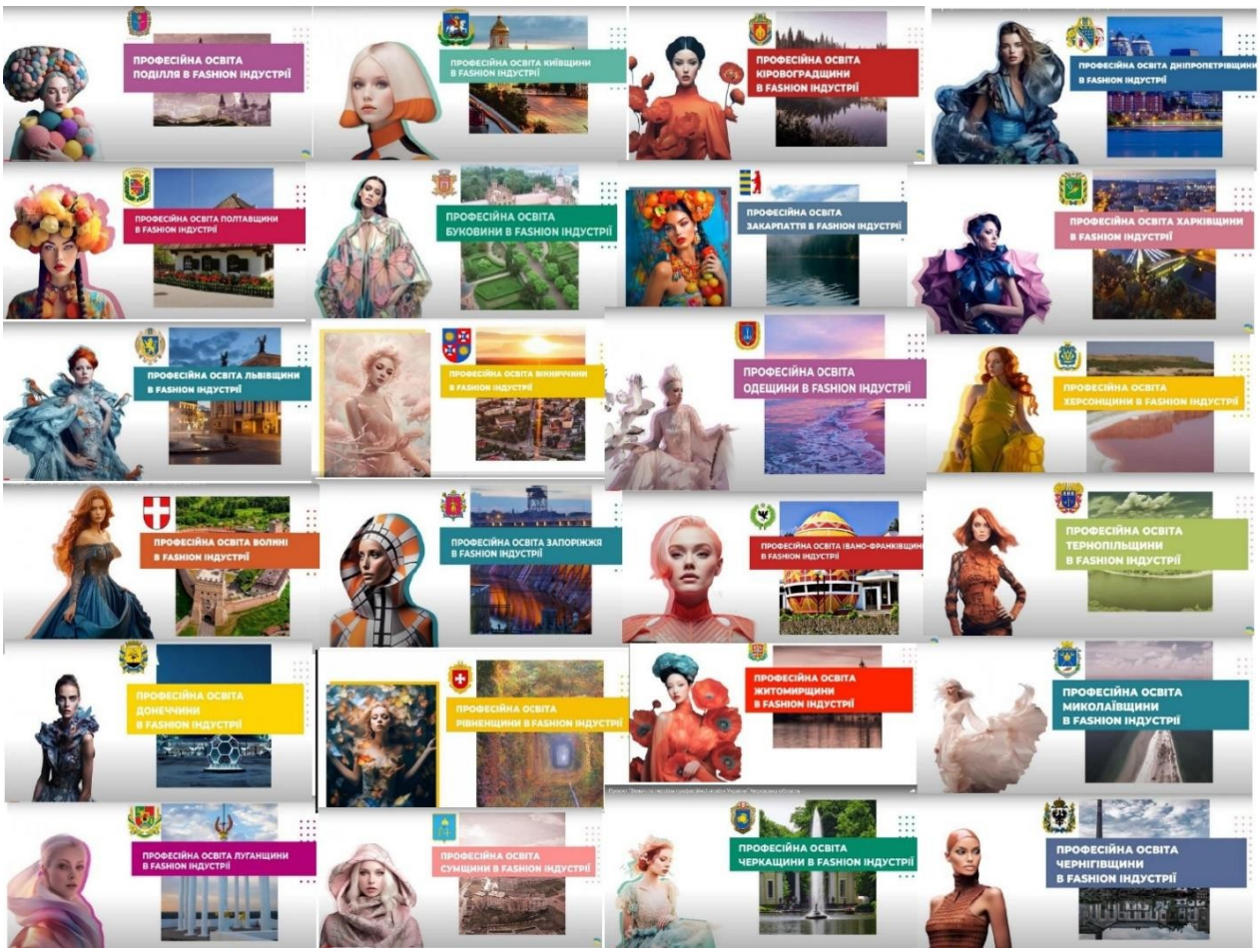

Рис. 4.7.5. **Макети банерів Профорієнтаційного фестивалю**

Рис. 4.7.6. **Матеріали Профорієнтаційного фестивалю**

Рис. 4.7.7. **Матеріали Профорієнтаційного фестивалю**

Рис. 4.7.8. **Матеріали Профорієнтаційного фестивалю**

Додаток 24

4.8. Міжнародний проєкт 3D4U - приклад ефективного публічно-приватного партнерства в індустрії моди України

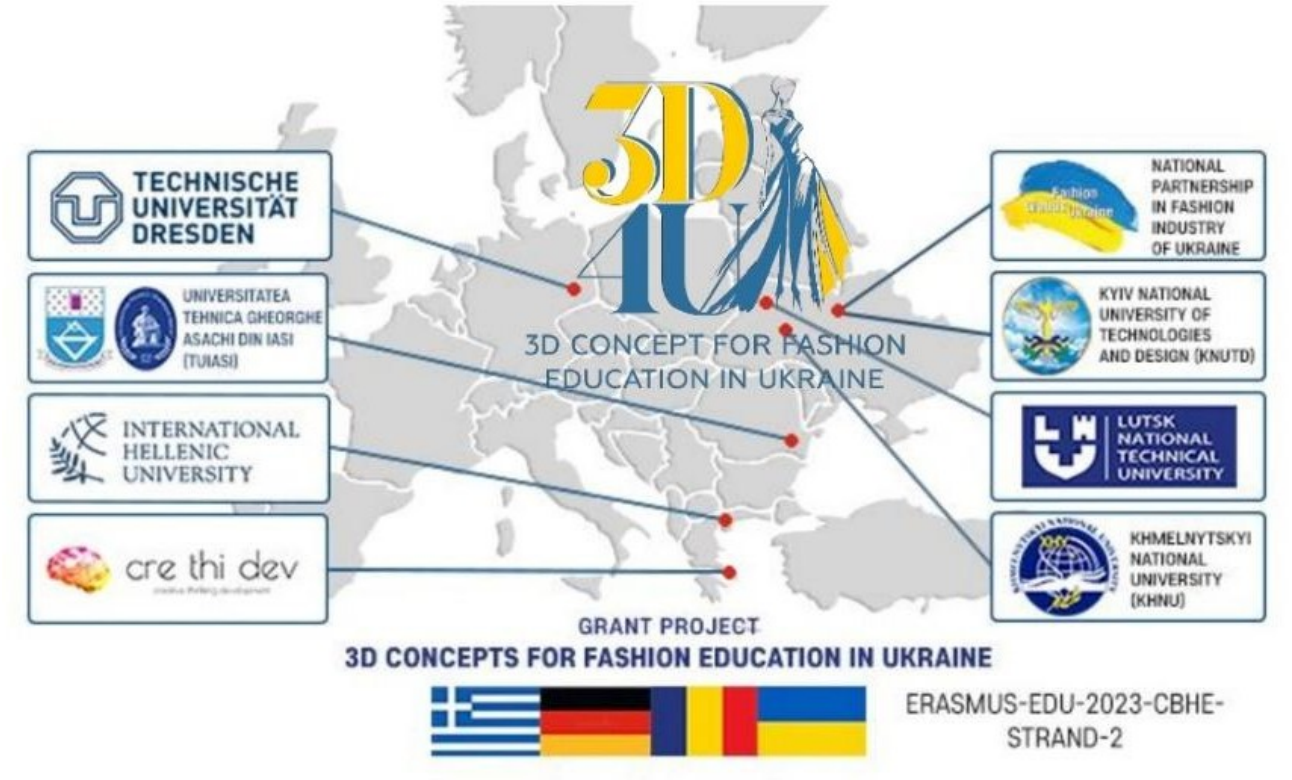

Рис. 4.8.1–4.8.2. **Банер та флайєр проєкту 3D4U**

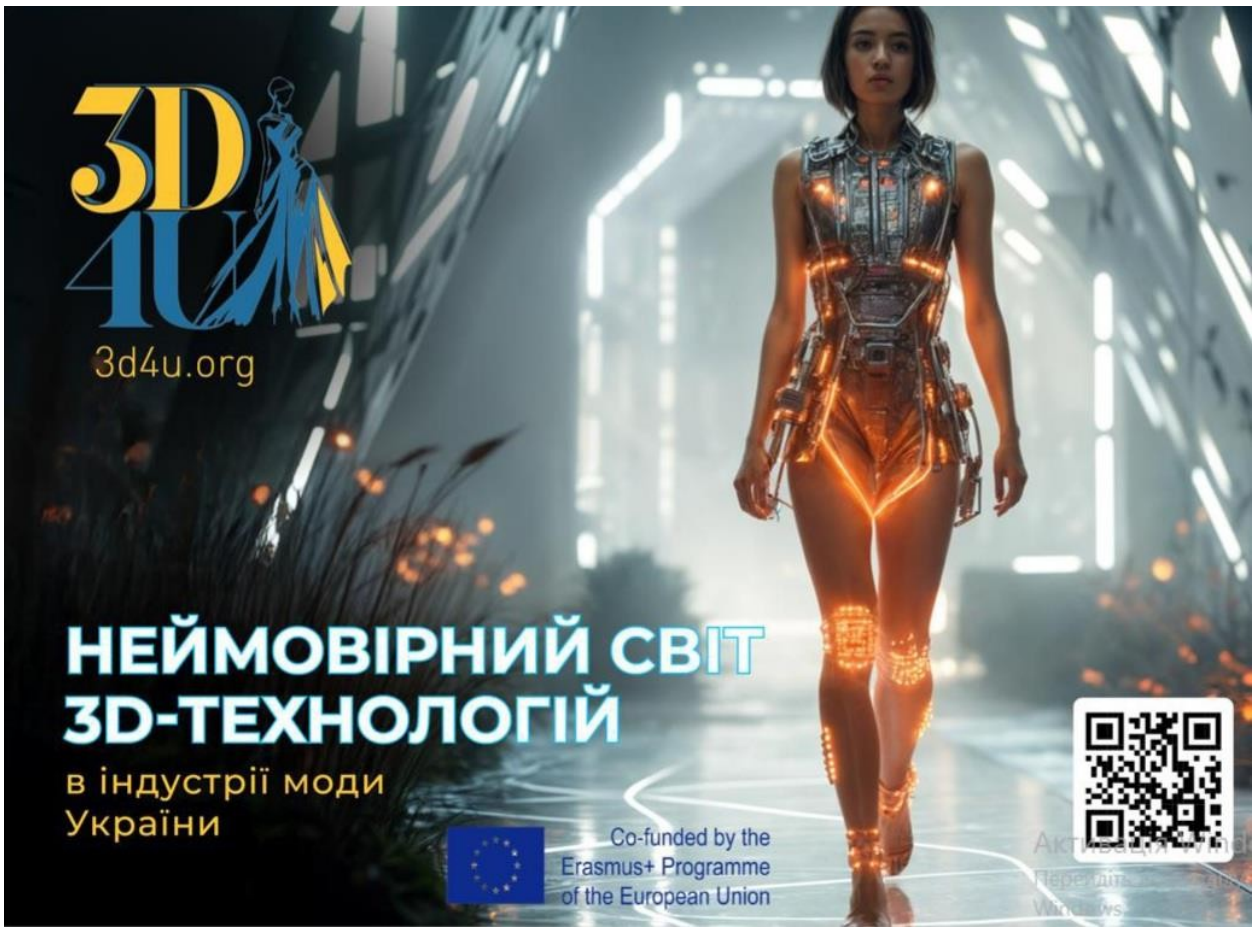
Рис. 4.8.3–4.8.4. **Зустріч учасників консорціуму проєкту 3D4U в Греції 2023 р.**

Рис. 4.8.5. **Зустріч учасників консорціуму проєкту 3D4U в Дрездені 2023 р.**

Рис. 4.8.6. **Зустріч із студентами та викладачами КНУТД по проєкту 3D4U**

3D4U
3d4u.org
НЕЙМОВІРНИЙ СВІТ
3D-ТЕХНОЛОГІЙ
в індустрії моди
України
Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

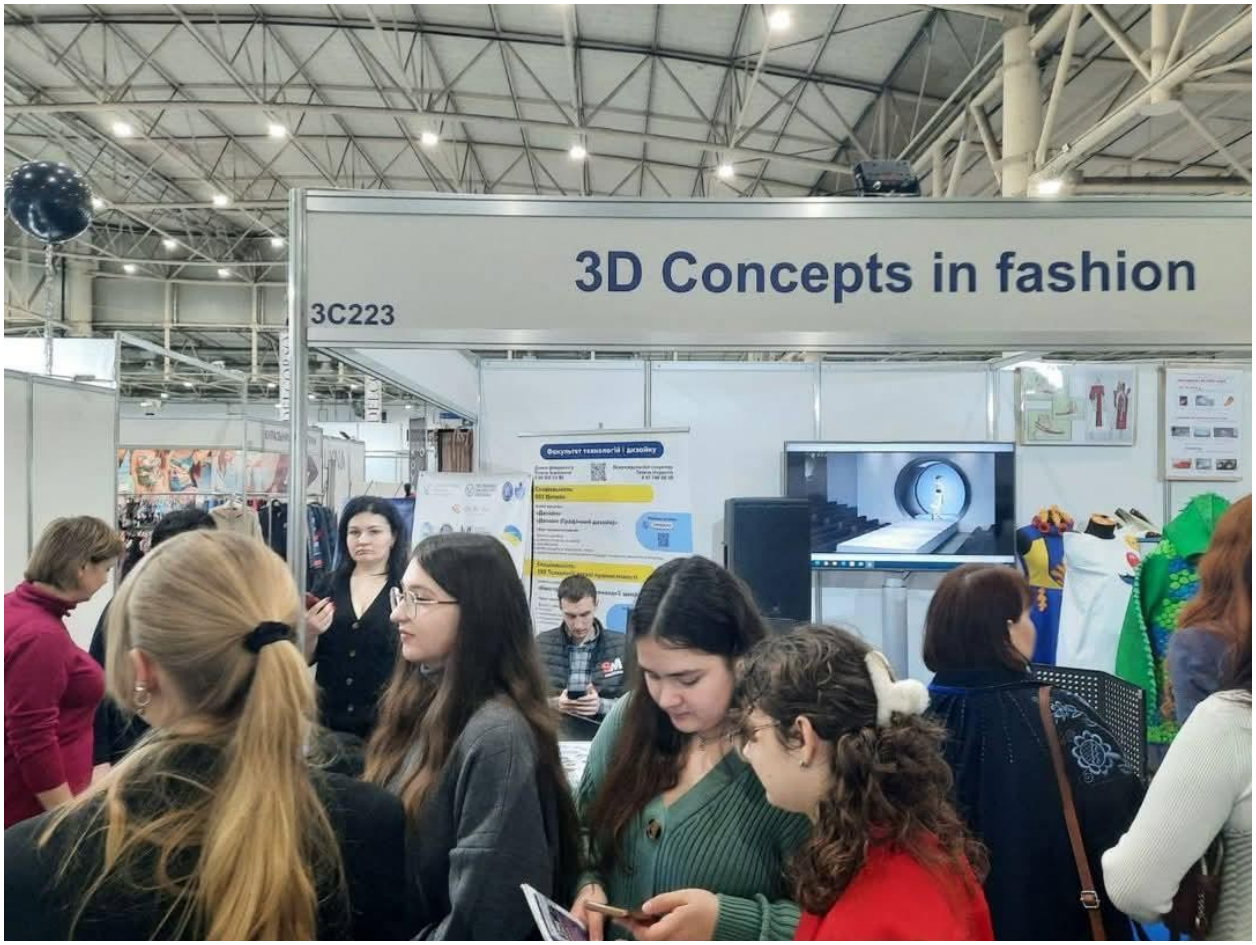

3D Concepts in fashion
3C223

Рис. 4.8.9. **Виставка проєкту 3D4U на KYIV FASHION 29–31 січня 2025 р.**

4.9. Проєкт підготовки дорослого населення для підприємств швейної галузі на засадах ППП

Рис. 4.9.1. **Проєкт «Швидкі навички для працевлаштування» SEQUA Skills4Recovery Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH**

Рис. 4.9.2–4.9.3. **Проєкт «Швидкі навички для працевлаштування» SEQUA Skills4Recovery Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH**

Рис. 4.9.5–4.9.8. **Проєкт «Швидкі навички для працевлаштування» SEQUA Skills4Recovery Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH**

Додаток 26

4.10. Освітній курс «Фешн-бізнес»: проєкт взаємодії із ЗВО в індустрії моди

Рис. 4.10.1. **Банер конкурсу Стартапів за підтримки Посольства США в Україні**

Рис. 4.10.2. **Презентація конкурсу ПРОРИВ в Посольстві США в Києві**

Рис. 4.10.3. **Презентація конкурсу ПРОРИВ в Посольстві США в Одесі**

Рис. 4.10.4. **Презентація конкурсу ПРОРИВ в Луцьку**

Рис. 4.10.5. **Презентація конкурсу ПРОРИВ в Посольстві США у Львові**

Рис. 4.10.6. **Презентація проєкту Fashion Прорив в Дніпрі**

Рис. 4.10.7. **Презентація конкурсу ПРОРИВ в Хмельницьку**

Рис. 4.10.8. **Презентація конкурсу ПРОРИВ в Одесі**

Рис. 4.10.9. **Запрошення на виставку ПРОРИВ в КИЇВ ФЕШЕН**

Рис. 4.10.11. **Фінал конкурсу ПРОРИВ на виставці KYIV FASHION 29.01.25**

FASHION BUSINESS
ПРОРИВ-2025

КОНКУРС
СТАРТАПІВ
FASHION BUSINESS
ПРОРИВ-2025
Fashion
Globus Ukraine

Рис. 4.10.13–4.10.15. **Стенд учасників конкурсу ПРОРИВ в KYIV FASHION (29–31 січня 2025 р.)**

Рис. 4.10.16. **Нагороди півфіналістів конкурсу ПРОРИВ 31.01.2025**

ПРИМІТКА

ПРИМІТКА

ПРИМІТКА

Наукове видання

Голда Виноградська

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ МОДИ УКРАЇНИ. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Монографія

Видано в авторській редакції
Відповідальний за поліграфічне виконання Л. Л. Овечкіна

Підп. до друку 23.12.2025 р. Формат 60х84 1/16.
Ум. друк. арк. 23,24. Облік. вид. арк. 18,20. Наклад 300 пр. Зам. 2363.

Видавець і виготовлювач Київський національний університет
технологій та дизайну.
вул. Мала Шияновська, 2, м. Київ-11, 01011.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 993 від 24.07.2002.